ತಾಯ್ನುಡಿಯ ತಮ್ಮಡಿ

ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

ಎಂಟಾಣೆ

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ ೧೯೪೪

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಚ್ಚುಕೂಟ,
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ

ತಾಯ್ನುಡಿಯ ತಮ್ಮಡಿ

(೧೯೪೧ - ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣ.)

ವಂದನೆ

ಮಹನೀಯರೆ,

ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಈ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧಿವೇಶನದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನಾಗಿ ಕರೆತಂದು ಗೌರವಿಸಿರುವ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು ನನ್ನ ಸದ್ಯದ ಮೊದಲ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಗೌರವಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ವಿಷಯ ಈಗ ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆಯೇ ನನಗೆ ಸೂಚಿತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ವ್ಯವಹಾರವ್ಯಾಪೃತರ ಬಾಳ್ವೆ ಒಂದು ತೆರದ ಅಹನ್ಯಹನಿ ಜೀವಿತ: ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಕಾಲವನ್ನು ಅದು ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಿಸಲಾರದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಸುದ್ದಿ ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ, ಈ ಸಮಾರಂಭ ಎಷ್ಟೋ ಮುಂದಿನದು, ಅದನ್ನು ಕುರಿತ ಯೋಚನೆ ಆಗ ಅನಾವಶ್ಯಕ ಎಂದುಕೊಂಡೆನು. ಎರಡು ವರ್ಷದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆ ಅಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಆಗಲೆ ಹೇಳುವುದು ಆಗಲಾರದೆಂದೂ ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನನಗೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಬರಲು ಆಗದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಇತರ ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮೊಡನೆ ಕೂಡುವುದು ಆಗದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ತುಂಬ ವಿಷಾದಗೊಂಡಿದೇನೆ; ಮತ್ತು ನಾನು ಬಾರದಿರುವುದನ್ನು ತಾವು ಮನ್ನಿಸುವಿರೆಂದು ನಂಬಿದೇನೆ. ಈ ಅಸಂದರ್ಭದ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ತಮ್ಮೆದುರು ಓದುವುದಕ್ಕಾಗದೆ ಬರೆದು ಮಾತ್ರ ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಈ ಭಾಷಣವನ್ನು ಈ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅಲ್ಪ ಕಾಣಿಕೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನ ನನಗೆ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವವಷ್ಟೆಂದು

ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆವಶ್ಯಕವಾದ ಗುಣ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಉಂಟೆ ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಈ ಭಾವವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕನ್ನಡ ಶಾಖೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಕನ್ನಡದ ಸಂಶೋಧನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಹಜ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ. ನಾನು ಅಂಥ ಕಾರ್ಯ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಾಡನ್ನೂ ಅದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಯಾರೊಬ್ಬರಂತೆ ನಾನು ಕೂಡ ಎಲ್ಲೋ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಇತಿಹಾಸಗಳ ಹರಹಿನಲ್ಲಿ ವಿಹಾರಮಾಡಿದೇನೆ. ನಾನು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಂದು, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಅನ್ವೇಷಣ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷ ಪಡೆದದ್ದುಂಟು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಜೀವನಪಥ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪಾಠಪ್ರವಚನದ ಪ್ರಶಾಂತ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ; ಇಷ್ಟು ಮೋಹಕವಲ್ಲದ ಬೇರೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿತು. ಒಂದು ಕಾಲದ ನನ್ನ ಜೊತೆಗಾರರು ಈ ಪ್ರಶಾಂತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಹೆಸರುಗಳಿಸುತ್ತ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ಆ ಬೇರೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ನಾನು ಆಗಾಗ ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಾಮವನ್ನು ನಾನು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಮಾಡಿದೆನು. ಈ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಂಕೋಚ ಪಡದೆ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದೆಣಿಸುವ ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡಸುವ ಪುಣ್ಯ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಸುಖವೂ ಉಂಟು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪಂಡಿತರಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಲೇಖನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾವ ಇರುತ್ತಿತ್ತೋ ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಶೋಧನದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯದಿಂದಲೂ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಆನಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಿರಿಯರ ಆರಾಧನ

ಭಾರತೀಯ ದೇಶಭಾಷೆ ಒಂದನ್ನು ಕುರಿತ ಇಂಥ ಸಭೆ ಈ ವರ್ಷ ಮಹಾಕವಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರರ ನಿಧನದಿಂದ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆ

ಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಅಪಾರ ನಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ದುಃಖಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಠಾಕೂರ ಕವಿವರರು ದೇಶಭಾಷೆಗಳ ರಕ್ಷಾಕವಚವಾಗಿದ್ದರು. ಮಾತೃಭಾಷೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯೆ ಫಲಿಸುವಂತೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಪಡೆದದ್ದು ಫಲಿಸಲಾರದು ಎಂದು ಅವರು ಬಹು ಹಿಂದೆ ತಮ್ಮ 'ಜೀವನ ಸ್ಮೃತಿ'ಯಲ್ಲಿ ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಸಾರಿದರು. "ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎಂಬ ಕೂಗು ಹಬ್ಬಿರುವಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಮೂರನೆಯ ಅಣ್ಣ ನಮ್ಮನ್ನು ವಂಗಭಾಷೆಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಖಲಿತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಆತನಿಗೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದರು. ಬಹುವರ್ಷದ ನಂತರ ಕವಿಪುಂಗವರು ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಕಮಿಷನ್ ಎಂದರೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡಲು ನಿಯಮಿತವಾದ ಮಂಡಲಿಯ ಮುಂದೆ, ಜನತೆಯ ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರವಚನದ ಭಾಷೆಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಈಗ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪದವೀಪ್ರದಾನೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಮಾಡಲು ಆಹ್ವಾನಿತರಾಗಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯ ತಮಗೆ ನೆನವೇ ಇರಬೇಕು. ಆಡಳಿತದವರಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಕಾರರು ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನುಡಿಸಿದುದು ಇದೇ ಮೊದಲ ಸಲ; ಇದುವರೆಗೆ ಇದು ಒಂದೇ ಸಲ. ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ರವೀಂದ್ರರು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಹೊಸದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿದರು. ಉಳಿದವರು ಆಮೇಲೂ ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿಲ್ಲ: ಈ ಮಾತು ನಿಜ. ಆದರೂ ದಾರಿತೋರಿದ ಗೌರವ ಇದರಿಂದ ಕಡಮೆ ಆಗಲಾರದು. ರವೀಂದ್ರನಾಥರು ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಾರಿದರು. ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೇ ತೊಡಗಿದ ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ

ಹರಪ್ರಸಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಂಥ ವಿದ್ವದ್ವರೇಣ್ಯರು ಕವಿವರರ ಈ ಭಾಗದ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಠಾಕೂರರ ಹೆಸರಿಂದ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ನೆರೆದ ಅಗ್ಗಳಿಕೆ ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಮಿಗಿಲುಮಿಗಿಲಾಗಿ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವುದೆಂದೂ ನಮ್ಮ ಜನರು ದೇಶಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧನಗಳೆಂದು ಎಣಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅವು ಜನಾಂಗಜೀವನದ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೆಂಬ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವರೆಂದೂ ನಾವು ಕೋರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೃತಜ್ಞತಾ ಸಮರ್ಪಣ

ಕರ್ಣಾಟಕ ದೇಶದ ಆಡಳಿತಗಳಿಂದಲೂ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನಗಳಿಂದಲೂ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ನಮ್ಮ ಶಾಖೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ವಿದ್ಯಾಪೀಠದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ರಚನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಘಂಟಿನ ಮುಖ್ಯಸಂಪಾದಕರು ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ ಶ್ರೀ. ಬೆಳ್ಳಾವೆ ವೆಂಕಟನಾರಾಯಣಪ್ಪನವರು. ಈ ಮಹನೀಯರ ಅಸೀಮ ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ವಿವರವನ್ನು ಕುರಿತ ಅಜೇಯ ಅವಧಾನ, ಸರ್ವವಿದಿತವಾಗಿವೆ. ಇಂಥ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸ ಈಗಾಗಲೆ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಕೋಶಾಗಾರವು ತನ್ನ ಎಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಾಗಿ ಮೈಸೂರು ವಿದ್ಯಾಪೀಠ ಶ್ರೀಮಂತ ಪುಟ್ಟಣ್ಣಚೆಟ್ಟಿ ಅವರ ನಿಧಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಹುವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಹಲವಾರು ಸಣ್ಣ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮದರಾಸು ವಿದ್ಯಾಪೀಠದ ಸಂಶೋಧನ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತರಾದ ಮರಿಯಪ್ಪಭಟ್ಟ ಮತ್ತು ಶೇಷಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಇವರು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದಾರೆ. ಮುಂಬಯಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಶೋಧನಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಅದು ಇನ್ನೂ

ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಸಭೆ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಉಸ್ಮಾನಿಯಾ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ವೇತನಗಳಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷ ವನ್ನೂ ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡುವ ಅಂಶಗಳು. ಈಗ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಉತ್ತೇಜನದ ಬಗ್ಗೆ ವಂದನೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ, ಈ ಶಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯ ಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮುಂದರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪೋಷಣ ಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುವುದು ಅನುಚಿತವಾಗಲಾರದು. ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ವಿದೆ; ಅದನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಜನವಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರೌಢವಿದ್ಯಾಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸಕರು ಸಂಶೋ ಧನೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕೊಡುವವರು ಅತ್ಯಲ್ಪಕಾಲವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಿರಿಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಪಡೆಯುವ ಸಂಬಳ ಜೀವನಕ್ಕೇ ಸಾಲದು. ಇನ್ನಿವರು ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ? ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ತೊಡಗಿರುವ ಪ್ರೌಢರಿಗೆ ವೇತನ ವೀಯಲು ದತ್ತಿಗಳು ಆವಶ್ಯಕ. ಪಾಠಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಗೂ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚ ಬೇಕು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಹೇಳಿಯೋ ಬೇರೆ ಎಂತೋ ದುಡಿದೋ ಅನ್ನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸು ವಂತೆ ಕಿರಿಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ದೊರೆಯ ಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲದರಿಂದ ಆಗುವ ವೆಚ್ಚ ಬಹಳವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟನ್ನು ಹೊತ್ತರೆ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಫಲ ಕೈಸೇರುವುದು. ಇದನ್ನು ಲಂಬಿಸಿ ಹೇಳ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಯಾರು ಯಾರು ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದೊ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ಗೊಳಿಸುವುದು ಒಳಿತೆಂದು ಸೂಚಿಸಲು ನಾನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಮೆ

ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗೂ ಇತರ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಒಂದು ಎಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಮೆ. ಸರ್ ಜಾರ್ಜ್ ಗ್ರಿಯರ್‌ಸನ್ ಅವರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾಪ್ರಮೆ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತು. ಆದರೂ ಸರ್ ಜಾರ್ಜರು ತಾವು ನಡಸಿದ ಪ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣದೇಶದ ಐದು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತೂ ಕೆಲ ಮಾತನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು. ಅವರು ಇಷ್ಟು ಮಾತನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾದರೂ ನಾವು ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದ ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಪರೀಕ್ಷಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಗಳು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದವೊ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರು ಅವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ನ್ಯೂನತೆ ಒದಗಿದವು. ಅವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ತಮಿಳು ಪೂನಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ತಮಿಳು. ಅವರು ನೋಡಿದ ಕನ್ನಡ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳಗಾಂವಿಯ ಕನ್ನಡ; ಕೆಲ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಜಾಪುರದ್ದು. ಈ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಸಮಾನಾರ್ಥಪದಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನರಿಯದ ಇವರಿಗೆ ಅಚ್ಚತಮಿಳಿನ ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳು ದೊರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾದುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಗ್ರಿಯರ್‌ಸನ್‌ರವರ ಪದಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತೀರ ಮೇಲಿಮೇಲೆ ನೋಡಿ ದರೂ ಸಾಕು, ಅಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಪದಗಳು ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತೆನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮ್ಯಾನ್ (man) ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಮಾತು ಆಳ್ ಎಂದೂ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯದು ಮನುಷ್ಯ ಎಂದೂ ಇವೆ. ಎರಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಆಳು ಎಂಬ ಮಾತು ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಎರಡರಲ್ಲೂ ಆ ಮಾತಿಗೆ ಅದೇ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಎರಡು ಭಾಷೆಗೆ ಎರಡು ಬೇರೆ ಮಾತನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಾಮೀಪ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕೆ ಉದಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಸರ್ ಜಾರ್ಜರನ್ನು ದೂರತಕ್ಕ

ದ್ದಲ್ಲ. ಅವರು ಕೈಕೊಂಡ ಕೆಲಸ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇರೆಯದಾಗಿತ್ತು. ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರಲಿಲ್ಲ. ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಮೆ ಒಂದನ್ನು ಆಡಳಿತಕಾರರು ಆಗಲೋ ಅದಾದ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲೋ ನಡಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆ ಅವರು ಇದನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೊ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅದು ಹೇಗಾದರೂ, ಈಗಲಾದರೂ ಅದರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಬಹು ದುಃಖದಿಂದ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ ಜಾರ್ಜ್ ಗ್ರಿಯರ್‌ಸನ್‌ರ ಪ್ರಮೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ನಿಂತ ಭಾರತೀಯ ದೇಶಭಾಷೆಗಳ ಪೂರಕಪ್ರಮೆ ಯೊಂದನ್ನು ಈ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸರಕಾರಗಳು ಸಹಮಂತ್ರ ದಿಂದ ಬೇಗನೆ ಕೈಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾದೀತೆಂದು ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕಾ ಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿರುವ ಘನತೆವೆತ್ತ ನೈಜಾಂ ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳ ಆಡಳಿತವೂ ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬುವ ಬಗ್ಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡೀತೆಂದು ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಇತರ ಸಾಧನ ಸಾಮುಗ್ರಿ

ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಈ ರೀತಿಯ ಹಲವಾರು ಕೊರತೆಗಳಿಂದ ತಡವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲೆತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುತ ಅವನಿಗಿರುವ ಕಷ್ಟವೆಂದರೆ, ಇವನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರೌಢಗ್ರಂಥಗಳು ಕೈಗೆ ಸಿಲುಕದೆ ಇರುವುದು. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮೊದಲು ನೋಡ ಬೇಕಾದ ಗ್ರಂಥ ಕಾಲ್ಡ್ವೆಲ್ ಮಹನೀಯರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ತುಲಿತ ವ್ಯಾಕರಣ. ಎರಡನೆಯ ಪುಸ್ತಕವೆಂದರೆ ಗ್ರಿಯರ್‌ಸನ್‌ರವರ ಪ್ರಮೆಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ನಾಲ್ಕು ಮಾತಿರುವ ಒಂದು ಸಂಪುಟ. ಇದಾದಮೇಲೆ ಪ್ರೌಢತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮೈಸೂರು ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಕೈಪಿಡಿ ಒಂದು ; ಮತ್ತು ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮದರಾಸಿನ ವಿದ್ಯಾಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ನಡಸಿದ ಪ್ರವಚನ

ಗ್ರಂಥ; ಡಾ|| ರಾಮಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರಿಂದ ಒಂದು ಗ್ರಂಥ; ಡಾ|| ನಾರಾಯಣರಾಯರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು. ಪ್ರಾಯಶಃ ಇಷ್ಟೆ ನಮಗೆ ಗ್ರಂಥರೂಪವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಸಾಮಗ್ರಿ. ಪ್ರೌಢ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇತರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಓದಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಅಂಥ ಲೇಖನಗಳು ಆಯಾ ಶಾಲೆಯ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ದೊರೆಯುವುವೆಂಬ ಧೈರ್ಯ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೋಚನೆ ತೋರಿದೆ. ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಒಂದನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿದರೆ ನಮ್ಮ ಶಾಖೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಕರಿಗೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಸಹಾಯವಾದೀತು. ಇದರ ಮುಂದಿನ ಮಾತೂ ಒಂದುಂಟು; ಅದು ಸಾಧ್ಯ ಅಹುದೊ ಅಲ್ಲವೊ ನಾನು ಕಾಣೆ. ಇಂಥ ಲೇಖನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಒಂದು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೊ ಆರೊ ಸಂಪುಟವಾಗಿ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಮುಖ ಪುಸ್ತಕ ಭಾಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಇರಿಸಿದರೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸೌಕರ್ಯವಾದೀತು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಎನ್ನುವುದು ಸುಸೂತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯಾಸಪಡದೆಯೇ ಅಶನ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂಬಂತೆ ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಒಂದು ಹವಣಿಕೆ ಅಲ್ಲ ಇದು. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಯ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ಅಂಶ ಈ ಗ್ರಂಥ ಎಲ್ಲಿದೆ, ಆ ಲೇಖನ ಎಲ್ಲಿದೆ, ಎಂದು ಹುಡುಕಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಭ್ಯಾಸಿ ಶ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲನೆ, ಉದ್ಯಮವಂತನೆ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಸಾಧನ ಅಹುದು. ಇಷ್ಟನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಅವನು ಒಂದು ಅನ್ವೇಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅವನನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಶ್ಲಾಘಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದೂ ನಿಜ. ಆದರೆ ವಿದ್ವತ್ತು ಇಷ್ಟರಿಂದ ಹಿರಿದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೆಯುವ ಮಸಿ ದೂರವಾಗಿದ್ದು ಲೇಖನಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯವೊಂದನ್ನು ಬರೆದರೆ ಕೈತೊಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕವಿತೆಗೆ ಸೊಗಸು ಏರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನ್ವೇಷಣ ಒಂದಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತಾರು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಸಾಧಿಸಿದ ತತ್ತ್ವದ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ವಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಒದಗಿಸಿ

ಕೊಡುವ ಪುಸ್ತಕ ಭಾಂಡಾರಗಳಿಂದ ಈಗ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರಿಂದ ಅನ್ವೇಷಣ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶಾಂತ ವಾತಾವರಣ

ಅನ್ವೇಷಣ ಪರಿಶೀಲನಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ಪ್ರಶಾಂತ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದು ವರ್ಣಿಸಿದೇನೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಇರಿಸುವ ಭಾರ ನಮ್ಮದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಯಾರೂ ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ನಿಜ. ಆದರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮರೆಯುವುದೂ ಉಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಬೇಕೆಂದರೆ ಈಗ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ – ಕರ್ಣಾಟಕ' ರೂಪಗಳ ಸಾಧುತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು. ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರೂ ಹಿರಿಯರೂ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ತೋರಿದ ಉದ್ರಿಕ್ತಭಾವ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಯುದ್ಧದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒಯ್ದುಬಿಟ್ಟಿತು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹುಮಂದಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಷ್ಟೇನು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದೆ ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ನಡೆಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದೇನೆ. ನನಗೆ ಎರಡು ರೂಪವೂ ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹ. ಎಂದರೆ ಈ ರೂಪಗಳ ಸಾಧುತ್ವವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚರ್ಚಿಸುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಆ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು ; ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಕರ್ಣಾಟಕ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪ ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಯಿತು ಅಥವಾ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು? ಅದೇನು ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಒಂದು ಮಾತೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಜನ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಮಾತಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪವೆ? ಈ ಎರಡನೆಯ ಪಕ್ಷ ವಾಸ್ತವವಾದರೆ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಿ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮಾತು ಯಾವುದು ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಇದು ನಿಜವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಉತ್ತರದಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವೆವೆಂದು ಹೊರಟರೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದಂತೆ ಆಗುವುದು ಖಂಡಿತ. ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಕನ್ನಡದ ಮಾತಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಈ ಪ್ರತಿರೂಪವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಈ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ 'ನ' ಇರಬೇಕು 'ಣ' ಕೂಡದು ಎಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿದರೆ ಇದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಆದ ನಷ್ಟವೇನು ? ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಆದ ಗಳಿಕೆ ಏನು ? ಅಥವಾ ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಶಬ್ದದಲ್ಲಿ 'ನ' ಇದ್ದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಆರಂಭದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ 'ಣ' ಕಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನುಮೇಲೆ 'ಣ' ಕಾರವೇ ಇರಲಿ, 'ನ' ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದು ಬೇಡ, ಎಂದೇ ಹೇಳಿದರೆ ಕೆಟ್ಟ ದ್ದೇನು ? ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಕಡಮೆಯಾಯಿತೆ ? ಸಂಸ್ಕೃತ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಿಂದ ತಿದ್ದುಪಾಟಾದದ್ದು ಉಂಟು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವೀಣರು ಈಗಾಗಲೆ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ: ದೇಶಭಾಷೆಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟವೆಂಬ ಮಾತು ನಮಗೆಲ್ಲ ಗೋಚರ ವಾದದ್ದು. ಇಷ್ಟುಕಾಲ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬಾಳಿರುವ ಈ ಭಾಷೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ವಾದವನ್ನು ಹೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ವೇಳೆಯಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಎಂದಾದರೂ ನಮ್ಮ ಜನ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ಹೊರಗಿನಭಾಷೆ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಡು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗಾದಿ ಯಿಂದ ದೂಡತೊಡಗಿರುವ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ಎಂದು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅದು ಉಚಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಭರತವರ್ಷದಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಬಳಕೆಯ ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಪದವಿಯನ್ನು ಅದು ಈಚೆಗೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯದೆನ್ನುವುದೋ ಅಲ್ಲವೆನ್ನುವುದೋ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅದು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಅತ್ಯುನ್ನತ

ಜೀವಿಗಳ ಭಾವಾನುಭವಗಳ ಉಲ್ಲೇಖನದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಂಡಾರವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಖಂಡ ಭರತವರ್ಷದ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನು ನೆನವಿನಲ್ಲಿಡ ಬೇಕು. ದೇಶಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತ ದೇಶದಷ್ಟಕ್ಕೂ ಹರಡಿದ ಜನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೇರೆ ಜನ ಒಂದು ಇರಲಿಲ್ಲ. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಗೊಂಡ ಜನವೆಲ್ಲ ಒಂದಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶಭಾಷೆಯನ್ನು ತಾಯಿನುಡಿಯಾಗಿ ಪಡೆದ ಜನ. ಇಂದಾದರೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿಯೇ ಇದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ರಕ್ಷಕರೆಂದು ಮೇಲೆದ್ದು ಅದನ್ನು ಕಾಯುವೆವೆನ್ನುವವರು ದೇಶಭಾಷೆಗಳು ಹೆತ್ತು ಹೊತ್ತ ಮಕ್ಕಳು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಷ್ಟು ಮಾತು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ- ದೇಶಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ದೇಶ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹಗೆಯ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ; ಅವಕ್ಕೆ ಹೆದರ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಹೊಸಕಾಲದ ಬಳಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ನಷ್ಟ ಆದೀತು. ಹೊಸಕಾಲದ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶಬ್ದಭಂಡಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಒಲ್ಲೆವೆಂದೇ ಹೇಳುವುದಾದರೂ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಈಗಾಗಲೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಹೃತಿಗಳನ್ನೂ ತೊರೆ ಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೂ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಭೀತಿ ವೈಷಮ್ಯ ಬೇಡವೆನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವು ಎಂದಿನಂತೆ ಸೌಹಾರ್ದ ದಿಂದ ಜೊತೆಯಾಗಿ ನಡೆಯುವುದೆ ಈಗ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿಯೇ ನಾವು ಇರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತಷ್ಟನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು.

ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಅಸಕ್ತಿಯೋಗ

ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಉದ್ಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವೇನೆಂದರೆ, ಚರ್ಚೆಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಆಸಕ್ತವಾಗದೆ ಇರುವುದು. ನಾನು ಬಳಸುವ ಮಾತಿನಿಂದ ಇತರರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ

ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾದೀತು ಎಂದು ಯೋಚಿಸದೆ ಇರುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಈ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಪಕ್ಷಪಾತ ಬುದ್ಧಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಯೇನು. ಆ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಮಾತು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ: ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನಮಗೆ ಇಷ್ಟ; ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದೊಡನೆ ನಾವು ಬೇಸರ ಪಡುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯ ವಾದ ನಂಬಿಕೆ: ಸಂಸ್ಕೃತ ದೇವಭಾಷೆ; ಅದು ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳ ತಾಯಿ; ದೇಶ ಭಾಷೆಗಳು ಅದರ ಮಕ್ಕಳು ಅಥವಾ ಅನಾರ್ಯ ಭಾಷೆಗಳು. ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಗಳ ಪದ ಗಳಿಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪದಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂಬ ತಥ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿದೊಡನೆ, ಈ ರೀತಿಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೂ ಆ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೂಲವೊಂದು ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂಬ ಯೋಚನೆ ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲ ಭಾಷೆ, ಗ್ರೀಕ್ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಗಳು ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವು ಎಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪರನಾಗಿ ಇಂಥ ಅತಿಯಾದ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಕೆಲವರು ಮಾತನಾಡು ವುದರಿಂದಲೇ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು, ದ್ರಾವಿಡದೇಶ ಬೇರೆ ದೇಶ, ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಎಲ್ಲ ಮುಸುರೆಯಿಂದಲೂ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಮಲವಾಗ ಬೇಕು, ಎಂದು ಈಗೀಗ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವ ದ್ರಾವಿಡಾಭಿಮಾನದ ಪ್ರತಿ ಘೋಷವನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತುವುದು. ಈ ಪ್ರತಿಘೋಷ ಮೇಲೆ ಏಳುವುದು ಒಂದುಂಟು ಆಗಲಿ, ಅದರ ಆಶಯವೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಉಳಿದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಹೇಗಾದರೂ ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಂತೂ ಇಂಥ ಯೋಚನೆ ತೀರ ವಿಚಿತ್ರವಾದದ್ದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಇರುವಂತಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಇದ್ದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಿಚಿತ್ರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಯಾವುದೋ ಅಸಮಾಧಾನದ ಕುರುಹು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಡೆಗಣಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈಗಲೋ, ನಾವು ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂಥ ದೆಂದರೆ, ಇಂಥ ಯಾವ ಸಣ್ಣಮಾತೂ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಮಹಾಸಂಗ್ರಾಮ ಗಳ ಸೂಚನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು

ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಮಿತ್ರರೂ ತಮ್ಮ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿಶೀಲನದ ಅನಾಸಕ್ತ ಮನೋಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಕುರಿಯಬಹುದಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ಜನರ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಕೆಣಕಬಹುದಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ವರ್ಣಮುಕ್ತ ತಥ್ಯೋಕ್ತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಂಥ ಉಕ್ತಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕು: ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಚಾರ; ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ತಥ್ಯದ ಮಾತು; ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಭಾಷೆ ಒಂದು ಜನ ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬ ಅರ್ಥ, ಒಂದು ಭಾಷೆ ಒಂದು ಜನ ಕಡಮೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಹೊರಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡ – ತಮಿಳುಗಳ ಸಂಬಂಧ

ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಶೇಷ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕಾದ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ. ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ ಬಿ. ಮ್ಯ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ಈ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದ ನಮ್ಮ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ತಂದರು. ಆ ಸಮ್ಮೇಳನದ ವರದಿ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಯುತರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದು: ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ರೂಪಗಳು ತಮಿಳಿನ ಸಮಾನ ರೂಪಗಳಿಗಿಂತ ಹಿಂದಣ ಆಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ; ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ರೂಪಗಳು ಕನ್ನಡದ ಸಮಾನರೂಪಗಳಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನವಾಗಿವೆ; ಕನ್ನಡ ತಮಿಳು ಎರಡಕ್ಕೂ ಮೂಲವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ರೂಪ ಇದ್ದಿರಬೇಕು; ಅದರಿಂದ ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳೂ ಬಂದಿವೆ. ಇದು ನಿಜ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಕರು ಆ ಭಾಷೆಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆಪಾತತಃ ನೋಡಿ ತಮಿಳು ಭಾಷೆ ಈ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಬಹು ಕಡಮೆ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆಂದೂ ಅದರ ಶಬ್ದಕೋಶ ಇವುಗಳ ಶಬ್ದಕೋಶಗಳಿಗಿಂತ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೇಶ್ಯವೆಂದೂ ಗ್ರಹಿಸುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು. ಈ ಮಾತು

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಜ ಇರಬಹುದು; ಆದರೂ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ನೋಡಿದರೆ ಕಾಣುವಷ್ಟು ನಿಜ ಆದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಂತ ಗಳಿಂದ ತೀರ ದೂರವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ತಮಿಳು ತನ್ನ ಭಾಷಾ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಾಕೃತಿಯನ್ನೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತಕ್ಕಷ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಭಾಷೆ ಹೀಗೆ ನಡೆದರೂ ಅದರ ಜನದ ಜೀವನ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗಿನ ಜನದ ಜೀವನದಿಂದ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಬೇರೆಯಾಯಿತು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ ಆ ಜೀವನ ವನ್ನು ಕಡಮೆಯಾಗಿ ಸೋಕಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ತೆಲುಗೂ ಕನ್ನಡವೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಾತನ್ನು 'ಜ್ಯೋತಿ' ಎಂಬ ಅದರ ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ತನ್ನ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯ ಮತ್ತು ಶಬ್ದೋ ಚ್ಚಾರದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ಅದೇ ಮಾತನ್ನು 'ಶೋದಿ' ಎಂದು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ 'ತೇಜ', 'ತೇಶ' ಆಗುತ್ತದೆ; ಹೃಷೀಕೇಶ, ಶ್ರವಣ, ವಿರುಡೀಕೇಶನ್, ತಿರುವೋಣಂ ಆಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ರೂಪಾಂತರವನ್ನೂ ನೆನವಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ನೋಡಿದರೆ ತಮಿಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಅಸಂಕರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಕಾಣುವುದು. ಸಂಕರ ಎಂಬ ಮಾತು ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತೀರ ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದೂ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸದೆ ಬೆರೆಯದೆ ಇರುವುದು ಒಂದು ಗುಣವೆಂದು ಹೇಳ ಬಹುದೆ? ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಜನ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯ ಜನದೊಂದಿಗೆ ಬಳಕೆ ಬೆಳಸಿ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬಾಳಿದರೆ, ಅವರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ ಅವರ ಇವರ ಭಾಷೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಬೆರೆ ಯುವುದು ಬಳಸುವುದು ಸಾಂಕರ್ಯ ಆಗಲಾರದು. ತಮಿಳಿನ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವುದ ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಮಿಳು ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದೆ ಎಂಬುದಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ತಮಿಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಂಡಿದೆ: ಅದಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೆಳಸಾಗಿದೆ. ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಜನ

ಮನೋರಂಜಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ, ಈಗ ಕೆಲವು ದಶಮಾನಗಳಿಂದ ತಮಿಳು ತುಂಬ ಮುಂದುವರಿದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಭಾಷೆಯ ಈ ಮೆಳಸು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬೇರೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಿಂದಲಾದರೂ ಸರಿಯೆ ತನಗೆ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ತೋರಿದ ಮಾತನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು; ಅದನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಒಂದು ಅಚ್ಚಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಇಂಥ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ

ಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಸೌಹಾರ್ದದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನಾವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಮತ್ತೊಂದು ಚರ್ಚೆಯಂಥ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಆವಶ್ಯಕ. ತಮಿಳು ಸೀಮೆಯ ಸಂಗೀತಗಾರರು ತೆಲುಗು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಗೊಂದಲವೆದ್ದಿತು! ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕುರಿತ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಪ್ರಸ್ತುತವೇ ಎಂದು ತೋರಬಹುದು. ಪ್ರಾಯಶಃ ಅದು ಪ್ರಸ್ತುತವೇ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಗಾಯನಪದ್ಧತಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಂದ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ. ವಿನೋದವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ತಮಿಳು ಗಾಯಕರು ತೆಲುಗು ಗೀತಗಳನ್ನು ಹಾಡಬಹುದೆ ಎಂದು ಗಲಭೆ ಆಯಿತೆನ್ನಬಹುದು. ತಮಿಳು ಗಾಯಕರು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಲಹೆ. ಹೀಗೆ ಹೊರಡುವುದಾದರೆ ಈ ಗಾಯನ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕವೆನ್ನದೆ ಬೇರೊಂದು ಹೆಸರಿಂದ ಕರೆಯಬೇಕು ಎಂದೂ ಯಾರಾದರೂ ವಾದಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಯಾರೂ ವಾದಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನಾದರೂ ಇದು ನಿಜವಾಗಿ ಎತ್ತಬೇಕಾದ ವಾದವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲೆವು; ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ತೇವಾರಗಳಿವೆ; ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂಪಾದ ಹಾಡುಗಳಿವೆ. ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತದ ಜನರಿಗೆ ಅವರವರ ಭಾಷೆಯ ಗೀತಗಳ ಪರಿಚಯವಿರುವುದೂ ಅವರವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವುದೂ ಸಹಜ. ಕನ್ನಡಿಗರೂ ತಮಿಳರೂ ಕನ್ನಡದ ಅಥವಾ ತಮಿಳಿನ ಮಾತಿನ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ

ರಾಗವನ್ನು ಕೇಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸಿ ಆ ಅರ್ಥದಿಂದ ಭಾವಪೋಷಣೆಯಾದಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಿಜವಾದರೂ ಇಷ್ಟೇ ನಿಜವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ಬೆಳೆದಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗರಾಜನು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗೆ ಎಷ್ಟೊ ಅಷ್ಟೊ ನಿಜವಾಗಿ ತಮಿಳು ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೂ ಸೇರಿದಾನೆ. ಅವನ ಗೀತಗಳನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಹಾಡಿ ಈಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಹಾಡಿದರೂ ಅವನ ಮಾತಿನ ಒಟ್ಟು ಅರ್ಥ ಬಹುಭಾಗದ ಜನಕ್ಕೆ ತಿಳಿದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಜನರು ಅದರ ವಿಷಯ ಕಷ್ಟಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ಗೀತದಿಂದಲೇ ಸಾಕಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಪಡೆದಿದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಜನಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂದೂ ತ್ಯಾಗರಾಜನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಾಡದೆ ಬಿಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಹಾಡುವುದನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಬೇಕು ಎಂದೂ ಯಾರು ಹೇಳುವರು? ನಮ್ಮ ಜನ ತ್ಯಾಗರಾಜನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದಾರೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವು ಆ ಕೃತಿಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ತಮಿಳ ಜನ ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗು ಮಲೆಯಾಳ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸರಿ. ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಒಂದೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಯದೆ ಇದ್ದರೂ ಸಂಗೀತ ಕೇಳಿದ ಜನ ಕೇಳುವ ಗೀತದ ಮಾತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಷ್ಟ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇದೇ ಮಾತು ಕನ್ನಡಿಗರು, ತೆಲುಗರು, ಮಲೆಯಾಳಿಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಚಯ ಬೆಳೆಯುವ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನಮ್ಮ ಏಳಿಗೆಗೆ ಸಾಧನ; ಅವನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಸಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸದ ಫಲವಾಗಿ ನಮ್ಮಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿರುವ ಯಾವ ಒಂದು ವಿವರವನ್ನೂ ನಾವು ಭರತವರ್ಷದ ಜನರ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು

ಭರತವರ್ಷದ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನು ಬೆಳಸುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲಲಿತಕಲೆಗಳ ಪರಿಷತ್ತೊಂದು ಬೇಕಾದೀತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶ್ರೀ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರರಾವ್ ಎಂಬ ಆಂಧ್ರ ಮಹನೀಯರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜನರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದಾರೆ. ಇದೇ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಇತರ ಕಲಾಪ್ರೇಮಿಗಳು ಮಾಡಿದ್ದುಂಟು. ನಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ತಿರುವಾಂಕೂರ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಆವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಆಯಿತು. ಭರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳಿರುತ್ತ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಬಹು ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ದೇಶದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವಕರನ್ನು, ಕಲೋಪಾಸಿಗಳನ್ನು ಒಂದುಕಡೆ ಕರೆತಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗೂಡಿ ನಡಸುವುದು ತೀರಾ ಆವಶ್ಯಕ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಚಯ ಬಹು ಅಲ್ಪ ಅಥವಾ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಕನ್ನಡದೇಶದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ಎರಡೋ ಮೂರೋ ಹೆಸರು ತಿಳಿದಿದೆ; ಎಂದರೆ ಆ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಭರತವರ್ಷವೆಲ್ಲ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ದೇಶವಾಗಿತ್ತೊ ಮುಂದೆ ಅದರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಬರೆದಿದೆಯೋ ಈಗ ನಾವು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದು ಹೇಗೆ ಇದ್ದರೂ ಈಗ ಇಂಡಿಯ ಎನ್ನುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಜನರೂ ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ತಾವು ಒಂದು ದೇಶದ ಜನರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜ. ಹೀಗೆ ಭಾವಿಸುವ ಜನರಿಗೆ ಈ ಒಂದು ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಲೋಪಾಸನೆ ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆ ತಿಳಿದಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಪರಿಷತ್ತೊಂದು ಇರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎನ್ನಬಹುದು. ಪರಿಷತ್ತು ಒಂದು ಇರಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೂ ಅದು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯದ ವಿವರವನ್ನು ಕುರಿತು

ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇರುವುವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಇಂಥ ಒಂದು ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಂದು ಮಿತಿ ಇರಬೇಕೆ? ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತದ ಕಲಾಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸದಸ್ಯಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹಂಚಬೇಕೆ? ಆಯಾ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಲೋಪಾಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವಕರ ಆಯಿಕೆಯಿಂದ ತುಂಬುವುದೇ, ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಬೇರೆ ಹೇಗೆ? ಸಂಸ್ಥೆ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳ ಹೊಸ ಹೊಸ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದುವಕ್ಕೆ ಬಹುಮಾನ ತೋರಿಸಿ ರಸಿಕತೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶನದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಪೀಠದಂತೆ ನಡೆಯುವುದೆ? ಅಥವಾ ಅದು ಇಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ ತನ್ನ ಸದಸ್ಯರ ಸಭೆಯನ್ನು ಆಗಾಗ ಕೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೂ ದುಡಿಯುವುದೆ? ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಸಾರಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಗುರಿಯಾದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೆ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹಂಚುವುದು ಉಚಿತವಾದೀತೆ ಅಥವಾ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಆಯಾ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈಗಾಗಲೆ ಮಾಡಿರುವ ಅಥವಾ ಮಾಡುವೆವೆಂದು ಆಶೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಅವರು ಯಾವ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ ಬಂದಿರುವರೆಂದು ಗಣಿಸದೆ ಆರಿಸುವುದೆ? ಸಂಸ್ಥೆ ರಸಿಕತೆ – ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಬಹುಮತಿಯ ಪ್ರದಾನವನ್ನು ತಡೆದಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆ? ಈಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪ್ರದಾನದ ಏರ್ಪಾಡು ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರ ಮಧ್ಯೆ, ಈರ್ಷೆ ಅಸೂಯೆಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಭೀತಿ ಇಲ್ಲವೆ? ಇದೆಲ್ಲವೂ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ವಿವರ. ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಷತ್ತು ಇದೆ. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಇಂಥದೇ ಒಂದು ಪರಿಷತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದೇನೆ. ಇತರ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆದಿರುವುದುಂಟು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕೂಡುವ ಸಭೆಗಳಲ್ಲದೆ ಅವಿರತವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಪರಿಷತ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇರುವುವೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು. ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಕಲಾಪರಿಷತ್ತೊಂದು ಆರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲು ಪ್ರಾಯಶಃ ಒಂದೊಂದು

ಭಾಷಾಪ್ರಾಂತವೂ ತನ್ನ ಒಂದು ಕಲಾಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತದ ಕಲಾ ಸೇವಕರು ಒಂದುಕೂಡಿದರೆ ಅನುಕೂಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಂತಗಳ ಪರಿಷತ್ತುಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು. ಈ ಮಾತೆಲ್ಲ ವಿಚಾರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಶ್ನೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಅನುಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ತಾವೆಲ್ಲ ಸಮ್ಮತಿಸಿದರೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದೂ ಆ ವೇಳೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವುಳ್ಳವರು ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಹಾಯಮಾಡಬಹುದೆಂದೂ ನಾನು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕುರಿತ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

ಇನ್ನು ನಾನು ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ರೂಪಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಗಾಗ ಗುರುತುಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ದೊರೆತ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಇವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮುಂದರಿಸಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು ನನಗೆ ಅನುಕೂಲ ಆಗದಿದ್ದುದರಿಂದ ಆಗಿರುವಷ್ಟನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿರಿಸಿ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬಹುದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಾಯಮಾತು ಮುಖ್ಯ. ಬರಹದ್ದಲ್ಲ

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಹೇಳುವ ಮಾತೆಂದರೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಆ ಅಭ್ಯಾಸ ಸಮೀಚೀನವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಆ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ನೋಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು. ಈ ಮಾತು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೋಡಬಹುದು.

ನಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ 'ಚೆಲ್ಲು' ಎಂದು ಬರೆಯುವ ಮಾತನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಜನದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಹೇಗಿದೆ ಎಂದು ನೋಡು ವುದಾದರೆ ಪದ 'ಚೆಲ್ಲು' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ 'ಶೆಲ್ಲು' ಎನ್ನು ವಂತೆ ಇರುವುದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಬರಹದ 'ಚ' ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ 'ಶ' ಎಂದು ಹೀಗೆ ಕೇಳುವುದು ತಮಿಳು ಸೀಮೆಯ ನೆರೆಯ ನಾಡಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ತಮಿಳಿನ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ ಕಂಡರೆ ಅದು ತಮಿಳಿನ ಪ್ರಭಾವದ ಫಲವೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಈ ಮಾತಿನ ಈ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿರುವುದು ತುಮಕೂರಿನ ಬಳಿಯ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ. ಪ್ರಾಯಶಃ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ 'ಚ' ಎಂದು ಬರೆಯುವ ಶಬ್ದವನ್ನು 'ಶ' ಎಂದು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅಥವಾ ಬಾಯಲ್ಲಿ 'ಶ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ 'ಚ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರ ವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ 'ಶ' ಶಬ್ದವಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಶ' ಅಲ್ಲ. 'ಚ' ಶಬ್ದಕ್ಕೂ 'ಶ' ಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದ ಒಂದು ಶಬ್ದ. ಶಬ್ದದ ಮಾತೇ ಅಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಕರಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹಲಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜನದ ಬಾಯಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದರೂಪಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸರಿಯಾಗಿರುವುವು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕೃತ: ಕನ್ನಡದ ಶಬ್ದಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಜನ ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಆಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಅವಧಾನದಿಂದ ನೋಡಿ ಒಂದು ಪ್ರಮೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಆವಶ್ಯಕ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನದ ಉಚ್ಚಾರ ಇರುವುದಿರುವಂತೆ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಜನರ ಮಾತನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಫೋನ್ ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿ ಡುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಬಹುದು. ಇಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಮೆ ಮುಗಿದಾಗ್ಗೆ ದ್ರಾವಿಡದೇಶದ ಭಾಷೆಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಭೇದಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಬಹುಮಾತನ್ನು ತಿದ್ದುವುದೂ ವಿಶದಪಡಿಸುವುದೂ ಆವಶ್ಯ ಕವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಮೆ

ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಇಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಮೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆರಂಭಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು ಎಷ್ಟುದೂರ ಮುಂದುವರಿದಿದೆಯೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಅದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದೆಂದು ಆಶಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಮೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಎಲ್ಲ ಉಪಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊರಮ ಕೊರಚ ಭಾಷೆಗಳು ಈ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಅವನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿಲ್ಲ. ಅದು ಮುಗಿದಾಗ್ಗೆ ನಾವು ಗ್ರಿಯರ್‌ಸನ್‌ರವರು ರಚಿಸಿರುವ ಈ ಭಾಷೆಗಳ ವಂಶವೃಕ್ಷ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಮಾರ್ಪಡಬೇಕೇ ಎಂದೂ ನೋಡಬಹುದು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಜನಗಣಿತಿಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ ಗ್ರಿಯರ್‌ಸನ್‌ರ ಪದಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಕೊರವು, ಕೊರಚ, ತುಳು ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ತೋರಿಸುವ ವಾಕ್ಯವೃಂದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿದೆನು. ಈ ಪಟ್ಟಿಗಳೂ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಈ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರ ಎದುರಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಆದಮೇಲೆ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದಾವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅಚ್ಚುಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ. ಆಗ್ಗೆ ಅವು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಂದಾವೆಂದು ನಂಬಿದೇನೆ.

ನುಡಿಯ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು

'ಶ' ಶಬ್ದದಂತೆ ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತ 'ಚ' ಎಂದು ಬರಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಮೇಲೆ ಉದಾಹೃತವಾದ ಶಬ್ದ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಇಂಥ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. 'ಶ' ಸಂಸ್ಕೃತ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ಒಂದು ಅಕ್ಷರ. ಚೆಲ್ಲು ಅಥವಾ ಶೆಲ್ಲು ಎನ್ನುವ ಪದ ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡವಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ದ್ರಾವಿಡ

ವರ್ಣವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚೆಲ್ಲು ಎಂದು ಬರೆದರು. ಬೇರೆ ಒಂದೆರಡು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯತ್ನಿಸಿದಂತೆ ಅವರು ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಿಂದ ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿದ್ದರೆ ಜಟಿ, ಕುಳ ಇರುವಂತೆ ಚ ಶ, ಶ ಶ ಎಂದು ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ತಮಿಳರು ಈಗ ರಾಮು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಯ ಕರ್ತೃವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ 'ಮು'ಕಾರದ ಆಚೆ ಒಂದು ಅರ್ಧ ಅನುನಾಸಿಕ ಸ್ವರವನ್ನು ಅಲ್ಪವಾಗಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವರು; ಆದರೆ ತಮಿಳರಷ್ಟು ಅಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕೂಡ ಹಿಂದೆ ಈಗಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಅರ್ಧ ಅನುನಾಸಿಕವನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಅನುನಾಸಿಕ ಶಬ್ದವು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ 'ನ್' ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿದಾಗ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ 'ನ್' ಹೋಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಒಂದು 'ನ' 'ನಿ' ಶಬ್ದ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಧಾನುನಾಸಿಕವನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಅನುಸ್ವಾರದಿಂದ ಸೂಚಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಅನುಸ್ವಾರ ನ್, ಮ್ ಎಂಬ ಎರಡು ಅರ್ಧಾಕ್ಷರಗಳಿಗೂ ಸಮವಾಯಿತು. ಆಮೇಲಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಓದುವವರು 'ರಾಮಂ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯ ಅನುಸ್ವಾರವನ್ನು, ನಕಾರವಲ್ಲ, ಮಕಾರ ಎಂಬಂತೆ ಓದಿದರು. ಇದಾದಮೇಲೆ ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮಂ ಇರುವಾಗ ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ 'ರಾಮಮಿಂದ' ಎಂದಾಗದೆ 'ರಾಮನಿಂದ' ಏಕಾಯಿತು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಬರೆದಿರುವ ಅನುಸ್ವಾರವನ್ನು ಅಲ್ಲ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಅರ್ಧ ಅನುನಾಸಿಕವನ್ನು ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಸುಲಭವಾಗಿಯೇ ಹರಿಯುವುದು; ಇಂಥ ಚರ್ಚೆ ಅನವಶ್ಯಕವಾಗುವುದು. ಬರೆದಿರುವ ಅನುಸ್ವಾರ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಅರ್ಧಅನುನಾಸಿಕ ಎನ್ನುವುದಲ್ಲದೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನುಸ್ವಾರವನ್ನು ಬರೆಯದೆ ಅರ್ಧ ಅನುನಾಸಿಕವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರೂ ನಾವು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿ

ದ್ದದ್ದು ಬರೆದ ಅರ್ಧ ಅನುನಾಸಿಕವನ್ನಲ್ಲ; ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಅರ್ಧಅನುನಾಸಿಕವನ್ನು. ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿದರೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ; ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಬರಹದ ಅಕ್ಷರವಲ್ಲ, ಬಾಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮುಖ್ಯ. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಬಹುದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಹಾವು' ಎಂದೂ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ 'ಪಾಂಬು' ಎಂದೂ ಬರೆಯುವ ಮಾತನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ತಮಿಳ ಮಾತಿನ ಬರಹರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಅರ್ಧ ಮಕಾರ ಇದೆ. ಕನ್ನಡದ ಬರಹದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಜನರು ಹಾವು ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಅನುನಾಸಿಕ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಕಾರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಳಿಸಿಹೋಗುವುದೆಂದು ಭಾಷಾ ಭ್ಯಾಸಿಗಳು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಮಕಾರ ಅಳಿಸಿರುವುದು ನಿಜ; ಆದರೆ ಅದು ಅಳಿಸಿರುವುದು ಬರಹದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ವರ್ಣ ಮಾಲೆಯ ಒಂದು ಅಕ್ಷರ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರದ ಸ್ವರೂಪದ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಕೇತವಾಗುತ್ತದೆ. ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ 'ಂಬು' ಆಗುವ, ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ 'ಮು' ಆಗುವ, ಮೂಲದ ಅರ್ಧ ಅನುನಾಸಿಕ ಈಗಲೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು

ಇದೇ ಪದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ತಮಿಳಿನ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ಕಾಣುವ 'ಉ' ಸ್ವರವು ಬಾಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಒಂದು ಉ ಆಗಿ ಉಚ್ಚಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಉಚ್ಚಾರವಾಗುವುದು ಒಂದು ಅರ್ಧ ಸ್ವರವಾಗಿ. ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಯನ್ನೇ ಗುರುತಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ ನಾವು ಪ್ರಾಯಶಃ ಬ್ ಅರ್ಧಾಕ್ಷರದ ಮೇಲೆ 'ಉ' ಸ್ವರವನ್ನು ಏರಿಸದೆ ಒಂದು ಅರ್ಧ ಉಕಾರ ವನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕಾದೀತು. ಕುಮಾರಿಲಭಟ್ಟನು ತಮಿಳಿನ ಶೋರು, ಪಾಂಪು, ವಯಿರು ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಶೋರ್, ಪಾಂಪ್, ವೈರ್ ಎಂದು ಅಂತ್ಯದ 'ಉ' ಸ್ವರವನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಬರೆದನೆಂದೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ

ಅವನಿಗೆ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಪರಿಚಯ ಇಲ್ಲದ್ದು ಇರಬೇಕೆಂದೂ ಭಾಷಾಪಂಡಿತರು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಬರವಣಿಗೆಯ ಸ್ವರಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಂಜನಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಬಾಯಸ್ವರಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಂಜನಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಇಂಥ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಹೇಳಲಾರೆವು. ಕುಮಾರಿಲ ಭಟ್ಟನು ಕೊಟ್ಟ ಪದರೂಪ ಈಗ ನಾವು ಸರಿಯಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವ ಪದರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ಸರಿಯಲ್ಲ; ಇಷ್ಟೇ ಸರಿ. ಒಂದು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಧ 'ಉ'ಕಾರವನ್ನು ಅವನು ಬಿಟ್ಟನು; ನಾವು ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿ ಇಟ್ಟು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಪದದ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಈ ಪೂರ್ಣವಾದ ಉಕಾರಕ್ಕಿಂತ ಆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಅರ್ಧ ಉಕಾರದ ರೂಪವೇ ಹೆಚ್ಚು ನಿಜವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆನ್ನಬಹುದು. ಇಂಥ ಉದಾಹರಣೆ ಹಲವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ನಾನು ನಿವೇದಿಸುವುದು ಇಷ್ಟೆ: ಒಂದು ಶಬ್ದ ಹೀಗೆ ಇದ್ದದ್ದು ಹೀಗಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಬರಹದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನಲ್ಲ, ಬಾಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು. ಈ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ವರಗಳು ವ್ಯಂಜನಗಳು ನಾವು ಬರಹದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ಎರಡು ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಎರಡು ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯದ ಸ್ವರಗಳೂ ವ್ಯಂಜನಗಳೂ ಆಗಿ ಇವೆ. ಹಿಂದೂ ಇಂಥ ಸ್ವರಗಳೂ ವ್ಯಂಜನಗಳೂ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಈ ಸ್ವರಗಳು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಲೇಖನದ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ಪರಿಮಿತ ಸಂಕೇತಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ನಿಜದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆಡುವ ಭಾಷೆ ಕಲಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ತತ್ವ

ಬರಹದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಭಾಷೆಯ ಜಾಯಮಾನವನ್ನು ಕುರಿತರೆ ವ್ಯಾಕರಣದ ಕೆಲವು ಭಾವನೆಗಳೂ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಾವೋ ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಕೃತವಾನ್, ದ್ರಷ್ಟಾಸಿ, ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ, ಎಂಬ ವ್ಯಾಕರಣ ರೂಪಗಳು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ

ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ರೂಪಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ ಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಕೃತವಾನ್ ಎಂಬುದು ತಮಿಳಿನ ಶೈದವನ್, ಕನ್ನಡದ ಗೈದವನ್ ಎಂಬಂತೆ ಇದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಲೇಖಕನು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅರಿತವನಾಗಿದ್ದು ಶೈದವನ್, ಗೈದವನ್ ಎಂಬ ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಕೃತವಾನ್ ಎಂದು ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ: ಕೃತ ಎಂಬುದು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆಯಷ್ಟೆ; ಜ್ಞಾನವಾನ್ ಧನವಾನ್ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕೃತವಾನ್ ಎಂದು ಪದ ಆಗಲಾರದೆ? ನಿಜವಾಗಿ ಕೃತವಾನ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕೃತಕಾರ್ಯವಾನ್ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥ. ಗೈದವನ್ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಗೈದ ಕೆಲಸದವನು ಎಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಯಾವನು ಗೈದನೋ ಅವನು ಎಂಬುದು ಅರ್ಥ. ಕೃತವಾನ್ ಎನ್ನುವುದು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಕಾರಣ ಹೊರತಾಗಿ, ಗೈದವನ್ ಎಂಬ ದ್ರಾವಿಡ ರೂಪ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಸೂಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದ್ರಷ್ಟಾಸಿ, ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ಎಂಬ ರೂಪಗಳೂ ಹೀಗೆಯೇ ಉಕ್ತಿಭಂಗಿಯಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು ಎಂದು ಒಡೆಯನು ಹೇಳಿದರೆ ಸೇವಕನು ಮಾಡಿದೆ ಅಥವಾ ಆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಬಹು ಸಾಮಾನ್ಯ; ಅವನ ಅರ್ಥ ಮಾಡುವೆನು, ಆಗುವುದು ಎಂದು. ಭರವಸೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಭೂತರೂಪವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ವಿಷಯ. ಕನ್ನಡದಂತೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಈ ರೂಪವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಬಳಸಿರಬಹುದು, ಅದನ್ನು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೆಟ್ಟಲೆ?

ಕನ್ನಡ ಹಳೆಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ, ಹೊಸಕನ್ನಡ ಎಂಬ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ ಎಂದು ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಾಡಿಕೆ

ಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಮೆಟ್ಟಲನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಪುನಃ ವಿಮರ್ಶೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಿನ್ನವಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಾನ್ ಸಂದಾನ್ ಎಂಬಂಥ ಕೆಲವು ರೂಪಗಳು ಇದ್ದವೆನ್ನುವುದು ನಿರ್ವಿವಾದ ವಿಷಯ. ಅಂಥ ಮಾತು ಬಹಳವಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಒಂದು ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದದ್ದು ನಿಜವಾದರೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬರವಣಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲವೇ ಆದ ಬಹು ಹಳೆಯ ರೂಪಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಇವು ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದಂತೆ, ಅದರೀಚಿನ ಹಳಿಗನ್ನಡ ರೂಪಗಳನ್ನೇ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ಬಂದಾನ್ ಸಂದಾನ್ ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳು ದೊರೆಯುವ ಬಹು ಕೊಂಚ ಸಾಹಿತ್ಯ ವನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟರೆ ನಮಗೆ ಉಳಿಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪಂಪನ ಕಾಲದಿಂದ, ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದ, ಇಂದಿನವರೆಗೂ ತೀರ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ದಿಂದ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಹತ್ತು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಬರಹದ ಕೆಲವು ರೂಪಗಳು ಈಗ ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆಗಣ ಲೇಖಕರು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಱ ೞ ಕುಳ ಭೇದಗಳು ಈಗ ಅಳಿಸಿವೆ. ಇದು ಹೊರತು ನಮಗೆ ಪಂಪನ ಕನ್ನಡ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ದಿಂದ ಬೇರೆಯದೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಾದರೆ ಹೀಗೆನ್ನಬಹುದು. ಪಂಪನ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ಇರುವ ಭೇದ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೂ ಇಂದಿನ ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೂ ಇರುವ ಭೇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಲ್ಲ. ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ಹಳೆಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎಂದಾಗಲಿ ನಡುಗಾಲದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎಂದಾಗಲಿ ಹೇಳಿ ಅದು ಇಂದಿನ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಿಂದ ಬೇರೆ ಎಂದು ಯಾರೂ ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಂಪನ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕೂಡ ಹಳಗನ್ನಡ ಎನ್ನುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದೇ ತೋರಬಹುದು. ಬರಹದ ಭಾಷೆ ಆಡುವ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ಕೆಲವು ರೂಪಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಎಂದೂ ಉಂಟು. ಕನ್ನಡದ ಸಂಧಿ ಪದ್ಧತಿ ಈಗಲೂ ಬಾಯಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ

ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮರ್ಯಾದೆ. ಇದು ಕನ್ನಡದ ಮರ್ಯಾದೆ. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಮರೆತು, ಪದಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾಗಲಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಹೋದದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡೀತೋ ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇರಬಹುದೆ? ಈ ಭಾವನೆ ಮೊದಲಾದದ್ದು ಇಂಥ ಒಂದು ಸಾಮ್ಯದ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಎಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಈಗ ಹಿಡಿದಿರುವುದೂ ಇದೇ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಇರಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭದ, ಮಧ್ಯದ ಮತ್ತು ಹೊಸ ರೂಪಗಳಿಗೆ ಎಂಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ ಎಂಬದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪಂಪನ ಕನ್ನಡದಿಂದ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂದರಷ್ಟಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಕಾಣುವುದು. ಬಹಳವಾದರೆ, ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಲೇಖನದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಹಳಗನ್ನಡವೆಂದೂ ಸುಮಾರು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲದ ಮತ್ತು ಈಚಿನ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಹೊಸ ಕನ್ನಡವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಆಗಲೂ ನಮಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕನ್ನಡ ಹಳೆಯ ಎಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿಜದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಲಕ್ಷಣ ಏನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಹಳತನ ಹೊಸತನ ಪದ್ಯದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ನುಡಿಯ ಸಂಪತ್ತು

ಹಳೆಯದು ಹೊಸದು ಎಂಬ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಭೇದ ಬೇಡವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಹಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯ ಒಂದು ಕಾರಣ ಇದೆ. ಒಂದು ರೂಪವೋ ಒಂದು ವೃತ್ತಿಯೋ ಹಳೆಯದೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಬಿಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳುವವರುಂಟು. ನಾನು ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ನಾವು ಹಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳುವ ಪದಗಳೂ ವೃತ್ತಿಗಳೂ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹಳೆಯವಲ್ಲ; ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರುವ ವಿಶೇಷರೂಪ ವೃತ್ತಿಗಳು.

ಆದಕಾರಣ ಅವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಅಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವ, ಇನ್ನೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಮಾತು ರೀತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಭಾಷೆಯ ವಾಕ್‌ಶಕ್ತಿ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಆಗುವ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಲಾಭವೇನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆಡುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸುಲಭವಾದ ಕೆಲವು ರೂಪವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತುಗಳು ಅಂದಚೆಂದದಿಂದ ಸೇರಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ರಚನೆ ಕರ್ಕಶವಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಲು ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಈಗ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಬೇರೆಯ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನ. ಅದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ. ಹಿಂದೆ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಮಾತುಗಳು ಈಗ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಕಳಚಿಹೋಗಿವೆ. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ದಿನದ ಭಾಷೆಗೆ ಮತ್ತೆ ತರಬೇಕು. ಬಾನ್ ಬೈಗು ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು ನೂರಾರಿವೆ. ಇವನ್ನು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ತರುವುದರಿಂದ ದಿನದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಮಳೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಕೆರೆಗೆ ಹರಿದುಬಂದು ಸೇರುವ ನೀರನ್ನು ಬಣ್ಣಾವು, ಬರವು ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ; ಒಡವು ಎಂದರೆ ಕೆರೆಯ ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಚ್ಚಿಹೋದರೆ ಬೀಳುವ ಅಂತರ. ದುಡುಕು ಎಂದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿಲ್ಲದ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಅಡಿ ಇಟ್ಟಾಗ ಅದು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ತಟ್ಟನೆ ಬಗ್ಗುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥ. ಈ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಈಗ ಯಾವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದೇವೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತರುವುದು ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಬಾಯಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾತುಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತವೆ; ಕನ್ನಡದ ಮಾತು ಒಂದನ್ನು ಬಳಸಬೇಕೆಂಬ ಆವಶ್ಯಕತೆ ನಮಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ; ಆಸೆಯಂತೂ ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ. ಭಾಷೆ ಉಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಹೆಜ್ಜೆ. ಮಾತು ಹೋಗಿರುವಂತೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತು ಇದ್ದು ಅರ್ಥ ಒಂದು ಹೋಗಿರುವುದು ಉಂಟು. 'ಎಣೆ' ಎಂದರೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಮ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈಗ ಇದೆ. ಇದೇ ಮಾತು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಮನಾದ ಎರಡು ಪದಾರ್ಥ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಎಂದರೆ ಒಂದು ಜೊತೆ ಪಂಚೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಒಂದು ಎಣೆ ಪಂಚೆ ಎಂದು ಆಗ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬಳಕೆಗೆ ತರುವುದು ಭಾಷೆಯ ಪದಕೋಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮಾತನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು.

ನುಡಿಯ ಬೇರುಗಳು

ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಕಾರ್ಯ ನಮ್ಮ ನುಡಿಯ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡುವುದು. ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಹಲವು ಮಾತು ನಿಜದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತುಗಳ ಒಂದು ಮುದ್ದೆ ಎಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಹು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಉದಾಹರಣೆ ಎಣ್ಣೆ–ಎಳ್ ನೆಯ್. ಇದರಂತೆ ಹತ್ತಿರ, ಇರುಳ್ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳೂ ಸೇರುವೆಯ ಮಾತುಗಳು. ಇರ್ ಎಂದರೆ ರಾತ್ರಿ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಇಬ್ಬನಿ ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇರುಳ್ ಇರ್ + ಉಳ್ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮರುಳ್, ಕರುಳ್ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳೂ ಬೇರೆಯ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ 'ಉಳ್' ಪದ ಸೇರಿ ಆಗಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ತಿರುಳ್, ಕರುಳ್, ಹುರುಳ್ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳೂ ಇಂಥವೇ ಇರಬೇಕು. ಅ, ಇ, ಉ, ಎ ಎಂಬ ತುಣುಕುಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥವಿತ್ತೆನ್ನುವುದು ಅವನ್, ಇವನ್, ಉವನ್, ಎವನ್ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್, ಅಳ್ ಎಂಬ ಪದಗಳಿಂದ ಕಾಣುವಂತೆ 'ನ್' ಎನ್ನುವುದು ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಸೂಚಕವಾದ ತುಣುಕಾಗಿಯೂ 'ಳ್' ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಸೂಚಕವಾದ ತುಣುಕಾಗಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅನ್, ಅಳ್ – ನೋಡಿ. ಆಣ್ ಎಂದರೆ ಗಂಡು, ಆಲು ಎಂದರೆ

ಹೆಂಡತಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ. ಇದರಂತೆ ತನ್ ಎಂಬ ತುಣುಕಿನ ಮೂಲ ಅರ್ಥವೂ ಅದರಿಂದ ತಾನ್, ತನ್ನ—ಮಾತುಗಳು ಬಂದಿರುವುದೂ ಈ ತುಣಕು ತಂದೆ, ತಂಗೆ, ತಮ್ಮ, ತಮ್ಮಡಿ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವುದೂ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ವಿಷಯ. ತು, ದು, ಇಂಥದೇ ಒಂದು ತುಣುಕು. ಒಳಿತು, ಕರಿದು ಎಂಬೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ ಸ್ವರ. ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯ ಒಂದು ವ್ಯಂಜನ ಸರಳವೂ ಪರುಷವೂ ಆಗಬಹುದಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾದ ಎರಡು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಡೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಬೆಳಕು ನಾಮಪದ, ಬೆಳಗು ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಬರುವ ನಾಮಪದ; ಕುರಿ, ಗುರಿ; ಕೋಟೆ, ಗೋಡೆ; ಇವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆ, ಬಚ್ಚಿಡು ಎಂಬವು ನಿಜದಲ್ಲಿ ಗೇಟ್‌ಬಾಗಿಲು ಎಂಬಂತೆ ಒಂದೇ ಅರ್ಥದ ಎರಡು ಮಾತುಗಳ ಸೇರುನುಡಿಗಳು. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ. ಶಂಕರರಾವಜೋಶಿ ಅವರು ಇಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇದೇ ನಿವೇದಿಸುವವರಾಗಿದಾರೆ.

ಮಾತು ಬಾಳಿನ ಚಿತ್ರ

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಇನ್ನೊಂದಿದೆ. ಅದು ನಮ್ಮ ಜನರ ಭಾವನೆಗಳು ನಮ್ಮ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ರೀತಿ. ನಾವು ಈಗ ಪೂಜಿಸುವ ಪರತತ್ತ್ವವನ್ನು ದೇವರು ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತೇವೆ. ದೇವ ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಪರ್ಯಾಯವಾದ ದೆವ್ವ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ದುಷ್ಟ ಸತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಮಾತು. ದೇವರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಮಾತಿನರೂಪ ಬಹುವಚನ, ಪ್ರಯೋಗ ಏಕವಚನ. ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ದೇವರು ಎಂಬ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ದೇಶ್ಯಪದ ಇದೆಯಂತೆ. ಇದನ್ನು ತಮಿಳಿನ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯೆಂದು ಜನ ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದೇನೆ.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಆರೋಪಿಸಿಲ್ಲ. ದೇವ ಎಂಬ ಮಾತು ಬರುವ ಮುನ್ನ ಕನ್ನಡದ ಜನ ಆ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ವಿಚಾರಾರ್ಹವಾದ ವಿಷಯ. 'ಪೆರ್ಮ' ಎಂಬುದು ಆ ಮಾತು ಇರಬಹುದೆ? ಎಲ್ಲಮ್ಮ, ಎಲ್ಲಪ್ಪ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ನಮ್ಮ ಜನರು ದೇವರನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. 'ಕಲ್ಲ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಅವನು ಸ್ಥಾಣು ಎಂದೂ ಅಚಲನೆಂದೂ, ದೃಢನೆಂದೂ; ಗುಂಡ ಎನ್ನುವುದು ಅವನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಎಂದೂ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಹಲಸಂಗಿ, ಉಚ್ಚಂಗಿ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು, ಅವನು ಸ್ವಪ್ರಕಾಶನಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಜನರು ಸ್ವರ್ಗ, ನರಕ ಎಂಬ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಅವರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನರಕದ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳಿದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನರಕವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೂ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಈಚೆಗೆ ನಮಗೆ ಅದರ ಪರಿಚಯ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ನಾನು ೧೯೨೭ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೆಲವು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯ ಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಲ್ಕು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದೆನು. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ. ಅಗರದ ನರಸಿಂಹಯ್ಯನವರು ನಮ್ಮ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನ ತಿರುವಾಂಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗ ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಓದಿದರಂತೆ. ಹಾವೇರಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯಮಿತ್ರರಾದ ಬೆಂಗೇರಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಊರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅನ್ವೇಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ನಾನು ಕೇಳಿದೆನು. ಇತರ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿರಬಹುದು. ಇದೆಲ್ಲ ಬೇಗನೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಈ ವಿಚಾರ ಮುಂದುವರಿಯಲೆಂದು ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ತಿದ್ದಿದ ವ್ಯಾಕರಣ

ಇದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸ, ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕುರಿಗಳು

ಬಂದವು, ಕುರಿಗಳನ್ನು ತಂದರು ಎಂದು ಯಾವ ಕನ್ನಡಿಗನೂ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕುರಿಗಳು ಎನ್ನುವಷ್ಟೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕುರಿ ಎನ್ನುವುದು ಬಹುವಚನ. ಕೆಲವು ವಾಡಿಕೆಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ನಾವು ಗ್ರಾಮ್ಯವೆಂದು ಎಣಿಸುತ್ತೇವೆ. 'ನೀನು ಬಂದಿ' ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಬಂದಿ ಎನ್ನುವುದು ಹೀಗೆ ಗ್ರಾಮ್ಯವೆಂದು ನಮ್ಮ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಬಂದೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟು ಸ್ವಚ್ಛವೋ ಬಂದಿ ಎನ್ನುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಸ್ವಚ್ಛ. ಹಾಗೂ ನೋಡಿದರೆ, ಬಂದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಂದಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಚ್ಛವೇ ಇರಬಹುದು. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಉಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಗುವ ನಿಯಮಗಳು ಉಕ್ತಿಯಷ್ಟೇ ಅಮಾನುಷ, ಅಪೌರುಷೇಯ; ಆದರೆ ಆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅಮಾನುಷವಲ್ಲ, ಅಪೌರುಷೇಯವಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಕೆ ತಥ್ಯದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಕೇಶಿರಾಜನು ತನಗೆ ತಿಳಿದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಓದು ತನ್ನ ಪರಿಶೀಲನೆ ತನ್ನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರಿದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಇಂಥ ಸೂತ್ರಗಳು ಉಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದವು ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದು ವೈಯಾಕರಣಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಕುಂದು ತರುವುದೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಯಾವ ವೈಯಾಕರಣಿಯೂ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ತನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಹೊಳೆದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು? ಆದರೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ನಾವು ಹಿಂದಣ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ ಅವಶ್ಯಕಂಡಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂಗೈ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಪೂರ್ವಿಕರು ಅಡಿ + ಕೈ = ಅಂಗೈ ಎಂದು ಸಮಾಸ ಬಿಡಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಈಚೆಗೆ ಬಲ್ಲವರು ಇದನ್ನು ಅಗಂ + ಕೈ ಎಂದು ಬಿಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಗೈ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಅರ್ಥ 'ಅಗಂ' ಕೂಡ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದು ಬರಿಯ 'ಅಂ' ಎಂದೇ ಇರಬಹುದು. 'ಅಂದ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅಸ್ ವಿಶಾಲ, ಸುಂದರ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ತುಣುಕು. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ. ಕಡಬ ರಾಘವಾಚಾರ್ಯರು ವ್ಯಾಕರಣ ಸೂತ್ರಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತು

ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲ ಈ ವಿಚಾರದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದೇನೆ.

ಮುಂಬರಿವಿನ ಸೂತ್ರ

ಇಂಥ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತಲೋ ಹೊಸದಾರಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆಯುವುದು ಕ್ಷೇಮವೆನ್ನುವ ಮನೋಧರ್ಮದವರು ಅನೇಕರಿದೇವೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನಾನೂ ಇದೇ ಮನೋಧರ್ಮದವನು. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಹೊಸ ಮಾತನ್ನು ತಂದು ಅದನ್ನು ಬೇಗನೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡುವೆವೆನ್ನುವಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇತರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕ್ಷೇಮತಪ್ಪದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸೂತ್ರ ಇದೇ: ವಿಚಾರ ತೊಡರಿಲ್ಲದೆ ಇರಬೇಕು; ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಚಾರದ ಪದ್ಧತಿ ಪರದೇಶದವರು ಮೊದಲಿಟ್ಟದ್ದು ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪನಂಬಿಕೆ ಪಡುವುದೂ ನಮಗೆ ಬೇಡ. ಕೆಲವು ಕಾಲದವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯ ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲಿ ಪಡುವಲ ದೇಶದಿಂದ ಬಂದದ್ದೇ ಸರಿಯೆಂದು ಹೇಳುವ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಈ ರೀತಿಯ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮಕಾಲೆ ಮಹನೀಯನು ತಳಹದಿ ಹಾಕಿದನು; ನಮ್ಮವರು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ಈಗ ಈ ಜನದ ಬುದ್ಧಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಉಯ್ಯಾಲೆ ಹೋದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಾಚ್ಯದೇಶಗಳ ವಿಚಾರ ಪದ್ಧತಿ ಎಂದೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳ ವಿಚಾರ ಪದ್ಧತಿ ಎಂದೂ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಎರಡು ವಿಚಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳಿವೆಯೇನು? ಪ್ರಾಚ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುವವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿದ್ವತ್ತಿಗಿಂತ ಅದು ಆಳವಾದದ್ದು ಸಮಗ್ರವಾದದ್ದು ಎಂಬಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಜನರ ಹಿಂದಣ ಕಾಲದ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆಳ ಈ ಸಮಗ್ರತೆಯ ಒಂದು ಭಾವ ಇರುವುದೂ ನಿಜ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಪಂಡಿತ

ನಾದವನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸೂತ್ರವನ್ನೊ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೊ ಕೋಶ ದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನೊ ಒಂದಾದಮೇಲೆ ಒಂದನ್ನು ಕಂಠಪಾಠವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಸಮಗ್ರವೆಂದು ಕಾಣುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆಯಾ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹಾಗೆ ಕಂಠಪಾಠವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೂ ಅಷ್ಟೆ ಪಂಡಿತನಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಇದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಖಚಿತವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕಂಠಪಾಠ, ಜ್ಞಾಪಕಶಕ್ತಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೀರ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದವು. ಈಗ ಕೋಶಗಳು ವೃತ್ತಿವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಚ್ಚಾಗಬಹುದು ; ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೇನೂ ಹಣವಂತರಲ್ಲದವರೂ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಪಾಠ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಆವಶ್ಯಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಯಿಪಾಠ ಬೇಡ ವೆಂದರೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿರುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದೇನೆಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಬೇಡದಿರುವುದು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾತ್ರ. ಅದೂ ಹಿಂದಿನ ಬಾಯಿಪಾಠದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅರ್ಥ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಕೂಡ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನ ಇಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರೀತಿಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸಕಾಲದ ವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೇ ಕೆಲವು ದೋಷಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪಂಡಿತರು ನಾವು ಪಾವನವೆಂದು ಗಣಿಸುವ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅದರ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಕಡಮೆಯಾದ ಒಂದು ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಅನೇಕರು ಈ ಮೊದಲು ಹಾಗೆ ಆಡಿದ್ದು ಉಂಟು. ರಾಮ, ಸೀತೆ ಇವರನ್ನು ಗ್ರೀಕ್ ಕಾವ್ಯಗಳ ನಾಯಕ ನಾಯಕಿಯರನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವಂತೆ ಕ್ರೈಸ್ತಮತದ ಉನ್ನತಿಯ ಕೋಡಿನಿಂದ ಇಂಥವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದುದುಂಟು ; ಭಾರತೀಯರು ಮತಗ್ರಂಥಗಳೆನ್ನುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ರೀತಿಯ ಗ್ರೀಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲ ಗ್ರೀಕ್ ಗ್ರಂಥದ ರಸ ಅರ್ಥಾನುರ್ಥ ತಿಳಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯದ ರಸಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬಂತೆ ಪಕ್ಷಪಾತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿ ಸಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ, ಈ ದೋಷ ಪದ್ಧತಿಯದಲ್ಲ ; ನಿಲುವಿನದು.

ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಮೀಚೀನವಾಗಿ ಮಾಡುವ ನಿಯಮಗಳು ಸ್ಥಳಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬೇರೆಯಾಗಲಾರವು. ಹಿಂದೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಕ್ಕ ನಾವು ಈಗ ಆ ನಿಲುವಿನ ಎದುರು ಮೂಲೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವೆನ್ನುವುದೇ ಅಸಾಧು ಎನ್ನುವ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸನೊಬ್ಬನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಾವು ನಿರಾಕರಿಸುವುದಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕಾಣೋಣ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ. ಆ ಕಾರಣ ಅವನ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ವಿಚಾರದ ಪದ್ಧತಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದು ನಮಗೆ ಬೇಡ ಎನ್ನದೆ ಇರೋಣ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಅನ್ವೇಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಪದ್ಧತಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಪನಂಬಿಕೆ ತೋರದೆ ಇರೋಣ.

ಭಾಷೋಪಾಸಕನ ದರ್ಶನ

ನಾನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾತು ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕಾರು ಉಳಿದಿವೆ. ಆದರೂ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಈಗಲೇ ಹೇಳಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಬೇಸರ ಪಡಿಸಲು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೆ ನಾನು ಬಹುವೇಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಯಿತು. ಇನ್ನಷ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚಪಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕುರಿತ ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿನ್ನವಿಸಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಾಷೆಯ ಪರಿಶೀಲನ ವೈಯಾಕರಣಿಗೆ, ಪ್ರಾಕ್ತನ ವಿಮರ್ಶಕನಿಗೆ, ಮಾತ್ರ ತಕ್ಕುದಾದ ವಿಲಕ್ಷಣ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯುಳ್ಳ ಯಾವನೂ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸದೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕೋವಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಳಸಲು ಕಲಿಯುವವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹತ್ತುತುಂಡಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಜೋಡಿಸುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ; ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೋವಿಯಿಂದ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಚಾತುರ್ಯದಂತೆಯೇ ಕುರಿತ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾತಿನಿಂದ ಮುಟ್ಟುವ

ಚಾತುರ್ಯ ಒಂದು ಇದೆ. ಕೋವಿಯ ವಿವರ ತಿಳಿಯದೆ ಆ ಗುರಿ ಹೇಗೆ ಕೈಸೇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾತಿನ ವಿವರವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಅದರಿಂದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದು ಕಷ್ಟ. ಒಂದು ಪದ ಹೇಗೆ ಆಗಿದೆ? ಅದರ ಅರ್ಥ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿತ್ತು, ಆಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಆಯಿತು, ಇಂದು ಹೇಗಿದೆ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುವೆವೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಅರಿವೂ ಆವಶ್ಯಕ. ಕೋವಿಯಿಂದ ಗುರಿಯ ಕಣ್ಣನ್ನು ಹೊಡೆದಾಗ ಕೋವಿಕಾರನಿಗೆ ಆಗುವ ಆನಂದ, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ವೇಳೆ, ಓದುವವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ವೇಳೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆನಂದ ಗಳಿಸಲರ್ಹವಾದದ್ದು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸುಖ ಇದೆ. ಮಾತುಗಳ ಪರಿಶೀಲನದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಭಾವನೆ ಹರಿಯುವ ರೀತಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದಾಗ ಭಾಷೋಪಾಸಕನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ತತ್ತ್ವಗಳ ಮೂಲದ ಒಂದು ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಸತ್ಯದ ದರ್ಶನ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಳಿದಾಸನು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಯಾವ ಹೊಳೆಯಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಅದರ ಗುರಿಯವರೆಗೂ ಹರಿದರೆ ನಾವು ಮುಟ್ಟುವುದು ಸಮುದ್ರ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು: ಯಾವುದೇ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಳಮುಟ್ಟ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿರಿ, ನೀವು ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಗುರಿಯಾದ ಜ್ಞೇಯವನ್ನೆ ಮುಟ್ಟುವಿರಿ. ಆಂಗ್ಲ ಕವಿ ಬ್ರೌನಿಂಗ್ ಒಬ್ಬ ವೈಯಾಕರಣಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದಾನೆ. ರೋಗರುಜಿನವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಆಯುಸ್ಸು ಕಳೆಯಿತೆಂದು ಚಿಂತಿಸದೆ ಈ ವೈಯಾಕರಣಿ ಹೋಟಿ ಎನ್ನುವುದರ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ, ಓನ್ ಪ್ರತ್ಯಯದ ಸ್ವರೂಪ ಎಂದು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚುವವರೆಗೂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡುತ್ತಲೆ ಇದ್ದನಂತೆ. ಆ ವೈಯಾಕರಣಿಯ ವ್ಯವಸಾಯ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೆಂದು ಬ್ರೌನಿಂಗ್ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿಸಿದಾನೆ. ನಾನೂ ಆ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವನು. ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬುಡಮುಟ್ಟ ಉಪಾಸಿಸುವ ಗುರು ಪುಣ್ಯಶಾಲಿ. ಅವನು ಕುಳ್ಳಿರಲು ಉನ್ನತ ಪೀಠವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ತನ್ನ ಹಸುಳೆಯ ಕಿರಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ತಾಯಂತೆ ಪದಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಭಾಷೋಪಾಸಕನು ನುಡಿಯ

ಬೇರುಗಳಲ್ಲಿ ತುಣುಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾತು ಎಂದು ಕರೆಯುವ ತತ್ತ್ವದ ಅದ್ಭುತ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನು ಅಣುವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅದು ಒಂದು ಸೌರವ್ಯೂಹವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾನಂತೆ. ಕವಿ ರೇಣುವಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ; ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದ ಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಡುಕೃಞ್ ಕರಣೆಯ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ವೈಯಾಕರಣಿ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅಸಾಧುವಾದ ಎಲ್ಲ ಸಂಕೋಲೆಗೂ ಅಡ್ಡಿಮಾಡುವಂತೆ ನಾನು ಅಸಾಧು ವ್ಯಾಕರಣ ಸೂತ್ರ ಗಳಿಗೂ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಹೊರತು ಭಾಷೆಯ ತತ್ತ್ವ ಗಳನ್ನು, ಉಕ್ತಿಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು, ಅರಿಯುವುದಕ್ಕೂ ವಿವರಿಸು ವುದಕ್ಕೂ ಕೈಹಾಕುವ ಶಾಸ್ತ್ರೋಪಾಸಕನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೂ ನಾನು ಕೈಮುಗಿಯುವವನು ; ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುವವನು.

ಮುಗಿವ ಮಾತು

ಮಹನೀಯರೆ, ಇನ್ನು ತಾವು ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದೂ ಸಭೆಯ ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾತನ್ನಾದರೂ ಆಡುವುದೂ ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈಗಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸು ತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಲೇಖನಗಳು ಬಂದಿರು ವುದು ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ದುಡಿಮೆಗಾರರಿಗೆ ದುಡಿತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಂಬಳವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಇಷ್ಟು ಜನ ಇಷ್ಟು ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಭಾಷಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಸೇವಾಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಹೂಡುವ ವರೇಣ್ಯ ಸವಿತೃ ನಮ್ಮ ಬಾಳುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಯ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತುಂಬಲಿ! ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು, ಮಾವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಚಿತ

ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು
ಬಿನ್ನಹ (ಗೀತೆಗಳು)
ಶಾಂತಾ (ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯ)
ಸಾವಿತ್ರಿ („)
ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು
ಸಾಹಿತ್ಯ (ಉಪನ್ಯಾಸ)
ಅರುಣ (ಪದ್ಯಗಳು)
ವಿಮರ್ಶೆ ೧ (ಲೇಖನಗಳು)
ಉಷಾ (ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯ)
ಸುಬ್ಬಣ್ಣ (ಒಂದು ಕತೆ)
ತಾಳೀಕೋಟೆ (ಒಂದು ಪ್ರಕರಣ)
ವಿಮರ್ಶೆ ೨ (ಲೇಖನಗಳು)
ನಾಲ್ಕು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು
ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆ (ಒಂದು ಭಾಷಣ)
ಮಂಜುಳಾ (ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಶ್ಯ)
ತಾವರೆ (ಪದ್ಯಗಳು)
ಕರ್ಣಾಟಕದ ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಚೆಲುವು (ಪದ್ಯಗಳು)
ಶಿವ ಛತ್ರಪತಿ (ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಶ್ಯ)
ವಿಮರ್ಶೆ ೩ (ಲೇಖನಗಳು)
ಯಶೋಧರಾ (ನಾಟಕ)
ಮಲಾರ (ಪದ್ಯಗಳು)
ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ೪
ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರರು
ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ೫
ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ
ತಿರುಪಾಣಿ
ಕರ್ಣಾಟಕದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಕಾಕನಕೋಟೆ
ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ
ವಿಮರ್ಶೆ ೪ (ಲೇಖನಗಳು)
ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ೬
ಗೌಡರ ಮಲ್ಲಿ
ರಾಮನವಮಿ
ಮೂಕನ ಮಕ್ಕಳು

(ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ)

Popular Culture in Karnataka
Short Stories 4 Vols.
The Poetry of Valmiki
Subbanna

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳಗಳು:—

ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು ರೋಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.
43–44, ಗವೀಪುರದ ವಿಸ್ತರಣ, ಬಸವನಗುಡಿ ಟಪಾಲು
ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ಪ್ರಸಂಗ

ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ
ಬಸವನಗುಡಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ ೧೯೪೬

ಬೆಲೆ: ೨–೮–೦

ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು ರೋಡು, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಈ ಪುಸ್ತಕ ನನ್ನ ಹಲವು ಭಾಷಣ ಲೇಖನಗಳ ಒಂದು ಸಂಕಲನ.

"ಕನ್ನಡದ ಮುಂಬರಿವು" ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ ಬೆಳ್ಳೂರ ಮೈಲಾರ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ "ಸಂಭಾವನೆ" ಗ್ರಂಥಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದ ಲೇಖನ. "ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು" ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದ ಲೇಖನ. "ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುರಿ" ೧೯೪೦ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಲೇಖಕ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ. "ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ" ೧೯೪೭ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮದರಾಸಿನ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಸಮುಚ್ಚಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹ್ರಸ್ವ ಆಲಾಪ. ಉಳಿದವು ನಾನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ "ಜೀವನ" ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನಗಳು.

ಒಂದೊಂದು ಸಂದರ್ಭದ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತವು ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವನ್ನು ನಾನು "ಪ್ರಸಂಗ" ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದೇನೆ. "ಕಾಸೆರಿ" ಎಂಬುದು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಲೇಖನ ಜಾತಿ. ಅದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ "ಡಿಸ್ಕೋರ್ಸ್" ಅಥವಾ "ಟಾಕ್" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಆಲಾಪ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು. ಈ ಭಾಷಣ ಲೇಖನಗಳು ಸುಮಾರು ಈ ಜಾತಿಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ "ಆಲಾಪ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದ ಪ್ರಸಕ್ತ ವಿಚಾರ ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ "ಪ್ರಸಂಗ" ಎಂಬ ಹೆಸರು ಹೆಚ್ಚು ಉಚಿತವೆಂದು ಕಂಡಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಕೆಲವದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚರ್ಚೆಯ ಸರಣಿ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೃತಿಗಳು ಸದ್ಯದಕಾಲದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೆಲವು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ವಾದದ ಧ್ವನಿ ಇದ್ದರೂ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಟೀಕಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಇಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಚರ್ಚೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ವೇಳೆಯೂ ಆ ಚರ್ಚೆ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮರೆಯದೆ ನಡೆಯಬೇಕು, ಮತ್ತು ನಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ನಾನು ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದೇನೆ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬಿದೇನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಲೆನ್ನುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳ ಹಾರೈಕೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಈ ಭಾಷಣ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪಾಠಕರು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮುಖದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸಹನೆ ತೀರ ಅವಶ್ಯಕ. ಹೀಗೆಂದುದರಿಂದ ಸಹನೆಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಾತನ್ನು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೇನೆಂದು ಯಾರೂ ಗ್ರಹಿಸಬಾರದು. ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯಬಯಸುವವರು ವಿನಯಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ನಡೆಯಹೊರಟವರು ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಗರಿಸಿದಂತಾದೀತು.

ಗವೀಪುರದ ವಿಸ್ತರಣ
ಬೆಂಗಳೂರು, ವ್ಯಯ ಸಂವತ್ಸರ
ದೀಪಾವಳಿ (23–10–46)

ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್.

ವಿಷಯಸೂಚಿ

ಪ್ರಸಂಗ

ಕನ್ನಡದ ಮುಂಬರಿವು

ಕನ್ನಡದ ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ನೂರು ವರ್ಷದ ಬೆಳಸು. ಶ್ರೀಮನ್ ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೀ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಆರಂಭಮಾಡಿದರು. ಅದಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷದಮೇಲೆ ಭಾರತ ವರ್ಷದ ಸರಕಾರ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಆಗ ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಂಗ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಒಂದು ಹೊಸ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮೊದಲಿಟ್ಟರು. ರಾಜ್ಯ ನಮ್ಮ ಒಡೆಯರ ಕೈಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲದೆ ಅದರ ಫಲವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರೆಯಲು ಮೊದಲಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೀ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನಾಟಕ, ಪದ್ಯ, ಗದ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದುವು. ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷೋಜ್ಜೀವಿನೀ ಸಭೆ ಪಂಡಿತ ಮಂಡಳಿಗೆ ಇಂಬಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಜನದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ತರಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಪಾಡು ಒಂದುಂಟು ಎಂಬ ತತ್ವ ಲೇಖಕರಾಗಬಹುದಾದ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡಿತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ನವೀನ ಗ್ರಂಥಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಮೈಸೂರಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಹೀಗೆ ೧೯೦೦ನೆಯ ಇಸವಿಯ ವೇಳೆಗೆ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ಧವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದವರು ಅದನ್ನು ತುಂಬಲು ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದಿರಲಾರರು. ಕನ್ನಡದ ಜನಕ್ಕೆ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರುವುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಅಸಂತುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಿಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಹೇಗೂ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾರದೆ ಇದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಮಹನೀಯರು ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಯ ಕಥೆ ಹಲವಾರನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಮಾಡಿ ಓದುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಮರಾಠಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸಿ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಓದುಗರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗ್ರಾಸವನ್ನು ಒದಗಿಸು ತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಯಾರೂ ತಾವು ಭಾಷಾಂತರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ ರಚಿಸ ಬಹುದೆಂದು ಧೈರ್ಯಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಲೇಖಣಿ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ, ವಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯದ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಿತು ಹೊರತಾಗಿ ಆ ಪಂಕ್ತಿಯಂತೆ ತನ್ನದೊಂದು ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಆಗ ಇನ್ನೂ ತೊಡಗಲಿಲ್ಲ.

ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗದಿದ್ದರೂ ಈ ತರ್ಜುಮೆಯ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿ ಕೃತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕನ್ನಡದ ಜನಕ್ಕೆ ಹೊಸದೊಂದು ಉಸಿರನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂದಿತು. ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಗದ್ಯ ಶೈಲಿಯ ಮೂಲಪುರುಷರಾದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ವಾಸುದೇವಯ್ಯನವರು ಬರೆದ ಆರ್ಯಕೀರ್ತಿ ಗ್ರಂಥವು ಕನ್ನಡದ ಜನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಒಂದು ನಿಟ್ಟನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ದೇಶಭಕ್ತಿ, ದೇಶಭಾಷಾ ಭಕ್ತಿ, ಸ್ವಜನಪ್ರೇಮ, ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಭಿಮಾನ, ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಡೆಯುವ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ: ಇವು ಆಪ್ಯಾಯಮಾನವಾದ ಭಾವನೆಗಳೆಂದು ಕನ್ನಡದ ಜನ ಆಗ ಮನಗಂಡರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಭಾವನೆ ಹೀಗೆ ಒಂದು ಜನತೆಯ ಚೇತನವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದೇ ತಡ,

ಮುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಅಂಥ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉಸಿರಿದ್ದರೆ ಅದರ ಬಾಳಿನ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗವನ್ನೂ ಆವರಿಸುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಸ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಹತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಜಪುರುಷ ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನರ ವಿಚಾರ ವಿಹೀನವಾದ ಕೆಲವು ನುಡಿನಡೆಗಳಿಂದ ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಕೋಲಾಹಲದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದಿತು. ೧೯೧೦ನೆಯ ವರ್ಷದ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತ ಜನಾಂಗ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಪಥದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಿತು. ರಾಜಕೀಯ ಆಂದೋಲನದೊಂದಿಗೆ ಜನಜೀವನದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಭಿಲಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವ ತಲೆದೋರಿತು.

ಹೊಸ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಯುವಕರು ಹಲವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆನ್ನುವುದು ಈಗ ನಮಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸೋಣ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಮೂಲಪುರುಷರಾಗೋಣ, ಎಂದು ಹತ್ತು ಕಡೆಯ ಹತ್ತು ಜನ ಒಬ್ಬರೊಂದಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಇವರು ಕೈಗೊಂಡರೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಲಾಗು ವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರೇರಣೆಗಳಂತೆ, ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರೇರಣೆಗಳಂತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೇರಣೆಗಳೂ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ಹಲವು ಜೀವನಗಳನ್ನು ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಮುಂದುವರಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಪ್ರೇರಿತ ಜೀವಗಳು ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆರಂಭದ ಆ ವರ್ಷ ಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತರದ ಕೃತಿಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರ ಹೆಸರನ್ನೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದು ಅನವಶ್ಯಕವೂ ಹೌದು. ಕರ್ಣಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸುವಾಸಿನಿ, ಕೃಷ್ಣಸೂಕ್ತಿ, ಮಧುರವಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ, ಇಂಥ ಇತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತರಹದ ಲೇಖನಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಬಹು ಕಾಲ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದು ದಿವಂಗತರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣನವರು, ನಾರಾಯಣರಾಯರು, ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು, ಶಾಂತಕವಿಗಳು; ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿ ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತ

ರಾಗಿರುವ ಬೆಳ್ಳೂರ ಮೈಲಾರ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು, ಶ್ರೀ ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರು, ಆಲೂರ ವೆಂಕಟರಾಯರು; ಇಂಥ ಇತರ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ನಾಲ್ವತ್ತು ವರುಷದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯ ಕುರುಹಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಗಳಾಗಿ ದಾರಿ ತೋರುತ್ತ ಇದಾರೆ.

ಕೃತಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದದ್ದು ಎಂದರೆ ಏನು? ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯ, ಅದನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪದ್ಧತಿ, ಅಥವಾ ಆ ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿ, ಇದು ಯಾವುದೇ ಆಗಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಕುಂಠಿತವಾಗದೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಡೆದರೆ ಕೃತಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಿಂದ ಕಂಡ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಏನಾಗುವುದೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಅಡಿಯಿಡಲಾರದೆ ನಡೆಯುವ ಮಂದಿ ಇಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಾರರು. ಇವರ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯೆಂದಲ್ಲ; ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಕಿರಿಯದೆಂದಲ್ಲ; ಇವರ ಭಾಷಾಪ್ರೇಮ ಅಲ್ಪವೆಂದಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಇವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಯ ನಿರ್ಮಾಪಕನಿಗಿಂತ ಮೇಲೆಯೇ ಇರಬಹುದು. ಅವನು ಪಡೆದ ಒಂದು ಪ್ರಚೋದನವನ್ನು ಇವರು ಪಡೆಯದೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟೆ. ಆ ಪ್ರಚೋದನ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊರಗಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ; ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗಿಂದ ಪುಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ನೋಡೋಣ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಪ್ರಯೋಗದ ಪದ್ಧತಿ. ಪ್ರಯೋಗವೆಲ್ಲ ಫಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಡಿನ ಭಾಗ್ಯದಿಂದ, ಅವನ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ, ಕೆಲವು ಕೃತಿ ಚೆನ್ನವಾದರೆ ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದಾದೊಡನೆ ಅದು ಎಷ್ಟು ಅಲ್ಪ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಆದರೂ ಸಾರಸ್ವತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಮಾಡುತ್ತದೆ. ನುಡಿಯ ಕಾವ್ಯ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿ ಸೇರುತ್ತದೆ; ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ರೂಪಗೊಟ್ಟ ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಭರತವರ್ಷದ ಹೊಸ ಯುಗದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಹೃದಯ ಹೊಸದಾಗಿ ಏನನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ನಾವು

ಆಗಣ ಇಂಥ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ನೋಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳ ರೀತಿ, ಪದ್ಧತಿ, ಸರ್ವತ್ರ ಹೊಸವಾಗಿದ್ದಂತೆ "ಭರತಮಾತೆಯೆ ಭರತಮಾತೆಯೆ ಎಂದು ನೀ ತಲೆಯೆತ್ತುವೆ" ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವ ಹೊಸ ಕಾಲದದು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದು ಬಂದಿದೆ. ವರ್ಷವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೊಸತಾಗಿ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಮಾತನ್ನೂ ಅದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ಬೇರೆ ಯಾಗಿಲ್ಲ. ಜನದ ಭಾವನೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪು ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂದು ಕೊಡಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಇಂದೂ ಆದು ನಮ್ಮ ಜನರ ಭಾವನೆಗೆ ರೂಪನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ಒಂದು ಕಾಲದ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂಥ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ಯಾವ ಒಂದು ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಹರಿವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಳೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಶಯ್ಯೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಯುತ್ತ ಹೊಳೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗವಾಗಿ ಒಂದು ಜಲರಾಶಿ ಒಂದು ವೇಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇತ್ತ ಅತ್ತ ಹೊಳೆಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ ಬೇರೆಯ ಘಾಟಿಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸುಳಿಯಾಗುತ್ತ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತ ಇನ್ನಷ್ಟು ನೀರು ಇರುತ್ತದೆ. ಶಯ್ಯೆಯನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಯಲ ಮೇಲೆ ಹರಿಯುವ ನೀರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಇರಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ ಹೀಗೆ, ಹಾಗೆ, ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬಿಸುವ ಬಹು ಭಾಗದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ದಾರಿಯೇ ದಾರಿ ಎನ್ನುವ ಹಲಕೆಲವು ಲೇಖಕರೂ ತೀರ ಹೊಸ ದಾರಿಗೆ ನುಗ್ಗುವ ಕೆಲ ಜನರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಇರ ಬಹುದು. ಒಟ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಾತನ್ನು ಆಡುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದೆ ಎಂದು ಭಯಪಡುವ ಹಿರಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಿಯಮ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ನಿದಾನಿಸಿ ನೋಡದೆ ಇವರು ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಯಮವಿಲ್ಲವೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಿಯಮ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಹಿರಿಯರು ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ನಿಯಮ ತಪ್ಪಿದೆ ಎನ್ನ ಬೇಕಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ತಪ್ಪು ಎಂದಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪೆ; ಹಳೆಯದಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊಸದಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಾರದು. ಇಂದಿನ ಬಹಣೆ ತಪ್ಪಿದ ಪದ್ಯದಿಂದ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಲಾರದು. ಹಿಂದೆ ವೃತ್ತ ಬರೆದವರು ಎಷ್ಟು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬರೆದರೋ! ಅಷ್ಟರಿಂದ ವೃತ್ತದ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಭಾವ ಒದಗಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೆಲವು ಭಾಗದ ಜೀವನವರ್ಣನೆ ಅತಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವವರು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಬಹುದು. ಈಗಿನ ಸಿನೀಮಾ ಮಟ್ಟದ ಅತಿಶೃಂಗಾರ, ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರಾವಣನ ಅಂತಃಪುರದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ಪ್ರೇಮದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ವತ್ಸರಾಜನ ಅಂತಃಪುರದ ಜೀವನದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಚಟ್ನಿ, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಉಂಟು; ಹಳಸಿದ ಅಡಿಗೆ ಉಂಟು. ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇಂಥ ಶೃಂಗಾರ ಕೃತಿ ಉಂಟು. ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಆಗಿನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಜನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ, ಮಹಾ ಜನದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗಣಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನು ಮಹಾಜನ ಯಾರು ಎಂದು ನಾನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಿಲ್ಲ. ಓದುವವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅರ್ಥ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದರೂ ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅದು ಸಾಕು.

ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಭಿಲಾಷೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲಸಬೇಕು. ಹಿಂದಣ ಮಂದಿ ಹಿಂದಿನದೇ ಚಂದ ಎಂದಂತೆ ಇಂದಿನವರು

ಹೊರಗಿನದೇ ಚೆಂದ ಎನ್ನುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ, ಹೊರಗಿನ ಜನರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯೇ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಒರೆಗಲ್ಲು ಎನ್ನುವಂತೆ ನಾವು ನಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಆ ಅವಸ್ಥೆ ಈಗ ನಮಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಾರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಾಗಿ, ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ತಿಳಿವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ನೂರಾರು ಹಿರಿಯರಾದರೂ ಪರದೇಶದ ಯಾವ ಜ್ಞಾನಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರುವಾಗ, ಭರತವರ್ಷ ತನ್ನ ಧ್ಯೇಯಗಳಿಗೆ, ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ, ಪರರ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಬೇಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ದಾಸ್ಯದ ಹೇಯ ಭಾವ ರಾಜಕೀಯವಲ್ಲ, ಆಂತರಿಕವಾದುದು; ಬುದ್ಧಿ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಂಕೋಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಭಾರತೀಯರು ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ವಾರಣಾಸಿಯನ್ನು ಕ್ಯಾಮ್‌ನದಿ ಥೇಮ್ಸ್ ನದಿಗಳ ದಡಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇಟ್ಟರು; ಈಗ ಅದನ್ನು ಗಂಗಾನದಿಯ ದಡಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ತರಬೇಕು. ಭರತವರ್ಷ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲದಿಂದ ಬಯಸಿರುವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ಮೂಲಸೂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಜೀವನವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರವಿವರವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂದಿನ ಬಾಳುವೆಯಂತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಗಬೇಕು. ಜೀವನದಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಜೀವನವನ್ನೇ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಧ್ಯೇಯದಿಂದ ಅದು ಆವಿಷ್ಟವಾಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಪದವಿಯನ್ನು ಏರಬೇಕಾದರೆ ಕನ್ನಡದ ಜನತೆ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜನತೆ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳದೆ ಅರೆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತ ಅದರ ಕಣ್ಣಾದ ಲೇಖಕನು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವಿಕಾಸವಾಗ ಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಆಗದ ಮಾತು. ಈಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವವರು ವಿಶೇಷ ವಾಗಿ ಹೊಸ ದಿನದ ತರುಣರು. ಹಿರಿಯರಾದವರು ಈಗಲೂ, ನಮಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಬರೆಯುವುಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಎನ್ನುವವರಿದಾರೆ; ಕನ್ನಡದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಈಗಲೂ ಓದದೇ ಇದಾರೆ.

ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಓದಿದರೆ ಲೇಖಕನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಪರವೆಯಿಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಅನ್ಯರಂತೆ ಅರೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯ ಮಾತನ್ನು ಆಡುವವರಿದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ತಮ್ಮದು, ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇವರು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಇಂಥ ಎಲ್ಲಾ ಹಿರಿಯರೂ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಕಡೆಗೆ ಒಲೆಯುವರೊ ಅಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಕನ್ನಡ ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ದೇಶಭಾಷೆ ಈ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಾಗ್ಗೆ ದೇಶದ ಜನ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಅದನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸು ತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ದಿನದ ವ್ಯವಹಾರವಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ; ಪರಸ್ಪರ ಬರೆಯುವ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ; ಕನ್ನಡದ ಜನ ಎಷ್ಟು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಲ್ಲವರಾದರೂ ಹೊತ್ತು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ದಿನ ಬರಬೇಕು. ಪುಣ್ಯವಂತರು ಸೇರುವ ವಿನೋದ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಕೋಣೆಯ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಗೊಂಬೆಯ ಪತ್ರಿಕೆ ಕನ್ನಡದ್ದಾಗಿರಬೇಕು; ಅಂಥಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ "ಇಲ್ಲಸ್ಟ್ರೇಟೆಡ್ ಲಂಡನ್ ನ್ಯೂಸ್" ಚಿತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಚಪಲ ಉಳಿಯಬಾರದು, ನೋಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರಬಾರದು. ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮನಸ್ಸು ಬರಬೇಕು; ಹಾಗೆ ಒದಗಿಸಿದ ಹಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಲದೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಇದು ನಾವು ಬಯಸುವ ಏಳ್ಗೆಯ ಕಾಲದ ಒಂದೆರಡು ಲಕ್ಷಣ. ಆ ಏಳ್ಗೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಜನ ಊಹಿಸಲಿ; ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯತ್ನಮಾಡಲಿ.

ಈ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮನೆಮಾತಾದವರು ಮಾತ್ರ ಭಾಗಿಗಳಾದಾ ರೆಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸಬಾರದು. / ಕನ್ನಡ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ನಾಡ ಹೆಸರು, ಬರಿಯ ಒಂದು ನುಡಿಯ ಹೆಸರಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗನೆಂದರೆ ಕನ್ನಡ

ನಾಡಿನ ಪ್ರಜೆ. ಕನ್ನಡಿಗನ ಮನೆಮಾತು ತಮಿಳಿರಬಹುದು, ಕನ್ನಡ ಇರಬಹುದು, ತೆಲುಗು ಇರಬಹುದು, ಉರ್ದು ಇರಬಹುದು, ಕೊಂಕಣಿ ಇರಬಹುದು, ಮರಾಠಿ, ಕೊಡಗು, ತುಳು ಇರಬಹುದು. ಇದು ಈಗಾಗಲೆ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡಿಗ ಅಚ್ಚವಲ್ಲದ ಕನ್ನಡಿಗ ಎಂಬಂಥ ಮಾತೂ, ನಾವು ತಮಿಳರು, ನಾವು ಕೊಂಕಣಿಗಳು, ಎಂಬಂಥ ಮಾತೂ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಒತ್ತಟ್ಟು ಕೇಳುವುದಾದರೂ ಕಾರ್ಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಜನರೆಲ್ಲ ಭೇದ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ, ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖನ ಸೇರಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಕಾಣುವಂತೆ ಕನ್ನಡದ ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕುಲ ಎಲ್ಲ ಗೋತ್ರವೂ ಸೇರಿವೆ. ಕನ್ನಡ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಬೇರೆಯಲ್ಲ; ಕ್ರೈಸ್ತರು ದೂರವಲ್ಲ. ಈ ತಾಯ ಮಡಲಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ತರದ ಮಕ್ಕಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಈ ತಾಯ ಬಸಿರಿನ ಮಕ್ಕಳು; ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮಲ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ.

ಲೋಕದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭೇದಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಎಂದೂ ಕೇಡೇ ಆಗಿದೆ; ಎಲ್ಲಾ ಕೇಡಿಗೂ ಭೇದಬುದ್ಧಿಯೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಮಾನವ ಮಾರ್ಗವೇ ಒಂದು ಮನೆತನ, ಜೀವರಾಶಿಯೆಲ್ಲ ಒಂದು ಮನೆತನ, ಸೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲ ಒಂದು ಮನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಸುವುದೇ ಭರತವರ್ಷ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ವ್ರತ. ವೇದಗಳ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಮಾತು ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗಿರುವುದಾದರೆ ಭರತವರ್ಷದ ಧ್ಯೇಯ ಇದೇ ಎನ್ನುವುದು ಹಾಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ನೆರವಾಗಿ ದುಡಿದಿದೆ. ಮುಂದಕ್ಕಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಮ್ಮ ನಾಡು ಲೋಕದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಗ್ರಹಸ್ಥಾನ ಆಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಿಂದೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಬೌದ್ಧ, ಜೈನ ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಮತದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಆಯಾ ಮಹನೀಯ ಗುರುವರ್ಯರ ಉಪದೇಶ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಯಾವ ಕನ್ನಡಿಗನೂ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಧರ್ಮ ಒಂದನ್ನರಿತು ತೃಪ್ತನಾಗ ಬಾರದು. ಎಲ್ಲ ಮತಗಳೂ ವಿಶ್ವದ ಒಂದು ಧರ್ಮದ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯ ಶಾಖೆ

ಗಳಿಂದು ಅವನು ಮನಗಾಣಬೇಕು; ಅದರಂತೆ ಬಾಳಬೇಕು; ಭರತ ವರ್ಷದ ಸಾವಿರಾರು ಕಾಲದ ತಪಸ್ಸಿನ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಳಲ್ಲಿ ತೋರ ಬೇಕು.

ಈ ಧ್ಯೇಯ ಅತಿಯೆಂದು ನಾವು ಹೆದರುವುದು ಬೇಡ. ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಪಂಪನನ್ನು ಪಡೆದ ನಾಡು, ಅದಾದ ಶತಮಾನ ಶತಮಾನ ಅಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವನನ್ನು, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು, ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜನನ್ನು ಪಡೆದ ನಾಡು, ಎಷ್ಟೋ ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ "ಯಂ ಶೈವಾಃ ಸಮುಪಾಸತೇ...." ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಮತ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಾಡು, ಸದ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂತೋ ಕುಗ್ಗಿದಂತೆ ಕಂಡ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಜನದ ಬಾಳ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಹಿರಿಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ತಪ್ಪು. ನಮ್ಮ ಮನೆತನ ದೊಡ್ಡದು ಎನ್ನುವ ಹೆಮ್ಮೆ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದುರಭಿಮಾನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸ ಬಹುದು ನಿಜ. ಮತ್ತೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು, ತಪ್ಪಿಗೆ ನಡೆಯದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಅಭಿಮಾನ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು ಹೀಗೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಜನ ಅಭಿಮಾನದ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ನಾಲ್ವತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಜನದ ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಷ್ಟಿತ್ತು? ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟಿತ್ತು? ನಲವತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಅದು ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ; ಅಯ್ಯೋ, ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಜನರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಅದು ಎಲ್ಲೋ ಸ್ವಲ್ಪ ತಲೆದೋರಿತ್ತು; "ಅಯ್ಯೋ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಜನ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದರು. ಈಗ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಂದ ಲೋಕದ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿ ಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲು ತಕ್ಕ ಕೃತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಗಿವೆ. ಜೀವನದ ನಡೆಗೆ ಹೊಣೆಯಾದ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕಸತ್ವ ಕಾಲ ಸ್ಥಳಗಳ ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ಕಾಣದ ಸತ್ವ. ಎಲ್ಲಿ ಎಂದು ಯಾರು ಬೇಡಿ ಕೈನೀಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಂದು ಅವರ ಬೊಗಸೆಯನ್ನು ಅದು ಶಿವ ತತ್ವದಿಂದ ತುಂಬುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಯಾವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾಡ ಪ್ರಮುಖರೆಲ್ಲ

ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬಯಸಿದರೆ ಅದು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಹು ಕಾಲವೇನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕಮುಖವಾದ ಪ್ರಯತ್ನ ಒಂದೇ ಈಗ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವುದು; ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ಏಕಮುಖತೆ ಬೇಗನೆ ಬರಲಿ. ನಾಡು ನುಡಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶುಭವನ್ನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಕಾಣಲಿ.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೪೧
"ಸಂಭಾವನೆ" ಗ್ರಂಥದಿಂದ

ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳು

೧

ಕನ್ನಡದ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುಡಿ ಒಡೆಯಲು ಮೊದಲಾದದ್ದು ಈ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಹತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅದುವರೆಗೆ ಬಂದ ಬರವಣಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಪಾಲು ಪರಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದು. ಬರಿಯ ಭಾಷಾಂತರವೇ ಏಕೆ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿ ಏಕಾಗಬಾರದು, ಎಂದು ಕನ್ನಡದ ಲೇಖಕರು ಈಗ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿದರು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ತರುಣರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಧೈರ್ಯ ಹಿಂಡುಗಟ್ಟಿ ಶತಮಾನದ ಎರಡನೆಯ ದಶಕದ ವೇಳೆಗೆ ಇಲ್ಲೊಂದು ಅಲ್ಲೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿ ತಲೆದೋರಿತು. ಹೊಸಕಾಲದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಕೊನರುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಇದ್ದ ಕೆಲವರು ಹಿರಿಯರೂ ಇಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದುಂಟು. ಬರೆಯುವವರು ಕೊಂಚ ಜನವೇ ಆದರೂ ಇಂತಹ ಬರವಣಿಗೆ ಬೇಕು ಎನ್ನುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣಸೂಕ್ತಿ, ಮಧುರವಾಣಿ, ಸಚಿತ್ರಭಾರತದಂತಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಹೊಸ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನೇ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ನಿಂತವು. ಕನ್ನಡ ಲೋಕ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬರವನ್ನು ಇದಿರುಗೊಂಡು, ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಹೊಸ ಒಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಹೊಸ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಕರು ಕೆಲವರು, ಪ್ರಚೋದಕರು ಕೆಲವರು, ವಿರೋಧಿಗಳು ಕೆಲವರು, ಪ್ರಚಾರಕರು ಕೆಲವರು. ಆಂಗ್ಲಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಹೊಸ ಯುಗದಲ್ಲಿ ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್ ಕವಿ ತನ್ನ ಜೊತೆಯ ಕೋಲರಿಡ್ಜ್ ಕವಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಂತೆ ಹೊಸ ಒಂದು ರುಚಿಯನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಾಯಿತು. (ಬಾಳು ಸುಖವಾಗಿರಲು ಯೋಗ, ಕ್ಷೇಮ, ಎರಡೂ ಬೇಕು. ಹೊಸತಾಗಿ ಬರುವುದು ಯೋಗ; ಇರುವ ಒಳ್ಳಿತು ಕಳೆಯದೆ ಇರುವುದು ಕ್ಷೇಮ.) ಹೊಸ

ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವರ ದೃಷ್ಟಿ ಯೋಗದ ಕಡೆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯದರ ರುಚಿಗೆ ಒಗ್ಗಿರುವ ನಾಲಗೆ ಹೊಸದನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ಶಂಕೆ ತೋರುವುದು ಸಹಜ. ಆ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಒಲಿಸಿ ರಮಿಸಿ ಈ ಯೋಗದಿಂದ ನಿನ್ನ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಭಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಹೊಸದೂ ಉಪಾದೇಯ ಎಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತಮಾಡುವುದು ಆಗ್ಯೆ ತುಂಬ ಆವಶ್ಯಕ; ಎಷ್ಟು ಆವಶ್ಯಕವೋ ಅಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ. ಬೇರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಕೂಡ ಅಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲಾರರು ಎಂದೇ ನಂಬಿಕೆ. ಒಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬನು ಬರೆದರೆ ಅದು ಭಾಷಾಂತರವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಯಾವುದೋ ಕೃತಿಯ ಅನುಕರಣ ಆಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ರೂಢಮೂಲವಾದ ಒಂದು ಭಾವನೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಯಾವುದರ ಭಾಷಾಂತರವೂ ಅಲ್ಲ, ಯಾವುದನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿದ್ದೂ ಅಲ್ಲ, ಎಂದಾದರೆ ಇನ್ನು ಇದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಗಾಢವಾದ ಸಂದೇಹ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೆಲೆಯೇನು, ಗುರಿಯೇನು, ಅದರ ಸೂತ್ರವೇನು, ಗಮನವೇನು, ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರದ ಒಂಬೈನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತರ ವೇಳೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸ ತೀರಾ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರು ಕೈಗೊಂಡರು; ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ತ್ರೈಮಾಸಿಕವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಮಹನೀಯರು ಶ್ರೀ ತಳಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರು, ಶ್ರೀ ಅಂಬಳೆ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು; ಆ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ 'ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ'.

೨

ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಂಬರಿವಿಗೆ 'ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ' ಯಾವ ಯಾವ ವಿವರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಬಹುದು. ಮೊದಲಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆ, ಹೊಸ ಗನ್ನಡದ ಗದ್ಯ ಹೊಸಕಾಲದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಯಿತು.

ಪ್ರಾಂತಗಳ ಕನ್ನಡಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಹತ್ತಿರ ತಂದು ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಅತ್ತ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾವ್, ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾವ್, ಶ್ರೀ ಕಡೆಕಾರ್ ರಾಜಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾಯರಲ್ಲಿ; ಇತ್ತ ರೊದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್, ಆಲೂರ್ ವೆಂಕಟರಾವ್, ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಇವರಲ್ಲಿ; ಆ ಮೊದಲು ಮೂಡಿತ್ತು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಕನ್ನಡ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಆಕಾರ ಪಡೆಯಿತೆಂಬಂತೆ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕನ್ನಡ ಶೈಲಿಯ ಒಂದು ಮಟ್ಟವನ್ನು ವಾಡಿಕೆಗೆ ತಂದಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಕನ್ನಡದ ಹೊಸ ಲೇಖಕನು ಯಾವ ಯಾವ ತೆರದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವಂತೆ ಹಲವು ತರದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತು; ಪ್ರೌಢ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಕನ್ನಡ ತರುಣರು ಕನ್ನಡದ ಜನಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕಾಲೇಜಿನ ತರುಣರು ತಾಯ್ನಾಡಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುವಂತೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಹೋದ ಕಡೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸೇವಾದೀಕ್ಷೆ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟ ಪತ್ರಿಕೆ ಬಹು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಹಿರಿಯರನ್ನೂ ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡಿತು. ತನಗೆ ಒಳಿತೆಂದು ಕಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅದೂ ಅದರಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಒಳಿತೆಂದು ದನಿಯೆತ್ತಿ ಸಾರಿತು. ಬರೆದವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು, ಧೈರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಕನ್ನದದ ಹೊಸ ವಿಮರ್ಶನದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿತು.

ಈ ಕಡೆಯ ಮಾತು ಬಹು ಮುಖ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಿಸುವುದು ಆವಶ್ಯಕ. ವಿಮರ್ಶೆಯೆಂದರೆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಎಂದು ಒಂದು ಕಾಲದ ಕಲ್ಪನೆ. ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟು

ದೂರ ಈ ಕಲ್ಪನೆ ಬೆಳೆದಿತ್ತೆನ್ನಬಹುದು. ಒಂದು ಕೃತಿಯ ಗುಣವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದೂ ಅದರ ಭಾವಗಳನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸುವುದೂ ಅವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಕನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದೂ ಈ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸದಿಂದ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರುಚಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುವುದೂ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳೇ. ಇದು ಹೊಸ ಮಾತಲ್ಲ. ಮಲ್ಲಿನಾಥನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹಿಂದಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಇದು ತಿಳಿದಿತ್ತೆನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಉದ್ಗ್ರಂಥದ ಗುಣವನ್ನು ಟೀಕೆಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪದ್ಧತಿ ಉತ್ತಲ್ಲದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಷ್ಟನ್ನು ತೋರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸಾನ ವಾಯಿತು. ಒಪ್ಪಿದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಪ್ರಶಂಸೆ, ಒಪ್ಪದ ಗ್ರಂಥದ ಕುಂದನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಕಾರಣವಾದ ತಕ್ಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರ ವಾದ ಪರಿಶೀಲನ, ಇದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ವನ್ನು ಕಲಿತಂತೆ ಹೊಸ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೂ ನಾವು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಿಂದ ಕಲಿಯ ಬೇಕಾದದಿತ್ತು. ಅದು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲಕ ನಡೆಯಿತು.

ಹೊಸ ವಿಮರ್ಶೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಈ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮುದ್ದಣನನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗ್ರಂಥ. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ ಕವಿಯ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗ್ರಂಥದ ಲೇಖನಗಳು ಕವಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಲೇಖನ ಮಾಲೆಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಲೇಖಕ ಮಂದಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ತೋರಿಸಿತು. ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಕೂಡಿಸಿ ಕನ್ನಡದ ಹಾರ್ದಿಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿತು.

ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿತು, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿತು ಎಂದು ಇದುವರೆಗೆ ಹೇಳಿದೇನೆ. ಪತ್ರಿಕೆ ಒಂದು ಮಾಡಿತು ಎಂದರೆ ಅದರ ಕರ್ತರು ಮಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸು

ವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾರಣವುಂಟು. ಇದರ ಕರ್ತರು ಒಬ್ಬರಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಹತ್ತು ಜನ ಕಲೆತು ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲಸ ನಡೆಸಿದರು ಎನ್ನುವುದೂ ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು ಆರಂಭದಲ್ಲಂತೂ ಒಬ್ಬರು: ಶ್ರೀ ಅಂಬಳೆ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು. ಆ ಮೇಲೂ ಒಬ್ಬರು: ಶ್ರೀ ತಳಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಬ್ಬರು ಕೆಲಸ ನಡೆಸಿದಾಗಲೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಜೊತೆ ಬೆರೆತು ಕಾರ್ಯದ ರೂಪನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕರ್ತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಇವರು ನಿಂತಿರುವಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿಂದ ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತ ಸೂಚನೆಮಾಡುತ್ತ ನಾಲ್ಕೈದು ಜನ ಮಿತ್ರರು ಜೊತೆಗಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಯಾರಿಂದ ಆಯಿತು ಎಂದರೆ ಇಂತಹವರಿಂದ ಎಂದು ಪೃಥಕ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಿಭಕ್ತಕುಟುಂಬದ ವ್ಯವಹಾರದ ರೀತಿ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕೆಲಸ ಹಲವು ಮನಗಳ ಮಿಲನದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡು ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರ ಕರ್ತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವರು ಅವರು ಮಾಡಿದರು, ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪತ್ರಿಕೆ ಮಾಡಿತು ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಾರ್ಥಕ, ಹೆಚ್ಚು ಉಚಿತ.

ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಈ ಸಹಯೋಗವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೊಗಳಿದರೂ ಸಾಲದೆಂದು ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆ. ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಈ ಇಬ್ಬರು ಒಂದು ತೆರನಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರು ಮೌನದಿಂದ, ಒಬ್ಬರು ಮಾತಿನಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವರು. ಒಬ್ಬರು ಸೌಮ್ಯದ ಮೂರ್ತಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸಹಜವಾದ ರಸಭಾವಗಳಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಡೆಕೊಡುವವರು. ಒಬ್ಬರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಗುರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಸುವವರು. ಒಬ್ಬರು ಹಗಲಿರುಳೆನ್ನದೆ ಹೊತ್ತು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಮೈಮುರಿದು ದುಡಿಯುವವರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಇಬ್ಬರು ಇವರಂತೆ ಗೆಳೆಯರಾಗುವುದು ಅಪೂರ್ವವೆನ್ನಬೇಕು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ

ಚಿಕ್ಕಂದು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ದೀಕ್ಷೆ ಬಂದಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಶುದ್ಧ ಚೇತನರು. ಇಬ್ಬರೂ ಋಜುಸ್ವಭಾವದವರು. ಇಬ್ಬರೂ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರು. ಇಬ್ಬರೂ ಸೇವಾನಿಷ್ಠರು. ರೀತಿ ಬೇರೆಯಾದರೂ ಇಬ್ಬರ ಗುರಿ ಒಂದೇ ಆಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಒಂದು ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಇಬ್ಬರ ಬಾಳು ಒಂದಾಗಿ ಬೆರೆಯಿತು. ಈ ಯಮಳಜೀವನ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆ ಆಯಿತು.

ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಬೆಳೆದು ಈಗಿನ ತರುಣರು ಯಾರಿಂದ ಎಂದು ಏನು ಕೆಲಸವಾಯಿತೆನ್ನುವುದನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಓದುವರು ನೂರು ಜನ ಇದ್ದ ಕಡೆ ಈಗ ಬರೆಯುವರ ಸಂಖ್ಯೆ ನೂರಾಗಿದೆ. ಓದುವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನಿಜ. ಆದರೂ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈಗ ಅಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾಟಿಯಾಗಿ ಗದ್ದೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಅಗೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದವರು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕ ದಲ್ಲಿಡುವುದು ಲೇಖಕ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ.

೩

ಲೇಖಕ ಲೋಕದ ಮಾತನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ; ಲೇಖಕ ನೊಬ್ಬನ ಅನುಭವ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಈ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಿಂದ ನನಗಾದ ಸಹಾಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಪ್ರಕೃತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನೂ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೂ ಮೈಸೂರಿನ ವೆಸ್ಲಿಯನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಓದಿದವರು. ಅವರು ನನಗಿಂತ ಒಂದು ತರಗತಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದರು. ನಮಗೆ ಆಗಲೇ ಪರಿಚಯವುಂಟು; ಆಗಲೇ ಸ್ನೇಹ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದು ನಾನು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗ ನನಗೆ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ನವರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಆಕಾರ ಒಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟು ನಾಲ್ಕಾರು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ಕಂಡೆವು.

ಈ ಕಾಣುವಿಕೆ ಅಗ್ಯೆ ಪರಿಚಯವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಎಂ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಮತ್ತೆ ಕಂಡೆವು. ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಇವರ ಪರಿಚಯ ಸ್ನೇಹವಾಗ ಬೇಕಾದ ಕಾರಣ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ, ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸ ಎನ್ನುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಸ್ನೇಹವಾದರೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದ ಕಾರಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕನ್ನಡದೀಕ್ಷೆ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಮೂಡಿತು. ನನ್ನ ಸಣ್ಣಕತೆ ಒಂದೆರಡು ಮಧುರವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾದಾಗ ನನ್ನ ಇವರ ಸಂಬಂಧ ಬೆಸೆಯುವುದು ಸಹಜವಾಯಿತು. ೧೯೨೦ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ "ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು" ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಈ ಸ್ನೇಹಿತರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು; ಅದನ್ನು ಬರೆದೆನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ ಆದರಗಳ ವರ್ಷವನ್ನು ಕರೆದರು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ವಿಮರ್ಶೆ ಕನ್ನಡದ ಹೊಸ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಂದು ಮಾದರಿ. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಎಂದೇ ಆಗ ಅನೇಕರಿಗೆ ಸಂದೇಹ. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯವಿರಬಹುದು, ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇಂತಹ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರು. ತಕ್ಕಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಎಂತಹ ಲೇಖಕನಿಗೂ ಸಹೃದಯನಾದ ಪಾಠಕನು ಬೇಕು. ಹಳೆಯ ರೀತಿಯ ಪಂಡಿತರು ಈ ಕತೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ; ಅವರು ಈ ರೀತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಾಣರು. ಆಂಗ್ಲಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಆದರೆ ಆಂಗ್ಲಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿ ಯಾರೆಂಬ ಚಪಲವೇಕೆ? ಇನ್ನಿದನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾದರೆ ಅಥವಾ ತಪ್ಪೆನ್ನ ಬೇಕಾದರೆ ಆಂಗ್ಲಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂತಹವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಥವಾ ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ

ಬಹುಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು ತಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು. ಮಹಾಕವಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿದವರೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಆದರೆ ಮಹಾಕವಿಯ ಆತ್ಮ ವಿಚಾರಕ ಅಪ್ರತ್ಯಯ ಯಾರಲ್ಲಾದರೂ ತಲೆದೋರಬಹುದು. ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಮುದ್ದು, ಬರೆದವರಿಗೆ ತನ್ನ ಕತೆ ಮುದ್ದು. ಈ ಮಗು, ಈ ಕತೆ, ಬೇರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮುದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆಯೋ? ಅದು ಹಾಗೆ ಕಾಣುವವರೆಗೆ ಹೆತ್ತವರು ಬರೆದವರು ಅವುಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಧೈರ್ಯಪಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮೂಲಕ ನನಗೆ ಆಗ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು.

ಇದಾದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದೆನು. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರು ಆಗ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಅವರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಗಾಢವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಿನ್ನಹದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದೆನು. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರು ದಿನ ಬಿಡದೆ ಅಥವಾ ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ದಿನ ಬಂದು ಆ ಒಂದು ದಿನ ಎರಡು ದಿನ ಬರೆದ ಒಂದು ಗೀತ ಎರಡು ಗೀತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಹೊಸ ಬರಹದ ಉತ್ಸಾಹ, ಅವರ ಹೊಸ ಕೇಳ್ವಿಯ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ, ಇದರ ಕಥೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರ ಆದರದ ಕಾವು ತುಂಬ ಸಹಾಯಮಾಡಿತು. ಇವರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಗುಂಡಪ್ಪ, ಬೆಳ್ಳಾವೆ ವೆಂಕಟನಾರಾಯಣಪ್ಪ, ಸೋಸಲೆ ಗರಳಪುರಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಿಂದ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಹುರುಪು ಒದಗಿತು.

ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಾನು ಬರೆದ ಎಲ್ಲ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನೂ ಈ ಮಿತ್ರರು ಎಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೂ 'ಒಪ್ಪಿಯೇಕೊಂಡರು' ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಬಾರದು. 'ಸುಬ್ಬಣ್ಣ' ಕತೆಯ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿ ಮೊದಲು ಈ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ನೀಲಾ ಇವರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತ ಭಾಗ, ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಲಲಿತಮ್ಮನ ಮನಸ್ಸು ಒಂದುಗೂಡಿದುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಶಯ್ಯಾಗಾರದ ವರ್ಣನೆಯ ಭಾಗ, ಇವು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ

ಒಂದು ವಿನಯದ ಎಲ್ಲೆಯಿಂದ ಆಚೆಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅವರು ಅಂಜಿದರು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಿದೆ; ಆದರೆ ಕಥೆಯ ಆ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಬೇಡ, ಮುಂದೆ ನೋಡೋಣ, ಎಂದು ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಮೂರು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ನೋಡೋಣವೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ನಾನು ಶಯ್ಯಾಗಾರದ ಕಥನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬೇರೆಯ ಪದವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಳುಹಿದೆನು. ಮೂರು ವರುಷದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರ ಮನಸ್ಸೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಇತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಜನರು ಅದನ್ನು ಆಗ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿತು. ಕಥೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು.

೪

ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅದರ ಯಮಳ ಸಂಪಾದಕರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಉನ್ನತ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಾತನ್ನು ಬರೆದದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಹೆಸರು ಎಂದಿಗೂ ಒಂದಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ನೆನಪಾಗಿ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕವು. ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರು ಮುಪ್ಪಿಗೆ ಮುನ್ನ ತೀರಿಹೋದರು. ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ, ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಅಂಬಳೆ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸೇವೆ ನಡೆಸುತ್ತ ಬಂದಿದಾರೆ. ಅವರ ನೆನವು ನಿತ್ಯವಾಗಲಿ. ಇವರ ಸೇವೆ ಬಹುಕಾಲ ನಡೆಯಲಿ.

ಇದು ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕರೂ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಜನರೂ ಬಯಸುವ ಬಯಕೆ. ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರ, ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರ ಈ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕನಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನಾಗಿ, ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ನಾನು ಅವರ ನೆನವಿಗೆ, ಇವರ ಸಮಕ್ಷಮಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಯುಗಾದಿ, ೧೯೪೫ }
ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ }

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುರಿ

(ಧಾರವಾಡದ ೧೯೪೦ನೇ ಇಸವಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಲೇಖಕ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ)

ಶ್ರೀ ಬಸವನಾಳ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪನವರೇ, ವ್ಯಾಕರಣತೀರ್ಥ ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರೇ, ತಾಯಿದಿರೇ, ಮಹನೀಯರೇ,

ಈ ಸಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಂಗವಾದ ಈ ಗೋಷ್ಠಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈ ಉತ್ಸವದ ನಿರ್ವಾಹಕರಾದ ಧಾರವಾಡದ ನನ್ನ ಹಿರಿಯರಿಗೆ, ಮಿತ್ರರಿಗೆ, ಬಹಳ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳಗಾಂವಿ ನನ್ನನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಧಾರವಾಡ ಈಗ ಈ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯಭೂಮಿ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬರುವ ಕಾಲದ ಜನರು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಇದ್ದರೆ ಮಾಸ್ತಿ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಎಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವ ಸಂಭವವಿದೆ.

ಹಿಂದೆ ಕೆಲವು ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ, ನಾಟಕಕಾರರ ಗೋಷ್ಠಿ, ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ನಡಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಲವು ಶಾಖೆಯ ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಈ ಸಲ ಈ ಒಂದೇ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಸರಿ. ಕವಿ ಅಥವಾ ಸಾಹಿತಿ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಲೇಖಕರೂ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಏರ್ಪಾಡೇ ಚೆನ್ನವೋ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಅಂಗ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶವಾಗಿದ್ದವು.

ಸಾಹಿತಿಗಳ ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವ ವಿಷಯುವನ್ನು ಕುರಿತು ಭಾಷಣ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಒಂದು ಭಾಷಣವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ನನ್ನಿಂದ ಈ ಸಲ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಜೊತೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವಕರೊಂದಿಗೆ ಆಡಬಹುದಾದ ಎರಡು ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ನಾವು ಯಾವ ಗುರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಮೂಲಧರ್ಮ ಯಾವುದು ಎನ್ನುವುದು ಮಾತಿನ ವಿಷಯು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ತೋರುವಿರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದೇನೆ.

ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಖ್ಯಾನವಿದೆ. ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಅರಸಲು ತೊಡಗಿದರು. ಅಗ್ನಿ ವಾಯುಗಳು ಅದನ್ನರಸಲು ಹೋಗಿ ವಿಕಾರವಾದ ಒಂದು ಯಕ್ಷರೂಪವನ್ನು ಕಂಡರು. ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಅರಸಲು ಹೊರಟ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಯಾವುದೆಂದು ಯಕ್ಷನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಅಗ್ನಿ ಸುಡತಕ್ಕವನು; ವಾಯು ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಹಾರಿಸತಕ್ಕವನು. ಯಕ್ಷನು ಒಂದು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅಗ್ನಿ ಅದನ್ನು ಸುಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಹುಲ್ಲನ್ನು ವಾಯು ಹಾರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಇಂದ್ರನೇ ಅರಸಲು ಹೊರಟನು. ಯಕ್ಷರೂಪವು ಕಂಡು ಮರೆಯಾಯಿತು. ಇಂದ್ರನು ಇದೇನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತ ಸುಳಿದು ಹೈಮವತಿಯಾದ ಉಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಆಕೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಾನು ಯಾರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ ಅಗ್ನಿ ವಾಯುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಆ ಯಕ್ಷವೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದಳು.

ಉಮಾದೇವಿ ಕಲೆಗಳ ದೇವತೆ. ಅವಳೇ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಅರಸುವ ಮಾನವರ ದೈವೀಶಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವು ತಮ್ಮ ಅನ್ವೇಷಣದಲ್ಲಿ ಕೃತಕೃತ್ಯವಾಗಲಾರವು. ಅವು ತಾವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಏನೋ ವಿಕಾರರೂಪವೆಂದು, ಯಾವುದೋ ವಿಲಕ್ಷಣ ವಸ್ತುವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತವೆ. ತಾವು ಕಂಡದ್ದು ತಮ್ಮನ್ನು ಸೋಲಿಸುವ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವಿರೋಧಿತತ್ವವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮಾನವರ ದೈವೀ

ಶಕ್ತಿಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸುಂದರವಾದ ಕಲೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ; ಆ ಕಂಡು ಮರೆತ ತತ್ವ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಈ ಮಾತು ನಮ್ಮ ಬಾಳುವೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಏನು ಲೋಕ? ಇದು ಏನು ಬಾಳು? ಎಲ್ಲರೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರೇ. ಆದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಒಳ್ಳೆಯದು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಇರುವ ಒಳ್ಳೆಯದು ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಹುಡುಕಿದ್ದೂ ಹುಡುಕಿದ್ದೇ. ಆದರೆ ಅದು ಯಾವುದು ಎಂದು ಇನ್ನೂ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ. 'What is truth?' ಎಂದ ಮಂಡಲೇಶ್ವರ ಪೈಲೇಟನಿಗೆ ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯದೆ ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಪೈಲೇಟನು ಮನುಜವರ್ಗದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ. ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಂಕಟ, ಎಷ್ಟು ನೋವು, ಎಷ್ಟು ಅಕಾಲಮರಣ, ಸಕಾಲ ಖೇದ. ಈ ಜೀವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯೇನು? ಈ ಜೀವನದ ಬೇನೆಯೇನು? ಇದು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದುವುದು ಹೇಗೆ? 'To be or not to be, that is the question' ಎನ್ನುವ ಬುದ್ಧಿ ಕೊನೆಗೂ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲುವ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯೇನು? ಮನುಷ್ಯನು ಏನನ್ನು ನಂಬುವುದು, ಎಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದು, ಯಾವುದು ಧ್ಯೇಯ ಎಂದು ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದು? 'ಕಸ್ಮೈ ದೇವಾಯ ಹವಿಷಾ ವಿಧೇಮ?'

ಇದೇ ಅರಕೆ; ಇದೇ ಬ್ರಹ್ಮಾನ್ವೇಷಣ; ಇದೇ ಸತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರಪದ್ಧತಿ ನಿರಾಶೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ; ಯಕ್ಷವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ; ಬದುಕಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯೇ ಇಷ್ಟು, ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. "ನಾನು ತರುಣನಾಗಿದ್ದಾಗ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿಗೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಸಲ ಹೋದೆ. ಏನೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಏನೆಂದು ಮಿಡುಕಿದೆ. ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಹೋದಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೊದಲಿದ್ದ ಸಂದೇಹದೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ" ಎಂದ ಉಮ್ಮರ ಖೈಯಾಮ್. 'A living dog is better than a dead lion' ಎಂದ ವಿಶ್ವಜ್ಞಾನಿ ಸಾಲೊಮನ್ನನ ಕುಮಾರ. ಬ್ರೌನಿಂಗ್ ಕವಿ

ಊಹಿಸಿದ ಗ್ರೀಕ್ ಕವಿ ಕ್ಲಿಯಾನ್ ತನ್ನ ವಿಚಾರದ ಸರಣಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'Most progress is most failure' ಎಂದು ಮುಗಿಸಿದನು. "ಗುರಿಯನ್ನು ಬಹುದೂರ ಮಾಡಿ ಅತ್ಯತಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ನೋಟವನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಇಹವನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ. ಭಸ್ಮೀಭೂತಸ್ಯ ದೇಹಸ್ಯ ಪುನರಾಗಮನಂ ಕುತಃ ತಸ್ಮಾತ್ ಸರ್ವಪ್ರಕಾರೇಣ ಋಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಘೃತಂ ಪಿಬ" ಎಂದನು ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ. ಅಥವಾ ಅವನ ಮಾತು ಇತರರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಊಹಿಸಿದ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ತೊರೆಯುದಿರು ಎಂದು ನಾವು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಲೀ ಹೇಳುತ್ತೀವೆ. ಆ ಊಹೆಯು ಪ್ರಯೋಜನ ಬರಿಯ ಊಹೆಯೇ ಆದರೆ ಮತ್ತೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯ?

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಈ ವಾದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮನೋಧರ್ಮ ಇದೆ. ಈ ನಿರಾಶಾ ವಾದ ಮುಗಿಯುವುದು ಎಲ್ಲಿಗೆ? ಈ ಬಾಳು ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವುದೇ ನಿಜವಾದರೆ ಈಗ ತುಪ್ಪ ಕುಡಿದು ಆಗಬೇಕಾದದ್ದೇನು? ನಾಳೆ ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದವನಿಗೆ ಇಂದು ಔತಣ ಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆಯೆ? ಅಲ್ಲದೆ ತುಪ್ಪ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವ ಮನುಷ್ಯ ಬೇರೆ ಯಾರು? ನಿನ್ನ ಸುಖ ನೀನು ನೋಡಿಕೊ ಎನ್ನುವುದೇ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದಾರಿಯಾದರೆ ತಾಯಿ ಮಗುವನ್ನು ಸಾಕುವಳು ಹೇಗೆ? ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಸುಖವನ್ನು ಮರೆತು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವನು ಹೇಗೆ? ಒಂದು ಫಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೇಗೆ ಬರಬೇಕು? ವೈಯಾಕರಣಿ ಡುಕೃಂಕರಣೇ ಎಂದು ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಾ ಜೀವನವನ್ನೇ ಮುಗಿಸುವುದೇಕೆ? ನಾವು ಕಂಡಂತೆ ಅಂಥ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವಾಗಲಾದರೂ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಒಂದು ಧ್ಯೇಯವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತೀವೋ ಬಿಡುತ್ತೀವೋ, ಆ ಕಲ್ಪನೆ ಮೇಲುಪಂಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ನಿಜ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇದು ಒಂದು ಕನಸಾಗಿ ಆದರೂ ಬೀಳು

ವುದು ಹೇಗೆ? ಮಾನವನ ಚರಿತ್ರೆ ನಿರಾಶೆಯ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯಲಿಲ್ಲ; ಆಸೆಯ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಈಗಲೂ ಆ ಪ್ರವಾಹ ಆ ಮುಖವಾಗಿಯೇ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನಿಜವಾದ ನಿರಾಶೆ ತತ್ವತಃ ಆತ್ಮಹನನ. ಎಷ್ಟು ದೂರ ಅದು ಒಂದು ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಅದು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಹನನ ಮಾಡಿಯೇನು ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಉಳಿಯುವುದು ಬದುಕನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ. 'ಓಂ' ಎಂದರೆ ಹೌದು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಇದನ್ನೇ ಕಾರ್ಲೈಲ್ 'The everlasting yea' ಎಂದನು. ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಖನು ಯಾರು ಎಂದು ಯಕ್ಷನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಾಸ್ತಿಕನು ಮೂರ್ಖನು ಎಂದನು. ಯೆಹೂದ್ಯರ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ 'The fool hath said in his heart there is no God' ಎಂದಿದೆ. ದೇವರಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವವರ ಮಾತನ್ನು ಕುರಿತು ತನ್ನ ಒಂದು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಿಲ್ಟನ್ ಒಂದು ಪಾತ್ರದ ಬಾಯಿಂದ 'Of such there is no school but the heart of the fool and no man therein master but himself' ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿದನು.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಮಾ ಈ ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ಅಗ್ನಿ ವಾಯುಗಳಂತೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೊರಟರೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡರೂ ಅರಿಯಲಾರೆವು. ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನುಳಿದು ನಾವು ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ನಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ನೇರವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಮತೆ ಹೆಚ್ಚಾದಷ್ಟೂ ಸತ್ಯಕ್ಕೂ ನಮಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಗೋಡೆ ಎತ್ತರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹುಲಿ ಒಂದು ಶಾಸನ ಮಾಡಬಹುದಾದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲವೂ ಕುರಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸೀತು. ಜೊತೆಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಜೀರ್ಣವಾಗದ ಹಾಗೆ ಹೊಳೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಶುಂಠಿಯ ನೀರು ಹರಿಯಬೇಕೆಂದು ಏರ್ಪಡಿಸೀತು. ಇಸ್ಪೀಟಾಡುವವರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಲ ಒಂದು ಕನಸನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮಗೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ಚೀಟಿಯೂ ತುರುಫ್ ಗುಲಾಮ; ಉಳಿದವರಿಗೆ

ಒಂದು ಪಟ್ಟೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಸತ್ಯ ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ತನಗಾಗಿ ಬಹಳ ಆಸೆ ಇರಬಾರದು; ಇತರರಿಗಾಗಿ ತುಂಬ ಆಶೆ ಇರಬೇಕು. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಡಿಸಿ, ಅವರು ಉಂಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ತನಗೆ ಏನಿದ್ದರೂ ಆಯಿತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಯಿತು, ಎನ್ನುವ ತಾಯ ಮನೋಧರ್ಮ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಯಾವುದು ರುಚಿ ಯೆಂದು ಹೊರಟರೆ ನಾವು ಲೋಕದ ಮಂಗಳವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾರೆವು. ಜನಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು, ಹತ್ತು ಜನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೆಯದು ಯಾವುದು, ನೂರು ಜನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಯಾವುದು, ಸದ್ಯದ ಸುಖ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ, ಪರಿಣಾಮದ ಸುಖ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ, ಎಂದೇ ನಾವು ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಜನಕ್ಕೆ ನಾವು ಯಾವ ಗುರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡೋಣ. ಕಸ್ಮೈ ಹವಿಷಾ ವಿಧೇಮ? ಉತ್ತರ: ದೇವಾಯ. ಈ ದೇವ ಯಾವುದು?

ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಭರತವರ್ಷದ ಮನೋಧರ್ಮ ಒಂದು ದಾರಿ ಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಿಚಾರ ಎಷ್ಟೋ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಯಾಗಿ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಬಹುವಿಧದ ಪ್ರಯೋಗ ಆಗಿದೆ. ನಾವು ಒಂದು ಜನಾಂಗವೆನಿಸಿ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸೋತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಾಸ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದಾಸ್ಯವೆಂದು ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಇವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಜನತೆಗಳ ವಿಚಾರಪಥವನ್ನು ನಾವು ಅರಿಯಬೇಕು, ಅರಿಯೋಣ. ಆದರೆ ಗೆದ್ದಿರುವ ಜನರ ಮಾತು ಗೆಲ್ಲುವ ಮಾತು, ಸೋತಿರುವ ಜನರ ಮಾತು ಸೋಲುವ ಮಾತು, ಎಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನಮಗೆ ಬೇಡ. ನಾವೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ. ನಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಕಾಣೋಣ. ಅದರ ಕಡೆಗೆ ನಡೆಯೋಣ.

ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಬಹಳ ಮಾತು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ, ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಇತರ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ, ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದು ಯಾವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ವೇಳೆ ಲೇಖಕರಾದ

ನಾವು ಅಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡದೆ ಇರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಆಸೆ. ಆಸ್ತಿಕವಾದ, ಸಂಪ್ರದಾಯಶರಣತೆ, ನೀತಿಬಂಧನ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ನನ್ನ ಯೋಚನೆ ಕೆಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಆಸ್ತಿಯುಳ್ಳವರೆಲ್ಲರೂ ಆಸ್ತಿಕರೆಂತಲೂ, ನಾಸ್ತಿ ಆಸ್ತಿಗೆ ಬಹು ಹತ್ತಿರವೆಂತಲೂ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ಒಂದು ಸಲ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದರು. ನಾಸ್ತಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯಷ್ಟೇ ನಾಸ್ತಿಯೂ ಹತ್ತಿರವೆಂದು ಇವರು ಅರಿಯದೆ ಇಲ್ಲ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವಂತರು ನನ್ನನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವಾದಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತ ಸರಳಸ್ವಭಾವದ ಮನುಷ್ಯ ನೆಂದು ಕನಿಕರ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನಂಥವನ ಸ್ಥಿತಿ ಈಸೋಪನ ಕಥೆಯ ಬಾವಲಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂದು ನನಗೆ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಈ ಮನೋಧರ್ಮ ನನ್ನ ಒಬ್ಬನದಲ್ಲ. ನನ್ನಂತೆ ಈಗ ಸಾವಿರ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಸ್ತಿಕ ಅಥವಾ ನಾಸ್ತಿಕವಾಗಿರು ವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಲಾದರೂ ಪ್ರವರ್ತಿಸಬಹುದು, ನಮ್ಮ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಇರುವ ದೇವರು ನಾವು ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದ ದೇವರು ನಾವು ಇದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಮೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ದೇವರ ಕಷ್ಟ ಸುಖ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಜನದ ಕಷ್ಟ ಸುಖ. ಯಾವ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಮಾನವನು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲ ಬಹುದೋ, ಬಾಳ ಏರು ಇಳಿತಗಳನ್ನು ಧೃತಿಯಿಂದ ಎದುರಿಸಬಹುದೋ, ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಅನುದ್ವಿಗ್ನಮಾನಸನಾಗಿ ಸುಖದಲ್ಲಿ ವಿಗತಜ್ವರನಾಗ ಬಹುದೋ ಆ ನಂಬಿಕೆ ಹರಡಬೇಕು. 'No coward soul is mine; no trembler in the world's storm-troubled sphere. I see Heaven's glories shine and faith shines equal arming me from fear' ಎಂದರೂ, 'Out of the night that covers me, black as the pit from pole to pole, I thank whatever Gods there be for my unconquerable soul' ಎಂದರೂ ನಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ. ಅತ್ಮ ದೇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಯೋ; ಕಾಯುವ ದೇವರು ಇಲ್ಲ, ನಮಗೆ ದಿಕ್ಕು ನಾವೇ ಎಂದೋ; ಹೇಗಾದರೂ ಸರಿ, ಧೀರವಾದರೆ ಸಾಕು.

ಅಂಜುಬುರುಕನಾಗಬಾರದು, Unconquerable ಆಗಬೇಕು. ಮಾನವನ ಆತ್ಮ ತನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರುವ ಎತ್ತರವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗ ದಿದ್ದರೆ, ಅಡ್ಡಿಯಾದರೆ, ದೇವರೇಕೆ, ನೀತಿಯೇಕೆ? ಯಾವ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಅಂಗೀಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಈ ಪರೀಕ್ಷೆ ಯನ್ನಿಟ್ಟೇನು. ರಾಮನಿಲ್ಲದ ಮಾಣಿಕಬೇಡ ಎಂದ ಹನುಮಂತನಂತೆ ಮನುಜಕುಲದ ಮಂಗಳಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲದ ನಂಬಿಕೆ ಬೇಡ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳು ತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಈಗ ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥನಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವ ನಂಬಿಕೆ ಸಮರ್ಥನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವೆಂದು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಯಾವ ಒಂದು ದೇಶದ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಆ ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಜನತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದೊಂದು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಮಟ್ಟ ಯಾವುದೆಂದು ನೋಡದೆ ಭಾವಗಳ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವುದು ಕ್ಷೇಮದ ದಾರಿಯಲ್ಲ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾರುವುದೆಂದು ನಾವು ಯಾರೂ ದುಡುಕಬಾರದು. ಗೀಜಗನ ಗೂಡಿಗೆ ಮಿಣುಕು ಹುಳ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಊರಿಗೆ ಇನ್ನೂರು ಬತ್ತಿಯ ತೇಜಸ್ಸಿನ ದೀಪ ಇರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗಂತೂ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಬತ್ತಿಯ ಬೆಳಕು ಹೆಚ್ಚು. ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಮಿಂಚಿ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕುಕ್ಕುವ ಬೆಳಕು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಕತ್ತಲಿಂದ ಬಹಳ ಬೇರೆಯಲ್ಲ: ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕಣ್ತೆರೆದರೂ ಏನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ; ಅತಿ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ತೆರೆಯು ವಂತಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ದಿವ್ಯವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅರ್ಜುನನು ಇದು ತನಗೆ ಸಾಕೆಂದನು. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸತ್ಯ ಪರಮಾರ್ಥದ ಸತ್ಯದಿಂದ ಯೋಗ್ಯತೆ ಯಲ್ಲಿ ಕಡಮೆಯದಲ್ಲ. ಸತ್ಯ ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗಾಗಿ ನಾವು ಸಹಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸತ್ಯ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನ ಉದಯಿಸುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಕಂಡರೆ ಲೋಕ ಸಹಿಸಲಾರದೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ಅರುಣನನ್ನು ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿರಿ ಸಿದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಹ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ಕಾಂತಾಸಮ್ಮಿತ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೈಮವತಿಯಾದ ಉಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೈವವೆಂದು ಹೇಳುವುದು.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ Idealism, Realism ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಮಾಜಗಳ Companionate Marriage, Communism, Fascism ಮುಂತಾದ ರಾಜನೀತಿಗಳ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಬಯಸಿ, ನಾವು ಅಲ್ಲಿಯ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತರೋಣ ಎಂದು ಯತ್ನಿಸುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಯಾವುದನ್ನೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿಚಾರದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅದು ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರವೆಂದು ನಮ್ಮ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಂತೆ ನಾವು ಏಕೆ ಆಗಬೇಕು? ಅವರು ಸುಖವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದೇ? ಅವರು ಸುಖವಾಗಿದ್ದಾರೆಯೆ? ಅವರಂತೆ ನಡೆಯುವ ಜಪಾನು ಸುಖವಾಗಿದೆಯೆ? ಅಥವಾ ಅದು ಸುಖವಾಗಿತ್ತು: ಅದರ ಸುಖವನ್ನು ಅದರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಪಡೆಯಲು ನಾವು ಒಪ್ಪುವೆವೆ? ಒಂದು ದೇಶದ ಮಾತು ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಉಣ್ಣಲುಳ್ಳವರು ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ ಏಕಾದಶಿ ಮಾಡಬೇಕು. ದಿನವೂ ಹಸಿದುಕೊಂಡಿರುವವರು ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ದ್ವಾದಶಿಮಾಡಬೇಕು. ನೀರು ಹೋಗದ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಕಡುಬನ್ನು ತುರುಕುವುದೇ? ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಅನಂತವಾದ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಗುರಿಯಿಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಈ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಉತ್ತಮವಾದಷ್ಟೂ ಅದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಕಾಲ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇತರ ಕಾಲದೇಶಗಳಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾಲ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗಿಂತ ಮುಂದುವರಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ತಡೆಯಲು ನಾನು ಈ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಾನು

ರಾಮಾಯಣದ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆನು. ಸಂಪ್ರದಾಯವಂತರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು, ಜನ ನಂಬಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಬುದ್ಧಿಭೇದವನ್ನು ಏಕೆ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತೀರಿ, ಎಂದರು. ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಹರಡಬೇಕು? ಇದು ಇವರ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇಂಥ ಮಾತಿಗೆ ನನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲ. ನಾನಾದರೂ ನಾನು ಕಂಡ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ಉಳಿದವರಿಗೆ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಡವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸತ್ಯದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಯವಿರಲಿ ಎನ್ನುವುದೇ ನನ್ನ ಸೂಚನೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವಕರು ಸತ್ಯದ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಊಳಿಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾವೇ ದೇವರಾಗಿ ಬಂದು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲುವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಮಾದೇವಿ ಇದ್ದಾಳೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಆಕೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಗುತ್ತದೆ. 'ನಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಕೃತ್ ಕಶ್ಚಿತ್ ದುರ್ಗತಿಂ ತಾತ ಗಚ್ಛತಿ.' ಉದ್ದೇಶ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿದ್ದರೂ ಕೃತ್ಯ ತಪ್ಪಾಗಬಹುದಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೂ ಸಮಾಧಾನ ಉಂಟು. ನಮ್ಮ ಆಸೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಮಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸತ್ಯದ ದೈವ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. 'ಅಪಿಚೇತ್ ಸುದುರಾಚಾರೋ ಭಜತೇ ಮಾಂ ಅನನ್ಯ ಭಾಕ್ ಸಾಧುರೇವ ಸಮಂತವ್ಯಃ ಸಮ್ಯಕ್ ವ್ಯವಸಿತೋಹಿ ಸಃ' ಎಂಬ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದೇನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಚಾರವೇ, ವೇದಾಂತದ ವಿಚಾರವೇ ಎಂದು ಕೆಲವು ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಈ ವೇಳೆಗೆ ಶಂಕೆದೋರಿರಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಇದು ವೇದಾಂತವೂ ಅಲ್ಲ, ಮತ ಎಂದೇ ಕಾಣಬಹುದು. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತವನ್ನೂ ತತ್ತ್ವವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟ ಬೇರೆ ಒಂದು ವಿಷಯವಲ್ಲ. 'We are such stuff as dreams are made of' ಎಂಬ ಮಾತು ಬಂದಿರುವುದು ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ. ಇಂಥ ಮಾತು ಒಂದು ನೂರು ಆ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೆಲವು ಗುಣ

ಗಳನ್ನು ಉಳಿದು ತತ್ತ್ವವೂ ಧರ್ಮವೂ ಏರ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹದಿನಾರು ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆಂಟು ಕಲೆಯಿಂದ ಮತವಾಗುತ್ತದೆ, ಕೆಲವೆಂಟು ಕಲೆಯಿಂದ ತತ್ತ್ವವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಕಲೆಯೂ ಇರುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಉಮೆ ಹೇಮವತಿ. Art for art's sake ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತತ್ತ್ವವಿಚಾರ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವನ್ನೂ ತತ್ತ್ವವನ್ನೂ ಅವು ಮಲಗಿರುವ ಅರಗಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ತಂದು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭೀಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದದ ಸ್ಥಾನ, ಶೈಲಿ ಛಂದಸ್ಸುಗಳ ಸ್ಥಾನ, ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಇರುವುದು ಅರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ, ಮಾತಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಅರ್ಥ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಾದಮೇಲೆ ಮಾತು ತಾನೇ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಶೈಲಿಯಾದರೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ರೀತಿ ಮಾತ್ರ. ಛಂದಸ್ಸೂ ಹೀಗೆಯೇ ಕಾವ್ಯಾಂಗವಾದ ಒಂದು ವಿಚಾರ, ಕಾವ್ಯದ ತಿರುಳಲ್ಲ. ಪದ್ಯವೆಲ್ಲ ಕಾವ್ಯವಲ್ಲ; ಕಾವ್ಯವೆಲ್ಲ ಪದ್ಯವಾಗಿರಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಮಾತನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಎಲ್ಲ ವಿವರವೂ ತಾನಾಗಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಿವರಗಳು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುವೆಂದು ಕೂಡ ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಇಷ್ಟುರವರೆಗೆ ಲಾಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಬಹಳ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೪೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ

೧

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಗತಿಶೀಲವಾಗಬೇಕೆಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವರು ತರುಣ ಲೇಖಕರು ವಾದ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಅಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಆಗಬೇಕು, ಎನ್ನುವುದು ಈ ವಾದದ ಮುಖ್ಯ ಭಾವ. ವಾದದ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು, ಪ್ರಗತಿ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾರ್ಯ ಏನು ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ನಿಜವಾದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೇಗೆ ಸಾಧನವಾದೀತು ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯದು ಹೊಸದು ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ದೇವರು, ಧರ್ಮ, ನೀತಿ, ರೀತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ರೀತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಎಂದುದೆಲ್ಲ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಹಿತ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಯಾ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲವೆಂದು ತೋರಿ ರುಚಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇರಬೇಕು ; ಉಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೇಡ: ಇದು ಇವರ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಧೋರಣೆ. ಒಬ್ಬನೇ ಲೇಖಕನು ಒಮ್ಮೆ ಇವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದು, ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಇಂದು ಇವರು ಒಪ್ಪದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆ, ಅವನು ಸಾಹಿತ್ಯಧರ್ಮದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾದನೆಂಬಂತೆ ಇವರು ಅಂತಹ ಲೇಖಕನನ್ನು ಕುರಿತು ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ತಮ್ಮಂತೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಾದ ಲೇಖಕರೇ ಲೇಖಕರು, ಉಳಿದ ಲೇಖಕರು ಲೇಖಕರೇ ಅಲ್ಲ, ಎಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಏಕಮಾತ್ರದಾಯಾದರಾಗಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಎಣಿಕೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ನಡೆನುಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತೀರಾ ವಿರುದ್ಧ. ಈ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿ ನಿಜವಾದ

ಪ್ರಗತಿಯ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಭಾಗ. ಒಟ್ಟು ಜನತೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ತರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಇವರು ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಮರೆತಿದಾರೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ ಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಆಯಾ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಲೇಖಕರು ಮಿತವಾದಿಗಳು, ಅತಿವಾದಿಗಳು ಆಗಿದ್ದಾರೆ; ಮಂದ ಪಕ್ಷದವರು, ಉಗ್ರಪಕ್ಷದವರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ಜನರು ಸಮಾಜ ದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದು ಬಡವರನ್ನು ಬಾಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿತೋರದೆ ಇದ್ದಾಗ ಬಡಜನರ ಪರವಾಗಿ ಗಂಟಲೆತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ದನಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಲವು ದಶಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಆರಂಭ ವಾದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈಗ ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಈಗ ಅಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಯಶಃ ಈ ಹೊಸ ದನಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ. ಸಾಮ್ಯ ವಾದದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಡವರ ಬಾಯಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಭರತವರ್ಷದ ಲೇಖಕರು ಬಯಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ತೊಡಗಿ ಅದನ್ನು Progressive ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ Progressive ಎನ್ನುವ ಮಾತಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ' ಎನ್ನುವುದು ಸಮಾನಾರ್ಥ ಶಬ್ದ. ಇದರಿಂದ, ಸಾಮ್ಯವಾದವನ್ನು ಅಧಿಕರಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ' ಎಂದೂ ಉಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ' ಅಲ್ಲ ಎಂದೂ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಸಾಮ್ಯವಾದ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ದೈವ, ಧರ್ಮ, ರಾಜ್ಯ, ಸಮಾಜ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ. ಭರತವರ್ಷದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರೂ ಈ ಭಾವಗಳನ್ನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು. ಇವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವುದೇ ಮುಂಬರಿವು, ಒಪ್ಪದೆ ನಡೆಯುವುದು ಹಿಂಬರಿವು, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದಾರೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳ ಒಂದು ಪಂಗಡದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಎನ್ನುವುದು ಭರತವರ್ಷದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲಾಗಲಿ, ಪ್ರಪಂಚದ ದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದಲಾಗಲಿ ಸಾಧುವಾಗಲಾರದು. ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಈ ಭಾವನೆ

ಒಂದು ಪಂಗಡದ ಭಾವನೆ. ನಿಜವಾದ ಪ್ರಗತಿ ಒಂದು ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಅದು ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳ, ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗ ಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನೂ ಸೆಳೆಯುವಂತಿರಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳ, ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯ ಬಲ್ಲ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ; ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಆಗುತ್ತದೆ, ಇದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಷ್ಟೇ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಗೆ ತಂದು ಮುಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಲವು ಪಕ್ಷದ ಭಾವನೆಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯರೂಪು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದು ಲೋಕದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದ ಬಾಳುವೆಯನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕು; ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗವನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸಲು ಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಯಾವ ಒಂದು ಪಂಗಡಕ್ಕೂ ಸೇರದೆ, ಬಹು ಜನರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರದೆ, ಮನುಜಕುಲದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನೂ ಸಾರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಡತನ, ಸಂಪತ್ತು, ಮಾನವ ಜೀವನದ ಒಂದು ಭಾಗ ಮಾತ್ರ. ಅಜ್ಞಾನ ಜ್ಞಾನ, ಸೌಶೀಲ್ಯ ಶೀಲರಾಹಿತ್ಯ, ಸೌಜನ್ಯ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಆಸ್ತಿಕ್ಯ ನಾಸ್ತಿಕ್ಯ, ವಿನಯ ಅವಿನಯ, ಇವು ಆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವಿಚಾರವೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮುಖದ ಭಾವನೆಗೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲವೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಅದು ಹೊರತು ಯಾವುದೂ ನಮಗೆ ಬೇಡ ವೆಂದರೆ ಪ್ರಗತಿಯ ಒಂದು ಮುಖವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಗತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ತೀರಾ ತಪ್ಪು. ಸರೋವರ ಸಮುದ್ರವಲ್ಲ; ಸಾಗರವೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರೂ ಕೆರೆ ಸಾಗರವಲ್ಲ.

ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಸುಸಂಬದ್ಧವಾದ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲದ್ದೇ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರ ಮಾತು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಪ್ಪುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. "ಪಂಪ ರನ್ನರು ದೊಡ್ಡ ಕವಿಗಳು, ಆದರೆ ನಮಗೆ ಈಗ ಅವರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಈಗಿನ ಲೇಖಕರು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು; ಎಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೂ

ರಾಮಾ, ಸೀತಾ, ದ್ರೌಪದಿ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಎನ್ನುವ ಸಂಪ್ರದಾಯಶರಣರ ಬರವಣಿಗೆ ನಮಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ, ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಬರವಣಿಗೆ ಬರಬೇಕು; ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಈಗ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನೆರವಾಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮಗೆ ಬೇಕು, ಉಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಡ; ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಈಗ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ; ಉಡಲು ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ, ಅನ್ನ ಒದಗಿಸುವ, ಬಟ್ಟೆ ಒದಗಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರಬೇಕು; 'ತುತ್ತಿನ ಚೀಲ' 'ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ' 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಬರೆದ ಲೇಖಕರು ಗಂಗಾವತರಣ, ರಾಮಾಯಣ, ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ದುಃಖಕರ; ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ, ರಾಜಸೇವಾಪ್ರಸಕ್ತರು ಬರೆಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಏಳಿಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ; ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಥೆ, ಆದರೆ ಇಂಥ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿ ನಮಗೆ ಸಾಕಾಗಿ ಈಗ ಅಜೀರ್ಣ ವಾಗಿದೆ, ನಮಗೆ ಬೇರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕು.'' ಇವು ಈ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು. ಈ ಸ್ನೇಹಿತರು ಈ ರೀತಿಯ ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನಮಗೆ ಬೇಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಎಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ವನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಂಗಡಿಸಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೇಕು, ತಮಗೆ ಬೇಡದ್ದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೇಡ, ಎಂದೇ ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೋ ಎಂದೇ ಇವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಸಂದೇಹ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

೨

ಪಂಪ ರನ್ನರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇಂದು ಬೇಡವೆ? ದೇಶದ ಹಿತ, ಭಾಷೆಯ ಹಿತವನ್ನು ಬಲ್ಲ ಯಾರು ತಾನೇ ಇಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು? ಇಂತಹ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಬಹುದು? ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಯಾಲ ಸ್ಥಿರ ವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದು ಈ ಪಂಪ ರನ್ನರ ಬುಡದ ಮೇಲೆ. ಶಾಖೆ ಉಪಶಾಖೆ ಗಳು ಈ ಬುಡ ಬೇಡವೆಂದು ತೊರೆದು ಬಾಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಈ ವಾದದ ಸಮರ್ಥನ. ಪಂಪ, ರನ್ನರ ಕೃತಿ ಇಂದು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವು

ದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ನಿಜವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಹಿಂದೆ ಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗೆಯೇ ಇತ್ತೇ? ಮುಂದೆ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬೇಕೇ? ಅಥವಾ ಪಂಪ ರನ್ನರ ಶೈಲಿ ತೀರ ಪಾಮರ ಜನಕ್ಕೆ ಎಂದಿದ್ದರೂ ಕಠಿಣವೇ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದರೂ, ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪಾಮರರಿಗೂ ದೊರಕಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತು ಇಂದಿನ ದಲ್ಲವಲ್ಲ. ವಚನಕಾರರು, ಹರಿದಾಸರು, ಷಟ್ಪದಿಕಾರರು, ರಗಳೆಕಾರರು, ತ್ರಿಪದಿಕಾರರು, ಸಾಂಗತ್ಯಕಾರರು ಹಲವು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಜನತೆ ಗಾಗಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂದೇ ಪ್ರಗತಿಶೀಲವಾಯಿತು. ಜನತೆಗೆಂದು ಬರೆದ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದರೂ ವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗದ ದಿನ ಇಂದು ಒದಗಿದೆ. ಜನತೆಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸುಲಭಮಾಡ ಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಸಾಹಿತಿಯ ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕು, ನಿಜ. ಹಾಗೆಯೇ ಜನತೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದೂ ಸಮಾಜನೇತೃ ಗಳ ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ನಾವು ಜನತೆ ಎನ್ನುವ ಜನ ನಿಜವಾಗಿ ನಾವು ಎಣಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟು ಅವಿದಗ್ಧರಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತಕ್ಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪಂಪ ರನ್ನರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಎಂತಹವರೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ತನ್ನ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕುರಿತು ಓದದೆಯೇ 'ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳು' ಎಂದು ಪೂರ್ವ ಕವಿ ಒಬ್ಬನು ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮಾತು ನಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸುಳ್ಳಿನಿಸದಿರಲಿ. ಇಂದಿಗಾಗಲಿ ಮುಂದೆ ಎಂದಿಗಾಗಲಿ ಕನ್ನಡ ಜನಕ್ಕೆ ಪಂಪ ರನ್ನರು ಬೇಡ ಎಂಬ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲಿ.

೨

ರಾಮ, ಸೀತೆ, ಗೀತೆ, ಭಾರತಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವವರು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣರು, ಇಂಥವರು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕೆಡಕು ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಈ ಸ್ನೇಹಿತರ ವಾದ. ರಾಮಾಯಣ ಭಾರತದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣತೆ ಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಯೇ? ಕೆಲವರಿಗೆ ಇಡೀ ರಾಮಾಯಣ ವೇದಕಲ್ಪ;

ಕೆಲವರು ರಾಮ ಎಂದರೆ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ರಾಮಾಯಣದಿಂದ ಸುಖಪಡುವ, ಆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಂತೆ ವಿಚಾರಮಾಡುವ, ಎಷ್ಟೋ ರೀತಿಯ ಜನರಿದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಜನವೂ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣರೇ? ರಾಮನ, ಸೀತೆಯ, ವಿಚಾರ ಬರೆಯುವುದು ಹಾಗಿರಲಿ, 'ರಾಮನವಮಿ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟ ಗ್ರಂಥ ವನ್ನು ಕಂಡರೂ ಈ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಬೇಸರ. ಹೆಸರಿಂದಲೇ ಬೇಸರಗೊಂಡು ಇವರು ಅದರೊಳಗೆ ಏನಿದೆಯೆಂದು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತ ರಿಗೆ, ಹಳೆಯ ವಿಷಯವಲ್ಲ, ಹಳೆಯ ಹೆಸರೇ ಒಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಹಳೆಯ ಹೆಸರಷ್ಟೇ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣಮಾಡುವುದಾದರೆ ಇವರು ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಹೊಸ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದೀತು. ರಾಮಚಂದ್ರ, ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ವೆಂಕಟ ರಮಣ ಈ ಹೆಸರುಗಳು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣವಾಗಿವೆ.

ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವುದೇ ಪ್ರಗತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಈ ಮಿತ್ರರು ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮರೆತಿದಾರೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯವೆನ್ನುವುದು ಜೀವನದ ಸಾವಿರ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಯಮಗಳನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದೆ. ವನ್ಯ ಜೀವನದಿಂದ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಬೆಳೆಯುವು ದರಲ್ಲಿ ಮನುಜಕುಲ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬೆಳಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು, ದಿಟ ನುಡಿಯಬೇಕು, ಕಳವು ಮಾಡಬಾರದು, ಕೊಲೆ ಮಾಡಬಾರದು, ಪರಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗ ತಪ್ಪು, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಪ್ರ ದಾಯವೇ. ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಳವು ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂದು, ಪರಸ್ತ್ರೀ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂದು, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂದು, ನಿಯಮಿಸಿದೆ. ಈ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರು ಕೂಡ ಈ ನಿಯಮಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದಲೇ ಬದುಕಿದಾರೆ. ತಾಯಿ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಬೇಕೆಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಇವರು ಬದುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇವರೂ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ತಗ್ಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದಾರೆ. ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿ ಮಗನಿಗೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು

ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಇದರಿಂದಲೇ ಇವರಿಗೆ ತಲೆಗೆ ನೆರಳು, ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ರೊಕ್ಕ. ಬಟ್ಟೆಬರೆಯಲ್ಲಿ, ಊಟಉಪಚಾರದಲ್ಲಿ, ಆಟಪಾಟದಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಬಹುಪಾಲು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣರೆ. ಇವರಿಗೆ ಬೇಡವಾದ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಇವರು ಪ್ರಗತಿಪರರಾದೆ ವೆನ್ನುತ್ತಿದಾರೆ. ಇವರು ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರರೋ ಈ ಅರ್ಥ ದಲ್ಲಿ ಲೋಕವೇ ಪ್ರಗತಿಪರ. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣರೆಂದು ಇವರು ಮೂದಲಿಸಿ ಹಳಿಯುವ ಜನರೂ ಕೂಡ ತಮಗೆ ಬೇಡವಾದ ನಿಯಮ ಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಗತಿಪರ ಎಂಬ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಇವರು ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮಾತು. ಈ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ರಾಮ ಸೀತಾ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬೇಡವೊ, ಹಿಂದಣವರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಆ ಹೆಸರಿನ ಹಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬೇಡವೊ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷವೆಂದು ಕಾಣುವ ಲಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ಬೇಡವಾಗಿವೆಯೊ? ಹೆಸರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವುದು ವಿವೇಕವಲ್ಲ. ರಾಮ ಎಂದರೆ ಬೇಡ, ಲೆನಿನ್ ಎಂದರೆ ಬೇಕೆ? ರಾಮ, ಸೀತೆ ಇವರ ಬಯಕೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಯಕ ನಾಯಕಿಯರು ಆಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನೋಣ. ಆಗ ಇವರು ರಾಮ ಸೀತೆ ನಮಗೆ ಸಾಲದು ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದು ಒಪ್ಪಬೇಕಾದ ಮಾತು: ಕೆಲವರಿಗೆ ಈ ಧ್ಯೇಯಗಳು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಎತ್ತರದವಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ಬಯಸುವ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟದಿದ್ದರೂ ರಾಮ ಸೀತೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಕೆಲವು ಗುಣವಾದರೂ ಇವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಆಗಬಹುದಲ್ಲ. ಆ ಗುಣದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇವರು ರಾಮ ಸೀತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಲ್ಲವೇ? ರಾಮನು ರಾಜಪುತ್ರನಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ನಡೆದು ಕೊಂಡನು; ಆಸ್ತಿಗೆ ಆಶೆಪಡದೆ ಸೋದರರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಬಾಳಿದನು; ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡಂತೆ ತಾನೂ ಅವಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡನು. ಈ ಗುಣ ಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಡ? ತಾವು ಪ್ರಗತಿಪರರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಾವ ಮಹನೀಯರೂ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪೂಜಿಸುವ ಮಹಾ ವ್ಯಕ್ತಿ

ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಥವಾ ಇಂಥ ಕೆಲವಾದರೂ ಗುಣಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು.

ರಾಮ ಸೀತೆ ಎನ್ನುವುದು ಹಿಂದಿನ ಮಾತು, ನಮಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಇಂದಿನದು, ಎನ್ನುವುದಾದರೆ 'ನಿಮ್ಮ ಇಂದು ಯಾವಾಗ ಮೊದಲಾಯಿತು' ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧ ಶಂಕರಾದಿ ಆಚಾರ್ಯರು, ಕನಕಣ್ಣ ಬಸವಣ್ಣಗಳು, ಹರಿದಾಸ ಶಿವಶರಣರು ಎಲ್ಲರೂ ಹಿಂದಿನವರೇ. ಸರ್ವಜ್ಞ ಇಂದಿನವನಲ್ಲ. ಸೀತೆ ರಾಮ ಹಳಬರು, ಇನ್ನಿವರು ನಮಗೆ ಬೇಡ, ಎಂದರೆ ಗೌರಿ ಶಂಕರರು ಇವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವುದೆಂತು ? ಹಳೆಯುದನ್ನೆಲ್ಲ ಗುಡಿಸಿ ಎಸೆಯುವ ಇವರ ವಿಚಾರಪದ್ಧತಿ ಹೊಸತಲ್ಲದ ಯಾವುದನ್ನೂ ಉಳಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ರಾಮ ಬೇಡವೆಂದರೆ ರಾಮನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದ ದಾಸರಿಗೆ ಇಂಬಿಲ್ಲ. ಶಿವ ಬೇಡವೆಂದರೆ ಅವನನ್ನು ಸಾರಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ರಾಮನನ್ನು ಬೇಡವೆಂದು ಶಿವನನ್ನು ಬೇಕೆಂದರೆ, ಉಳಿದೆಲ್ಲವನ್ನು ಹಳಿದು ತಮಗೆ ತೋರಿದ ಒಂದು ಪಂಥವನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದರೆ; ಹೀಗೆ ಮಾಡುವವರ ಉದ್ದೇಶ ಶುದ್ಧವಿರಬಹುದೇ ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಪರಧರ್ಮವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವ ಜನರಂತೆ ಇಂಥವರು, ತಮ್ಮ ನಡತೆ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿಲ್ಲ, ಬೇರೆ ಯಾವುದೋ ಆಶೋತ್ತರದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ, ಎಂಬ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಎಡೆಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮೈಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ನಡೆಯುವವರು ತಾವೇ ಹೊಗಳುವ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

೪

ಭರತವರ್ಷದ ದಾಸ್ಯದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತು ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಾಸ್ಯವನ್ನೂ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನೂ ನೀಗುವುದು ಹೇಗೆ? ಆಂಗ್ಲ ಜನರನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯವರೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅವರ ಪ್ರಮುಖರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿ ನಾಳೆ ಭರತವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಿಸುವೆನೆಂದು ಒಬ್ಬನು ತಿಳಿದಿದಾನೆನ್ನೋಣ. ಅವನು ಆ ಭಾವನೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧಿಸಲು ಒಂದು ಗ್ರಂಥ ಬರೆದರೆ

ಅದು ಪ್ರಗತಿಶೀಲವೆ? ಇಲ್ಲ ಆಂಗ್ಲರನ್ನು ವಿರೋಧಿಗಳೆಂದೆಣಿಸಿ ಬರೆದ ಬರಹ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಗತಿಶೀಲವೋ? ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಪುಣ್ಯವಂತರ ಹೃದಯ ವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಒಂದು ಗ್ರಂಥ ಬರೆದನೆನ್ನೋಣ. ಅವನು ದಾರಿದ್ರ್ಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆನ್ನುವುದೆ? ಇಲ್ಲವೆ ಪುಣ್ಯವಂತರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಬಡಿದುಹಾಕಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗಾಗಿ ಅವರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಸುವೆ ನೆಂಬ ವಾದ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಗತಿಶೀಲವೆ? ಎಲ್ಲ ಬಡತನವೂ ಹಣವಂತನ ದುಷ್ಟತನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ಅಲಸನಾದ ಹಣವಂತನು ತಂದೆ ಬಿಟ್ಟ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ದುಂದುಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಪೋಲುಮಾಡಿ ದರಿದ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ: ಇವನ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹಣವಂತನನ್ನು ಬಡಿದು ಅವನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿ ಇವನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆ? ಮನೆಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟನ್ನು ಗಳಿಸುವವನು ಜೂಜು, ಕುಡಿತ, ಸೂಳೆಗಾಗಿ ದುರ್ವ್ಯಯ ಮಾಡಿ ಮನೆಯ ಬಾಳಷ್ಟನ್ನು ಬಡ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ: ಈ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಅಲ್ಲವೆ? ನೆಲ ಮನೆ ಇದ್ದು ದುಡಿಯು ಲಾರದೆ ಬೇರೊಬ್ಬನು ಬಡವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ: ಅವನನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮಗೆ ಬೇಡವೆ?

ಹೀಗೆ, ದಾರಿದ್ರ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಕಾರಣ, ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸು ವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ದಾರಿ, ಎಂಬಂತೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಅತಂತ್ರವಾದ ವಿಚಾರ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೆಂದರೇನು? ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯಾವುದು? ಭರತವರ್ಷ ಆಂಗ್ಲರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಬಹುದು; ತನ್ನೊಳಗೆ ಪ್ರಬಲರಾದ ಕೆಲವು ಜನಕ್ಕೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜನ ದಾಸರಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊರಗಬಹುದು: ಆಗ್ಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಬಲರಾದ ಕೆಲವರಿಂದ ಹಲವರಲ್ಲ, ಪ್ರಬಲರಾದ ಹಲವರಿಂದ ಕೆಲವರು ಕೆಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶ ಮರುಗಬಹುದು: ಆಗಲೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಶುಭ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಜೀವನ ವಾಡಿಕೆಯು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ಜನ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾರಿಯನ್ನರಿಯದೆ

ಬದುಕನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು : ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಆಗಲೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರಿಯ ಹೊರಗಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಲ್ಲ. ಹೊರಗಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕವೋ ಅಷ್ಟೇ ಒಳಗಣ ಒಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅವನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಹೊರಗೆ ದಾಸ್ಯ ಇರುವಂತೆ ಒಳಗೂ ದಾಸ್ಯ ಉಂಟು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಈ ಎರಡು ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಗೆದ್ದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಮಾತನ್ನಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಬಿಡಲಾಗದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯಷ್ಟರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನ್ನುವವರ ವಿಚಾರಪದ್ಧತಿ ತೀರ ಅತಂತ್ರ.

೫

ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಈ ಗೆಳೆಯರ ವಾದ ಅಸಾಧುವೆನ್ನುವುದು ಕಾಣಬೇಕು. ಆದರೆ ಇದರ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವ, ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಗುವ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಈ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಬೇಡ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬೇಡ ಎಂಬ ಮಾತು ತೀರ ಅಸಮಂಜಸಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮುಖ್ಯ, ಅನ್ನದ ಮಾತು ಕೂಡ ಆಮೇಲೆ, ಎನ್ನುವರು ಇರಬಹುದು. ಅವರು ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಡ ಎನ್ನಬಹುದು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವಲ್ಲ, ಬೇರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವಿಷಯ ಪ್ರಮುಖ, ಎಂದು ತೋರಬಹುದು. ಅವರು ಈ ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರದ ಚೂರುಕತ್ತಿ ಸಿಕ್ಕದಾದುವು. ದಿನದಿನವೂ ಅಥವಾ ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ದಿನ ಮುಖ ಕ್ಷೌರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಸ ಕಾಲದ ಜನ ಅನೇಕರಿಗೆ ಆಗ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ವ್ಯಾಲೆಟ್, ಜಿಲೆಟ್ ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಇದ್ದೀತು ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು,

'ಬ್ಲೇಡ್' ಒದಗಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರಿ, ಉಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇದು ಹೊತ್ತಲ್ಲ, ಎನ್ನಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ರುಚಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಬೇಕು ಎಂದು ಯಾರು ಹೇಳಿದರೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಡವೆನ್ನುವುದಾದರೆ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಕೊನೆ ಎಲ್ಲಿ? ಹೀಗೆ ಇದು ಬೇಡ ಇನ್ನೊಂದು ಬೇಡ ಎನ್ನುವ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಮಾತೂ ನಡೆದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಯಾವುದು? ವಯಸ್ಸಾದ ಒಬ್ಬ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ತನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನ ಒಬ್ಬ ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿ, ಕಿರಿಹರೆಯದ ಒಬ್ಬ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದರಂತೆ. ಮೊದಲವಳ ತಲೆಕೂದಲು ತುಂಬಾ ನರೆ: ತಾನು ಗಂಡನಿಗಿಂತ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾಣಬಾರದೆಂದು ಅವಳು ಅವನ ತಲೆಯ ಕರಿಯ ಕೂದಲನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತಿಸೆದಳಂತೆ. ಗಂಡ ತನಗಿಂತ ಬಹು ಮುದುಕ ನಾಗಿ ಕಾಣಬಾರದೆಂದು ಕಿರಿಯವಳು ಅವನ ತಲೆಯ ಬಿಳಿ ಕೂದಲನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತಿಸೆದಳು. ತಿಂಗಳಾರು ಹೀಗೆ ಕಳೆಯಲು ಅವನ ತಲೆ ತೀರ ಬೋಳಾಯಿತು. ತಮಗೆ ಒಲ್ಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಡ ಎನ್ನುವ ಎಲ್ಲರ ಮಾತೂ ನಡೆದರೆ ನಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೇ ಗತಿ ಒದಗುವುದು. ಪ್ರಗತಿಪರರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೊರತು ಉಳಿದದ್ದೆಲ್ಲ ನಿಂತು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು.

ತಾವು ಒಪ್ಪುವ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಅಲ್ಲದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆಂದು ಈ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಜೊತೆಯ ಲೇಖಕರನ್ನು ದೂರಿದಾರೆ. 'ತುತ್ತಿಲ ಚೀಲ'ವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ 'ಗಂಗಾವತರಣ' ಬರೆಯಬಾರದಾಗಿತ್ತು; 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಬರೆದ ಕವಿ 'ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ' ಬರೆಯಬಾರದಿತ್ತು; 'ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ' ಬರೆದಾತನು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಬರೆಯಕೂಡದು: ಇದು ಇವರ ಗ್ರಹಿಕೆ. ಏಕೆ? 'ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ'ಯನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಬರೆಯ ಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಮಾತಿಗೆ ಇವರ ಕಾರಣ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ: ರಾಮಾಯಣ ಹಳೆಯ ಮಾತು. 'ಅಯ್ಯಾ ಅದನ್ನು ಓದಿ ನೋಡಿದಿರಾ? ಈ ರಾಮಾಯಣ ಹಳೆಯ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದೆಯೇ? ಅಥವಾ ಹೊಸ

ಕಾಲದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ?' ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಆಡುವ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಹೊಸ ಕವಿಯು ರಾಮಾಯಣ, ರಾಮಾಯಣವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇಂಥ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟು ವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅದರ ಒಳಗೆ ಏನು ಬರೆದರೆ ತಾನೆ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ? 'ತುತ್ತಿನ ಚೀಲ' ಬರೆದ ಕವಿ ಆ ಪದ್ಯದಿಂದ ಎಷ್ಟು ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿದನೋ ತನ್ನ ಗಂಗಾವತರಣದಿಂದಲೂ ಅಷ್ಟು ಜನದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರಗತಿಶೀಲವೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಕೆಲವರ ಮನಸ್ಸು ಅದಕ್ಕೆ ಒಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ಪಾಪ, ಇವರನ್ನೂ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪುಣ್ಯ ಕವಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಜನದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿದ ಸಂತೋಷವಾದರೂ ನಿಜವಷ್ಟೆ? ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಬೇಕೆಂಬ ಈ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯ ಬಹುದೇ? ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಜನಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಲದು, ಆ ಸಂತೋಷ ಸರಿಯಾದ ವಿಷಯದಿಂದು ಬಂದಿರಬೇಕು, ಎಂದು ಇವರು ಹೇಳಬಹುದು. 'ಗಂಗಾವತರಣ'ದ ವಿಷಯ ಸರಿಯಾದುದು ಹೊರತು ಕೆಟ್ಟುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಹಳಿಯುವ ಸ್ನೇಹಿತರು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಗಂಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದು ಮೈ ತೊಳೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತು ಈ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಬೇಸರ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆಯಂತೆ. ತಾಯಿ ಮಗುವಿನ ಮೈ ತೊಳೆದು ಅದನ್ನು ಹೊರೆಯುವುದು ಹೊಸತೂ ಅಲ್ಲ, ತಪ್ಪೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಹಳೆಯ ಸಂಗತಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಲಮಾಡುವ ಸತ್ವವನ್ನು ಕವಿ ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರೆ ಈ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಬೇಸರವೇಕೆ? ಮೈ ತೊಳೆಯುವ ಮಾತು ಬಂದುದರಿಂದಲೇ? ವಾಸ್ತವ ಜೀವನದ ಯಾವ ಸಂಗತಿಯನ್ನಾದರೂ ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು, ಅಂತಹ ಮಾತು ಹೇಳುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡಕೂಡದೆಂದು, ಶಪಥ ಮಾಡಿರುವ ನಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಮಿತ್ರರು

'ಮೈ ತೊಳೆ ಬಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಬೇಸರಗೊಳಬೇಕೆ? 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಬರೆದ ಲೇಖಕ 'ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ' ಬರೆದು ತಪ್ಪಿದ್ದೇನು? ಯಾವ ಲೇಖಕನೂ ಎಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪುಸ್ತಕ ಆ ಪುಸ್ತಕದಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇರಬಹುದು. ಅಷ್ಟುಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ಅಪರಾಧವಾಯಿತೇ?

ಆಹಾರ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಡ ಎನ್ನುವಂತೆಯೇ ಈ ಮಾತೂ ಅಸಮಂಜಸಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಬರೆದವನು 'ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ' ಬರೆಯಲು ಒಂದು ದಿನ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಚೆನ್ನವಾದಂತೆ ಇದೂ ಚೆನ್ನವಾಗಬೇಕೆಂದೇ ಅವನ ಬಯಕೆ. ಆದೀತೆಂಬುದು ನಂಬಿಕೆ. ಸರಿ, ಬರೆದಾಯಿತು. ಕೃತಿ ಅಷ್ಟೇ ಚೆನ್ನವಾಯಿತೋ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಚೆನ್ನವಾಯಿತೋ ಅವನೇ ಹೇಳಲಾರ. ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಣ್ಣಿಗೆಸೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಪ್ರಕಟಿಸದೆ ಅದು ಜನರ ಕೈ ಸೇರುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದು ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಲೇಖಕನು ಇಷ್ಟರಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೂ ಇಷ್ಟೇ ಫಲಶ್ರುತಿ ಎಂದು ತೃಪ್ತಿ ಕಾಣಬೇಕು. ಪುಸ್ತಕ ಎಂಥದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಲೇಖಕನೇ ಕಾಣದಿರುವಾಗ ಈ ಮಿತ್ರರು ಕಂಡರೆ? ಅದನ್ನು ಬರೆಯಕೂಡದಾಗಿತ್ತೆಂದು ಇವರು ಹೇಳುವರೆ? ಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇವರ ಅರಿವೇನು? ಅಧಿಕಾರವೇನು? ಇವರ ಅರಿವು ಎಷ್ಟೇ ಸಂಪೂರ್ಣ, ಇವರ ಅಧಿಕಾರ ಎಷ್ಟೇ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ, ಎಂದರೂ ಪುಸ್ತಕ ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲೇ ಅದರ ಜಾತಕ ಬರೆಯುವ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪೂರ್ಣಾಧಿಕಾರ, ಇವರಿಗೆ ಉಂಟೇ? ಇವರ ಈ ನಿಲುವೇ ತಪ್ಪು; ಅದರಿಂದ ನುಡಿ ತಪ್ಪುತ್ತಿದೆ.

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಲೇಖಕನೂ ತನಗೆ ಲಭಿಸಿರುವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಯೋಚಿಸಿ, ತನಗೆ ಲಭಿಸಿರುವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದ, ತನಗೆ ಒಳಿತೆಂದು ಕಾಣುವ, ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ತನಗೆ ಲಭಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತಿ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವನವನು ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು ಹೊರತು ಬೇರೊಬ್ಬನ ಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತಿ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಶೀಲನಾದರೂ ಆ ಬೇರೊಬ್ಬನು ಈ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ನೀನು ಬರೆಯಕೂಡದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ಲೇಖಕನು ತಪ್ಪುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಹಾಗೆ ಈ ವಿಮರ್ಶಕನು ತಪ್ಪುವುದೂ ಸಾಧ್ಯ. ಈ ಮಾತು ವಿನಯದಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧಿಸಬೇಕು; ವಿನಯ ಸಾಲದೆನ್ನುವುದಾದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆವಶ್ಯಕ ಎಂಬ ತತ್ತ್ವದಿಂದ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಬೇಡವೆನಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಲೇಖಕನು ತನಗೆ ಬೇಕು ಎನ್ನಿಸಿದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆಯದೆ ಬಿಡಲಾಗದು.

೬

ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ ರಾಜಸೇವಾಪ್ರಸಕ್ತರು ರಚಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಗೆಳೆಯರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಹೀಗೆಯೇ ವೃಥಾ ವಾದ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತರು ರಾಜಸೇವಾಪ್ರಸಕ್ತರು ಎಷ್ಟು ಜನ? ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತರ, ರಾಜಸೇವಾಪ್ರಸಕ್ತರ, ಸಂಖ್ಯೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ; ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುಮಂದಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುವ ತಂಟೆಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೂ ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತರೂ ರಾಜಸೇವಾಪ್ರಸಕ್ತರೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇವರನ್ನು ಹಳಿಯುವ ಈ ಗೆಳೆಯರೇ ಒಂದು ದಿನ ಇವರನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು; ರಾಜಸೇವಾಪ್ರಸಕ್ತ ಬಿರುದು ಬಂದಾಗ ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಈ ಬಿರುದು ಪಡೆದವರು ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಡುಕರಾದದ್ದು ಹೇಗೆ? ಬಿರುದು ಬರುವ ಮೊದಲು ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗಿದ್ದು ಬಿರುದು ಬಂದಮೇಲೆ ಅವರು ಕೆಟ್ಟರೇ?

ಅಂದು ಅಭಿನಂದನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಬಿರುದು ಇಂದೇಕೆ ದೂರಿಗೆ ಗುರಿಯಾಯಿತು? ಬಿರುದನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಕಂಡರೂ ನಿಜದಲ್ಲಿ ಈ ನಿಂದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಪರವಾದದ್ದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇವರಿಗೆ ಯಾರೋ ಲೇಖಕರು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಆದುದರಿಂದ ಬಿರುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇವರು ಕೆಟ್ಟ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಗತಿಯೂ ಅಲ್ಲ: ತಮಗೆ ಆಗದವರನ್ನು ಬಯ್ಯುವ ಚಪಲ ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟು. ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತರಾಗಲಿ, ರಾಜಸೇವಾಪ್ರಸಕ್ತರಾಗಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಗೆಳೆಯರು ವಿಮರ್ಶಿಸಲಿ; ಅದರಲ್ಲಿರುವ ದೋಷವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಲಿ. ಸಕ್ತ ಪ್ರಸಕ್ತರು ಅದನ್ನು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಗಮನದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಳಿತಾಗಬಹುದು; ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಬಿರುದು ಪಡೆದವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರ ಎಂದರೆ ಮಾತು ಅಸಂಗತವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಬರೆದ ಒಂದು ಕತೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಆದರೂ ಅದು ಈಗ ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಅನುಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಎಂದು ಈ ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಮಾತು. ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಿಚಾರಣೀಯವಾದದ್ದು. ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಲೇಖಕನನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ರಾಜಸೇವಾಪ್ರಸಕ್ತರನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೇವೆ, ಎಂದು ಈ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮಾತು. ಈ ಮಾತು ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ನನಗೆ ಅದರ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವರಣೆ ಯಾವುದೇ ಆದರೂ ಅಂದು ಆ ಕತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಲೇಖಕನು ಇಂದು ಅಂಥದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಬರೆದರೆ ಬಿರುದಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದರ ಬೆಲೆ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಬಿರುದಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕನ ಕೃತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಕೃತಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಗೌರವಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟರೂ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃತಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ಮುಖ್ಯ; ಅದರ ಲೇಖಕನ

ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅಪ್ರಕೃತ: ಈ ತತ್ವ ಎಲ್ಲ ಮುಖದಿಂದಲೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಸ್ನೇಹಿತರು, ನಿಜವಾಗಿ, ಈಗ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ ಪ್ರಸಕ್ತರ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಭಂಗಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಈಗ ಕನ್ನಡದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನರಾಗಿರುವ ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ ಪ್ರಸಕ್ತರನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕು; ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು; ತಮ್ಮ ಉದಾತ್ತ ಧ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇವರಿಂದ ದೊರೆಯಬಹುದಾದ ನೆರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೇಶದ ಯಾವ ಜನದ ಬುದ್ಧಿ, ಧನ, ಶೀಲವೂ ನಿರುಪಯೋಗವಾಗಿ ಹೋಗದಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಲ್ಲವರ ಲಕ್ಷಣ; ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದೇ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನ; ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದೆಂದು ಈ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರು ಯೋಚಿಸಲಿ.

ಯಾವುದೋ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಯಾರೋ ಕೆಲ ಜನರು ರಚಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶ್ಯವನ್ನು ಕುರಿಯದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೆಟ್ಟದಾಗುವುದೆನ್ನುವುದೇ ಈ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾತಿನ ದೋಷ. ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ತಮಗೆ ಬೇಡದ್ದರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದೇ ಬೇಡ ಎನ್ನುವುದು ಅದರ ಮೇಲಿನ ಮತ್ತೊಂದು ದೋಷ. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಇವರ ಕಲ್ಪನೆ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಜನದ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ನಾನಾರೀತಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಅನೇಕ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲ ಮಟ್ಟದಿಂದಲೂ ಅದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಅದರ ಭಾವನೆ, ಅದರ ರುಚಿ, ಅದರ ವ್ಯಾಪನೆ, ನಾನಾರೀತಿ, ನಾನಾಮುಖವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಬಹುವಿಧದ ಎಲ್ಲ ಭಾವನೆಯೂ ಜನದ ಮುಂದೆ ಹಾಯ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದುದನ್ನು ಜನ ನಿಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದರಿಂದಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಈ ಮೂಲಧರ್ಮವನ್ನು ನಮ್ಮ ಈ ಸ್ನೇಹಿತರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ತಮ್ಮ ಸದ್ಯದ ಉದ್ದೇಶ ತಮ್ಮ ಸದ್ಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ಉದ್ದೇಶ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು

ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದೆಂದು ಇವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೭

ಇದಿಷ್ಟೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಾತಾಯಿತು. ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತೂ ಇವರ ಭಾವನೆ ವಿಶಾಲವಾಗಬೇಕು. ಇವರ ಪ್ರಗತಿಶೀಲತೆಯ ತಿರುಳು ಸಮತಾ ವಾದ. ಈ ವಾದಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ರೂಪ ಅಳವಟ್ಟದ್ದು ಯುರೋಪ್ ಖಂಡದಲ್ಲಿ; ಅದರಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಮಂತರು ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಬಹು ಹೀನಾಯ ವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ. ಶ್ರೀಮಂತನು ಸಾಮಾನ್ಯನನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಕಾಣಬಾರದೆನ್ನುವುದು ಸಮಾಜದ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾತೇನೂ ಅಲ್ಲ. "The rank is but the guinea stamp: the man is the gold for all that" ಎಂದ ಕವಿಯೂ, ರಾಜಮಂದಿರದ ದುಷ್ಟ ಸೇವಕರನ್ನು ಅರಮನೆಯ ನಾಯಿಗಳು ಎಂದ ಕವಿಯೂ, ಇಂತಹ ಮಾತನ್ನು ನೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಡಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕವಿಗಳೂ, ನೀತಿವಂತರ ಒಂದು ನಂಬಿಕೆಗೆ, ನೀತಿವಂತರ ಒಂದು ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ, ಆಕಾರ ಕೊಟ್ಟರು. ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಈ ಮಾತನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಂತನು ಉಂಡು ಸೊಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಆಳನ್ನು ಒದೆಯಲಿ ಎಂದು ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಆ ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುರಿಯೂ ಒಂದೇ. ಮಾನವ ಮಾತ್ರನ ಆತ್ಮ ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು, ಎದುರಾಳಿಯ ಆತ್ಮಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದು ತರದೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಪ್ರಗತಿಯ ಮೂಲ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಲೋಕವೇ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ದೇಶ ದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಬಳಸಿದ ವಿಚಾರ ಸರಣಿಯನ್ನು, ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನು, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆ ದೇಶದ ಅಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಆ ವಿಚಾರ, ಆ ಕಾರ್ಯ ಆವಶ್ಯಕ ಇದ್ದಿರ

ಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವರು ನಮ್ಮ ಜನರ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯಾವು ದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು. ಮೂಲಸೂತ್ರ ಒಂದೇ. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮಾರ್ಗ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ರೋಗದ ಸ್ವರೂಪ ಬೇರೆ; ಔಷಧ ಬೇರೆಯಾಗಬೇಕು. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕೆಂದೇ ನಾವು ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ; ಬುಡದ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಇದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಟವರು ಹತ್ತಿ ಇಳಿಯುವ ಏರು ಇಳಿವು ಬೇರೆ, ನಾವು ಹತ್ತಿ ಇಳಿಯುವ ಏರು ಇಳಿವು ಬೇರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತಲು ಹೊರಟವನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇಳೆ ಇಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಳಿಯುವುದೆಲ್ಲ ಮುಂಬರಿವಿಗೆ ವಿರೋಧವಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇಳಿಯದೆ ಮುಂಬರಿಯು ವಂತಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ದೇಶದವರು ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದವೇಳೆ ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಎದುರು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದೇ ಕ್ಷೇಮವಾಗಬಹುದು. ಜೋಗದ ಜಲಪಾತದ ತಲೆಯಮೇಲೆ ನೀರಿಗೆ ಬಿದ್ದ ದೋಣಿ ಪಾತದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಬೇರೊಂದು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ದೋಣಿ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು, ಸಾಗರ ವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಅದು ಉಳಿಯಬೇಕೆಂದರೆ ನೀರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರಿದ್ದರು; ಬಡವರಿದ್ದರು. ಹೊಸ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ, ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ತರುವೆವೆನ್ನು ವವರು ಎಷ್ಟೋ ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಕೊಂದರು; ಬಡವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥಪರ ರಾದವರು ಇತರ ಬಡವರನ್ನು ಸಾವಿರ ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ ಸದೆದರು. ನಾಗರಿಕತೆ ಯನ್ನು ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷದವರು ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷ ದವರನ್ನು ಹಳಿದರು, ಬಡಿದರು, ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಆದದ್ದೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಟೀಕೆಮಾಡಿ ಹಾರಾಡಿದರೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಉಗ್ರವಾದ ಟೀಕೆ ಹಾರಾಟ ಆವಶ್ಯಕ ಎನ್ನುವುದು ಬೇಡ. ಅಲ್ಲಿಯಂತೆ ವರ್ಗವಿದ್ವೇಷ ಬೆಳೆಯದೆ, ರಕ್ತಪಾತ ಸೋದರಘಾತ ಇಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆ ಎಂದು ನಾವು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ, ಬಡತನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತ, ಬಾಳುವೆಯ ಧ್ಯೇಯ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮಾರ್ಗ ಇವನ್ನು ಕುರಿತ, ಭಾವನೆಯ ನೂರಾರು ವಿವರ ನಮ್ಮ ದೇಶದವು ಆ ದೇಶಗಳ ವಿವರಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ನಾಗರಿಕತೆ ಹಲವು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ್ದು; ಅಲ್ಲಿ ಹೊಸದೆಂದು ಕಾಣುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಇಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಹಿಂದೆ ಒದಗಿ ಮುಗಿದಿರಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ಹೊಸದೆಂದು ಕಾಣುವ ನೀತಿ ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಿಂದಲೋ ಹಳದಾಗಿರಬಹುದು. ಅನುಭವ ಕಡಮೆಯಾದ ಆ ಜನತೆಗಳು ನಡೆದಂತೆ ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಮ್ಮ ಜನವೂ ನಡೆಯಬೇಕು ಏಕೆ? ಪ್ರಾಕೃತರ ಪಾಳೆಯದ ಕೂಗು ಕೋಲಾಹಲ ಸಂಸ್ಕೃತರ ಬೀಡಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರು ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆತಂದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ಯಾವುದೆನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲಿ. ಇದು ಪ್ರಗತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆಲ್ಲಿಯೋ ಯಾರೋ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇಡಿಯೆಂದರೆ ಜನ ಮುಂದರಿಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಗ್ಗರಿಸಬಹುದು.

ದೈವವನ್ನು ಕುರಿತು, ಧರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು, ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದರೂ ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಷ್ಯದ ಜನರ ಪ್ರಗತಿವಾದಿಗಳು ದೇವರು ಬೇಡ ಎಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಭವನಗಳನ್ನು ವಿನೋದಮಂದಿರಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಗಿ ಮಿತ್ರ ಜನಾಂಗಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದಾಗ, "ಈಗಲೂ ನಮ್ಮ ಜನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿದಾರೆ" ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ದೇವರು ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಒಂದೇ ಆದರೂ ಜನದಿಂದ ಜನಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದೇವರು ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಅಲ್ಲಿ ಒಲ್ಲೆವೆಂದ ದೈವ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನ ಈಗ ಪೂಜಿಸುವರೆಂಬ ಸಾವಿರ ದೈವ, ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರು ಆ ದೈವವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬೇಡವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು

ಈ ದೈವ ಯಾವುದೂ ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾಗಲಾರದು. ರಾಸಪುಟಿನನ ದೈವ ಬೇರೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣನ ದೈವ ಬೇರೆ. ರಾಸಪುಟಿನನ ದೈವ ಕೇಡಿಗ ದೈವ. ರಾಮಕೃಷ್ಣನ ದೈವ ಸರ್ವಭೂತ ಹಿತೇರತ ವಾದದ್ದು. ಆ ದೈವ ಬೇಡವೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಈ ದೈವ ಬೇಡವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಸಲ್ಲದು. ರುದ್ರವಾದರೂ ಶಂಕರವಾದ ದೈವ, ಕುಬ್ಜವನ್ನು ಸೋಕಿ ಚೆಲುವುಮಾಡುವ ದೈವ, ಪತಿತಪಾವನ ಅನಾಥ ರಕ್ಷಕ ದೀನಬಂಧು ದೈವ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ನಮ್ಮ ದೇಶ ಆ ದೈವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಯತ್ನಮಾಡಿದೆ. ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಅದರೆದುರು ನಿಂತು ಕೈ ಮುಗಿದು ಬೇಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿ ಯಾವ ನಡೆನುಡಿ ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ನಾವು ತಿದ್ದಲು ಯತ್ನಿಸೋಣ: ಮೂಲದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುವೆವೆನ್ನುವುದು ಬೇಡ. ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಕೆಡಿಸಿ ಎಸೆದರೂ ಮತ್ತೆ ಅದು ಲೋಕದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ವಾಡಿಕೆಯ ತಮ್ಮ ದೇವರನ್ನು ಬೇಡವೆಂದ ರಷ್ಯನ್ ಜನ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಹಬ್ಬದಂದು ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಭವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತಿದ್ದುದು, ಈಗ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಲೋಕೋಪಕಾರಿ ಲೆನಿನ್ ಮಹಾಶಯನ ಸಮಾಧಿಗೆ ಬಂದು ಅವನಡಿಗೆ ಹೂವನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಂಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆ? ಲೆನಿನ್ ಪತಿತಪಾವನ, ಅನಾಥರಕ್ಷಕ, ದೀನಬಂಧು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಂದು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಇಂತಹದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಭಗವದವತಾರ ಆಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದಾರೆ. ಪತಿತಪಾವನ, ಅನಾಥರಕ್ಷಕ, ದೀನಬಂಧು ದೈವ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಆವಶ್ಯಕ; ಸರ್ವ ಭೂತ ಹಿತೇರತ ಆದ ದೈವ ಪ್ರಗತಿಯ ಆಶ್ರಯ, ಅಧಿಷ್ಠಾನ. ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಯಾರೂ ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ವಿವಾಹ ಸುಧಾರಣೆ, ಲಿಂಗ ವಿಷಯಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಇವೇ ಮೊದಲಾಗಿ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಹೊಸದಾಗಿ ಏನನ್ನೋ ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿರುವಂತೆಯೂ, ತಾವು ಹತ್ತು ಜನ ಹೊರತು ಉಳಿದವ ರೆಲ್ಲರು ಕತ್ತಲನ್ನೇ ಬೆಳಕೆನ್ನುತ್ತಿರುವಂತೆಯೂ ನಮ್ಮ ಈ ಮಿತ್ರರು

ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದೊಂದು ದೀರ್ಘಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು; ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಬರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇದು ಸ್ಥಳವಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ, ದೈವವನ್ನು ಕುರಿತ ಮೇಲಣ ಮಾತುಗಳಂತೆ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತೂ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾದ ಕೆಲವು ಮೂಲತತ್ವಗಳಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕು. ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನ ಕೀಳಾಗಿದೆ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಅದು ಮೇಲಾಗಿದೆ, ಎಂದು ದುರಭಿಮಾನಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಪರಾಭಿಮಾನಿ ಪೌರ್ವಾತ್ಯರು ಇದು ಹೌದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ವಿವರದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನ ಸ್ವಲ್ಪ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಕಾಣಬಹುದು; ಎಲ್ಲ ವಿವರದಲ್ಲೂ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಗಂಡಿಗಿರುವ ಸೌಕರ್ಯವೆಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಇರಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗಂಡಿನ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಇಳಿಸುತ್ತಿದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನ ಹೇಗಿರಬೇಕೆನ್ನುವುದೂ ಅನುಭವದಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗದ ಅನುಭವ ಬಹು ದೀರ್ಘಕಾಲದ್ದು, ಬಹುಮುಖವಾದದ್ದು. ಈ ನಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾವು ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮದುವೆಯನ್ನು ಕುರಿತೂ ಅಷ್ಟೇ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಲೇಖಕನು ತನ್ನ ಸಮಾಜದ ವಿವಾಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದೂರಿದನೆಂದು ನಾವೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ವಿವಾಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅದೇ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹಳಿಯಬಾರದು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ತಿದ್ದಬೇಕಾಗಿರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ತಿದ್ದಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಹೆಜ್ಜೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕಾದದ್ದಲ್ಲ. ರೋಗ ಬೇರೆ; ಔಷಧ ಬೇರೆಯಾಗಬೇಕು. ಹೊರಡುವ ಸ್ಥಳ ಬೇರೆ; ದಾರಿ ಬೇರೆಯಾಗಬೇಕು. ಪೂರ್ವದ ವಿವಾಹಕ್ರಮ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ರಷ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು ಮದುವೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಗಂಡನಿಗೂ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಸುಲಭ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಸಂಸಾರಗಳ ಸುಖ ಹೆಚ್ಚಿತೆಂದು, ಸಮಾಜ ಹೆಚ್ಚು ನೀತಿವಂತವಾಯಿತೆಂದು,

ಜನಾಂಗ ಶುಭವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿತೆಂದು, ಇನ್ನೂ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಬಿಡು ಗಡೆಯ ಸೌಲಭ್ಯದಿಂದ ಅಯೋಗ್ಯರು ಅತಿವರ್ತನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಸುಧಾರಣೆ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದ ಲೆನಿನ್ ಕೂಡ ಅದರ ಪ್ರಯೋಗ ದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಆವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಲಿಂಗದ ವಿಷಯ ಜನಕ್ಕೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನಿಜ. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲ ಜನದಲ್ಲೂ, ಬಲ್ಲವರು ಅರಿಯದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶೃಂಗಾರಪರ ಕೃತಿಯೆಲ್ಲ ಜನತೆಗೆ ವಿಷಯ ಸುಖದ ಹವಣರಿತ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟವು. ಓದಿ ತಿಳಿಯಲಾರದವನಿಗೆ ನೋಡಿ ತಿಳಿಯಲೆಂದು ಪೂರ್ವಿಕರು ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ, ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ವಿಷಯಸುಖ ಅಶುಚಿ ಸುಖ ಎನ್ನುವುದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಭಾವನೆ ಇರಬಹುದು; ಅದು ಎಂದೂ ನಮ್ಮ ಜನದ ಭಾವನೆ ಅಲ್ಲ. ಆ ಸುಖದ ಗುರಿಯಾದ ಸಂತಾನವಂತೂ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅವಶ್ಯ ಫಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಾಧಾನ ವಿವಾಹದ ಒಂದು ಅಂಗವಾದದ್ದು; ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕರ್ಮವಾದದ್ದು. ಅರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅಥವಾ ಮಂತ್ರವನ್ನೇ ಹೇಳದೆ ಮದುವೆಯಾಗು ವವರು ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಲಿಂಗ ವಿಷಯದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕುಂದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರ ಹೊಣೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ್ದಲ್ಲ; ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವವರದು. ಇಂತಹ ಯಾವ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಸುಧಾರಣೆ ಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಧಾರಣೆಬೇಕು ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದೇವೆ. ಇವರು ಸಂಪ್ರದಾಯಶರಣ ರೆಂದು ಹಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಜನರು ಕೂಡ ಇವರಿಗಿಂತ ಮೊದಲಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದಾರೆ. ಸುಧಾರಣೆ ಆವಶ್ಯಕ. ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಬೇಕು. ವಿವಾಹಕ್ರಮ ತಿದ್ದಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ಸಂಬಂಧದ ವಿಚಾರ ಆರೋಗ್ಯ, ವ್ಯಕ್ತಿಸುಖ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪುನರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಇದು ಯಾವುದರಲ್ಲೂ

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲವರು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಬಹುಮತದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ, ಈ ಬಲ್ಲವರೆನ್ನುವವರು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಕು. ಇಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ, ಅವರು ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ನಡೆಯಲಿ ಎನ್ನುವುದಾಗಲಿ, ಇಂದು ವಿವಾಹಕ್ರಮ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ, ವಿವಾಹ ಎನ್ನುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಬೇಡ ಎನ್ನುವುದಾಗಲಿ, ಲಿಂಗ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮೌನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಅದರ ವಿಷಯ ಯಾರು ಎಲ್ಲಿ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಲಿ ಎನ್ನುವುದಾಗಲಿ, ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲ. ಹೀಗೆನ್ನುವವರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನನ್ನು ಬಯಸುವರೆಂದು, ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವ ಆಸೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವರೆಂದು, ತಾವು ಯಾರಯಾರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಎಷ್ಟು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದಾರೆಂದು, ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಇಂತಹವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರು ಬಹು ಪ್ರಾಜ್ಞರಾಗಿದ್ದು ಈ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೊಡಕೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ತಾವು ಆ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಿ. ತಮ್ಮ ಆ ನಿಶ್ಶೃಂಖಲ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕಾಲವನ್ನು ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪುವರು. ಮನುಜಕುಲವನ್ನೇ ತಿದ್ದುವುದು ಆತುರದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ನಾವು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ಬೇಸರಗೊಂಡರೂ ಮಾನವ ಮಾರ್ಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿಯೇ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಬದುಕುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲೆವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಈ ನಮ್ಮ ಸೋದರರು, ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಕಂಡ ತಪ್ಪನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸರಿಪಡಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗುವಂತೆ ಸಮಾಜವನ್ನು ತಿದ್ದಲಿ. ಇದು ಪ್ರಗತಿಯ ಸೂತ್ರ; ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳೂ ಒಪ್ಪುವ ಸೂತ್ರ. ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಂಗಡ ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿ ಉಳಿದವರು ಒಪ್ಪಲಾರದ್ದು ಪ್ರಗತಿ ಅಲ್ಲ.

೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ದೇಶದ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು, ಎಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವ ಈ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅದನ್ನು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಒರಟು ಮಾತು ಒರಟು ನಡೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮಂತೆ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುವುದು ಬೇಡ ಎನ್ನುವುದು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪೋ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮಂತೆ ಅಲ್ಲದವರನ್ನು ಕುರಿತು ಒರಟಾಗಿ ನುಡಿಯುವುದೂ ತಪ್ಪು. ಪ್ರಗತಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಒರಟುತನ ಅವಶ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿ ಎಂದು ಇವರು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಎಷ್ಟೋ ಕಠಿಣವಾದ ಮಾತನ್ನು ನಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು; ಒಂದು ಸಲ ಹೇಳಿ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ಒಂದು ರೀತಿ ಹೇಳಿ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಹೇಳಬಹುದು, ಇನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು. ಒಪ್ಪಿದರೆ ಜೊತೆಗೆ ಬಾ, ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಬಡಿಯುತ್ತೇನೆ, ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲ; ಕಾಡನಡೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳಿತಾಗಬೇಕೆಂದೇ ನಾವೆಲ್ಲ ಬಯಸುತ್ತಿರುವುದು. ದೇಶದ ಬಡತನ ಕಡಮೆಯಾಗಬೇಕೆಂದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಬೇಡುತ್ತಿರುವುದು. ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಅಜ್ಞಾನ ತೊಲಗಲೆಂದೇ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವುದು. ಗುರಿ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತ ವಿವರವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಹಳಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಲ್ಲ. ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನೆತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ತಮ್ಮ ಈ ಒರಟುಮಾತಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನೀವು ಹೇಳುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಬಳಸಬೇಡಿ, ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದರೆ ಈ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವೆವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಉಳಿದ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಇದೂ ಗುರಿತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಲೇಬೇಡ ಎಂದರೆ ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಪಕ್ಷವನ್ನು ಬೈಯಬೇಡಿ ಎಂದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಹೇಳುವುದು. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೈಯುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸೇರಿರ

ಲಾರದು. ಬೈಯುವುದು ಅಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ತನೆ. ನಿಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಿರುವವರು ಈ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೇ. ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಕಟವಾಗಲೇ ಕೂಡದೆಂದು ಇವರು ಹಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇವರು ಬೈದಮಾತಿಗೆ ಬೇರೆಯವರು ಪ್ರತಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಿದಾರೆಂದು ದನಿಯೆತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಬೈಯುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕು; ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಅಯ್ಯಾ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೈಯಬೇಡಿ ಎನ್ನುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೂಡ ಬೇಡ. ಇದು ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ದೇಶಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಉಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಹಾಗೆಯೇ ಪರಸ್ಪರ ಸಹನ, ಪರಸ್ಪರ ಸೌಹಾರ್ದ, ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಜೊತೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು ಪ್ರಗತಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ; ಇದನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಟೆಯಾಡುವವನಿಗಾದರೂ ಸುಖ ತರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

೯

ಸಾಹಿತ್ಯವೆನ್ನುವುದು ದೇಶಕಾಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಅಬಾಧಿತವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಿರಬೇಕು, ನಿತ್ಯತತ್ವಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಟ ಕೃತಿ ನಿಜವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ, ಪ್ರಚಾರಲೇಖನ, ಪ್ರಚಲಿತಲೇಖನ ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಈ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಕೆಲವರು ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಪ್ರಗತಿಶೀಲರೆಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸದ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅತಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಕೊಡುವಂತೆ ಈ ನಿತ್ಯತತ್ವದ ಮಾತನಾಡುವ ಸ್ನೇಹಿತರು ಊಹೆಯ ಒಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅತಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾವವೂ, ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಭಾವದಂತೆ ಹೊರದೇಶದ Art for art's sake ಎಂಬ ಒಂದು ಭಾವನೆಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಭರತವರ್ಷದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

ಎಂದೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಇರುವುದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅದು 'ಕಾಂತಾಸಮ್ಮಿತ'ದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಾಳನ್ನು ಮುಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಮೈಯ ಹಸಿವಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮೊದಲಾಗಿ ಆತ್ಮವನ್ನು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಾರವೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಷಯವೇ. ಆದ ಕಾರಣ ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ತಿದ್ದಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮಾತಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಾಹಿತಿಗಳಂತೂ ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರ ವಾದ ತಪ್ಪಲ್ಲ.

೧೦

ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು, ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ತಾವು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವರು. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಇದೇ ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿದರೆ ಇತರ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದಾದ ಗುಣವಾಚಕವನ್ನು ಇವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ; ಗುಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಶಬ್ದವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. Excelsior Soap, Superior Silk ಎನ್ನುವಂತೆ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ' ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಅಂಕಿತದ ಹೆಸರಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾದ ಸಾಹಿತಿ ಯಾವನೂ ಇಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ' ಎಂದು ಕರೆದು ತೃಪ್ತನಾಗ ಲಾರನು. ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ' ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವನಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ತೋರದು. ಈ ಗುಂಪಿನ ಹೊರಗಿದ್ದೂ ಅವನು ಪ್ರಗತಿಯ ಸೇವಕನಾಗಬಹುದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಈಗ ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರದೆ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನೇ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದೇವೆ. ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಗತಿ ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಗತಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡ, ಕೈಯಲ್ಲಾದ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡೋಣ, ಎಂದರೆ

ಪ್ರಗತಿ ಕೈ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. Not all who say Lord, Lord, will enter the Kingdom of Heaven. Lord, Lord ಎನ್ನದೆ ಇದ್ದರೂ ಸತ್ಯ, ಆಚಾರ, ನಿಷ್ಠೆ, ಶಾಂತಿ, ದಮ ಇವುಗಳಿಂದ 'ಪ್ರಗತಿ' ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ತಾವೇ ಬೇರೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದವರೆಂದು ಹಳಿದು, ಜನದ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ತಾವು ಮಾತ್ರ ಹೊಣೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಿಡಲಿ. ಜನದ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ದುಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಮಗೆ ತೋರಿದ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿ ಇತರರನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿದ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು, ಈ ಸ್ನೇಹಿತರು ದೇಶಸೇವೆಗೆ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಕಲೆಯಲಿ.

ನಾನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ಇರಬೇಕು, ನನಗೆ ವಾದದಲ್ಲಿ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ನಮ್ಮ ತರುಣ ಮಿತ್ರರು ಹಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಾತು ನನಗೆ ಎಂದೋ ತಿಳಿಯಿತು. ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕ ಬೇಡದಿದ್ದರೆ ಇವರು ಓದಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಬೇಡದವರು ಇನ್ನು ಯಾರೂ ಓದಬೇಕೆಂಬ ಕಡ್ಡಾಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕೃತಿಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವುವೋ ಅವರು ಅವನ್ನು ಓದಬಹುದು. ಹೀಗೆಂದು ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆನು. ಈಚೆಗೆ ಈ ಮಾತು ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರನ್ನು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕರೆಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯದೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹೊಸ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರದಂತೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿತು. ಈ ಮಾತು ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತೀರ ವಿರೋಧವಾದದ್ದೆಂದು ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಈ ಲೇಖನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆನು. ಇಲ್ಲಿ ವಾದ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕೆಂದೂ ಈ ಮಿತ್ರರನ್ನು ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮದೊಂದು ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಲೇಬೇಕು ಎಂದರೆ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಅಪ್ರಯೋಜಕರು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಡಿ ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಅದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಹೇಳದೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ, ಎಂದರೆ ಅದನ್ನೂ ಹೇಳಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಬಳಸಬೇಡಿ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಎಲ್ಲರಂತೆ ನೀವೂ ಮನುಷ್ಯರು, ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಪ್ಪಾಗಿರುವುದು ಹೇಗೆ

ಸಾಧ್ಯವೋ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಪ್ಪಾಗಿರುವುದೂ ಸಾಧ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಸರಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹಟ ಮಾಡಬೇಡಿ, ಎಲ್ಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಜನದ ಮುಂದೆ ಹಾಯಲಿ, ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮಾತು ಯಾವುದಾಗಲಿ ವಾದದ ಮಾತು ಆಗಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಒಂದು ಚರ್ಚೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಹೀಗಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ ವಾದ. ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಈ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಈ ಲೇಖನವನ್ನೋದುವ ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಮಷವಿಲ್ಲ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಲ್ಮಷ ಬಾರದಂತೆ ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದೇನೆ. ಈ ಚರ್ಚೆ ಮುಂದಕ್ಕಾದರೂ ಜಗಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಯದೆ ತತ್ವಾನ್ವೇಷಿಗಳ ಸೌಹಾರ್ದದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯಲೆಂದು ಹಾರೈಸಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದೇನೆ.

"ಜೀವನ", ಅಕ್ಟೋಬರ್, ನೊವೆಂಬರ್,
ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೪೪

ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ

೧

ಸಾಹಿತ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದದ್ದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೆನವಿರಬೇಕು. ಪ್ರಗತಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಏಕಮುಖವಾದ ಒಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ತರುಣಮಿತ್ರರು ಕೆಲವರು ನಮಗೆ ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕು, ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಡ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಆಗ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ತರಗತಿಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಒಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ "ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿ; ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕೃತಿ ನಮಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅಜೀರ್ಣದಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ ಲಡ್ಡು, ಜಿಲೇಬಿ ಹೇಗೆ ಬೇಡವೋ ಹಾಗೆ ಈ ತೆರದ ಬರವಣಿಗೆ ಈಗ ನಮಗೆ ಅಪ್ರಸ್ತುತ, ನಮಗೆ ಈಗ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನಮ್ಮ ಜನರ ಹಸಿವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ" ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ನಮಗೆ ಬೇಡದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು.

ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆವಶ್ಯಕ ಎನ್ನುವ ಬಗೆಗೆ ನಮ್ಮನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭಿನ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬರವಣಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ, ನಾವು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವೇನು, ಎಂಬ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವನೆಗಳು ಬೇರೆಯಾಗುವ ಸಂಭವಗಳಿವೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಸೂಚಿಸಿದೆನು. ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳು ಹೇಗಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರೆಯಬಲ್ಲವರೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆದು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಸಬೇಕು

ಎಂದೂ, ಇಂತಹ ಅಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯಬೇಕು ಎಂಬ ನಮ್ಮ ತರುಣಮಿತ್ರರು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲಿ ಎಂದೂ, ಆಶಿಸಿದೆನು. ಇದು ನನ್ನೊಬ್ಬನ ಆಶೆ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರ ಆಶೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಈ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಈಚೆಗೆ ಒಂದು ಕಥೆ ಬರೆದಿರುವ ಸಂಗತಿ ಅದನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಈ ಮಿತ್ರರು ಬರೆದ ಕಥೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸಿ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡಿದೆನು.

೨

ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಯ ಸಾರವನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು:

"ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಯಿಟ್ಟು ನಷ್ಟಹೊಂದಿದ್ದ ಶಾಮರಾಯರು ರಾಮಪುರದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜಮೀನು, ಮನೆ ಮಠ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಗೋಪಾಲ, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೂ ಲಲಿತಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ. ರಾಯರ ಸ್ನೇಹಿತ ಮಾಧವರಾಯರು ಮೃತಿಹೊಂದಿ ತಮ್ಮ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ರಾಧಾಕಿಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದಾರೆ. ಇದು ಊರಲ್ಲಿ ಊಹಾಪೋಹಕ್ಕೆ ಎಡೆಕೊಟ್ಟಿತು. ಊಹೆಗೆ ಕೈಕಾಲು ಬಂದು ಅದೊಂದು ಆಕೃತಿಹೊಂದಿ ಪೆಡಂಭೂತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೆ. ಊರಲ್ಲಿ ಇದರ ಗುಸುಗುಸು. ಗೋಪಾಲ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಿಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಜಾರಿದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದು ತಾಯಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ತಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಪಾಪದ ಮುಳ್ಳು ಅಳುಕುತ್ತದೆಂದು ಗೋಪಾಲ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೋ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ—"

ಕಥಾಸಾರದ ಮೂರನೆಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಓದುತ್ತ ನನಗೆ ಇದು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಓದಿದ ಕಥೆ ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಅಳುಕಿತು. ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 'ಇದು ಹೌದು' ಎಂದು ದೃಢವಾಯಿತು. ಆದರೂ

ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ನೋಡಿದರೂ ಇದು ಬೇರೆ ಯಾವ ಒಂದು ಕಥೆಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಬರೆದ ಕಥೆ ಎನ್ನುವುದು ಉಕ್ತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಲೇಖಕರು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಥೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಕಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವರೆಂದು ಕಂಡಿತು. ಇದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಜ್ಞಾಪಕದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿದೆನು. ಅದು ಮಾನ್‌ಸಿಯರ್ ಆ್ಯನಟೋಲ್ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಅವರ On Life and Letters (ಬಾಳು-ಬರಹ) ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಕಥೆಗಳ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ. ಅದರ ಒಂದು ಉಪನ್ಯಾಸ Maupassaunt, Critic and Novelist ಎಂಬ ಹೆಸರಿನದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮಹಾಶಯರು ಮೊಪಾಸಾಂ ಅವರ Pierre et Jean (ಪಿಯರ್ ಮತ್ತು ಜೀನ್) ಎಂಬ ಕಥೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಕಥೆಯ ಸಾರವನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ.

"A sentimental jeweller's wife of the Rue Montmartre, whose husband to whom she had borne a little boy was a very commonplace tradesman, pretty Madame Roland felt painfully the emptiness of her existence. A stranger, a customer, who had come to the shop by chance, fell in love with her and told her so with delicacy. He was a M. Marechal, a civil servant. Divining in him a tender and prudent soul like her own, Madame Roland loved and gave herself. She then had a second child, another boy, of whom the jeweller believed that he was the father, but whom she knew to have been born under a happier influence. Between this woman and her lover there were profound affinities. Their intimacy was prolonged, harmonious and concealed. She only broke with him when the tradesman, retiring from business, took his wife now past middle age, and the children, already grown up, to Havre . . Suddenly we learn that Marechal has died and appointed the second of the Roland boys as his sole legatee . . . . The lover's too expressive legacy suggests no reflection to the husband, who is a simple minded man . . . . Jean the younger son also finds natural a legacy by which he benefits, but Pierre the elder accepts less easily a disposition which is

to his disadvantage. It appears, to say the least, peculiar to him .... When suspicions have entered there is no more rest for him .... He piles them up whilst wishing to dissipate them. He makes a regular enquiry. He troubles, frightens, overwhelms his unhappy mother whom he adores. He spares that mother no contumely and proclaims to his adulterine brother the secret he has surprised and ought to keep .... Do you ask what is the issue? There is none. From such a situation there can be no issue ...."

"ಭಾವಲೋಲುಪೆಯಾದ ಮಹಿಳೆ, ಮಾಂಟ್‌ಮಾರ್ಟ್ರ್ ಪೇಟೆಯ ಒಬ್ಬ ರತ್ನಪಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಪತ್ನಿ, ಅವನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ಗಂಡ ಬಹು ಸಾಮಾನ್ಯ ತರದ ಮನುಷ್ಯ. ಚೆಲುವೆ ಈ ಪತ್ನಿ ತೀರಾ ಬರಿದಾದ ತನ್ನ ಬಾಳಿಂದ ಬೇಸರಗೊಂಡಿದಾಳೆ. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅವಳಿಗೆ ಮನಸೋತು ಅವಳಿಗೆ ಈ ಹದನನ್ನು ನಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನೊಬ್ಬ ಸರಕಾರೀ ಅಧಿಕಾರಿ. ತನ್ನಂತೆ ಇವನೂ ರಸಿಕ, ಜಾಣ, ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ ಈಕೆ ತಾನೂ ಅವನಿಗೆ ಮನಸೋತಳು; ತನ್ನನ್ನು ತೆತ್ತುಕೊಂಡಳು. ಅವಳಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಾದನು. ವ್ಯಾಪಾರಿ ಈ ಮಗುವೂ ತನ್ನದೆಂದೇ ತಿಳಿದಿದಾನೆ. ಆಕೆ ಬಲ್ಲಳು: ಅದು ಬೇರೆಯ ಒಂದು ಸುಖದ ಫಲ ಎಂದು. ಈ ಹೆಂಗಸಿಗೂ ಇವಳ ಈ ಪ್ರಿಯನಿಗೂ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರೇಮ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇವರಿವರ ಗೆಳೆತನ ಬಹುಕಾಲ ಹೊಂದಿಕೆಯಿಂದ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಈಕೆ ಈ ಪ್ರಿಯನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ತನ್ನ ಗಂಡ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೇವರ್ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗಲೇ. ಆಗ್ಯೆ ಆಕೆಗೆ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸು ಮೀರಿತ್ತು. ಹುಡುಗರು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾಗಿದ್ದರು.... ಇದ್ದದಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಗೆಳೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸಾಯುತ್ತ ಈಕೆಯ ಎರಡನೆಯ ಮಗನನ್ನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಆಸ್ತಿಯ ಏಕಮಾತ್ರ ದಾಯಾದನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.... ತಂದೆಯಾದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಈ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಮರಣಶಾಸನದಿಂದ ಯಾವ ಅಚ್ಚರಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಚೇತನ ಅಷ್ಟು ಸರಳ. ಎರಡನೆಯ ಮಗ ಜೀನ್ ಕೂಡ ತನಗೆ ಇಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಬಂದ ಐಶ್ವರ್ಯದ

ವಿಷಯ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿರಿಯನಾದ ಪಿಯರ್ ಆದರೆ ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬರದ ಈ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಶಂಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಡ. ಅವನಿಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವನು ಸತ್ಯ ತಿಳಿಯಲು ಶೋಧನೆ ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ತಾಯನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾನೆ, ಹೆದರಿಸುತ್ತಾನೆ, ತೀರ ಭೂಗತಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ಮಾಡದ ಅವಮಾನವಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ತಿಳಿದರೂ ಇತರರಿಂದ ಗುಪ್ತವಾಗಿಡಬೇಕಾದ ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಇವನು ತನ್ನ ಸೋದರ ಜೀನನಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ....ಇದೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮ ಇರುವುದು ಏನು ಎಂದು ಕೇಳುವಿರಾ? ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪರಿಣಾಮ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ...."

ಕಥೆಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಕನ್ನಡದ ಲೇಖಕರು ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಥೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಧರ್ಮ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೂಲವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮಿಸುತ್ತದೆ. ಲೇಖಕರು ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಕೆಲವು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗಂಡ ವ್ಯಾಪಾರಿ; ಗೆಳೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ; ಅವರಿಗೆ ಗುರುತಿತ್ತೆಂದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರಗತಿಯ ಜನರು. ಇಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಗೆಳೆಯ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಕುಲದವರು. ಗೆಳೆಯ ಗಂಡನ ಸ್ನೇಹಿತ. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಸೋದರ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದ ಹುಡುಗನಲ್ಲ. ಅವನು ತಾಯನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾನೆ; ತಮ್ಮನ ವಿಷಯ ಅಸೂಯೆಪಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲ ತಾಯ ಮನಸ್ಸು ನೋಯದಂತೆ ಎಲ್ಲಿಗೋ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ. ತಮ್ಮನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆಪಟ್ಟರೂ ಅವನೂ ತಮ್ಮನೇ ಎಂಬ ಪವಿತ್ರ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರು ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು? ಇಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯ ಅಲ್ಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕ; ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ. ಇಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯಮಗ ಗುಣಶಾಲಿ. ಕಥೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತೀರ ದಾಸ್ಯದ ಋಣ ಬೇಡ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಇರಲಿ, ಎಂದು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರಬಹುದೊ? ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆವಶ್ಯಕವಾದ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಮಾಡಿರಬಹುದೊ? ಇಂತಹ ವಿಷಯವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವವರೆಗೆ ನಮ್ಮಂತಹವರು, ಬಿಡುವಿದ್ದರೆ, ಕೇವಲ ಊಹಿಸಬಹುದು ಮಾತ್ರ.

೩

ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ಕಥೆ ಒಂದನ್ನು ಹೀಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಜನದ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರ ಎಂಬಂತೆ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಈ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಕನ್ನಡದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇವರು ಮಾಡಿರುವ ತಪ್ಪು, ತಾವೇ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಸೂತ್ರವನ್ನು ನಡೆಸದೆ ಇರುವುದು. ಇವರಿಗೆ ಈಗ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಮಾಡದ ಕೃತಿ ಎಷ್ಟೇ ಒಳ್ಳೆಯದಾದರೂ ಈಗ ಬೇಡ. ಇದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಸೂತ್ರ. ಮಾಡಿರುವ ಕಾರ್ಯ ಈ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಬಹುದೂರ.

ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರುವುದೇ ಒಳಿತು, ಏನೋ ನಮಗೆ ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲ, ಬರಲಿಲ್ಲ, ಕೃತಿಯಾದರೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಾವು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿರಲು ಶಕ್ತರು ಎಂದು ತೋರಿಸಿದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು, ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಇದನ್ನೂ ಮಾಡಲೊಲ್ಲರು. ಪರಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ತಾವು ನಿಲ್ಲಲಾರೆವೆಂಬಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದಾರೆ. ನಮಗಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ದಾಸ್ಯ ಸಾಲದು ಎಂಬಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಜೀವನವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಆರೋಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡನಾಡ ಜನ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲ; ಮುಟ್ಟುವ ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರಬಾರದೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ದೇಶವನ್ನುಳಿಸುವ ಕಥೆ ಬರೆಯುವವರು ಈ ಕೊಳಕನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ನಮ್ಮದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಲಿಯಬೇಕೇ? ಅಲ್ಲಿಯ ಆ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಯ ಕ್ರೂರಸ್ವಭಾವದ ಹಿರಿಯಮಗ ಇಲ್ಲಿ ಮರುಕದ ತಾಳ್ಮೆಯ ತರುಣನಾದಂತೆ ಆ ಗೆಳೆಯನೂ ಹೆಚ್ಚು ಘಾತಕವಲ್ಲದ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಬಾರದಿತ್ತೇ?

ಇದರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು 'ವಿಲ್' ಬರೆದು ಬಿಡುವ ಮಾಧವರಾಯ ಕನ್ನಡ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಭವನೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿ? ಮಾಧವರಾಯನಿಗೆ ಇದಿಷ್ಟೂ ಸ್ವಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯೇ? ಅವನಿಗೆ ನೆಂಟರು ಇಷ್ಟರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ? ಇಂತಹ ಮನುಷ್ಯ ಗೆಳತಿಗೆ ಹಣವನ್ನೋ ಒಡವೆಯನ್ನೋ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾನೇ? ತನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯ ಮಾನವನ್ನು ಕಾಯಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹಲವಾರು ವಿವರವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರದೇಶದ ಕಥೆಯೊಂದನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ್ದಾಗಿ ಹೇಳುವ ಲೇಖಕರ ನೆನವಿನಲ್ಲಿ ಇರಲೇಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯ ಮಾಧವರಾಯನಂತಹ ವಿಲ್‌ಕಾರ ಸಂಭವನೀಯವಲ್ಲ ಎಂದು ನಮಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

೪

ಕನ್ನಡ ಜೀವನದ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಚಿತ್ರವೆಂದು ಭಾಸವಾಗುವಂತೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ಕಥೆಯ ಮೂಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಆ್ಯನಟೋಲ್ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಅವರು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

"It is not a purely naturalist novel. The author knows this well. He is conscious of what he has done. This time,—and it is not for the first time—he has set out from an hypothesis. He said to himself: 'If such an event took place in such circumstances what would be the result?' Now the starting point of the Novel 'Pierre et Jean' is so singular, or at least so exceptional, that observation is almost powerless to show its consequences.... To discover them it is necessary to have recourse to reasoning and to proceed by deduction. That is what has been done by M. Guy de Maupassant, who is, like the devil, a great Logician"...."Such is the situation, I was going to say the hypothesis, from which the novelist has started. Am I not right to affirm that it is a strange one? Marechal had during his life-time shown the same affection for the two little Rolands. Nothing was more natural than that he should prefer his own son. But he felt that his preference could not be disclosed without discretion. Why did he not understand that this same preference would be even more indiscreet if it burst forth suddenly in a posthumous and solemn act? Why was it not evident to him that he could not favour the second of the children without exposing their mother's reputation to suspicion?"

"ಇದು ವಾಸ್ತವಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಶುದ್ಧಾಂಗವಾಗಿ ಕುರಿತ ಕಾದಂಬರಿ ಅಲ್ಲ. ಇದರ ಕರ್ತೃ ಇದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲರು. ತಮ್ಮ ರಚನೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅವರು ಮನವರಿತಿದಾರೆ. ಈ ಮೊದಲು ಅನೇಕ ಸಲ ಮಾಡಿರುವಂತೆ ಈ ಸಲವೂ ಇವರು ಒಂದು ಊಹಾಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಾರೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಂಗತಿ ನಡೆದರೆ ಅದರ ಫಲಿತಾಂಶ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದಾರೆ. ಪಿಯರ್ ಮತ್ತು ಜೀನ್ ಎಂಬ ಕಥೆಯ ಆರಂಭದ ಈ ಊಹಾಸ್ಥಾನ ತೀರಾ ಅಪೂರ್ವವಾದದು. ಏನಿಲ್ಲೆಂದರೂ ಬಹು ವಿಚಿತ್ರವಾದದ್ದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಜೀವನ ಪರಿಚಯದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಅಸಾಧ್ಯ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ತರ್ಕವನ್ನು

ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು; ಊಹೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ಲೇಖಕರು ಇದನ್ನೇ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಮಾಪಾಸಾಂ ಮಹನೀಯರು ಸೈತಾನನಂತೆ ಉದ್ದಾಮ ತಾರ್ಕಿಕರು..ಕಥೆಗಾರರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ವರಿಸಿರುವ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ—ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏಕೆ, ಊಹಾಸ್ಥಾನ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ —ಈ ಸ್ಥಿತಿ ವಿಸ್ಮಯಕರವಾದದ್ದು ಎಂಬ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸರಿ, ಅಲ್ಲವೇ? ಅಧಿಕಾರಿ ತನ್ನ ಜೀವಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಏಕ ರೀತಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿ ಇತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ತೀರಾ ಸಹಜ. ಆದರೆ ಆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಅಂಥ ಪ್ರಕಟನೆಯಿಂದ ಒಂದು ಗುಟ್ಟು ಹೊರಬೀಳುತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಈ ಮಹನೀಯನು ಸಾಯುವ ಹೊತ್ತು ತಾನು ಬರೆದ ಆ ಮರಣಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆದು ತನ್ನ ಪುತ್ರಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಚದುರಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋದದ್ದು ಹೇಗೆ? ಈ ಹೆಂಗಸಿನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿದರೆ ಆ ತಾಯಿಯಾದವಳ ನಡತೆ ಶಂಕೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಏಕೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ?"

ಆ್ಯನಟೋಲ್ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ರವರು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ದೇಶದ ಜೀವನವನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಅವರ ತಿಳಿವು ಮಾಪಾಸಾಂ ಅವರ ತಿಳಿವಿಗಿಂತ ಕಡಮೆಯದಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರಿಗೆ ಈ ಕಥೆಯ ಸಂದರ್ಭ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಜನದ ಜೀವನದಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಎಂದು ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತ ಭಾವನೆ ನಮ್ಮ ರೀತಿಯಿಂದ ಬಹುದೂರ ಮುಂದರಿದಿದೆ. ಒಳಿತಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಕೆಟ್ಟದಕ್ಕಾಗಿಯೋ; ಅದು ನಮಗೆ ಬೇಡದ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಹೆಂಗಸಿನ ನಡತೆ ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡುವಷ್ಟು ಭೀಕರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಸಂಭವವೆಂದು ತೋರಿದ ಈ ವಿಲ್ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಸಂಭವನೀಯ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ? ಗೆಳೆಯನಾದವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಾಧವರಾಯ ಹೀಗೆ ದುಡುಕಿದನೆಂಬ ಮಾತು ಒಪ್ಪ ಬಹುದಾದ ಮಾತೇ?

೫

ಕನ್ನಡದ ಕತೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿರುವ ಲೇಖಕರ ಮಿತ್ರರು ಕಥೆಯ ಸಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: "ಚಿಕ್ಕದಾದ ಚೊಕ್ಕ ಕಥೆ ....ಲೇಖಕರು ಸಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಮಾನವ ಮನಸ್ಸತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ. ಲಲಿತಮ್ಮನವರು ತಾವು ಜಾರಿದ ಕುಕ್ಕ ಮುಳ್ಳು ಕುಟುಕುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗಾದ ಆ ವೇದನೆ, ಅದನ್ನು ಮರೆಯಲು ಅವರುಮಾಡಿದ ಆ ಮಹಾಪ್ರಯತ್ನ, ಕುರೂಪಿಗೆ ಸುರೂಪಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರಾಗುವ ಅನರ್ಥ, ತಾಯ್ತನದ ಕರುಳಿನ ಮೂಕರೋದನ, ಮುಂತಾದ ಸಂಭವಗಳು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತರಿಸುವಂತಹವು. ಶ್ರೀ.... ರವರ ಮೊದಲನೆ ಕಾದಂಬರಿ ಇದು ಆದರೂ ಪಳಗಿದ ಕೈಯಿಂದ ಬಂದಂತಿದೆ.......ರು ಇನ್ನೂ ಇಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯ ಲೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ." ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಾರೆ.

ಈ ನಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ ಈ ಕಥೆ ಪರಭಾಷೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯದು. ಇದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಲಾಗದು. ಲೇಖಕರಾದವರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದ ಕಥೆಯ ತಡಿಕೆ ಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದೋ ಆ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳ ಪರಿಚಯವೂ, ನೆನವೂ ಎಲ್ಲ ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೂ ಎಲ್ಲ ವೇಳೆಯೂ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಜೀವನವನ್ನು ಬಲ್ಲ ವಿಮರ್ಶಕರು ಇಂತಹ ಕಥೆಯನ್ನು ಓದಿದರೆ ಇದೇನು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮಾಪಾಸಾಂ ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆ್ಯನಟೋಲ್ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ರು ಬರೆದಷ್ಟು ತಿಳಿವಿಂದ ನಯದಿಂದ ಕಥೆಯ ಸಂದರ್ಭ ಬರಿಯ ಊಹೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಬೇಡ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂದೇಹ, ಸ್ವಲ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಇಂಥ ಕಥೆಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಲೇಬೇಕು. ನಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶಕರಲ್ಲಿ ಇದು ಕಂಡಿಲ್ಲ.

ವಿಮರ್ಶಕರು ಲೇಖಕರ ಹತ್ತಿರದ ಗೆಳೆಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಲೇಖಕರು ಕಥೆಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಈ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಲೇಖಕರು ತಾವು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಬೇರೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ವಿಷಯ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಹೊಳೆಯದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಲೇಖಕರು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಗೆಳೆಯರಿಗೂ ತಿಳಿಸದೆ ಮರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ತೀರಾ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಮಿಕ್ಕ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ. ಇಂತಹ ಲೇಖಕನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡ ಹೊರಟ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಗೆಳೆತನವನ್ನು ಕುರಿತೂ ತಪ್ಪು.

೬

ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಚರ್ಚೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತೇ ಆಗಲಿ, ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಡ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯಬೇಡ ಎನ್ನುವುದು ಬೇಡ ಎಂಬ ಒಂದು ಸೂತ್ರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆನು. ಆ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುವ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಈಗ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆಯೆ ಇಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡದೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕನ್ನಡದ ಬಾಳು ಎಂಬಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಲಾರದು. ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಇಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನವೆಂದು ನಾನು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಅಂತಹ ಕೃತಿ ಸ್ವತಂತ್ರವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡದೆ ಮೂಲವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತೀರಾ ಆವಶ್ಯಕ. ಆಗ್ಯೆ ಓದುವವರು ಅಸಂಭವನೀಯವೆಂದು ಕಂಡ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮೂಲದ ಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಈ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಆವಶ್ಯಕ. ಕಥೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಥೆಯ ಭಾಷಾಂತರವೆಂದು ತಿಳಿಯದವರು ಅದು ಕನ್ನಡ

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ನಾಯಕರತ್ನ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೋ ಫ್ರೆಂಚಿಗೋ ಭಾಷಾಂತರಮಾಡಿದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಂಡವಾಳ ಇಷ್ಟೆಯೋ ಎಂದು ಹೊರಗಿನ ಜನ ಬೆರಗಾದಾರು. ಲೇಖಕನ ಅನಾರ್ಜವ ನಾಡಿಗೆ ನುಡಿಗೆ ಸೋಕಿದರೆ ಕಷ್ಟ. ತಮಿಳಿನ ಬಹು ಉತ್ತಮವಾದುದೆಂಬ ಒಂದು ಕಥೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಆಯಿತಂತೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೀಗಾಗದಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸತ್ಯದಿಂದ, ಆರ್ಜವದಿಂದ, ಮೂಡಬೇಕು ; ಓದುವವರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವನ್ನು, ಆರ್ಜವವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇಂತಹದಲ್ಲದ ಎಂಥ ಸೋಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಬೇಡ.

"ಜೀವನ"
ಜುಲೈ ೧೯೪೫

ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಈಚೆಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರಬೇಕು, ಜೀವನದಿಂದ ಬಂದಿರಬೇಕು, ಎಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರಮಾಡಿನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಜೀವನದಿಂದಲೇ ಬರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ; ಸಂಬಂಧಿಸದೆ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅದರ ನಿರ್ಮಾಪಕ ಒಂದು ದೇಶ, ಒಂದು ಕಾಲ, ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವನ ಜೀವನದ ಆವರಣವನ್ನು, ಅವನ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು, ಅನುಸರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಅನುಭವವುಂಟಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆಯ 'ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಉದಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನ ಕೃತಿ ಅವನ ಜೀವನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು; ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು.

ಆದರೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಪಕ ತನ್ನ ಮನೋಧರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ತನ್ನ ಬಾಳ ಆವರಣದ ಫಲವಾಗಿ ತನಗೆ ಮತ್ತು ತನ್ನಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟರೀತಿಯ ಜನರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು. ಅದು ಅನುಭವದಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತವಾಗದೆ ವಿನೋದದ, ವಿಹಾರದ, ಉಲ್ಲಾಸದ, ಬಯಕೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕುರಿತ ವಿಶಿಷ್ಟರೀತಿಯವರಲ್ಲದ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನ ಕೃತಿಯ ಭಾವವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸದೆ ಹೋಗಬಹುದು; ಗ್ರಹಿಸಿದರೂ ಒಪ್ಪದೆ ಹೋಗಬಹುದು; ಒಪ್ಪಿದರೂ ಇದು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಾಧಕ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹೀಗೆನ್ನುವವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅಂತಹ ಕೃತಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾವ್ಯಾನುಭೂತಿಗೆ ಸಹೃದಯತೆಬೇಕೆನ್ನುವುದು. ಕೃತಿಕಾರನ ಮನೋಧರ್ಮವೂ ಓದುವವನ ಮನೋಧರ್ಮವೂ ಹೊಂದಿದಾಗ ಅವರ ಹೃದಯಗಳು ಸ-ಮಾನ ಆಗುತ್ತವೆ. ಆಗಲೇ ಕೃತಿ ಓದುವವನಿಗೆ ರುಚಿಸುವುದು. ಹಾಗೆ ರುಚಿಸಿಯೇ ಅದರ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು.

ಯಾವ ಕೃತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಹೃದಯರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ; ಸಹೃದಯರಲ್ಲದವರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಕೃತಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆ ಕಡಮೆಯದಾಗಿ ಓದುವವನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ರುಚಿಸದೆ ಹೋಗುವಂತೆಯೇ ಕೃತಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಓದುವವನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಕಡಮೆಯದಾಗಿ ಕೃತಿ ಅವನಿಗೆ ರುಚಿಸದೆ ಇರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರ ಯೋಗ್ಯತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿನದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಈ ಕಾವ್ಯದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಓದುವವನು ಸಹೃದಯನಾಗದ್ದರಿಂದ ಅದು ಅವನಿಗೆ ರುಚಿಸದೆ ಇರಬಹುದು.

ಹೀಗೆ ರುಚಿಸದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಹೃದಯನಲ್ಲದ ಇಂತಹ ಓದುಗನು ಇದು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆಂದರೆ ಕೃತಿ ಇವನು ಅರಿತ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಇವನು ಕೃತಿಯಿಂದ ಏನನ್ನೋ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಕೈಗೂಡ ಲಿಲ್ಲ. ಆದರ ಅತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಅವನು ಈ ಟೀಕೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಕೃತಿಕಾರನ ನ್ಯಾಯವಾದ ಕೃತಿನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಆಕಾರ ಕೊಡುವ ಕೃತಿಯೆಲ್ಲ ನಿರ್ಮಾಣಮಾತ್ರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಒಳಿತನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತೆಯೇ. ಆದು ಆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಬಂಧಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಯಾರಿಗೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವೆಂದು ಕಂಡರೂ ಕೃತಿಕಾರನು ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದೇ ಸರಿ. ಅವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇರಲೇಬೇಕು. ಯಾವ ಓದುಗಾರನೂ ಕೃತಿಕಾರನಿಂದ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಸಿಯ ನೋಡಬಾರದು.

ಹಾಗಾದರೆ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಇಲ್ಲವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅನವಶ್ಯಕ. ತಾರತಮ್ಯ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಅಷ್ಟೆ. ಯಾವಾಗ ಕೃತಿಕಾರನ ಅನುಭವ ಬಹುಜನದ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತುದಾಗಿ ಬಹುಜನದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವುದಾಗಿ ಕಾವ್ಯರೂಪದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆಯೋ ಆಗ ಅದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಜೀವರನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೇ ರಾಮಾಯಣ

ಮಹಾಭಾರತ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಶಾಕುಂತಲ, ಗೀತಾಂಜಲಿಗಳು, ಇಡೀ ಒಂದು ಖಂಡದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಾದದು; ದೇಶವಿದೇಶಗಳ ಮನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದು. ಮಾನವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅನುಭವ ರೂಪುಗೊಂಡ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಕೃತಿಗಳಂತೆ ಬಹು ಜನಕ್ಕೆ ರುಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಇಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತೂ ಕೆಲವುವೇಳೆ ಇವು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಟೀಕೆ ಕೇಳುವುದುಂಟು. ಇದರ ಅರ್ಥ ಇವು ಸದ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು. ಸಾಹಿತ್ಯವಾದ ಕೃತಿ ಜೀವನವನ್ನು ತಿದ್ದಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವ ಈ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ಈ ಭಾವ ಉದಾತ್ತವಾದುದು; ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಗೌರವವನ್ನು ಸೂಚಿಸತಕ್ಕುದು.

ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಗಮನಕೊಡಲೇ ಬೇಕು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂದು ಅಂದಿನ ಜೀವನದ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಬಾರದೆಂದು, ಅದು ದೇಶಕಾಲಾತೀತ ದೇಶ ಕಾಲಾಬಾಧಿತವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಿರಬೇಕೆಂದು, ಕೆಲವರು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಇಂದಿನ ಜೀವನದ ಚಿಂತೆಯೂ ದೇಶಕಾಲಗಳಿಂದ ಅತೀತ ಅಬಾಧಿತವಾದ ವಿಷಯವೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾವ ಸಾಧುವಾದದಲ್ಲ. ದೇಶಕಾಲಗಳಿಂದ ಅತೀತ ಅಬಾಧಿತವಾದದು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸದ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕಾಲ ಎಲ್ಲ ದೇಶಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂದಿನ ಚಿಂತೆ ನಿತ್ಯದ್ದಾಗದಿರಬಹುದು; ನಿತ್ಯವಾದದ್ದು ಇಂದಿನದೂ ಆಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾದರೂ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಸಮೂಡದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಯೋಗ್ಯತೆ ಅಷ್ಟು ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಎರಡು ನಿಲುವಿನಿಂದ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ತೀರ ಕಣ್ತೆರೆದ ಒಂದು ಎಚ್ಚರ ಬೇಕು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ತಿದ್ದಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವ, ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿದರೆ, ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಜನ ಜೀವನವನ್ನು ಬಾಧಿಸುವ ಕೆಡಕೇ ಕೆಡಕು, ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ತೊಡಗುವುದು ಒಂದೇ ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ, ಅದನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಧರ್ಮ, ಕೈಕೊಳ್ಳದಿರುವುದೇ

ಪಾತಕ, ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ದೃಷ್ಟಿ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯೇ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಎಂಬ ಹಟ ಮೇಲ್ಗೈ ಆಗುವ ಸಂಭವ ಇದೆ. ಈ ಹಟದ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಧರ್ಮ ಇರುತ್ತದೆ; ಬೇರೆ ತೆರದ ಮನೋಧರ್ಮ ವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಸಹನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಈ ಸಂಕೋಚ ಅಸಹನೆ ಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆವಶ್ಯಕ.

ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಕಾಣುವ ಒಂದು ಕೆಡಕಿರುವಂತೆ, ಇಂದೇ ಇನ್ನೊಂದಲ್ಲಿ, ನಮಗೆ ಕಾಣದೆ ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತ, ಬೇರೆ ಕೆಡಕು ಇರಬಹುದು. ಸದ್ಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೇಡುಮಾಡುತ್ತ ಲೋಪ ಇರುವಂತೆ ನೂರು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೇಡುಮಾಡುವ ಲೋಪ ಇರಬಹುದು. ಎಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನು ಬಣ್ಣಗೆಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಷ್ಟೇ ನಿಜವಾದ ಕೆಡಕು, ಸ್ವಭಾವದ ಮರೆಯುದು, ನೂರಿರಬಹುದು. ಒಂದು ಕೃತಿ ನಾವರಿತ ಕೆಡಕನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಹೊರಡಬಹುದು. ಇನ್ನೊಂದು ನಾವರಿಯದ ಕೆಡಕುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವು ದನ್ನೋ ಸರಿಪಡಿಸಲು ನೆರವಾಗಬಹದು. ಮೊದಲನೆಯದು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಎರಡನೆಯದು ಅಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣದೆ ಇರಬಹುದು. ಆಗ ನಾವು ಮೊದಲನೆಯದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಎರಡನೆಯದು ಅಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾದೀತು.

ಊರಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಾರಂಜಿ ಊರ ಒಳಗೇ ಇರಬೇಕಾದ ದಿಲ್ಲ. ಊರಿನಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು ಮರೆಯ ನಾಳದಿಂದ ಊರಿಗೆ ನೀರು ಬರಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೀಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಜೀವನವನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಂಗಾಳದ ಬರವನ್ನು ಕುರಿತು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಪದ್ಯ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ, ರಾಮಾಯಣ, ಗಂಗಾವತರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದರು, ಎಂಬ ದೂರು ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಂದಿತು. ಆ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಮಾಧಾನ. ಕವಿತೆ

ಬಾಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಅದರ ತಲೆಕಟ್ಟು ಇಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ಆಗಿರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತ ಇಂದು ಲೋಕವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು. ಗಂಗಾವತರಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಮೇಲಾದರೂ ಮನುಜಜೀವನವನ್ನು ಶುದ್ಧಮಾಡುವ ತತ್ವ ಯಾವು ದೆಂದು ವಿವರಿಸಬಹುದು. ಜಪಾನ್ ನಗರಗಳಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ (Atom Bomb) ಅಣು ಬಾಂಬನ್ನು ಹಳಿಯದೆ ಆ ಬಾಂಬನ್ನು ಎಸೆದ ನರಪಿಶಾಚಿ ಘಾತಕ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇಸುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿ ಒಳ್ಳೆಯ ದನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕುಡಿ ಒಣಗಿದಂತೆ ಕಂಡರೆ ತೋಟಗಾರ ಲತೆಯ ಬುಡಕ್ಕೆ ನೀರೆರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಒಣಗದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಏಕೆ, ಒಣಗುತ್ತಿರುವ ಕುಡಿಗೆ, ನೀರು ಹಾಕಬೇಕು ಎಂದು ಮನೆಯ ಮಗುವಿಗೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ತೋಟಗಾರನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಅದೇ ಸರಿಯಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ.

ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಶಕ್ತಿ ನೆರೆಯುವುದು ತಿದ್ದಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲ್ಲ. ಕರ್ತೃವಿನ ಬಾಳು ತಿದ್ದಿದ್ದಾದರೆ ಅವನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಶಕ್ತಿ ತಾನಾಗಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಕವಿಯ ಭಾವವಿಮೋಚನ ಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಕೃತವಾದ ಕೃತಿ ಸಹೃದಯನಾದ ಓದುಗಾರನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವನರಿಯದಂತೆಯೇ ತಿದ್ದಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟೇ ನಿಜವಾಗಿ, ಇಂದಿನದೆಂಬ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿಷಯ ವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೃತಿ, ಮನುಜನೊಬ್ಬನ ಸುಖವನ್ನು ಹಿರಿದು ಮಾಡಿ, ಮನುಜಕುಲದ ಸುಖವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು, ಮನುಜ ಜೀವನದ ಹೊರಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಕೃತಿಯನ್ನು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕ ವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಕರ್ತೃವಿನ ಯೋಗ್ಯತೆ, ಅನುಭವ, ದರ್ಶನ. ಇದು ಉದಾತ್ತವಾಗಿರಬೇಕು. ಲೋಕ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬಯಸ ಬೇಕು.

ಇರುವ ಬಾಳನ್ನು ತಿದ್ದುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರಿದೊಂದು ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಾಳ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಎತ್ತರಿಸಬಹುದು. ನೇತಿ, ನೇತಿ, ನೇತಿ ಎಂದು ಬಾಳ ನೂರು ತಪ್ಪನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವಂತೆಯೇ ಇತಿ ಏವ ಎಂದು ಗುರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದೂ ಉಪಕಾರವೇ. ಇಂಥ ಗುರಿ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ಒಂದು ಕನಸು ಎಂದು ಕಾಣ ಬಹುದು; ಮಾನವನಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಒಂದು ಧ್ಯೇಯದ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವರ್ಣನೆ ಎನಿಸಬಹುದು. ಆದರೂ ಅದು ಸತ್ಯವಾದ ಒಂದು ದರ್ಶನದ ವ್ಯಂಜನವಾಗಿದ್ದರೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯವೇ ಸರಿ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಗುರಿ ಬಹು ದೂರ ಬಹು ಎತ್ತರದ್ದು ಆಗಿದ್ದು, ಒಬ್ಬ ಮಹಾಪುರುಷನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರವಾಗಿ, ಅವನಿಂದ ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಅವನ ಅನುಭವ ಅನ್ಯಾದೃಶವಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ನಿಜದಲ್ಲಿ ಸಹೃದಯರೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೂ ಅದು ಜೀವನದಿಂದ ಉದಿಸಿದ್ದೇ; ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದೇ. ಮನುಜಕುಲ ಮುಂದರಿಯಲು ಆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧಕವೇ ಸರಿ.

ಅಸ್ತೇಯ, ಅಹಿಂಸಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಲ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಇಂದು ಕಾವ್ಯ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆಯೆಂದು ನಾವು ಹೇಳುವೆವೆ? ಹಿಂಸೆಯೇ, ಸ್ತೇಯವೇ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೇ ಲೋಕದ ಬಾಳನ್ನು ಇಂದು ಮುಳುಗಿಸಿ ತೇಲಿಸು ತ್ತಿವೆ. ಈ ಧ್ಯೇಯಗಳಿಗೆ ಈ ಬಾಳುವೆಗೆ ಏನು ಸಂಬಂಧ ಎಂದು ಕೇಳಿ ದರೆ ಏನೂ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಸಂಬಂಧ ಎನ್ನಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ತೋರುವ ಈ ಸ್ಥಿತಿ, ನಿಜವಾಗಿ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಹರಿದು ಹೋಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಹಿರಿಯರಾದವರು ಇಂಥ ಧ್ಯೇಯದ ಮಾತನ್ನು ಎತ್ತಿದಾಗ ಇದನ್ನು ಮಾನವ ಹೃದಯ ಗುರುತಿಸು ತ್ತದೆ, ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ನಡೆಯಲಾರದಿದ್ದರೂ ನುಡಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುತ್ತದೆ.

ಉಳಿದೆಲ್ಲ ನೆಲವನ್ನೂ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಮುಗಿಲನ್ನು ಮುದ್ದಿಸುವ ಧವಳಗಿರಿ ಗೌರೀಶಂಕರ ಶಿಖರಗಳು ತಗ್ಗಿನ ನೆಲಕ್ಕೆ ಆದರ್ಶವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ತಗ್ಗಿನ ನೆಲ ಆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏಳಲಾರದು. ಆದರೂ ಕವಿ ಅವು ಎಲ್ಲ ನೆಲದ

ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ವಸ್ತು. ನಮ್ಮ ಕುಲ ಇಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ ಎಂದು ನೆಲ ನೆಲವೇ ಇವುಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಈ ಎತ್ತರ ನಮ್ಮದು. ಇದು ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪದ ಔನ್ನತ್ಯದ ಸೂಚಿ.

ಮರ್ತ್ಯ ದೈವಗಳನ್ನು, ತಮ ಜ್ಯೋತಿಗಳನ್ನು, ಒಳಿತಲ್ಲದುದು ಒಳಿತಾದದ್ದನ್ನು, ಪರಸ್ಪರ ಅಂಟಿಸಿ ಗುಪ್ತವಾದ ಒಂದು ರಕ್ಷಕ ಸತ್ವ ಇದೆ. ಅದನ್ನರಿತು ಮಾನವನ ಬಾಳನ್ನು ಕಾಯಲು ಹೊರಟ ಕವಿ, ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೃತಿಯನ್ನು, ಹಾಗೆಯೇ ಕೋಟಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಶುಭವನ್ನು ತರುವ ಕೃತಿಯನ್ನು, ರಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಅವನಿಗೆ, ಅವನಂತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ, ಮಾತ್ರ ಮೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು. ಅದರ ಕಾರಣ ಅವನ ಅರಿವು ಸಾಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲರ ಅರಿವಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರತಕ್ಕದು. ಆ ಕೃತಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಲೋಕ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಬರಿಯ ವಿಲಾಸಕ್ಕಾಗಿ, ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ, ವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಬರೆದ ಕೃತಿಯೂ ಹೀಗೆ ಕೃತಿಕಾರನಿಗೆ, ಅವನಂತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ, ಮಾತ್ರ ರುಚಿಸಬಹುದೆಂದು ಈ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಎರಡು ತೆರನ ಕೃತಿಯೂ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರುಚಿಸುವುದಾದರೂ ಈ ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳ ಮಧ್ಯೆ ದೊಡ್ಡ ಅಂತರವಿದೆ. ವಿನೋದಿ, ವಿಹಾರಿ, ವಿಲಾಸಿಯ ಕೃತಿ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಒಂದು ಸುಖಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿದೆ. ಅದು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದೆ; ಒಂದು ಅಲ್ಪ ಜೀವನಕ್ಕೆ. ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವಾದ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಸಾಧ್ಯಮಾಡಲು ಹೊರಟ ಕೃತಿ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸಿದ ಬಾಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಅದು ಕನಸಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಆದರೂ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಮಹಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ. ಎರಡು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಕೃತಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಮೊದಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವನೆ ತತ್ತ್ವತಃ ನಿಜ. ಎರಡನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಜವಲ್ಲ. ಬಾಳನ್ನು ಕಾಯುವ ಸತ್ಯ ಎಷ್ಟು ದೂರದ್ದಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದೇ. ಹೊರಗೆ ಕಾಣದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಅದು ಅಗ್ರಾಹ್ಯವಾದುದೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅಚ್ಛೇದ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ.

"ಜೀವನ"
ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯[illegible]

ಕಾವ್ಯಾಲಾಪ

"ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಾಂಶ್ಚ ವರ್ಜಯೇತ್," ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಗಳನ್ನು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು: ಇದು ಹಿರಿಯರ ವಚನ. ಆ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು; ಈ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು; ಹಾಗೆಯೇ ಕಾವ್ಯಾಲಾಪವನ್ನೂ ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅದೂ ಒಂದು ವ್ಯಸನವೇ. ಅಂತೂ ಹಿರಿಯರು ಸಜ್ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಕಾವ್ಯಾಲಾಪವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹೇಳಿದರು.

ಆದರೆ ಯಾವ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತೇ ಆಗಲಿ ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೋ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವೆಂದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಂಜಸವೆಂದು ಕಂಡರೂ ಅದು ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತೀರಾ ಖಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಿಕರ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಕವಿಯೊಬ್ಬನು ಆ ಮಾತು ತನಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು; ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ, ತನಗೆ ಒಳಿತೆಂದು ತೋರಿದ, ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದನು; ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದನು. ಇಂದು ನಾವು ಆ ಹಿರಿ ಕವಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದುತ್ತೇವೆ; ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಾಂಶ್ಚ ವರ್ಜಯೇತ್? ಏಕೆ? ವರ್ಜಿಸಬೇಕಾದದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ವರ್ಜಿಸಬೇಕಾದದು ಇಂಥ ಕಾವ್ಯವನ್ನಲ್ಲ. ಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಕಾವ್ಯವೂ ಅದರ ಆಲಾಪವೂ ಸರ್ವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬೇಕು. ಅವು ಸರ್ವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ನಿಲ್ಲಲಿ, ಸರ್ವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ನಡೆಯಲಿ; ಸರ್ವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಜನಗಳ ಬಾಳನ್ನು ಬೆಳಗಲಿ.

"ಇಂಥ ಕಾವ್ಯ; ಇಂಥ ಆಲಾಪ" ಎಂದೆವು. ಆಗಬಹುದು; ಉಳಿದದ್ದು ಕೊನೆಯಾಗಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಅದರೆ ಈ ಉಳಿದದ್ದು ಯಾವುದು? ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವವನೇ "ಇಂಥ ಕಾವ್ಯ" ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಾದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಎಲ್ಲ ಕಾವ್ಯವೂ ಉಳಿಯತಕ್ಕದೇ.

"ಯಾರು ಬದುಕಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೋ ಅವರು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ." ಹೀಗೆಂದು ಒಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಟರೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಆತ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ? ನಾನು ಇದ್ದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನ ವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದರೆ, ನಾನು ಇರುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ, ನಾನು ಸಾಯಲಾರೆ ಎಂದೇ ಮನುಷ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಬಾಳು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಬಾಳುವೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಬಾಳುವುದಷ್ಟೇ. ಕಾವ್ಯವೂ ಅದರ ಆಲಾಪವೂ ಅಷ್ಟೆ. ಯಾವ ಕವಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಿಯೇ ಆಗಲಿ, ತನ್ನ ಕೃತಿ, ತನ್ನ ಆಲಾಪ ನಿಂತರೂ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲಾರನು. ಎಂಥ ನಿಕೃಷ್ಟ ಕಾವ್ಯವೂ, ಅದರ ಕವಿಯ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲು ಒಂದು ಸಾಧನ. ಅದು ಬಾರದೆ ಲೋಕದ ಜೀವನ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಲಾರದು. ಅದರ ಆಲಾಪವಿಲ್ಲದೆ ಲೋಕದ ಜೀವನ ತುಂಬಲಾರದು. ಅದನ್ನು ವರ್ಜಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೂ ಅಲ್ಲ; ಸಾಧ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ.

ಹಾಗಾದರೆ ಹಿರಿಯರ ವಚನ ಏನಾಯಿತು? ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು 'ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಾನ್ನ ವರ್ಜಯೇತ್,' ಎಂದು. ನ ತಪ್ಪಿ ನಮಗೆ ಚ ಇಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಕಾವ್ಯಾಲಾಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇಯೆ, ಜೋಕೆ, ಎನ್ನುವುದೇ ಹಿರಿಯರ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತು. ಲೋಕದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹುಲ್ಲೆಸಳಿಗೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಜೀವನ ಅಸಮಗ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋರಿದವರು ಯಾರೂ ಹಾಡದೆ ಇರಬೇಡಿ, ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ವರ್ಜಯೇತ್; ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಾನ್ ನ ವರ್ಜಯೇತ್.

೨

ನಾನು ಈಗ ಈ ಮಾತು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಕವಿಮಿತ್ರರ "ಕಾವ್ಯಾಲಾಪ" ಕಾರಣ. ಕವಿಮಿತ್ರರು ತರುಣರು. ತರುಣಜನಸಹಜವಾದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಕಾವ್ಯಸೇವೆ

ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಧೀಮಂತರು. "ಕಾವ್ಯ ಬೇಡ, ಇಂಥ ಕಾವ್ಯ ಬೇಡ, ಬೇರೆ ಅಂಥ ಕಾವ್ಯ ಬೇಡ," ಎನ್ನುವ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾನಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಉಂಟು. ಹಿಂದೆ ಇಂಥ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದವರು ಯಾರೋ ನಾವು ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಾಗಿ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಲೋಕವನ್ನು ಹಳಿದವರು ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನಪರಿಪಾಕದಿಂದ ನಿರೀಹಾವಾದಿಗಳಾಗಿದ್ದರೋ ಬಾಳಲಾರದೆ ಅಜೀರ್ಣದ ಫಲವಾಗಿ ಬಾಳು ಕೆಟ್ಟದೆನ್ನುತಿದ್ದರೋ ನಾವೆಂತು ಬಲ್ಲೆವು? ಇಂದು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವವರು ಯಾರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ಕಾವ್ಯ ಎಂದರೆ ಬರಿಯ ಪದ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಗದ್ಯವೂ ಕಾವ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು." ಇವರು ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು? ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ್ದರು: "ಬರಿಯ ವಚನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದವರು ಕವಿ ಹೇಗೆ?" ಈ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಮೊದಲನೆಯವರು ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು: "ಈ ರಾಮಾಯಣ ರಾಮಾಯಣ ಎನ್ನುವವರ ರಾಮಾಯಣ ಸಾಕಪ್ಪಾ ಸಾಕು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ರಾಮ ಸೀತೆ!" ಇವರು ಏಕೆ ಹೀಗೆಂದರು? ಇವರು ಹೊಸ ಕಾಲದ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳು: ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಬೇಸರ. ಸರಿ; ನ್ಯಾಯವೇ; ಅವರು ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಲ್ಲೂ ಅರ್ಥವಿದೆ. ರಾಮಾಯಣ ಬೇಡಲೇ ಬೇಡ ಎಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ, ಬರಿಯ ಅದೇ ಬೇಡ, ಹೊಸದು ಮುಂದಾಗಲಿ, ಎಂದು ಅವರ ಬಯಕೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು: "ಪದ್ಯ ಬರೆಯುವುದು ಸುಲಭ, ಗದ್ಯ ಕಷ್ಟ. ಪ್ರಾಸವಿಟ್ಟರೆ ಪದ್ಯವಾಯಿತು; ಪ್ರಾಸ ಇಲ್ಲದೆ ಸೊಗಸು ತರುವುದಲ್ಲವೇ ಕಷ್ಟ!" ಸರಿ; ಇವರು ಪದ್ಯ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಗದ್ಯ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಲೆಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಜನಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಾತನಾಡಿದಾರೆ. ಮಗುದೊಬ್ಬರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ಈಗಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಸವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿದೆ." ಇದು ಹೇಗೆ? ಹೇಗೂ ಅಲ್ಲ; ಮಾತು ತಪ್ಪು. ಹಾಗಾದರೆ ಇಂಥ

ಮಾತನ್ನು ಇವರು ಏಕೆ ಹೇಳಿದರು? ಏನೋ, ಪಾಪ, ಹೇಳಿದರು. ಇಲ್ಲವೇ ಪದ್ಯದ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯದು, ಇಲ್ಲವೇ ಏನೋ ಬೇಸರದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗೆಲ್ಲ ಅರ್ಥ ಹುಡುಕಿದರೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಬದುಕಬಹುದು? ಇಂಥ ನೂರು ವಿವರಕ್ಕೆ ಕವಿ ಮಿತ್ರರು ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗುಚ್ಛದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೇಳಿದಾರೆ.

ಯಾರಾದರೂ, ತಮ್ಮೊಬ್ಬರ ಮಾತೇ ಮಾತು ಉಳಿದವರು ಮಾತನಾಡಬೇಡ,—and when I open my lips let no dog bark—ಎನ್ನುವರೋ:

ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಯ ನಡುವೆ ಕುಳಿತು, ನೋಡದೆ ಹೊರಗೆ
ತನ್ನ ಠಾವೇ ಸರ್ವಲೋಕವೆಂದೆಣಿಸಿ,
ಲೋಕನಾಯಕ ತಾನು, ತನಗೆ ಸಮನಾರಿಲ್ಲ,
ಎಂದೆಂಬ ಬರಿ ಬಯಲು ಭ್ರಾಂತಿ ಏಕೆ?

* * * *

ತಾನು ನುಡಿದುದೆ ವೇದ, ತಾನು ನಡೆದುದೆ ಮಾರ್ಗ
ತಾನು ಕಂಡುದೆ ಸತ್ಯವೆಂಬ ಹಮ್ಮೇಕೆ?
ತಾನೆ ರಸಿಕರ ರಸಿಕ, ಕಲಿಯುಗದ ಮನ್ಮಥನು
ಎಂದೆಂಬ ಬಡಿವಾರ ಬಿಂಕ ಬಿಮ್ಮೇಕೆ?

ಹಳೆಯ ಕೃತಿ ಬೇಡ, ಹಳೆಯ ವಿಷಯ ಬೇಡ ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹಳೆಯದನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವರೋ?

ಹಳೆಯದೆಲ್ಲವು ಹೊಲ್ಲ, ಹಾಕು ಬೆಂಕಿಗೆ ಎಲ್ಲ,
ಹೊಸದೊಂದನಲ್ಲದೆನುವೀ ಕೂಗು ಏಕೆ?

* * * *

ಒಳಗೆ ಹೂರಣವಿರಲು ಹಳತೇನು ಹೊಸತೇನು?
ಕಾಲಪುರುಷನಿಗಿಲ್ಲ ಅದರ ತಂಟೆ.

* * * *

ರಾಮಾಯಣವ ಸುಡಿರೊ, ಭಾರತವ ಬಿಸುಡಿರೊ,
ಎಂದೆನಲು ಅವು ಬರಿಯ ಹಾಳೆ ಕಟ್ಟೆ?
ಆ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಜನ ಜೀವನದ
ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಿನ ತೆಗಳೆ ನೀನೆ ಕೆಟ್ಟೆ.

* * * *

ಹೊಸ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟುವೊಡೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳು; ಅದಕಾಗಿ
ಪಾಳುಮನೆಗಳನೆಲ್ಲ ಕುಟ್ಟಿಕೆಡಹು:
ಹೊಸದೆಂಬ ಮೋಹದಲಿ ಕಲೆಯ ಹಳೆಬೀಡುಗಳ
ಒಡೆಯದಿರು; ಕೇಳು ಅವು ನಾಡ ತೊಡವು.

ಒಡನೆಯೇ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಬೇಕು, ಬರಿಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ಬರಿಯ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಣಗುವ "ಕೇವಲ" ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮಗೆ ಬೇಡವೆನ್ನುವರಿದಾರೆಯೆ?

ಮೂಲಿಕೆಗಳೌಷಧಕ್ಕುಪಯೋಗವೆಂದವನೆ
ಎಲ್ಲ ತೋಟಗಳಲ್ಲು ಬೆಳೆಯಲಹುದೆ?
ಬಾಳಿಗೇನುಪಯೋಗ ಹೂಗಳಿಂದೆನುತೆಲ್ಲ
ಹೂಗಿಡಗಳನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸುಡಬಹುದೆ?

* * * *

ಹೊರಗೆ ಬಾ ಸಾಹಿತಿಯೆ; ಬಡತನವನಪ್ಪಿಕೈ;
ಬಡವರೊಡನಿರು ನೀನು ಬಡವನಾಗಿ;

* * * *

ಹಾಡು ನಾಟಕ ಕಥಾ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬರೆದು
ಅವರಿಗನ್ನವ ಕೊಡುವ ಮಾತು ಲೊಟ್ಟು.

ಕವಿಮಿತ್ರರ ಮಾತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿರುಸಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಸದ ಕ್ಷುರಧಾರೆಯ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ದಾಟಿದ ಕಾವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಇವರು ಈ ಬಿರುಸು ಈ ಕಾವಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ವಾದ ಕಾವ್ಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇವು ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡ ವೇಳೆ ವಾದದಲ್ಲಿ ರಸ ಬೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಕವಿಮಿತ್ರರಿಗೆ ಕಾವ್ಯದ ರಸ ದೂರದ

ವಸ್ತುವೇನಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಯಗುಚ್ಛದ ನಾಲ್ಕಾರು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಕಾವ್ಯ ಹೃದಯ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ಓ ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿ, ಪ್ರಪಂಚ ಪಂಚಪ್ರಾಣೆ,
ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಸಂಭೂತೆ, ಲೋಕ ಮಾತೆ,
ಓ ರುದ್ರ ರಮಣೀಯೆ, ಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಿಣಿಯೆ,
ನಿತ್ಯ ನೂತನೆ ವರದೆ ನಾಶರಹಿತೆ.

ನೀಲ ಮೇಘವೆ ಕುರುಳು, ತಾರೆಗಳೆ ಮುಡಿಹೂವು
ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರೆ ಕಣ್ಣು, ನೆಲವೆ ಒಡಲು
ಸಾಲು ಬೆಟ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ಕಾಲು ಕೈಗಳು ನಿನ್ನ.
ಹೊದಿಕೆ ಹಾಸುಗೆ ನಿನಗೆ ಬಾನು ಕಡಲು.

ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಕಾವ್ಯದ ಒಂದು ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯವಾದ ಆದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಗೋಚರವಾದ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಕವಿಮಿತ್ರರು ವಾದಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಮಾತನ್ನು ತಂದಿರುವುದರಿಂದ ಓದುವವರಿಗೆ ಇವರು ಬರಿಯ ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ವಾದಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಆ ಪಕ್ಷ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಅನುಭವದಿಂದ ಬಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಕವಿ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿಗಳಲ್ಲದವರು ಕಾವ್ಯ ಬೇಡ ವೆನ್ನಬಹುದು. ಕವಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯಾಲಾಪವನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಕೆ? ನಿಜವಾಗಿ? ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನು ಜೀವದಿಂದ ಇರಬೇಕೆ? ಕವಿಯಾದವನಿಗೆ ಕವನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಉಸಿರಂತೆ. ಕವಿ ಕವಿಯೇ ಆದರೆ ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಾನ್ ನ ವರ್ಜಯೇತ್.

೩

ಕವಿಮಿತ್ರರಂಥ ತರುಣ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಒಂದು question of life and death ಉಳಿವು ಅಳಿವಿನ ಸಮಸ್ಯೆ. To be or not to be, that is the question. ಬರೆಯುವುದೆ, ಬಿಡುವುದೇ? ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿಯು ವುದೆಂತು?

ಮಾವು ನೇರಿಳೆ ನಿಂಬೆ ಕಿತ್ತೀಳೆ ಚಕ್ಕೋತ
ದಾಳಿಂಬೆ ಚೆಂತೆಂಗು ಹಲಸು ಬೇಲ
ಬೇವು ಬೂರಗ ಬಸಿರಿ ಸುರಗೆ ಸಂಪಗೆ ಸಾಲ
ಆಲ ಪಣಿಯಾಲ ತಂಪಿನ ತಮಾಲ.

ಈ ಮಾತಿನ ಜೋಡಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿ. ಮಾತನ್ನು ಹೀಗೆ ಜೋಡಿಸ ಬಲ್ಲವನು ಅದನ್ನು ಜೋಡಿಸದೆ ಬಾಳಲಾರನು. ಇದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಮಾತಿನ ಜೋಡಣೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಸ್ತು ಸಂಯೋಜನೆ ಆಗಿದೆ. ಅದರ ಹಿಂದೆ ಅವನ ಜೀವದಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವರಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಒಂದು ಆನಂದ ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾಗಿ ಬೆರೆಯುವ ಈ ಸ್ವರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಪದಗಳಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತು ನಿಚಯ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಒಂದು ಆನಂದವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಹಲಸು, ಬೇವು, ಬೇಲ, ಸಾಲ, ಆಲ, ತಮಾಲ; ಈ ಸಂಪೃಕ್ತವಾಗರ್ಥ ಈ ಜೀವವನ್ನು ನಲಿಸಿವೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಆ ಜೀವ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನುಡಿದು ನಮ್ಮನ್ನು ನಲಿಸಬಯಸಿತು. ಆ ನಲಿವು ನಿಜವಾದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಇಂಥ ಉಸಿರಿಗೆ ಕವಿತೆ ಸಹಜಕರ್ಮ, ಅವಶ್ಯಕರ್ಮ.

೪

ಈ ಸಹಜವಾದ ಅವಶ್ಯವಾದ ಕಾವ್ಯಪ್ರೇರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಕವಿಮಿತ್ರರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕವಿಮಿತ್ರರ ಕಾವ್ಯಜೀವನದ ಇನ್ನೊಂದು ಫಲವನ್ನು ಕಾವ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ತರಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. 'ಕಾವ್ಯಾಲಾಪದ' ಕವಿಮಿತ್ರರು "ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡಿನ" ರಾಘವರು, ನಮಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಿಯರಾದ ಶ್ರೀ. ವ್ಯಾ. ವೆಂ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು. ಇದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಶ್ರೀ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು ಎಳೆತನದಿಂದ ಕಾವ್ಯದೇವಿಯ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿರುವ ಸಾಧಕರು. "ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡು" ಈ ಸಾಧನೆಯ ದಾರಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಇವರ ಜೀವನದ ಹಲವಾರು ಭಾವ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ರೂಪನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕವಿ ತಾನೊಂದು ಕಿರುಸೊಡರು

ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಕುಡಿ ದೇವರಿಂದ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಅವನು ಬಲ್ಲನು. ಈತನಿಗೆ ಕರುನಾಡು ತನ್ನ ಮನೆಯೆಂಬ ಸಂತೋಷ, ಹೆಮ್ಮೆ, ಉಂಟು.

ಹೊಂಗೆಯು ತಳಿರ ತೊಂಗಲ ತೋರಣ
ಸೌರಭ ಸೂಸುವ ಮಂದ ಸಮೀರಣ
ಕಲರವ ಕೂ ಕೂ ಕೋಕಿಲ ಗಾನ
ಸರ್ವ ಸುಖದ ಬೆಳೆ, ನೆಲೆ, ಈ ನಾಡು,
ಈ ಕರುನಾಡಿದು ನನ್ನ ಮನೆ,
ನನ್ನ ಮನೆ, ಇದು ನನ್ನ ಮನೆ.

ಅರಳಿಮರ ತಳಿತಿದೆ, ತಳಿರು ಕವಿಗೆ ಹೊಸಬಾಳ ಸರ್ವ ವಿಜಯಿಯಾದ ಸತ್ವದ ಗುರುತಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಚಿಟ್ಟೆಯೊಂದು. ಕವಿ ಅದರ ಓಟವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಯಾರಿಗೂ ಚೆನ್ನ ಈ ನೋಟ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ. ಕವಿಗೆ ಚಿಟ್ಟೆ ಹಾರಾಡುವ ಒಂದು ಹೂವಿನಂತೆ ಕಂಡಿತು. ತಂಗಿ ದಾಳಿಂಬೆ ಹೂವನ್ನು ಬಯಸಿದಳು. ಕವಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಡಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಗಿಡದಿಂದ ಕೀಳುವ್ರದೇ ಎಂದು. ಹೂ ತಾನೇ ಉದುರಿತು. ತಂಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು, ನಲಿದು ಕುಣಿದಳು. ಹೂವನ್ನು ಕೀಳಲು ಕವಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಆ ಹೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡಿತು. ಇಂಥದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭ.

ನೆರೆಯ ಮನೆಯಂಗಳದ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಕುಸುಮ ಅದು
ಅದ ಕೊಯ್ದು ಹಿಡಿಯಲೇಕೆಳಸುತಿರುವೆ?
ಇದೊ ವಸಂತದ ಗಾಳಿ ಅದರ ಕಂಪನು ಕೊಂಡು
ತಂದೀಯುತಿದೆ; ಏಕೆ ಹೂವ ಬಯಕೆ?

ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು? ಹೂವಷ್ಟೇಯೋ, ಮತ್ತೇನಾದರೂವೋ? ಹೇಗೋ ನಮಗೇನು? ಆಸೆ ಬೇಕು, ಅಂತೇ ಸಂಯಮಬೇಕು, ಎಂದು ಕವಿ ಹೇಳಿದಾನೆ. ಕವಿಯ ಗುರಿ ಬರಿಯ ಕಾವ್ಯಸುಖವಲ್ಲ, ಜೀವನದ ಕ್ಷೇಮವೂ ಹೌದು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಇನ್ನೊಂದು ಚಿಟ್ಟೆ; ಅಂದು ಹಾರುವ ಹೂ ಇಂದು ಮುಡಿದು ಬಿದ್ದಿದೆ.

ಬಿಸಿಲಿನಲಿ ಬೆಂದೆಯೋ ಯಾರಿಂದ ನೊಂದೆಯೋ,
ಮುಡಿದು ಬಿದ್ದುರುಳಿರುವೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ;
ಕುಸುಮಗಳ ಮೃದು ತಲ್ಪದಲಿ ಮಲಗುತಿಹ ನಿನಗೆ
ಹುಡಿಮಣ್ಣು ಹಾಸುಗೆಯೆ ಈ ಗತಿಯೆ ಕೊನೆಗೆ?

ಈ ಕನಿಕರವೂ ಕವಿಯದೆ. ಕೋಗಿಲೆ ಕರೆಯುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಅದನ್ನು "ನನ್ನ ಹರುಷದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ ಹರುಷ ಹೆಚ್ಚಿಸು, ನನ್ನ ಕೊರಗಿನಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ ಕೊರಗ ಮುಚ್ಚಿಸು; ನೆಚ್ಚನಡು, ಕೆಚ್ಚಕೊಡು, ಜಡತೆ ತೊಲಗಿಸು" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಒಂದಿರುಳು: ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ; ಕವಿ

ಸುಧೆ ಸುರಿಯುವ ತಿಂಗಳ ಕಳೆ;
ನೀಲಿಯ ತಿಳಿ ಬಾನು:
ಕೆಳಗಿದೊ ನೆರೆ ಮಲಗಿದ ಇಳೆ;
ಒಬ್ಬನೆ ಸುಖಿ ನಾನು.
ಎನಗಮೃತವು ತಿಳಿ ಜೊನ್ನ
ನಾನದ ಕುಡಿಯುವೆನು
ಅಮರತ್ವವನಿಗೊ ಮುನ್ನ
ನಾನಿಲ್ಲಿಯೆ ಪಡೆಯುವೆನು,

ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಸಂಜೆಬಾನ ಚೆಲುವನೋಟ, ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೇನು? ಚಣವೆ ಸಾಕು ಚೆಲುವಿನ ನೋಟ. ಒಂದು ಕಿರುತಾರೆ. "ಬಗೆಯನು ಬಾನಿಗೆ ಬಿಗಿಯುವ ಕೊಂಡಿ; ಬಾನಿಂದಾಚೆಯ ಬೆಳಕಿನ ಕಂಡಿ." ಎಂಥ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ. ಚಮತ್ಕಾರ ಹೌದು; ಆದರೆ ಬರಿಯ ಚಮತ್ಕಾರ ಅಲ್ಲ. ಈ ಕವಿ ಬರಿಯ ಸುಖದ ಕವಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಆ ಸತ್ತ ಚಿಟ್ಟೆಯಿಂದಲೇ ಇದು ಕಂಡಿರಬೇಕು. "ಗೋಳು" ಪದ್ಯ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡುತ್ತದೆ. "ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಆಸೆ ಕನಸುಗಳು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಯಾವೆಡೆಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿಹವು? ಚಳಿಗಾಲದಿರುಳಿನಲಿ ಮಿನುಗು ಹುಳುವೆಲ್ಲ ಸುಳಿ ಸುಳಿದು ಅಳಿವಂತೆ ಇಳೆಯ ಬಾಳೆಲ್ಲ." ಈ ಕವಿ ಸೋಲನ್ನೂ ಬಲ್ಲ ಕವಿಯೂ ಹೌದು. "ಒಳದನಿ" ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ

ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇವನಿಗೆ ಬಡತನದ ಬೇನೆಯು ಅರಿವಾಗಿದೆ. "ಬೀದಿಯೊಳಗಲೆಯುತಿಹಳಾರಿವಳು?" ಹಾಗೆಯೇ,

ಕವಳ ತಾಯಿ, ಕವಳ ತಾಯಿ,
ಕವಳ ತಾಯಿ, ಕವಳ ತಾಯಿ.
ಬಂದನದೋ "ಕವಳ ತಾಯಿ."
ಎಂಜಲುಣುವ ಇರುಳ ನಾಯಿ.

"ಕವಳ ತಾಯಿ" ಹೆಸರಾಗಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ಕಂಡದ್ದು ಈ ಕವಿಯ ವಿಶೇಷ ಗುಣ. ಹಾಗೆಯೇ ಕವಿ ಹಣವಂತರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸಮಾಜದ ಇನ್ನಿತರ ಕೇಡನ್ನು ಕವಿ ಬಲ್ಲನು. ಬಾಳಬೇನೆ, ಸಾವು ನೋವು, ಕವಿಯಾದವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕವಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೈವದ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್ದುವೆ. ಕವಿ ದೇವರನ್ನು "ನಿನ್ನನರಿಯುವ ತೆರನ ತೋರು ದೇವ" ಎಂದು ಬೇಡಿದಾನೆ. ಇದು ಇಂಥ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಸಹಜ. ಲೋಕದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ಮನಸ್ಸು ಅಷ್ಟೇ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಮಾನವನ ಅಸಹಾಯತೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ; ಅಷ್ಟೇ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ದಾಟಲು ಯತ್ನಮಾಡುತ್ತದೆ; ಬರಿ ಒಬ್ಬನ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ, ಬರಿ ಮಾನವಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ತೊಳಲುತ್ತದೆ; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಡಸುತ್ತಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮರೆಹೊಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಇಂದೂ ಮುಂದೂ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ.

"ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡು" ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾತು ಬೇರೆಯಾಗಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಕವಿತೆಬೇಕು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸದ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ನಿವಾರಣೆ ತರಬೇಕೆನ್ನುವ ವೀರವಾದಿಗಳು ಕೂಡ ಇಂಥ ಕೃತಿ ಬೇಡವೆನ್ನಲಾರರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಡತನ ಕೆಟ್ಟದು; ಹಸಿವು ಕೆಟ್ಟದು; ಆದರೆ ನಾಡಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಹಸಿವು ಇವೆಯೆಂದು ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ನೋಡಲೇಬಾರದೆನ್ನಬಹುದೇ? ಅನ್ನವನ್ನು

ಗಳಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಬಾಳ ಎಲ್ಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಗಳಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲು ಹಣ, ಆ ಮೇಲೆ ಬೆಳದಿಂಗಳು, ಎನ್ನುವುದು ಬಾಳ ಸೂತ್ರವಾಗಲಾರದು. ಬೆಳದಿಂಗಳು ಹೂವು ತಂಗಾಳಿ for princes and rich men only ಎಂದೇನೂ ಮೀಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಬಾಳು ಹಸನಾಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲೂ ಹಸನಾಗಬೇಕು. ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡುವುದು ಒಂದು ದಿಕ್ಕು. ಲೋಕದ ಚೆಲುವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ? ಅಲ್ಲ: ಅದರ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ. ಹಾಗೆಯೇ ಲೋಕದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ: ಅದರ ಚೆಲುವನ್ನು; ಸುಖವನ್ನು. ಜೀವನವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು; ಜೀವನವನ್ನು ಸಮಗ್ರಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಎಲ್ಲರ ಗುರಿ. ಇದನ್ನು ಕವಿ ಮೊದಲು ತಾನು ಮಾಡಬೇಕು, ಇತರರಿಗೆ ಆ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. "ರಾಘವ" ರು ಇದನ್ನು ಯತ್ನಿಸಿದಾರೆ.

೫

ಲೋಕಜೀವನದ ವೀಣೆ, ನಾಡುಗಳ ಜೀವನದ ವೀಣೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೀವನದ ವೀಣೆ ಶ್ರುತಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ, ಶ್ರುತಿ ಸಡಿಲುತ್ತಿವೆ. ಶ್ರುತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವಂದು ಟೊಯ್ ಟೊಯ್ ಗೊಯ್ ಗೊಯ್ ಎಂದು ಅಪಸ್ವರ ಹೊರಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸ್ವರ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಸಂಗೀತ ಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರುತಿಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಇದೇನು ಈ ಹೊಲಸು ಅಪಸ್ವರ, ಎಂದು ಬೇಸರಪಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯ ಇದುವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಸಾಲದು. ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಲದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಶ್ರುತಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ಶ್ರುತಿಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ಕವಿಗಳು ದನಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿದಾರೆ. ಯಾರನ್ನೂ ನೀವು ಹಾಡುವುದು ಬೇಡ ಎನ್ನುವುದು ಬೇಡ. ವೀಣೆ ಈಗಲೇ ಶ್ರುತಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಶ್ರುತಿಯಾಗಬಹುದು. ಅದು ಹೇಗಾದರೂ ಅದರಿಂದ ಸ್ವರ ಹೊರಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಕವಿಗಳು ಹಾಡಲಿ; ಕವಿಮಿತ್ರರು ಕೇಳಿರಿ; ಏನನ್ನೇ ಆಗಲಿ ವರ್ಜಯೇತ್; ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಾನ್ ನ ವರ್ಜಯೇತ್.

"ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ" ಒಂದು ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯ

ರಾಮಾಯಣದ ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶಂಬೂಕಪ್ರಸಂಗ ಈ ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯದ ಮೂಲವಸ್ತು. ಉತ್ತರಕಾಂಡದ ಕತೆಯನ್ನು ಕವಿ ಹಲವು ವಿವರದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಂಬೂಕನ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕಾಯುವ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಆಲದಮರ, ಭೈರವ, ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವಿನಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆಂದು ಅರಿತು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಮೃತ್ಯು, ಆಶ್ರಮದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಒದಗುವ ಬಿರುಗಾಳಿ, ಧೂಳು, ಕತ್ತಲು, ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೋಭೆಯ ಭಾಗ, ಇವು ಕವಿ ಊಹೆಯಿಂದ ಸೇರಿಸಿರತಕ್ಕವು. ಮಾರ್ಪಾಡು ಕಾವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಧುವಾಗಿದೆ. ಭೈರವ ಮೃತ್ಯುಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆ ಶಂಬೂಕನು ಎಷ್ಟು ಮಹಿಮಾವಂತನೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಾತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದಿವ್ಯ ತತ್ವಗಳ ಹಿರಿತನಕ್ಕೆ ಆವಶ್ಯಕವಾದ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ.

ರಾಮಚಂದ್ರನು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಸಂಜೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ತನ್ನ ಮಗನು ಸತ್ತ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಲಾಪಮಾಡುತ್ತ ಇದು ದೊರೆಯ ದೋಷ ಎಂದು ಅರಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಕೂಗಾಡುತ್ತಾನೆ. ರಾಮನು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ಮಗನು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಶಂಬೂಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಂದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಆ ಹುಡುಗನು ಶಂಬೂಕನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶೂದ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಮಗನನ್ನು ತಡೆದನೆಂದೂ ರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಶಂಬೂಕನಿಗೆ ಈ ಅವಿನಯ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಹುಡುಗನು ಸತ್ತನೆಂದು ರಾಮಚಂದ್ರನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶೂದ್ರನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು ಅಧರ್ಮ, ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ಮಗನು ಸತ್ತನು, ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಲ್ಪನೆ. ತಪಸ್ಸನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸ್ವತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ಜಾತಿಗರ್ವಾಂಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭ್ರಮೆ,

ಶೂದ್ರನಾದರೂ ತಪಸ್ವಿಯಾದುದರಿಂದ ಶಂಬೂಕನು ಪೂಜ್ಯ, ಎಂದು ರಾಮನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅಧರ್ಮಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡೆಂದು ರಾಮನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಡುವನು. ಅದು ಶಂಬೂಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಿರೀಕ್ಷೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಶಂಬೂಕನಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಮುಗಿಸಲು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ತಾನೇ ಅಧರ್ಮಿ ಎನ್ನುವುದು ರಾಮನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತಿನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮಂದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ರಾಮನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ರಾಮನು, ಶರಣುಹೋಗಬೇಕಾದುದು ತನ್ನನ್ನಲ್ಲ, ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶಂಬೂಕನನ್ನು, ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಮನವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ತಿದ್ದ ಬಾಲಕನು ಏಳುತ್ತಾನೆ; ರಾಮನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಋಷಿಯಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಬಾಲಕನೊಡನೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ತರಕಾಂಡದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುವ ಶೂದ್ರ ಅಪರಾಧಿ. ವರ್ಣಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ವ್ಯಾಘಾತ ನಡೆಯುವಂತೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜನಿಗೆ ಪಾತಕ ಅಡಸುತ್ತದೆ. ಆದರ ಫಲವಾಗಿ ವೃದ್ಧನೊಬ್ಬನು ಬಾಲನ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗವೊದಗುತ್ತದೆ. ರಾಜನ ಗುರುಜನ ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದರ ಮೇಲೆ ಅವನು ಹೋಗಿ ಶಂಬೂಕನನ್ನು 'ನಿನ್ನ ಜಾತಿ ಯಾವುದು' ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅವನು ಶೂದ್ರ ಎಂದೊಡನೆ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಕಡಿದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅಪರಾಧಿಯ ಶಿರಶ್ಛೇದ ಆದೊಡನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಾಲಕನು ಪುನರ್ಜೀವಿಯಾಗಿ ಏಳುತ್ತಾನೆ.

ಅಪರಾಧ ಯಾವುದು ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕಾಂಡದ ಭಾವನೆಗೂ ಈ ದೃಶ್ಯದ ಭಾವನೆಗೂ ಬಹಳ ಅಂತರವಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರಕಾಂಡದ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮನೋಧರ್ಮ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ತೀವ್ರವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಜಾತಿಗರ್ವಾಂಧತೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಕಾಂಡದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇದು

ಜಾತಿಗರ್ವಾಂಧತೆ ಆಗಿತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಪ್ರಾಯಶಃ ಈಗ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮೂಲದ ಭಾವಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಮುಖ ಇರುವುದಿಲ್ಲ: ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಎರಡು ಮುಖ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮುಖ ಒಳ್ಳೆಯ ಅರ್ಥದ್ದು; ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಟ್ಟ ಅರ್ಥದ್ದು. ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ವಿಭಾಗದವರು ಆಯಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಅಂತಹ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ಸಮಾಜದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮೀರಿದರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಪರಾಧಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಆ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಸರಿಯಾದದ್ದು. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅಧಿಕಾರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪಾಯದ ಸೂತ್ರ. ಇದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿದ್ದು ಸಮಾಜದ ಒಟ್ಟು ಕ್ಷೇಮದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವಾಗ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಏಕೆ ತಪಸ್ಸು?' ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ; ನನಗೇಕೆ ತಪಸ್ಸು ಎಂದು ಶೂದ್ರನೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ ತನಗೊಂದು ತಪಸ್ಸು ಇದ್ದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಮನಗಂಡು ತಲೆಯೆತ್ತಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೆಚ್ಚಿನವನಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ಶೂದ್ರ ಕಡಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರವರ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಧನ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ತರಕಾಂಡದ ಮನೋಧರ್ಮ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಉದಾತ್ತ ವಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ ನೆಲೆಯದಾಗಿರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಓದುವವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಉದಾತ್ತಭಾವ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿಯನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು, ಶೂದ್ರಜಾತಿಯನ್ನು ಕಡಮೆಯೆಂದು ಕಾಣುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮನೋಧರ್ಮ ಸಮಾಜದ ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿರುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಉತ್ತರಕಾಂಡ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಅನಂತರ ರಚಿತವಾಗಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಸಿದ ಒಂದು ಕೃತಕಭಾಗವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರಕಾಂಡದ ರಾಮ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ರಾಮನಲ್ಲ. ಆ ಕಾಂಡದ ಧರ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚಿನಕಾಲದ ಯಾರೋ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಸಮಾಜವನ್ನು ಕುರಿತ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗೆ ಹಿರಿಯ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸೀತಾ ವಿಸರ್ಜನೆ, ಶಂಬೂಕ ವಧ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಆರೋಪಿಸಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಆ ಕಲ್ಪನೆ ಸಮೀಚೀನ ವಾಗಿತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ; ಈಚೆಗಂತೂ ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತೃಪ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಉತ್ತರಕಾಂಡದ ಜ್ಞಾತಿಕಲ್ಪನೆ ಭವಭೂತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜಾತಿಮಾತ್ರದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ ಲಭಿಸಲಾರದೆಂದು ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳು ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದಿವೆ; ಸಮಾಜ ದಿನದಿನವೂ ಕಾಣುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಶೂದ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಮಾತ್ರದಿಂದ ಶಂಬೂಕನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಈಗ ನಮಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲ. ಅವನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಾಲಕನು ತೀರಿಕೊಂಡನೆನ್ನುವುದೂ ತೀರ ಅಪೋಹದ ಮಾತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ತಪಸ್ವಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಕಡಿದನೆನ್ನುವುದು ವಿಕಾರವಾದ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲ್ಪನೆ. ಆ ತಲೆ ಕಡಿದು ಬಿದ್ದೊಡನೆ ಸತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗ ಜೀವಂತನಾಗಿ ಎದ್ದನೆನ್ನುವುದು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ಉತ್ತರಕಾಂಡದ ಈ ಪ್ರಸಂಗದ ಮನೋಧರ್ಮ ಅಸಾಧು ಎಂದು ಕಂಡ ನಾವು ಏನುಮಾಡಬೇಕು? ಕೆಲವರಿಗೆ 'ಆ ಪೊಳ್ಳು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೋಣ' ಎಂದು ತೋರಬಹುದು. ಪೊಳ್ಳು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಅದರ ಬುಡದ ಮನೋಧರ್ಮ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು; ಅದನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು ಈಗಲೂ ಅವಶ್ಯಕ; ಆದುದರಿಂದ ಅದರ ಸಂಗತಿ ಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಇಂದು ನಾವು ಧರ್ಮವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿರುವದನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು: ಎಂದು ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ತೋರಬಹುದು. ಇಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಒಬ್ಬ ಕವಿ ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದಾರೆ.

ಶಂಬೂಕನು ಮಹಿಮಾವಂತ ತಪಸ್ವಿ ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ನಮಿಸಬೇಕು; ರಾಜನೂ ನಮಿಸಬೇಕು. ತಪಸ್ವಿ ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿ ಉಳ್ಳವನು ಎಂಬ ಮಾತೂ ಇಂದು ಬಲ್ಲವರ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾವ ಸಮಾಜದ ಹಿತೈಷಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಮ್ಮತವಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಪೂಜ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸಾವು ಶಿಕ್ಷೆ ಎನ್ನುವುದು ಹಿಂದಣ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ರೌರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ತಂದೆಯ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದ ಎಳೆಯನು ಹೀಗೆ ಸಾಯುವುದು ಅಪ್ಪ ದೋರೆಗಾಯಿ ತಿಂದರೆ ಮಗನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು ಎಂಬ ನೀತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು, ಅಂದು ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಾದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಇಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲ ತಪ್ಪಲ್ಲ; ಆ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಔದಾರ್ಯ. ಅಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ತಪ್ಪು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಅವಿವೇಕಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಹಾಗೆಯೇ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಂಗವಾಡುವ, ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿಗೆ ಯಾವುದೋ ವ್ಯಾಜದಿಂದ ಕೈಮುಗಿಯುವ, ಮಿತ್ರನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ, ಒಬ್ಬ ಅಧೀರ ಅನುದಾತ್ತ ನಾಯಕನಾಗಿ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಇದರ ಹೊಣೆಯೆಲ್ಲ ಕವಿಯದಲ್ಲ. ಇದರ ಬಹುಭಾಗ ಮೂಲದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದದು. ತನ್ನ ಮಗ ಹೋದ ತಪ್ಪನ್ನು ರಾಜನಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎಷ್ಟು ತೊಳೆದರೂ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಇಂತಹ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಯತ್ನಮಾಡದೆ ತಾನು ಕಂಡ ಸತ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜ ಅಧೀರನೂ ಅನುದಾತ್ತನೂ ಆಗದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಓದುವವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯ ಹಿಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುವೆವೆಂದು ಹೋಗುವುದು ಬೇರೆಯವರು ಹಾಕಿದ ನೆಲಗಟ್ಟಿನ

ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ಭವನವನ್ನು ಕಟ್ಟುವೆವೆನ್ನುವ ಪ್ರಯತ್ನದಂತೆ. ಇಂದು ನಾವು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಹಿಂದಿನ ಗೀರು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೊಸಕಾಲದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಹೇಳುವುದು ಕ್ಷೇಮ ಎಂದು ನಾನು ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದೃಶ್ಯದ ಗತಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಎಂಬಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಅಂಥದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ತಿಳಿಗನ್ನಡ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಂತಿದೆ. ದೃಶ್ಯಗಳ ಆರಂಭದ ನಿರೂಪಣವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪದಪ್ರಯೋಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಳೆಯದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪದ್ಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮಾತ್ರೆಯ ಬಿಡಿ ವೃತ್ತದಂತೆ ಹೊರಟು ಬರಬರುತ್ತ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉದ್ದದ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಪಂಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಮೂರು ಕಡೆ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಛಂದೋನಿಯಮ ಇರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಚವಟಿಯೊಳ್ ನಿಂದವನ್, ಗೋದಾವರಿಯ ಮಿಂದವನ್, ತಪಂ ಪೂಜ್ಯ ಕರ್ಮವಲ್ತೆ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರ, ತಪಕ್ಕೆಣೆಯುಂಟೆ ರಾಘವೇಂದ್ರ, ದಕ್ಷರಿಗೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೆ ಎಂಬ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಅಥವಾ ರಸ ಅಸುಸ್ಥ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಈ ದೃಶ್ಯ ಇರುವುದೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಪುಟ. ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಅವಲೋಕನ ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ದವಾಯಿತೆಂದು ಕಾಣಬಹುದು. ನಿಜವಾಗಿ ಇದು ಬರಿಯ ಅವಲೋಕನ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಟಿಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎದ್ದುನಿಂತಿವೆ. ಜಾತಿ ಜಾತಿಗಳ ಅಹಂಭಾವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೂ ಭಾಷೆಗೂ ಸೇವೆಮಾಡಿರುವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಹಾಯವನ್ನು ಈ ಸಣ್ಣ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃತಿ ಕಿರಿದಾದರೂ ವಿಷಯ ಹಿರಿದು; ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿರುವವರು ಗಣ್ಯರು, ದಕ್ಷರು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಚರ್ಚೆ ಎಷ್ಟೇ ಸಂಗ್ರಹ

ವಾಗಿ ಆದರೂ ಇಷ್ಟು ಉದ್ದ ಆಗದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಓದುಗರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗದೆ ನಿಲ್ಲುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತದಿಂದ ಓದಬೇಕೆಂದು ಕವಿ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆಮಾಡುವ ವಿಮರ್ಶೆಗೂ ಓದುವವರು ಇದೇ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತರಬೇಕು. ಜಾತಿ ಕುಲದ ಮಾತು ಬಂದಾಗ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉದ್ರೇಕಕ್ಕೆ ಬಿಡದೆ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಚರ್ಚಿಸುವ ಬಲುಮೆ ಸಮಾಜದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು.

"ಜೀವನ"
ಜುಲೈ ೧೯೪೪

ಚಾ-ಓ-ಕ್ವ್ಯಾನ್ ಚೆಲುವೆಯ ತಂದೆ ಲಂಚ ಕೊಡಲೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. "ನನ್ನ ಮಗಳು ಎಂತಹ ಚೆಲುವೆ. ಇವಳನ್ನು ಒಪ್ಪಲು ಹಣವೇಕೆ ಕೊಡಬೇಕು?" ಎಂದು ಅವನ ಜಂಭ. ಅಮಾತ್ಯ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ. "ಇವರಿಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೇಗೆ? ಈ ಚೆಲುವೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲವೆ ಅರಸ ಮೆಚ್ಚಬೇಕು? ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರೂಪ ಮಾಡಿದರೆ ಇವರ ದುರಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರವಾಯಿತು. ಪ್ರತೀಕಾರದಿಂದ ಸುಖಿಸದಿರುವನು ಅಧಮನೇ ಸರಿ." ಚಾ-ಓ-ಕ್ವ್ಯಾನ್ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ದಿನ ಕಳೆದಿದೆ. ವಿರೂಪಿತವಾದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಅರಸನು ಅವಳನ್ನು ಕರೆಯದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಸುಂದರಿ ತನ್ನ ಮಾಡದ ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಕುಳಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಹೊತ್ತು ಹೋಗಲು ವೀಣೆ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅರಸು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ವೀಣೆಯ ಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿ ನುಡಿಸುವಾಕೆ ಯಾರೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಇವಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. "ಇಂತಹ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ಏಕೆ ಕಾಣದೇ ಹೋದೆ?" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಸುಂದರಿ ಅವನಿಗೆ ಅಮಾತ್ಯ ನಡೆಸಿದ ಅಕೃತ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅರಸನು ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಂತ್ರಿ ಮೌ-ಯನ್-ಷೋವಿಗೆ ಶಿರಚ್ಛೇದನ ದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸುಂದರಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅವಳ ತಂದೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಅರಮನೆಯ ಒಬ್ಬ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಟಾರ್ಟರ್ ಖಾನ ಅರಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣೊಂದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಉತ್ತರ ಹೋಗಿದೆ. ತಲೆದಂಡವಾಗಬೇಕಿದ್ದ ಅಮಾತ್ಯ ರಾಜನ ನಗರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಖಾನನ ಬಳಿಗೆ ಸಾರುತ್ತಾನೆ. ಚಾ-ಓ-ಕ್ವ್ಯಾನ್ ಸುಂದರಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಖಾನನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಅವನು ಅರಸನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಬಯಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಅಮಾತ್ಯನ ಉದ್ದೇಶ. ಇವನ ಮಾತು ಖಾನನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮಾತ್ಯ ಅವನಿಗೆ "ಈ ಚೆಲುವೆಯನ್ನು ಖಾನನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸು, ರೂಪಲೋಭದಿಂದ ಇವಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಎರಡು

ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಬೇಡ, ಎಂದೆನು; ಅವನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಸುಳ್ಳಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಖಾನ ರಾಜನ ಕಡೆಗೆ ನಿಯೋಗಿಯನ್ನಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ರಾಜನಿಗೆ ಸುಂದರಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೇಮ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಅವಳೊಡನೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಭು ಸಭಾಮಂದಿರ ಒಂದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತಿದಾನೆ, ಅಥವಾ ಸಭೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಎದ್ದು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಓಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಪ್ರಧಾನ ರಾಜನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. "ಅಮಾತ್ಯರಾದವರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರೇಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ತಾಳಬೇಕು. ಆಡಳಿತದ ಭವನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಜನದ ಶುಭವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಬೇಕು. ಅರಮನೆಯ ಔತಣಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆಯುವುದು ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ. ಅರಸರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ದಿನವನ್ನಾದರೂ ಬಳಸಿದ್ದಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅರಸನಿಗೆ ಖಾನನಿಂದ ಬಂದಿರುವ ನಿಯೋಗವನ್ನು ಅರಿಕೆಮಾಡಿ "ಅದರಂತೆ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಟಾರ್ಟರ ಸೇನೆ ನಮ್ಮ ನಾಡನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತದೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ರಾಜನು ಆಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. "ನಾವು ಸೇನೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವುದು, ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಯಿತು. ಅರಮನೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿರುವ ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರಿ ಸೇನಾನಾಯಕರ ತಂಡವೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ರಾಣಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸದೆ ಹಗೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವ ದಾರಿ ಒಂದನ್ನು ಇವರು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಿ. ಇವರ ಕೈಯಿಂದ ಸಾಗದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ನಡೆಸಬೇಕೆ? ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಗೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಲ್ಲ, ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸರಿಯಾದೀತು." ರಾಜ ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಪ್ರಧಾನ ಅರಸನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. "ಹೆಣ್ಣಿನ ಚೆಲುವಿಗಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ರಾಜ್ಯ ಹಾಳಾದುದುಂಟು. ಇಂದು ಅದು ಮತ್ತೆ ಆಗದಿರಲಿ." ಚಾ-ಓ-ಕ್ಯೂನ್ ರಾಣಿಯನ್ನು ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಖಾನನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಮರಾಜ್ಯ

೧

ಶ್ರೀ ಸುಬ್ಬರಾವ್ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ನಾಡಕರಣಿಯವರು ಕಾರವಾರದ ನಮ್ಮ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರರು. ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಕಾರವಾರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ನನಗೆ ಇವರ ಪರಿಚಯ ಆಯಿತು. ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಬುದ್ಧಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ. ಇವರು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಡೆಸಿದಾರೆ; ತತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದಾರೆ; ಧರ್ಮದ ತಿರುಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಇವರು ಬಹುವಿಧದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷರೂ ಹೌದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ರಚಿಸಬಲ್ಲರು; ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ; ನವಯುಗ ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಖಿನ್ನರಾಗಿ ಈ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಹೊಸ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸದೊಂದು ಸ್ಮೃತಿ ಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಜ್ಞರ ಪರಿಶೀಲನಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಲಹೆಯ ಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹೊರಡಿಸಿದಾರೆ. ಸರ್ವ ಧರ್ಮಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಆವಶ್ಯಕ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇವರೊಬ್ಬರೇ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಲನವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಾತಿನಿಂದ ಇವರು ಎಂಥ ಮೇಧಾವಿಗಳು, ಇವರ ದೃಷ್ಟಿ ಎಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದದು, ಇವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಎಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರ ವಾದದು, ಎಂದು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕು.

ಈ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು "ರಾಮರಾಜ್ಯ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದಿದಾರೆ. ಅದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ರಾಜ್ಯ, ಮಾದರಿಯ ರಾಜ್ಯ, ಎನ್ನಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ವಾಡಿಕೆ. ರಾಮ ಒಬ್ಬ ಆದರ್ಶಪುರುಷ, ಅವನ ಆಡಳಿತ ಬಹು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯದು, ಎಂದು ಇದರ ಹಿಂದಣ ಭಾವ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ನಾವು ಹೇಳು ವಂತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎಂದವರೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ತರದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು

ಮಾದರಿಯ ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾದರೂ ಮಾತು ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಒಟ್ಟಿನ ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಬರುವಂತೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಅನೇಕವೇಳೆ ಬಳಸಿರುವುದುಂಟು. ಕಾಥಿಯಾವಾಡದ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಮ್ಮೇಲನವೊಂದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮರು ರಾಜರಿಗೆ, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ, 'ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಾಮರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ' ಎಂದರಂತೆ. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಪತ್ನೀ ಪರಿತ್ಯಾಗವನ್ನು ಆದರ್ಶವರ್ತನವೆಂದು ಹೊಗಳಿ ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಹೊಸಕಾಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನು ಆದರ್ಶ ಪುರುಷನೆನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆದರ್ಶರಾಜ್ಯವೆನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಅನೇಕರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ನಾಡಕರಣಿಯವರು ಇಂತಹವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಇಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಜನದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ತಪ್ಪುವ ಸಂಭವವಿದೆಯೆಂದು ನಾಡಕರಣಿಯವರಿಗೆ ತೋರಿತು. ಅವರು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಮಹಾತ್ಮರು ತಮ್ಮ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಬೇಡಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದರು.

ತಾವು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆಯುವಂತೆ ಆಗ ಪ್ರೇರಣೆ ಬಂದದ್ದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಡಕರಣಿಯವರು ವರ್ಣಿಸಿದಾರೆ. ಮಹಾತ್ಮರು ಕಾಥಿಯವಾಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ. ೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ ತಾವು ಸನಾತನ ಧರ್ಮಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲವು ಮಂದಿ 'ಅಖಿಲ ಭಾರತ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಘ' ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ದೇಶದ ಜಲಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆ ವೇಳೆ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದರಂತೆ. ರಾಮರಾಜ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳು ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್

ನಾಡಕರಣಿಯವರು ಇವನ್ನು ಹೇಳಿದಾರೆ. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷ್ಣುಯಾಗ ನಡೆಯಿತು. ಶೂದ್ರರು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು, ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವ ಜಾತಿಯವರೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರು, ಅಲ್ಲಿಂದ ದೂರವಾಗಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಮ್ಮೇಳನ ಶಾಂತವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಹಮ್ಮದೀಯ ಪೋಲೀಸರು ಯಾಗವಾಟಿಯೊಳಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಸಮ್ಮೇಳನದ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಶಾರದಾ ಅವರ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ ಕಾನೂನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿತು. ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಆಗಬಹುದೆಂಬ ಕಾನೂನನ್ನು ಖಂಡಿಸಿತು. ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಸನಾತನ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು, ಆದರೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿರತಕ್ಕವರು, ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿತು.

ಇಂಥ ರಾಮರಾಜ್ಯದಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಎನ್ನುವುದು ಶ್ರೀ ನಾಡಕರಣಿಯವರ ಆಕ್ಷೇಪ. ರಾಮರಾಜ್ಯ, ಸನಾತನ ಧರ್ಮ, ಎನ್ನುವ ಈ ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಣದು, ಜನಾಂಗದ ಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸದು, ಎಂದು ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇವರು ರಾಮನು ವಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ವಿಚಾರ, ಅವನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವಮಾನಪಡಿಸಿದ ಮತ್ತು ಆಮೇಲೆ ಜನರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಅಟ್ಟಿದ ವಿಚಾರ, ಅವನು ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ಶಂಭೂಕನ ತಲೆ ತೆಗೆದ ವಿಚಾರ, ದ್ರೋಣನು ಏಕಲವ್ಯನ ಬೆರಳನ್ನು ಕಡಿಸಿದ ವಿಚಾರ, ವಿಷ್ಣು ವಾಮನನಾಗಿ ವರ ಪಡೆದು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಾಗಿ ಬಲಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಮೋಸದ ವಿಚಾರ, ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟು ಬರುವ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ, ಈ ಸನಾತನಿಗಳ ರಾಮರಾಜ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯ ರಾಜ್ಯವಲ್ಲ, ಇವರ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಲ್ಲ, ಎಂದು ವಾದಿಸಿದಾರೆ. ರಾಮನು ವಾಲಿಯನ್ನು ಮರೆಯಿಂದ ಕೊಂದದ್ದು ತಪ್ಪು. ಸೀತೆ ಸೆರೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಅವಮಾನಪಡಿಸಿದ್ದು ತಪ್ಪು. ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು

ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಅಟ್ಟಿದ್ದು ತಪ್ಪು. ಶೂದ್ರನಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಶಂಭೂಕನನ್ನು ಕೊಂದದ್ದು ತಪ್ಪು. ಇವು ರಾಮರಾಜ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಕುಂದುಗಳು. ದ್ರೋಣನು ಅರ್ಜುನನ ಸಲವಾಗಿ ಏಕಲವ್ಯನ ಬೆರಳನ್ನು ಕಡಿಸಿದ್ದು ತಪ್ಪು. ವಿಷ್ಣು ಮೋಸದಿಂದ ಬಲಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು ತಪ್ಪು. ಹುಟ್ಟನಿಂದ ಜಾತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಅತಂತ್ರ ವರ್ತನ. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಆಧುನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕ್ಷೇಮಕರವಲ್ಲದ ಅನೇಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿವೆ. ಗೀತೆ ಕೂಡ "ಪಾಪಯೋನಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರರು ಸಹ" ಎಂಬಂತಹ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷಪಾತ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ವರ್ಣ, ಆಶ್ರಮಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತೆ ಉಜ್ಜೀವಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ; ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಹಿತವಲ್ಲ. ಸ್ಪೃಶ್ಯ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಎಂಬ ಭೇದಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮಕರವಲ್ಲ. ಯಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕುಂದುಗಳು.

೨

ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಮಾತು ಹೇಗೇ ಇರಲಿ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಯಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವ ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿವರಗಳು ಮೂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಮರಾಜ್ಯ ವೆಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ರಾಜ್ಯ; ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖವಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯ. ಎಲ್ಲರೂ ಎಂದರೆ ಯಾವ ಎಲ್ಲರು? ಸುಖವಾಗಿ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ ಸುಖವಾಗಿ? ಈ ವಿಭಜನೆ ಚರ್ಚೆ ಬಂದಾಗ ನಡೆಯಬಹುದು. ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಶತಮಾನ ಕಾಲ ದೇಶಾದ್ಯಂತವಾಗಿ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ರಾಮ ಚಂದ್ರನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ನಡೆಸಿ ನಮ್ಮ ಜನ ರಾಮಚಂದ್ರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರೀತಿಯ ರಾಜ ಎಂಬ ಒಂದು ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ನೆನವರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ, ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಯಾವ ಎಲ್ಲರೂ, ಹೇಗೆ ಸುಖವಾಗಿ, ಎಂದು ಚರ್ಚೆ ಬರುವುದೇ ಆದರೆ ಆಗ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗ ವಹಿಸುವವರು ತಮ್ಮ

ತಮ್ಮ ಮನೋಧರ್ಮಗಳಂತೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶತಮಾನ ಶತಮಾನದಲ್ಲೂ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಈಗಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದಿನವರ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ 'ರಾಮ' ಎಂದರೆ 'ಒಳ್ಳೆಯ' ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಹಿಂದಿನವರು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಎಣಿಸಿದ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿ ಈಗ ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಕಾಣದ್ದರಿಂದ ನಾವು ರಾಮರಾಜ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯ ರಾಜ್ಯವಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಿದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಮಾಡಿರುವುದು ಇಷ್ಟೇ. ವೀರಮಾನಿಗಳಾದ ಸನಾತನ ಧರ್ಮಿಯರು ತಾವು ಹೇಳುವುದೇ ಸರಿಯಾದ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಹಟದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವುದನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬಹುದೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಅಂಗಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇವರು ರಾಮರಾಜ್ಯವನ್ನು ದೂರಿದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವರು ದೂರಿರುವ ಈ ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎಲ್ಲ ರಾಮರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳ ರಾಮರಾಜ್ಯವಲ್ಲ. ವಾಲೀವಧೆಯ ಭಾಗ ಎಲ್ಲರ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೀತಾಪರಿತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಶಂಭೂಕವಧೆಯ ಭಾಗ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಮೂಲ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲ. ವಾಲಿಯ ವಧೆಯನ್ನು ಸರಿಯೆನ್ನುವ ಸನಾತನಿಗಳೂ ಏಕಲವ್ಯನ ಪ್ರಸಂಗ ಸರಿಯೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ವಾಮನಾವತಾರದ ಕಥೆಯನ್ನು ನಂಬುವವರು ಅದನ್ನು ಮನುಷ್ಯರ ನಡತೆಗೆ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೂ ಅನುಭವದ ವಿಷಯವಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ನಾವು ರಾಮರಾಜ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯ ರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವವರಲ್ಲಿ ಬಹುಜನ ಯಾವ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದಾರೆ, ಈಗ ರಾಮರಾಜ್ಯ ಬೇಕೆನ್ನುವ ದೇಶನಾಯಕರು ಯಾವ ಧ್ಯೇಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದಾರೆ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

೩

ಈಗ ನಮಗೆ ರಾಮನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ದೋಷಗಳಾಗಿ ಕಾಣುವ ಶಂಭೂಕವಧೆ, ಪತ್ನೀಪರಿತ್ಯಾಗ ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳು. ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಉತ್ತರಕಾಂಡ ಮೂಲ

ರಾಮಾಯಣದ ಒಂದು ಭಾಗ ಅಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಲೊಪ್ಪುವ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಇದರ ನಿಜವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡ ಬಹುದು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳಸಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಆರು ಕಾಂಡಗಳ ರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಖದಲ್ಲಿ ಆಳಿದನೆಂಬ ಮಾತು ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿಗೋ ಸಾಲದೆ ಹೋಗಿ ಅವರು ಆ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಪರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು. ವರ್ಣ ಧರ್ಮಪಾಲಕನಾದ ದೊರೆ ಆ ಧರ್ಮದ ದೂಷಕನಿಗೆ ಮರಣದಂಡನೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ಶಂಭೂಕನ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನೆಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಸತ್ಯವಂತೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೂ ಜನರ ಶಂಕೆಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವಳನ್ನು ತೊರೆದನು ಎಂದು ಸೀತಾಪರಿತ್ಯಾಗದ ಕಥೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದರು.

ಉತ್ತರಕಾಂಡ ರಾಮಾಯಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂಬಂತೆ ಸೇರಿದುದು, ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹು ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ವರ್ಣಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಆರಾಧನ ಎಂಬ ಈ ಎರಡು ಗುಣಗಳನ್ನು ಧರ್ಮರಕ್ಷಕನಾದ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಆರೋಪಿಸುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಹು ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾದುವೆಂದು ಆ ಆರೋಪಿಸಿದವರಾದರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಈಗಿನ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಡ್ಯೂಸ್, ಫ್ಯೂರರ್, ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಪ್ರಭೃತಿಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆಯು ವವರನ್ನು ಅಡಗಿಸುವ ರೀತಿ ಇದೇ ಮನೋಧರ್ಮದ ರೀತಿ. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯ ರಾಮನಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಒಳ್ಳೆಯವನಾದ ಭವಭೂತಿಯ ರಾಮ ಕೂಡ "ಲೋಕದ ಆರಾಧನಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ಸೀತೆಯನ್ನಾದರೂ ತೊರೆದೇನು" ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಶಂಭೂಕನನ್ನು ದಂಡಿಸಿದ ಮಾತು ಭವಭೂತಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು; ಆ ದಂಡನೆ ಸರಿಯೊ ಎಂದು ಬಲ್ಲವರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೂ ರಾಮನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ರಾಜ, ಈ ಕಠೋರವಾದ ಶಾಸನವನ್ನು, ಈ ನಿಷ್ಠುರವಾದ ಆತ್ಮನಿರಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮವೀರ ಪ್ರಭು ಎಂಬ

ಪ್ರತೀತಿ ನಿಂತಿತು. ಈಚೆಗಾದರೂ ಈ ಎರಡು ಸಂಗತಿಯೂ ರಾಮನ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಅಂಟಿಯೇ ಇವೆ. ಶಾಸನ ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಯಾವುದು ಶಾಸನವಾಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ರಾಜನ ಕರ್ತವ್ಯ: ಎಂಬ ಸೂತ್ರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳು ಶಂಭೂಕನ ವಧೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪತ್ನಿ ಒಳ್ಳೆಯವಳೆ ಅಲ್ಲವೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವಳ ವಿಷಯ ಶಂಕಿಸುತ್ತಿದಾರೆನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಪ್ರಜಾಪ್ರೇಮಿಯಾದ ಅರಸು ಪ್ರಜೆಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟವನ್ನೂ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿಡಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂತ್ರದ ಕೆಳಗೆ ಸೀತಾ ಪರಿತ್ಯಾಗದ ಪ್ರಸಂಗವೂ ಸಮರ್ಥಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡು ಪ್ರಸಂಗ ರಾಮನ ಕಥೆಗೆ ಸೇರಿದಮೇಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಇವನ್ನು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂಗತಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕಾವ್ಯ ಸೀತಾಪರಿತ್ಯಾಗದ ಕಥೆಯನ್ನು ರಸರೂಪವಾಗಿ ತೋಡಿ ಕಟ್ಟಿತು. ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕರಗಿಸುವ ಕಥೆಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುವ ನಾಟಕಕಾರರು ಕುಶಲವರ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು, ಬೆಳಸಿದರು. ಲಕ್ಷಲಕ್ಷವಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಸಿನೀಮಾ ಲೋಕ ಈಗ ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಒಂದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಂದಿನ ಹಳೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಇಂದು ಮರಳಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ರಾಮರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವವರೆಲ್ಲರೂ ರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇಸರಪಡುತ್ತಾರೆ. "ಗಂಡಸೇ ಹೀಗೆ", "ಹೆಣ್ಣಿನ ಗತಿ ಇಷ್ಟೇ", "ಯಾವ ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯ ಇವ, ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸುಳಿವುಕೊಡದೆ ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ರಾಮರಾಜ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆ ಹಾತೊರೆದು ಬಯಸುವ ರಾಜ್ಯ ಉತ್ತರಕಾಂಡದ್ದಲ್ಲ.

೪

ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಮೂಲರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರಕಾರ ರಾಮನ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಕಾಣುವುದು ಎರಡು

ಸಂಗತಿ. ವಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದದ್ದು, ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡು ವಂತೆ ಅವಮಾನ ಪಡಿಸಿದ್ದು. ಈಗ ನಾವು ಈ ದೋಷಗಳು ಇಲ್ಲದ ರಾಮನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವಾಗ ಇಂತಹ ದೋಷ ಗಳೂ ಇಲ್ಲದ ಅರಸನ ರಾಜ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಯಾರೂ ಯಾರನ್ನೂ ಮೋಸದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಬಾರದು. ಯಾರೂ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅವಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕಾಣಬಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀ ನಾಡಕರಣಿ ಯವರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವದನ್ನು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳು ತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ತಪ್ಪು ಎಂದೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳು ತ್ತೇವೆ. ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದವರೂ ಕೆಲವು ಜನ ಇರಬಹುದು. ಅವರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾವು ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹಳಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎಂದದಕ್ಕೂ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಘದವರು ಮಹಮದೀಯ ಪೋಲೀಸರನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಅಂತ್ಯಜ ಹಿಂದೂಗಳನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯ ರನ್ನೂ ವಿಷ್ಣುಯಾಗದಿಂದ ಹೊರಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂತ್ಯಜರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗಿಂತ ಉದಾರ ವಾದ ಭಾವನೆ ಯಾರಿಗಿದೆ? ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕನಿಕರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕೇ? ರಾಮನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹೆಂಡತಿ ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟನೆನ್ನುವುದು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಪಾದೇಯ ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೋ ಅದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಮರೆತರೆ ಅವರ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತ ಅರ್ಥವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿ ದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

೫

ಯಾವ ವಿಪರೀತವನ್ನೂ ಆರೋಪಿಸದೆ ಯಾವ ಅಸಾಂಪ್ರತ ವನ್ನೂ ಜೋಡಿಸದೆ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಮೂಲ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ ಅದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದಿದೆ.

ನ ಪರ್ಯದೇವನ್ ವಿಧವಾ ನ ಚ ವ್ಯಾಲಕೃತಂ ಭಯಂ
ನ ವ್ಯಾಧಿಜಂ ಭಯಂ ವಾಪಿ ರಾಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಸತಿ.
ನಿರ್ದಸ್ಯುರಭವಲ್ಲೋಕೋ ನಾನರ್ಥಃ ಕಂಚಿದಸ್ಪೃಶತ್
ನ ಚಸ್ಮವೃದ್ಧಾ ಬಾಲಾನಾಂ ಪ್ರೇತ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಕುರ್ವತೇ.
ಸರ್ವಂ ಮುದಿತ ಮೇವಾಸೀತ್ ಸರ್ವೋ ಧರ್ಮ ಪರೋಽಭವತ್
ರಾಮ ಮೇವಾನು ಪಶ್ಯಂತೋ ನಾಭ್ಯಹಿಂಸನ್ ಪರಸ್ಪರಂ.
ಆಸನ್ ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಥಾ ಪುತ್ರ ಸಹಸ್ರಿಣಃ
ನಿರಾಮಯಾ ವಿಶೋಕಾಶ್ಚ ರಾಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಸತಿ.
ರಾಮೋ ರಾಮೋ ರಾಮ ಇತಿ ಪ್ರಜಾನಾಮಭವನ್ ಕಥಾ
ರಾಮಭೂತಂ ಜಗದಭೂತ್ ರಾಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಸತಿ.
ನಿತ್ಯಪುಷ್ಪಾಃ ನಿತ್ಯಫಲಾಸ್ತರವಃ ಸ್ಕಂಧವಿಸ್ತೃತಾಃ
ಕಾಲೇ ವರ್ಷೀಚ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಸುಖ ಸ್ಪರ್ಶಶ್ಚ ಮಾರುತಃ.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ವೈಶ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರಾ ಲೋಭ ವಿವರ್ಜಿತಾಃ
ಸ್ವಕರ್ಮಸು ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ತುಷ್ಟಾಃ ಸ್ವೈರೇವ ಕರ್ಮಭಿಃ.
ಆಸನ್ ಪ್ರಜಾಧರ್ಮರತಾಃ ರಾಮೇ ಶಾಸತಿನಾನೃತಾಃ
ಸರ್ವೇ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನಾಃ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮ ಪರಾಯಣಾಃ.
ದಶವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶವರ್ಷ ಶತಾನಿಚ
ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮೋ ರಾಜ್ಯಮಕಾರಯತ್.

"ರಾಮನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ವಿಧವೆಯರ ಅಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾವಿನ ಭಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಂದಲೂ ಭಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಲೋಕ ನಿರ್ದಸ್ಯುವಾಯಿತು. ಯಾರಿಗೂ ಅನರ್ಥ ತಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ವೃದ್ಧರಾದವರು ಬಾಲರಾದವರ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮಪರರಾಗಿದ್ದರು; ರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂಸೆಮಾಡದೆ ಇದ್ದರು. ಸಾವಿರ ಕಾಲ ಬದುಕಿದರು; ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ರಾಮ, ರಾಮ, ರಾಮ ಎಂದು ಪ್ರಜೆಗಳ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಲೋಕ ರಾಮಭೂತವಾಯಿತು. ನೀಳವಾದ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೃಕ್ಷಗಳು ಸದಾ ಹೂತವು, ಸದಾ

ಕಾತವು. ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ಗಾಳಿ ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೀಸಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ವೈಶ್ಯರು, ಶೂದ್ರರು ಲೋಭವಿಲ್ಲದೆ ಜೀವಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಕಾಣುತ್ತ ಸ್ವಕರ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಜೆಗಳು ಧರ್ಮರತರಾಗಿ ಅನೃತರಹಿತರಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಸರ್ವರೂ ಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನರು. ಸರ್ವರೂ ಧರ್ಮಪರಾಯಣರು. ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಸೋದರರೊಡನೆ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿ ರಾಮನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದನು.''

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಸ್ವರ್ಣಯುಗದ ಕಲ್ಪನೆ ಇದು. ರಾಮರಾಜ್ಯವೆಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಅರ್ಥ ಬಂದದ್ದು ಈ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ. ರಾಜನು ಸೋದರರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಬಾಳುತ್ತ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಸುಖವಾಗಿದಾನೆ. ಪ್ರಜೆಗಳು ಸುಖವಾಗಿದಾರೆ. ದೀನ, ರಿಕ್ತ, ರೋಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮ ಅನೃತಗಳಿಗೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗದ ಜನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಆಯಾ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕಂಡು ತೃಪ್ತರಾಗಿದಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಅಧಿಕಾರ, ವೈಶ್ಯನ ಧನ, ಶೂದ್ರನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯ ಶೂದ್ರರೂ ಅಷ್ಟೇ. ಬೇರೊಂದು ವರ್ಣದ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಲೋಭ ಪಡಲಿಲ್ಲ. ನಾಡ ಜನರು ತಮ್ಮ ಅರಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡರು. ರೋಗರುಜಿನ ಇಲ್ಲದೆ ನಾಡು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ ಬಾಳಿತು. ಜನರು ಪೂರ್ಣಾಯುಷ್ಕರಾಗಿ ಬಾಳಿ ಸರಿಯಾದ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೋದನೆಂದು ಹೆಣ್ಣು ಅಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳ ಧರ್ಮದವರ್ತನೆಗೆ ಅನುವಾಗಿ ಋತುಮಾನ, ಗಾಳಿ, ಮಳೆ, ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಕೃತಿ ವ್ಯಾಪಾರ, ಕ್ರಮ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಯಿತು. ಹಾವು ಹಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮನುಜರ ಗೋಜಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಗಿಡ ಮರ ಬಳ್ಳಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಹೂವನ್ನು, ಹಣ್ಣನ್ನು ಪಡೆದು ಲೋಕ ಸುಭಿಕ್ಷವಾಯಿತು.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಜನದ ಮನ ಮರಳುಹೋದದು ಈ ಕಲ್ಪನೆಗೆ. ಈಗಲೂ ರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಿಕರು ಜನರಿಗೆ ವರ್ಣಿಸಿ ಹೊಗಳುವುದು ಈ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು. ಈ ಕಲ್ಪನೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಇದರ ಬಹುಭಾಗವನ್ನೇ ಜನ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

೬

ಇದು ಅಂದಿನ ಕಲ್ಪನೆ, ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಕಲ್ಪನೆ. ವೀರವಾನಿ ಸನಾತನ ಧರ್ಮೀಯರು ತಮಗೆ ಇದನ್ನು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಹಸನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆಯೆಂಬಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸನಾತನಿಗಳಲ್ಲದವರಿಗೂ ಇದನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿರ ಬೇಕು; ಇದೆ.

ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತೆರದ ಮನಸ್ಸೊ ಅಷ್ಟು ತೆರದ ಅರ್ಥ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಪದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥ ಯಾವುದೆಂದರೆ ನಿಸ್ಸ್ವಾರ್ಥ ಜೀವಿಗಳು, ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಉದಾರಭಾವದಿಂದ, ಸಕಲಲೋಕದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನು ನಿಯಮಿಸುತ್ತಾರೋ ಅದೇ. ಲೋಕದ ಜನ ಇಂತಹ ಒಂದು ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ರಾಮರಾಜ್ಯವನ್ನು, ಆ ಹೆಸರಿಂದಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿಂದ, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಉದಾರಭಾವದಿಂದ, ಸಕಲ ಲೋಕದ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿರು ವವರಲ್ಲಿ ಈಗ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ರಾಮರಾಜ್ಯ ವನ್ನು ಕುರಿತ ಅವರ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರನ್ನು ಶ್ರೀ ನಾಡಕರಣಿಯವರು ಕೇಳಿದಂತೆ ಈಗ ಕೆಲವು ದಿನದ ಹಿಂದೆ ಬೇರೊಬ್ಬರು ಕೇಳಿದರಂತೆ. ಮಹಾತ್ಮಾಜಿ ಅವರಿಗೆ ಈ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ ರೆಂದು ವರದಿಯಾಯಿತು.

"ರಾಮರಾಜ್ಯವೆಂದರೆ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭೂಸ್ವರ್ಗ, ಭೂ ವೈಕುಂಠ; ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ. ಆ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾಗ್ಯವಂತರಿಲ್ಲ, ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರಿಲ್ಲ; ಕುಲಗೋತ್ರವಿಲ್ಲ;

ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲ. ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ, ರಾಷ್ಟ್ರ, ಇದೆಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ನ್ಯಾಯವೋ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಪರಿಪೂರ್ಣ, ಅಗ್ಗ. ಅಲ್ಲಿ ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಂಟು, ಪೂಜಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಂಟು, ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಂಟು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಷ್ಟೆ; ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಸ್ಥಾಪಿತ ಶಾಸನ ಪ್ರಭುತ್ವವಿದೆ; ನೈತಿಕ ಸಂಯಮವಿದೆ. ಇಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಯ ಅಸ್ತಿವಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಆ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತ, ಸ್ವಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಮಗಳಿರಬೇಕು; ಗ್ರಾಮಪಂಗಡಗಳಿರಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲ ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧಿಸಲಾಗದ ಕನಸಾಗಬಹುದು. ಆ ಕನಸಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವುದೇ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುವುದೇ, ನನಗೊಂದಾನಂದ.''

ಈ ಉತ್ತರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಬೇಕು. ಮಹಾತ್ಮರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಮಾತು ಹೊಸ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವರ್ಣನೆ ಅಲ್ಲ. ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯವಂತರ, ಸಜ್ಜನರ, ಸುಗುಣಿಗಳ, Utopia ; ಮಾನವವರ್ಗದ ಬಯಕೆಯ ಕನಸು. ನಮ್ಮ ಅರಿವು, ನಮ್ಮ ಎಣಿಕೆ, ನಮ್ಮ ಬಾಳು ಹಸನು ಹಸನಾದಂತೆಲ್ಲ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ ಹಸನು ಹಸನಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡುವವರೆಲ್ಲರೂ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಲ್ಪನೆ ಹಸನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು.

೭

ಹಸನಾದ ಚೇತನದ ಹಸನಾದ ರಾಜ್ಯಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎಂದು ಏಕೆ ಕರೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವವರು ಅದನ್ನು ಮತ್ತಾವ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರೆಯಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಲಾರರು. ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎಂದರೆ ಉತ್ತಮ ರಾಜ್ಯ ಎಂದು ಜನ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ತಿಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಆ ಪದವನ್ನು ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ಈ ಮಾತಿಂದ ಈ ಅರ್ಥ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಈ ಮಾತು ಬೇಡ, ಎಂದು

ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಮರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮೇಲೆ "ಈ ಹೆಸರಿಂದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆಯ ಹೆಸರಿಂದ" ಎಂದಿದೆ. ಹೆಸರಿಂದ, ಪದದಿಂದ, ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದದು ಅರ್ಥ. ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪದಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಲೋಕ ಈ ವೊದಲು ಕೆಟ್ಟದು ಆಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಈಗ ಪದಗಳನ್ನೂ ಬಿಡುವುದಾದರೆ ಏನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪದಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಬಿಡಲಿ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಕ್ಷೇಮದ ಮಾರ್ಗ. ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ಕಲೆತು ನಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಭಾರತೀಯರು ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಕಲೆತು ನಡೆಯಲಿ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವರ್ಗ ಸಮಾನ ಮಾಡಿ ಬಾಳಲಿ.

"ಜೀವನ"

ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೪೫

ಪುರಾಣ ನೀತಿ

೧

ಮರಾಜ್ಯದ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ನಾಡಕರಣಿ ಮಿತ್ರರು ವಾಮನಾವತಾರದ ಕತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಸುರರಿಗೆ ಪಕ್ಷಪಾತ ತೋರಿ ಅಸುರರಾಜನನ್ನು ಮೋಸಪಡಿಸಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆಂದೂ ಇಂತಹ ಕತೆಯನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಂಕೇತ ಕತೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೂ ಈಗಣ ನಮ್ಮ ಗುರುಸ್ಥಾನೀಯರೂ ಅದನ್ನು ಅದು ಇರುವಂತೆಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವರೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿ ಇದರಿಂದ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಇತರ ಕತೆಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನರ ನೀತಿ ಹೀನವಾಯಿತೆಂಬ ಅರ್ಥ ತೋರುವ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಾರೆ.

ವಾಮನಾವತಾರದ ಕತೆಯ ರೇಖೆಯಷ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ವಿಷ್ಣು ಬಲಿಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿದನೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬೇಡಿ ದಾನಿ ಒಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಆ ಉಪಕಾರಿ ಎಣಿಸದೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡದು ಮೋಸವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯೇನು? ಮೋಸ; ಘಾತಕತನ. ತುಂಬ ಓದಿರುವ, ತುಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತರಾದ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ವಾಮನ ಅವತಾರವನ್ನು ಮೋಸಗಾರ ಅವತಾರವೆಂದು ಖಂಡಿಸಿದರು. ಇಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಇತರರು ಹೇಳುವುದನ್ನೂ ನಾನು ಕೇಳಿದೇನೆ. ಆದರೆ ವಾಮನನ ಈ ನಡತೆ ಮೋಸದ ನಡತೆ ಎಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಬರೆದವರಾದರೂ ತಿಳಿದೇ ಇದ್ದರು. ಇದೇ ಜನ ದೇವರು ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪ, ಧರ್ಮರಕ್ಷಕ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಇವರು ದೇವರ ಒಂದು ಅವತಾರಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ನಡತೆಯನ್ನು ಆರೋಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿದ, ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಹೇಸಿದ, ಈ ಕತೆಯ ಕರ್ತೃಗಳು ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ದೇವರಿಗೆ ಈ ಅಸದ್ವರ್ತನ, ಈ ವಕ್ರ

ಕೌಟಿಲ್ಯವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿ ಅದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಣ ಎಂಬಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದು ಹೇಗೆ?

ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಇಂತಹ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊರಡುವ ಹೊಸಕಾಲದ ಹಲವರು ನಾವು ಇವು ಸಂಕೇತ ಕತೆಗಳೆಂದು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ. ಹೊಸ ಕಾಲದವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಹಳೆಯ ಕಾಲದವರೂ, ಇಂಥ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಂಥ ದೋಷಕ್ಕೆ ಈಡಾಗದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕೇತಾರ್ಥವನ್ನು ಆರೋಪಿಸುವುದುಂಟು. ಇಂತಹ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸೀತಾರಾಮರ ಕತೆ ಒಂದು ಸಂಕೇತ ಕತೆ; ರಾಮ ಪರಮಾತ್ಮ, ಸೀತೆ ಜೀವಾತ್ಮ. ಮಹಾಭಾರತದ ಯುದ್ಧ, ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಸಂವಾದ, ಸಂಕೇತಗಳು. ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವದ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಪಾಂಡವರು, ದುಷ್ಟ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಕೌರವರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಕತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಾಧಾನ ಕೇಳಿ ಬರುವುದು ಉಂಟು. ಕೃಷ್ಣ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಆಡಿದ, ಅಥವಾ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದ ಎಂಟು ಮಂದಿ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ, ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವು ಯಾರೂ ಅಂತಹ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ದೊರೆಯಿತೆಂದು ಎಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ನ ದೇವ ಚರಿತಂ ಚರೇತ್ ಎಂದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವಿದೆಯಂತೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ವಾಕ್ಯ ಕತೆ ಕೇಳುವವರ ಮನಸ್ಸು ಕೆಡದಂತೆ ಕಾಯಲಾರದು. ದೇವರೇ ಇಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೇನಡ್ಡಿ? ಜನರು ಹೀಗೆ ತರ್ಕಿಸುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭವ. ಆದಕಾರಣ ಇಂತಹ ಕತೆಗಳು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟದಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಶ್ರೀ ನಾಡಕರಣಿಯವರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೨

ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳು ಅವತಾರಗಳಿಗೆ ಇಂತಹ ಅನೀತಿಯನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನರ ನೀತಿ ಕೆಟ್ಟಿತೇ ಎನ್ನುವುದು ವಿಚಾರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ

ರಾಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಜನರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿ ಅನುಭವದ ವಿಷಯುವಲ್ಲ. ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ರಾಮನ ಆದರ್ಶ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರು ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡಿರಿರುವಂತೆಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಬೇಡ, ಎಂದಲ್ಲ. ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಹೊತ್ತೂ ಗಾಢಪ್ರೇಮದಿಂದ, ಯಾವ ಹೊತ್ತೂ ಬೇಸರಪಡದೆ ಬಾಳುತ್ತಾರೆಂದಲ್ಲ. ಒಟ್ಟು ಜನರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲ, ಎಂಬ ಒಂದು ಭಾವನೆಯಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾತು ವಾಮನಾವತಾರದ ಕತೆಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವರು ಮಾಡಿದನೆಂಬ ಈ ಮೋಸ ಮೋಸ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆಧಾರವಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಎಂದೂ ಎಲ್ಲೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ನ ದೇವ ಚರಿತಂ ಚರೇತ್ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ಜನಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ. ಪ್ರಾಯಶಃ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ಅರ್ಥ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿರುವುದೇ ನಿಜ. ಗುರು ಕಂಡವನ್ನುಂಡನೆಂದು ನೀನೂ ಕಂಡಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆದೀಯೆ. ಈಗ ಕಂಡ ತಿಂದ ಗುರು ಆ ಮೇಲೆ ಕೆಂಡವಾಗಿ ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಕಂಡವನ್ನು ಗಿಡಿದುಕೊಂಡಂತೆ ನೀನು ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಗಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಜೋಕೆ. ದೊಡ್ಡವರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವರು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ಬದುಕಬಾರದು. ಇದು ನಮ್ಮ ಜನದ ಭಾವನೆ. ಒಂದು ಗೋಣಿಕಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹರಸಿಕೊಂಡು ಆಸೆ ಕೈಗೂಡಿದ ಮೇಲೆ ದೇವರಿಗೆ ಗೋಣೀಕಾಯೊಂದನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕಥಾನಾಯಕನ ಹೊರತು ಮತ್ತಾರೂ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ವಾಮನಮೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದ ತಟವಟವನ್ನು ಮಾಡಹೋಗಿರಲಾರರು. ಅವನು ಮಾಡಿದ ಮೋಸ ಜನರಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣವೂ ಇದೆ. ದೇವರು ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಲಹುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೋಸವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿದನು. ತನ್ನ ಮಾನುಷಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ, ಇವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕಂಡಾಗ,

ಬೇಕೆನಿಸದೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದ ಆರು ಜನ ಹೆಂಗಸ ರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಯಾದರೂ ಕೊಂಡನು. ಆದರ್ಶ ರಾಜನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವೆನೆಂದು ಸತ್ಯವಂತೆಯಾದ, ಪ್ರಿಯೆಯಾದ, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನಾದನೂ ತೊರೆದನು. ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳುವ ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯ ಕಥೆಯೇ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಪ್ಪಿ ತಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದವು. ತಂದೆ ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ನಿಜಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದ ರಾಮಚಂದ್ರನೂ, ತಾನು ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಅಸತ್ಯಮಾಡಲಾರೆ ನೆಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಋಷಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೆಂಡತಿ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಕಾಡು ಪಾಲಾಗಿ ಆ ಹೆಂಡಿರನ್ನೂ ಮಗನನ್ನೂ ಹೆರವರಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಕ್ಕಿಟ್ಟು ತಾನು ಚಂಡಾಲನಿಗೆ ದಾಸನಾಗಿ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಬರುವ ಪಣವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸದೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದರೂ ತಮ್ಮ ಮಗನ ಶವಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೂ, ನಮ್ಮ ಪುರಾಣಗಳ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರು.

ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ನಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಮನುಷ್ಯರು ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದಡಿಯಿಂದ ಅಳೆದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಲಾರರು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಯಿಂದ ಅಳೆಯುವ ಪಾದ ಇವರಿಗಿಲ್ಲ. ರಾಜನಾದರೂ ಮನುಜನಾದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಮಾನವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಿಜವಾಗಿ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಪಾದ ದೇವರೊಬ್ಬನದೇ. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಆಕಾಶದವರೆಗೆ ನಿಮಿರಿ ನಿಂತು ಅಸತ್ಯವನ್ನು ಸಹಿಸೆನೆಂಬ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ, ಸತ್ಯವ್ರತ, ಅಸೀಮಧೃತಿ, ಅದು ಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಮಾನ ವರಿಗೂ ಕೈಸೇರುತ್ತದೆ. ದೇವರ ಅವತಾರವಾದರೂ ತಾನು ಮಾನವ ನೆಂದೇ ನಡೆದುಕೊಂಡ ರಾಮಚಂದ್ರನು ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ "ಧರ್ಮವಿದ್ದು ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಕಾಮವನ್ನೂ ಗಳಿಸಬಹುದು, ಪಡೆಯ ಬಹುದು; ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇವು ಅರ್ಹವಲ್ಲ. ಧರ್ಮದೊಂದಿಗೆ ಇವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು, ಎಂಬ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು. ಧರ್ಮವನ್ನೋ ಇವನ್ನೋ

ಬಿಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದರೆ ಧರ್ಮ ಒಂದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಾಮವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮಾನವರಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಾಗುವುದು ಈ ನಡತೆ. ಎಲ್ಲ ಹೊತ್ತೂ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಆಡಿ ಸತ್ಯ ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಂಧುವಾದ ತಾಯಿ ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ವಿಷಮವೆಂದು ಕಂಡ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅರೆಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಂದು ಸುಳ್ಳನ್ನಾಡಿ ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನರಕವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇದು ಜನ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲ ಕತೆ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ರಾಮಚಂದ್ರರು ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಈ ಪ್ರಸಂಗದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕೈಗಂಬವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳ ಒಟ್ಟಿನ ಪ್ರಭಾವ ಜನರಲ್ಲಿ ಅನೀತಿಯನ್ನು ಹರಡಿತೆನ್ನುವುದು ಸರಿಯಾದ ಮಾತಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

೩

ಅಕ್ರೈಸ್ತ ಜನಾಂಗಗಳ ಪುರಾಣಗಳು ಅನೀತಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಆಯಾ ಜನರ ನೀತಿಯ ಕೆಚ್ಚನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಿದುವೆಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮ ಒಂದೇ ಸರಿಯಾದ ಧರ್ಮ, ಅದನ್ನನುಸರಿಸಿದ ತಾವೇ ನಿಜವಾಗಿ ನೀತಿವಂತರು, ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನರಿಗಳೂ ಇತರ ಕ್ರೈಸ್ತ ಜನರೂ ಇಂತಹ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು. ಜಾರ ಚೋರ ಕೃಷ್ಣ ಈ ಟೀಕಾಕಾರರ ಕೈಗೆ ಚಿನ್ನದ ಒಂದು ಗಣಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡನು. ಈಗ ಈ ಜನ ಈ ಪೋರನಿಗೆ ಮುಸುರಿಕೊಂಡಷ್ಟು ಆತುರದಿಂದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಯರೂ ಮುಸುರಿಕೊಂಡಿರಲಾರರು. ಬಿಳಿಯ ಜನ ಈಗ ರಾಜರಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುವವರು. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ, ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ, ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ, ಇವರು ಯಾವುದೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ದೋಷವೆಂದು ತೋರಿಸಿದರೆ 'ಹೌದು, ಅದು ದೋಷವೇ' ಎಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕಂಡದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ದೋಷ ಇರುವುದೂ ನಿಜ. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಾವು ಹೊಸ

ಕಾಲದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಈ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಮನೋಧರ್ಮದಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆವು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಟೀಕೆ ನಮಗೇ ಬೇರೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿಯೆಂದು ಕಂಡಿತು. ಒಳ್ಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾದರೂ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಕೆಟ್ಟುದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಒಳ್ಳೆಯುದನ್ನು ಕುರಿತೂ ಶಂಕೆಪಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಹಲವು ವೇಳೆ ಹೀಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶಂಕೆ ಒಂದೇ ಸರಿಯಾದ ನಿಲುವಲ್ಲ. ಬೇರೊಂದು ನಿಲುವಿದೆ. ಅದನ್ನೂ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಪಕ್ಷದಿಂದ F. W. Bain ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಆಂಗ್ಲ ಮಹಾಶಯರ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ:

"The ethical value of India's beautiful mythology is not sufficiently appreciated in Europe, whose people seem to think that virtue was discovered by themselves, and have learned from Xenophanes and Plato, S. Paul, S. Augustine, and other shallow politicians to deny all morality to polytheism condemning the whole of antiquity for the vices of the old metropolis of Rome, which itself was no worse than many modern cities. And India is a survival from antiquity. But it is not, as some suppose, a sink of immorality; nor a barbarous *tabula rasa* as others seem to think, with everything to learn in ethics, on which anything may be written that you please. The arrogance of ignorance is the cause of these misunderstandings. The Hindoos have a fable that the *chakora*, a legendary partridge, subsists on the beams of the moon: and the bird is no bad emblem of themselves. In the ruin of all their ancient glories, the one thing that remains to them is the thesaurus of religion and mythology preserved, like palæozoic flies in amber, in the crystal of their ancient tongue.... For with them it is not as with us. Here, in the young nations of the West literature and religion are not one thing, but two, with essence and origins altogether different and distinct, though now and then a Milton or a Dante may, by welding them

together, produce something more analogous to Indian poetry . . . . in India religion and literature are inseparable: they look back not to Greece on the one hand and Judæa on the other, but to a sacred compound of the two, all the nearer because it is their very own.

* * * *

From every line of his old literature the Hindoo learns the essence of religion better than any missionary can teach him. It is devotion: of a woman to her husband; of a man, to his duty, his *dharma;* his ancesters, his family, his mother-tongue" (The Ashes of a God : ಮುನ್ನುಡಿ).

"—ಭರತವರ್ಷದ ಸುಂದರವಾದ ಪುರಾಣ ಕಥಾಸ್ತೋಮ ನೀತಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಅಮೂಲ್ಯವಾದದೆಂದು ಯೂರೋಪಿನ ಜನರಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಮನ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನೀತಿಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವೇ ಕಂಡು ಹಿಡಿದೆವೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದಿರುವಂತಿದೆ. ಈ ಜನ ಜೆನೊಫೇನಿಸ್, ಪ್ಲೇಟೊ, ಸೆಯಿಂಟ್‌ಪಾಲ್, ಸೆಯಿಂಟ್ ಅಗಸ್ಟೀನ್ ಪ್ರಭೃತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಇತರ ಆಳವಿಲ್ಲದ ರಾಜಕೀಯರಿಂದಲೂ ಬಹುದೈವವಾದಿಮತಗಳಲ್ಲಿ ನೀತಿ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕಲಿತಿದಾರೆ. ಪುರಾತನ ರಾಜಧಾನಿ ರೋಮ್ ನಗರದ ಪಾಪವನ್ನು ಕಾರಣಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಟ್ಟು ಪೂರ್ವಕಾಲವನ್ನೇ ದೂರಿದಾರೆ. ನಿಜಕ್ಕೆ ರೋಮ್ ನಗರ ಹೊಸಕಾಲದ ಹಲವು ನಗರಗಳಿಗಿಂತ ಬಹಳವೇನೂ ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ರೋಮ್ ನಗರದಂತೆ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶವೂ ಈ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನೀತಿಯ ಆ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಒಂದು ಅವಶೇಷ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಇಂಡಿಯಾ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ದೇಶ ಸರಿ; ಪುರಾತನ ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಉಳಿದು ನಿಂತಿದೆ ಸರಿ; ಆದರೆ ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರದಿಂದ ಈ ದೇಶ ಹಲವರು ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಆ ನೀತಿಯ ತಿಪ್ಪೆಯಗುಂಡಿಯೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಹಲವರು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಸಾರಿಸಿದ ನೆಲವೆಂದು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಬಂದದ್ದನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದಾದ, ಎಲ್ಲ ನೀತಿಯನ್ನೂ ಹೊರಗಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ, ಶೂನ್ಯರಂಗವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಗ್ರಹಿಕೆಯೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಹಂಕಾರ ದೃಪ್ತವಾದ ಅಜ್ಞಾನವೇ ಈ ಜನರ ಇಂತಹ ತಪ್ಪುತಿಳುವಳಿಕೆಗಳಿಗೆ

ಕಾರಣ. ಚಕೋರವೆಂಬ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿ ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತದೆಂದು ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಈ ಪಕ್ಷಿ ಈ ಜನರ ಬಹು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ. ಪೂರ್ವಕಾಲದ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ವೈಭವದ ವಿನಾಶದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಕ್ಕೆ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಒಂದು ಧನ ಎಂದರೆ ಧರ್ಮವೂ ಪುರಾಣವೂ ಬೆರೆತು ಕಾಣುವ ಇವರ ಇತಿಹಾಸಕೋಶ. ಇವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಗತಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮದ ನವೀನ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಧರ್ಮಗಳು ಒಂದು ವಸ್ತುವಲ್ಲ; ಎರಡಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಅವುಗಳ ಸಾರ, ಅವುಗಳ ಆರಂಭ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ. ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೊಂದು ಸಲ, ಒಬ್ಬ ಮಿಲ್ಟನ್ನೋ ಒಬ್ಬ ಡಾಂಟೆಯೋ ಅವನ್ನು ಒಂದಾಗಿ ಬೆಸೆದು ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಗಳಂತೆ ಕಾಣುವ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು. ಭರತವರ್ಷದ ಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಅವಿಚ್ಛೇದ್ಯ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವು ಒಂದು ಗ್ರೀಸ್ ಕಡೆಗೆ, ಒಂದು ಜೂಡಿಯಾ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಗ್ರೀಸ್ ಜೂಡಿಯಾ ಎರಡೂ ಸೇರಿದ ಬೇರೆ ಒಂದು ಪುಣ್ಯತಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆ ಸ್ಥಾನ ಅವುಗಳ ಸ್ವಂತದ್ದು. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಅವರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬಹು ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಹಿಂದುವೂ ಧರ್ಮದ ತಿರುಳನ್ನು ತನ್ನ ಪುರಾಣ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದೊಂದೇ ಪಂಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಾವ ಮಿಷನೆರಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಕಲಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವನು. ಆ ತಿರುಳು ನಿಷ್ಠೆ: ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡನಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ನಿಷ್ಠೆ, ಗಂಡಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ನಿಷ್ಠೆ, ತನ್ನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಪೂರ್ವಿಕರಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಕುಟುಂಬವಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ನಿಷ್ಠೆ—"

ಬೆಯಿನ್ ಮಹಾಶಯರು ಭರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಾಳು ನಡಸಿದವರು; ನಮ್ಮ ಜನದ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡಿದವರು. ಪುರಾಣಗಳು ನಮ್ಮ ಜನದ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿದುವೆಂಬುದನ್ನು ಇವರು ಊಹೆಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲಿಲ್ಲ: ನೋಡಿ ತಿಳಿದರು. ಅವರ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಾವು ಹಗುರವಾಗಿ ಒಗೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.

೪

ಇದು ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದನ ಮಾತ್ರ ಆಯಿತು, ಜನರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಈ ನಿಷ್ಠೆ ಇದ್ದಿತೆ, ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಉತ್ತರವೇನು? ಈ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಪುರಾಣ ಕೇಳಿ ಬೆಳೆದವರ ಚರಿತ ಒರೆಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಇದ್ದು ಬಹು ವಿಧದ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಬಾಳಿದ ಕರ್ನಲ್ ಸ್ಲೀಮನ್ ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ಮಹಾಶಯರು "I have had before me hundreds of cases in which a man's property, liberty or life has depended upon his telling a lie and he has refused to tell it" ಎಂದು ಬರೆದಿದಾರೆ. ಕರ್ನಲ್ ಸ್ಲೀಮನ್ ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಮಹಾವಿದ್ವಾನ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಮುಲ್ಲರ್ "Could many an English Judge say the same?" (India: What it can teach us) ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದರಿಸಿ ಬಹು ವರ್ಷ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದು ಬಹು ರೀತಿಯ ಜನರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ವಿಲ್‌ಸನ್ ಎಂಬುವರು ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ನುಡಿದಿದಾರೆ:

"I lived both from necessity and choice, very much amongst the Hindus, and had opportunities of becoming acquainted with them in a greater variety of situations than those in which they usually come under the observation of Europeans. In the Calcutta mint for instance, I was in daily personal communication with a numerous body of artificers, mechanics, and labourers, and always found amongst them cheerful and unwearied industry, good humoured compliance with the will of their superiors, and a readiness to make whatever exertions were demanded from them. There was among them no drunkenness, no disorderly conduct, no insubordination. It would not be true to say that there was no dishonesty, but it was comparatively rare, invariably petty, and much less formidable than, I believe, it is necessary to guard against in other mints in other countries."

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಅನೇಕರನ್ನು ಕಂಡ ವಿಲ್‌ಸನ್ ಮಹನೀಯರು ಈ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಆರೋಪಿಸದ ಅನೇಕ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡರು. ಟಿಂಕಸಾಲೆಯ ನೂರಾರು ಸೇವಕರು ಹರ್ಷಚಿತ್ತರಾಗಿ ಬೇಸರ ಇಲ್ಲದೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದು ಇವರಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಆ ಜನರಲ್ಲಿ ಕುಡಿತವಿರಲಿಲ್ಲ, ಕೆಡು ನಡತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ, ಅವಿಧೇಯತೆ ಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಜನದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಎಂದೂ ಅಸತ್ಯದಿಂದ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲ; ಆದರೆ ಇದು ಬಹು ಅಪೂರ್ವವಾಗಿತ್ತು. ಇದ್ದಾಗ ಅಂತಹ ವಿಪರೀತದ್ದೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ಯಾಗಿರುವಂತೆ ಇವರಿಗೆ ಕಂಡಿತು.

ಇದು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹ ಪ್ರಶಂಸೆ. ಕೃತ್ತಿವಾಸನ ರಾಮಾಯಣ, ಕಾಶೀದಾಸನ ಭಾರತ, ಶಾಕ್ತ ವೈಷ್ಣವರ ಗೀತ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಳೆಯ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಪುರಾಣಗಳ ನೀತಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಈ ಜನರ ನಡತೆ ಹೊಸಕಾಲದ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗಾದರೂ ತೃಪ್ತಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವಂತಹದಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ಲೀಮನ್‌ರವರ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಮುಲ್ಲರ್ ಮಹನೀಯರು ಈ ಸತ್ಯಸಂಧತೆಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"....Where rights, duties and interests begin to clash in one and the same village public opinion in its limited sphere seems strong enough to deter even an evil disposed person from telling a falsehood. The fear of Gods has not also lost its power. In most villages there is a sacred tree, a Peepal Tree (*Ficus Indica*) and the Gods are supposed to delight to sit among its leaves and listen to the music of their rustling. The deponent takes one of these leaves into his hand and invokes the God, who sits above him, to crush him or those dear to him, as he crushes the leaf in his hand, if he speaks anything but the truth. He then plucks and crushes the leaf, and states what he has to say ....If the deponent told a lie, he believes that the God

who sat on his sylvan throne above him, and searched the heart of man, must know it; and from that moment he knew no rest, he was always in dread of His vengeance. If any accident happened to him or to those dear to him, it was attributed to this offended deity; and if no accident happened, some evil was brought about by his own disordered imagination. It was an excellent superstition inculcated in the ancient law-books, that the ancestors watched the answer of a witness, because, according as it was true or false, they themselves would go to heaven or to hell."

ದುಷ್ಟರಾದವರು ಕೂಡ ಹತ್ತು ಜನದ ಎದುರಿಗೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅರಳೀ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕುಳಿತು 'ಆಣೆಮಾಡು' ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಸುಳ್ಳರಾದರೂ ಆ ಮರದ ಮೇಲಿರುವ ರೆಂಬ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ; ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಮನೆ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆಂದು ಎಲ್ಲರ ನಂಬಿಕೆ, ಅವರ ಭಯ. ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆ ಆಯಿತೋ ಅದು ದೇವತೆಗಳ ಆಗ್ರಹದ ಫಲವೆಂದು ಜನ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥಕಟ್ಟೆ ಇದ್ದದೂ ಇರುವುದೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದ ಬಹು ಭಾಗ ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದದೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ದೇವರ ಮುಂದೆ ಸತ್ಯಮಾಡಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದಿರುವ ವಾಡಿಕೆ.

ಬಹು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಕಂಡ ಪರದೇಶೀಯರು ಭರತವರ್ಷದ ಜನರ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಪಿಕ್‌ಟೀಟಸ್ ಮಹಾ ಗುರುವಿನ ಶಿಷ್ಯ ಆ್ಯರಿಯಾನ್ (Arian) ಎಂಬುವನು "But indeed no Indian is accused of lying" ಎಂದು ಹೇಳಿದಾನಂತೆ. ಹುಯಾನ್ ಸಾಂ "They are distinguished by the straightforwardness and honesty of their character" ಎಂದಿರುವುದು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮಹಮದೀಯ ಭೂವಿವರಕ ಇದ್ರಿಸಿ "ಇಂಡಿಯಾದೇಶದ ಜನರು ನಂಬಿಕೆ, ಸತ್ಯ, ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದಾರೆ"

ಎಂದು ಹೇಳಿದಾನೆ. ಮೊದಲಿಬ್ಬರ ಮಾತು ಪುರಾಣಕಾಲದ್ದು. ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದಾದರೂ ಈ ಮೂರನೆಯ ಮಾತು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ್ದು, ಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಹರಡಿದ್ದ ಕಾಲವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಹಾಗೆಯೇ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಒಬ್ಬ ಮಹನೀಯ ಇಂಡಿಯದೇಶದ ಜನರು "Free from all deceit and violence. They fear neither death nor life" ಎಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಈ ದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಒಂದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾರ್ಕೋಪೋಲೋ "The best merchants in the world and the most truthful, for they would not tell a lie for anything on earth" ಎಂದು ಹೊಗಳಿದನು. ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದ ಆಲ್‌ಫ್ರೆಡ್ ವೆಬ್ ಮಹಾಶಯನು ಹೀಗೆಂದು ಬರೆದಿದಾನೆ:

"In Madras, in 1894, I conversed with a sewing machine agent who had travelled and done business over the globe. His principal trade now was with Indian tailors and seamsters; selling machines to be paid for by monthly instalments. I asked the proportion of bad debts in such business. He said he had found them as high as ten per cent. in England. 'How high in India?' 'But one per cent.' and such chiefly with Europeans. Practically we have no debts with Indian natives. If it comes to it that they cannot pay instalments, they will give back the machines.

"In open crowded bazaars or market-places, or Railway platforms in India are money changers. They sit at tables upon which are heaps of coins of various denominations. Can money be thus exposed at similar gatherings in Europe?" (*Modern Review* ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಿರುವ ಮಾತು.)

ಹೊಲಿಗೆಯ ಯಂತ್ರದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ, ಹೊರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರರಲ್ಲಿ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಸಾಲ ಬರದೆ ಮುಳುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದರಷ್ಟು. ಆ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲಿರುವ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಸಂಬಂಧದ್ದು. ದೇಶೀಯ ಹೊಲಿಗೆಕಾರರು ಸಾಲ

ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತೀರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದಿದ್ದರೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವರು. ಇದಕ್ಕೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ, ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂಗಡಿ ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾದವರು ತೆರೆದ ಗಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಹಣ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ ಯಾರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕದೆ ಇರುವುದು. ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಿಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಇದಿಷ್ಟು ಸತ್ಯದ ಮಾತಾಯಿತು. ಎಲ್ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಮಹಾಶಯನು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ "Their freedom from gross debauchery is the point in which they appear to most advantage, and their superiority in purity of manners is not flattering to our self-esteem" ಎಂದಿದಾನೆ. ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ (Sir Thomas Munro) ಈ ಜನರ "treatment of the female sex full of confidence, respect and delicacy" ಎಂದು ಹೇಳಿದಾನೆ. ಈ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಇತರ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಜನಗಳು ಯೂರೋಪಿನ ಜನರಿಗೆ ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದಿದಾನೆ. ನಿಂದಾಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಗೋಪೀಜಾರನೆಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ಜನ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಡಲಿಲ್ಲ; ಪರದೇಶೀಯರಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಮತ್ತರಾದ ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನಿನಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಸುಳ್ಳಿನ ತೌರೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ಅದೇ ಪೀಳಿಗೆಯ ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ಮೇಯೊ, ಬೆವರ್ಲಿ ನಿಕಲ್ಸ್ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಲ್ಲದ ಮಾತನ್ನಾಡಲಿ. ಅವರ ಮಾತಿನಿಂದ ನಾವು ಬೆದರುವುದು ಬೇಡ. ಅವರು ಕಾಣುವ ಜನ ಜೀವನ ಬಹು ಸ್ವಲ್ಪ. ಜನರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲ ಬೆಯಿನ್, ಸ್ಲೀಮನ್, ವಿಲ್ಸನ್, ವೆಬ್ ಮಹನೀಯರ ಮಾತಿಂದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಜನ ಒಳ್ಳೆಯವರೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ: ಹಿಂದೂ ಆದವನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು, ಹಿಂದೂ ಜನವನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿದಾನೆ ಎಂಬ ಸೋಡಿಯ ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೂ ಅಲ್ಲದವರು, ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರದವರು, ಆಡುವ ಮೆಚ್ಚು ನುಡಿ ಇಂತಹ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗೆ

ಗುರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥವರ ಮಾತಿನಿಂದ ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಬೆಳೆದಿರುವ ಜನ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿತೆನ್ನುವುದು, ಒಳ್ಳೆಯ ಬಾಳನ್ನು ಬೆಳಸಿತೆನ್ನುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. "ಸತ್ಯಂ ಮಾತಾ" ಎನ್ನುವುದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾತು. ಹಿರಿಯರು ಜೋಡಿಸಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯರು ಕೇಳಿದ್ದು. ಇದರಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಜೋಡಿಸಿ ಊರೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಜನದಲ್ಲುಂಟು. ನಮ್ಮ ಜನರ ಒಂದು ಕಥೆಯ ಗೋವು "ಸತ್ಯವೆಂಬುದೆ ತಾಯಿ ತಂದೆ, ಸತ್ಯವೆಂಬುದೆ ಬಂಧು ಬಳಗವು, ಸತ್ಯವಾಕ್ಯಕೆ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಮೆಚ್ಚನಾ ಜಗದೀಶನು" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿ ಜನಪದ ಗೀತೆ ಹಾಡಿದೆ. ಹುಲಿಯ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳುವ ಹಸು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ಭಾಗದ ನಮ್ಮ ಜನ ಈ ಕತೆಯ ಹಸುವಿನಂತೆ ಸರಳಮನಸ್ಕರು.

ಇಂದಿನ ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿಯ, ನೂರು ಶಾಸನದ, ನೂರು ಲಾಯರುಗಳ, ನೂರು ವ್ಯವಹಾರದ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸತ್ಯದ ಕನ್ನಡಿ ಚೂರಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಾದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಪುರಾಣಗಳ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಶತಮಾನ ಕಾಲದ ಪರದೇಶ ವಿದ್ಯೆ, ಶತಮಾನ ಕಾಲದ ಧರ್ಮ ವೈಮುಖ್ಯ, ಶತಮಾನ ಕಾಲದ ಅನುಕರಣ ಜೀವನಕ್ರಮ ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ತಂದಿವೆ. ಈ ಅವಸ್ಥೆ ತೊಲಗಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಜನಜೀವನದಿಂದ ಅವು ಓಡಿಹೋಗಿ ಬಹು ದಿನವಾಯಿತು. ಅವು ಇದ್ದಾಗ ಜನರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಶೌಚ ಇದ್ದವೆಂದೂ ಅವು ಹೋದಂತೆ ಇವೂ ಮರೆಯಾದುವೆಂದೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪುರಾಣಗಳು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ನಂಬಿಕೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಜೀವನಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದು ಈಗ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಒಳಿತೂ ಅಲ್ಲ. ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವಂತಹ ಬೆಯಿನ್ ಮಹಾಶಯರಂತಹ ವಿದೇಶೀಯರು ಅವುಗಳ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಊಹೆಯ ವಿಲಾಸವನ್ನೂ ನಂಬುವ ಸರಳಜೀವನವೇ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂಬಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆ

ತಿದ್ದಬೇಕು. ತಿಳಿವು ಹರಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಬೇಕಾದದಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಅವುಗಳಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಹೊರಗಿನವರದಾಗಲಿ ನಮ್ಮವರದಾಗಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಬುದ್ಧಿ ಸಫಲವಾಗುವುದು ಇದರಿಂದ. ಈ ಪ್ರಯೋಜನ ಯಾವುದು, ಇದನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ದೇಶಪ್ರೇಮಿಗಳು ಇಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

"ಜೀವನ"

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೪೫

ಚೀನಾ ದೇಶದ ಒಂದು ನಾಟಕ

೧

ಇಂದಿನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನವಾದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎಳೆ ಹರಿಯುದೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಎರಡು ದೇಶಗಳು ಭರತವರ್ಷ, ಚೀನಾದೇಶ. ಚೀನಾ ದೇಶದ ತತ್ವವಿದ ಲಾವೊಜು ಭಾರತೀಯ ಅವತಾರಪುರುಷ ಶಾಕ್ಯಮುನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಾಗಿ ಜೀವಿಸಿದನು. ಈತನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಈಗ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದೆನು. ಲಾವೊಜು ಗುರುವಿನ ಉಪದೇಶ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯವಾಗಿದೆ. ಚೀನಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗುರು ಕಾಂಫ್ಯೂಷನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಶ್ರೀ ಗುಂಡ್ಲುಪಂಡಿತ ರಾಜರತ್ನಂ ಇವರು ಈಚೆಗೆ ಇದೇ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದಾರೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಅದೇ ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖದಿಂದ ತೋರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಚೀನಾ ದೇಶದ ಒಂದು ಪುರಾತನ ನಾಟಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿದೆ.

ನಾಟಕದ ಹೆಸರು ಹ್ಯಾನ್-ಕೂಂಗ್-ಚೂ (ಹ್ಯಾನ್ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಗಿಯ ಕಾಲ.) ಹ್ಯಾನ್ ಎನ್ನುವುದು ಚೀನಾದ ರಾಜವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ನಾಟಕದ ನಾಯಕ ಆ ವಂಶದ ಅರಸು ಯೂ-ವೆನ್-ಟಿ. ಮಾಗಿ ಎಂದರೆ ದುಃಖದ ಕಾಲ ಎಂದು ಚೀನಾ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ ಸಂಕೇತ. ನಾಟಕದ ಕಥೆ ಯೂ-ವೆನ್-ಟಿ ಪ್ರಭುವಿನ ದುರ್ದಶೆಯನ್ನು ಕುರಿತದು. ದುರ್ದಶೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾಟಕದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ "ಮಾಗಿ" ಶಬ್ದ ಬಂದಿದೆ. ಯೂ-ವೆನ್-ಟಿ ಕ್ರಿಸ್ತ ಪೂರ್ವ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾದನು. ಚೀನಾ ದೇಶ ಆಗ್ಯೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ದುರ್ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜನು ಸುಖಲೋಲುಪ. ಸೇನೆಗಳು ಇಂತಹ ಅರಸನಿಗೆ ತಕ್ಕವಾಗಿದ್ದುವು. ದುರ್ಬಲವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೋಟಲೆ

ಕೊಡುತ್ತ ಹಗೆಗಳಾದ ಟಾರ್ಟರ್ ಜನರು ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಂದ ಹಗೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಕಾದಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಚೀನಾ ಪ್ರಧಾನರು ಅವರಿಗೆ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಎಂದೋ ಆದ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಟಾರ್ಟರರ ನಾಯಕನಿಗೆ ಚೀನಾ ಪ್ರಭುವಿನ ಮಗಳೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕೊಡುವುದೆನ್ನುವುದು ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಮಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಚೆಲುವಾದ ಬೇರೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣೂ ಆಗಬಹುದು. ಈ ನಾಟಕದ ನಾಯಕ ಆಳುತ್ತಿರುವಂದು ಟಾರ್ಟರರ ಖಾನ ಹ್ಯಾನ್-ಚೆನ್-ಯು ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದನು. ರಾಜನಿಗೆ ಮಗಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಅಂತಃಪುರದ ಚಾ-ಓ-ಕ್ಯೂನ್ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಖಾನನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆಕೆಗೆ ರಾಜನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಖಾನನ ಪಾಲಾಗುವುದು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಚೀನಾ ಟಾರ್ಟರಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಹೊಳೆ. ಖಾನ ಈಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಟಾರ್ಟರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸುಂದರಿ ಹೊಳೆಗೆ ಹಾರಿ ಜೀವ ಬಿಟ್ಟಳಂತೆ. ಇದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿ. ನಾಟಕ ಇದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ, ಖಾನ, ಸುಂದರಿ ಅಲ್ಲದೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೌ-ಯನ್-ಷೋ ಎಂಬ ದುಷ್ಟ ಅಮಾತ್ಯ ಒಬ್ಬ, ಷಾನ್-ಷೂ ಎಂಬ ಬಿರುದಿನ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಪ್ರಮುಖ ಒಬ್ಬ, ಚಾಂಗ್-ಷಿ ಎಂದು ಇವರತ್ತ, ಫ್ಯಾನ್-ಷಿ ಎಂದು ಅವರತ್ತ ಅಧಿಕಾರಿ, ನಿಯೋಗಿಗಳು, ಸೇವಕರು, ಸೈನಿಕರು ಇದಾರೆ.

ನಾಟಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಟಾರ್ಟರ ಖಾನ ಹ್ಯಾನ್-ಚೆನ್-ಯು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. "ಚಳಿ ದಿನದ ಗಾಳಿ ಉಣ್ಣೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಡೇರೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬೆಳೆದ ಹುಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಭರದಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ. ನಟ್ಟಿರುಳ ಚಂದ್ರ ಕಾಡು ಗುಡಿಸಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ; ಊಳಿಡುವ ಅವುಗಳ ಓಲಗವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸೇನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕೊಂಬನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ನಾಯಕನಾದ ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ." ಈ ಪದವನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಹ್ಯಾನ್-ಚೆನ್-ಯು

ತಾನು ಯಾರೆಂದು, ತನ್ನ ಜನ ಎಂತೆಂದು, ತನ್ನ ಜನಕ್ಕೂ ಚೀನಾ ಜನಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಆದ ಯುದ್ಧವೇನು, ಒಪ್ಪಂದವೇನು ಎಂದು ಕಥಾ ಮುಖವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. "ರಾಜ ಹೊ-ಯೆ-ಟಿ, ರಾಜಮಾತೆ ಲ್ಯೂ-ಹೋ ದೇವಿಯ ಕಾಲದಿಂದ ಒಂದೊಂದು ತಲೆಮಾರೂ ವಾಡಿಕೆಯನ್ನು ನಡಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಯಸಿದೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ "ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ಹ್ಯಾನ್ ವಂಶದ ಒಬ್ಬ ಕುವರ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಖಾನನ ಮಾತು ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಅಮಾತ್ಯ ಮೌ-ಯನ್-ಷೋ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನೂ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. "ಯಾವನಿಗೇ ಆಗಲಿ ಗಿಡಗದ ಎದೆಯಿರಲಿ, ಹದ್ದಿನ ಕಾಲಿರಲಿ; ಅವನು ಹಿರಿಯರನ್ನು ವಂಚಿಸಲಿ; ಕಿರಿಯರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಲಿ; ಸುಳ್ಳು ಹೊಗಳಿಕೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿ, ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಧನಲೋಭ, ಇವುಗಳ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲಿ. ಜೀವನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅವು ಸತತವೂ ಅವನಿಗೆ ಊರೆಯಾಗುತ್ತವೆ." ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಮೌ-ಯನ್-ಷೋ ತನ್ನ ಪೂರ್ವೋತ್ತರವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಕಥಾಮುಖವನ್ನು ಮುಂದರಿಸುತ್ತಾನೆ. "ಮೃಷಾ ಸ್ತುತಿಯ, ಛದ್ಮ ಭಕ್ತಿಯ ನೂರು ಆಟಹೂಟದಿಂದ ಅರಸರನ್ನು ವಂಚಿಸಿದೇನೆ. ಈಗ ಅವರು ನನ್ನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಇರಿಸಿದಾರೆ. ಅರಮನೆಯ ಒಳಗಾಗಲಿ ಅರಮನೆಯ ಹೊರಗಾಗಲಿ ನನಗೆ ಮಣಿಯದವರು ಯಾರು? ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ನಡುಗದವರು ಯಾರು? ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಕಲಿತಿರುವುದು ಒಂದೇ ಮುಖ್ಯ ವಿದ್ಯೆ. ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಸತ್ಯವಂತರಾದ ಪ್ರಧಾನಿಗಳನ್ನು ಬಳಿಗೆ ಬರಗೊಳಿಸದಂತೆ ಮಾಡಿದೇನೆ. ಅಂತಃಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಧ್ಯೆ ಸುಖಲೋಲುಪರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದೇನೆ."

ರಾಜ ಯೂ-ವೆನ್-ಟಿ, ಚೇಟಿ, ಕಂಚುಕಿಯರೊಡನೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆತನೂ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. "ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದುದು ಮೊದಲಾಗಿ ಇದುವರೆಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರ ಕಾಲ ಲೋಕದ ನಾನ್ನೂರು ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ವಂಶ ಒಂದೇ ಆಳಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕ ಕ-ಊ-ಟಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದು

ಛಿನ್ ವಂಶವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಉಳಿಯಬಿಡದೆ ಕೊಲೆಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ವಂಶವನ್ನು ಗಾದಿಗೇರಿಸಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಗಳು ಶಾಂತವಾಗಿ ಇದ್ದಿವೆ. ಎಂಟು ದಿಕ್ಕು ಅಕ್ಷುಬ್ಧವಾಗಿವೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತದ ಮತ್ತು ಸೇನೆಗಳ ನಾಯಕರ ದುಡಿಮೆಯ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟದೇವೆ. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಅಂತಃಪುರದ ಹೆಂಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ಕಡೆಗೆ ಚದರಿಸಿದರು. ಈಗ ನಮ್ಮ ರಾಣಿವಾಸ ನಿರ್ಜನವಾಗಿದೆ, ನಿಭೃತವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸುವುದು?''

ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಿರುವ ರಾಜನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಅಮಾತ್ಯ ಮೌ-ಯೆನ್-ಷೋ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ''ಅಂತಃಪುರ ಏಕೆ ಬರಿದಾಗಿರಬೇಕು? ಎಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಇಷ್ಟಬಂದಾಗ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೈವಿಕವಾದ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳ, ಲೋಕವೇ ಆಸ್ತಿಯಾದ ಅರಸರು ಏಕೆ ಬಿಡಬೇಕು? ರಾಜದೂತರು ಹೋಗಲಿ, ದೇಶವೆಲ್ಲ ಹುಡುಕಲಿ. ತುಂಬು ಚೆಲುವಿನ ಎಳೆ ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು ಅದನ್ನು ಕರೆತರಲಿ. ಚೆಲುವೆಯರಿಂದ ಅಂತಃಪುರ ತುರುಗಲಿ.'' ರಾಜ ಅಮಾತ್ಯನನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆ; ''ಹುಡುಕುವ ಕೆಲಸ ನಿನಗೇ ಇರಲಿ'' ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಬರಹದಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ''ತಕ್ಕ ಚೆಲುವೆಯರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸು. ನಾವು ಇಷ್ಟಬಂದವರನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆ'' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅಮಾತ್ಯ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಸೇರುವರೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೋ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಧನಕನಕ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಲಂಚವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ. ''ನ್ಯಾಯ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ರಕ್ತ ಹೊಳೆ ಹರಿದರೆ ನನಗೇನು? ಬದುಕಿದ್ದಷ್ಟು ದಿವಸ ಕೈತುಂಬ ಕಾಸಿರಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದೇನೆ. ಸತ್ತಮೇಲೆ ಜನ ಶಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ'' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅನೇಕರು ಹೀಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೂ

ಮರುದಿನ ಬರುತ್ತದೆ. ರಾಣಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ರಾಜನಿಗೆ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಿಡದೆ ಇವರು ರಾಜ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಬಾಳುವಂತಿಲ್ಲ. ರಾಣಿ ತನ್ನ ವೈಭವದ ವಸನಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ತೊರೆಯುತ್ತಾಳೆ. "ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ರಾಣಿ, ನಾಳೆ ಅನ್ಯನೊಬ್ಬನ ಹೆಂಡತಿ. ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಗತಿಯೇ" ಎಂದು ಹಲುಬುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜನು "ಬೇರೆಯೆಡೆ ಸೇರಿದವಳು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾಧಾನಪಡಬೇಡ" ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಬೇಡಿ ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ತಾನೆ "ನಾನು ಹ್ಯಾನ್ ಮಹಾವಂಶದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನೋ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಲು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ. "ನನ್ನ ದುಃಖಾಶ್ರು ಸಹಸ್ರ ಸ್ರೋತವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ಸಂಜೆ ಅವಳ ರೂಪ ಪಟ ಒಂದನ್ನು ತೂಗಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ಮುಂದೆ ಪೂಜೆ ನಡೆಸುತ್ತೇನೆ. ಬೆಳ್ಳಿಯ ದೀಪಸ್ತಂಭಗಳ ಸೊಡರುಗಳು ಅವಳ ಆವಾಸವನ್ನು ಬೆಳಗಲಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಣಿ ಎಷ್ಟೋ ದೂರ ಹೋಗಿದಾಳೆ. ಖಾನ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. "ಹಿಂದಿನ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಈಕೆ ನನಗೆ ಸಂದಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಈಕೆಯನ್ನು ರಾಣಿಯಾಗಿ ವರಿಸಿದೇನೆ. ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಇನ್ನು ಶಾಂತಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಹೊಳೆ ದಾಟುತ್ತಿದಾರೆ. ರಾಣಿ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, "ಮಹಾಪ್ರಭು, ಇದನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಶೆಗೆ ಹವಿಸ್ಸಾಗಿ ಎರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಹ್ಯಾನ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಶುಭವಾಗಲಿ," ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಸುರಿದು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕುತ್ತಾಳೆ. ಖಾನ ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಯೋಚನೆ ಕೂಡ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. "ಎಲ್ಲ ಮುಗಿಯಿತು; ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಈಕೆಗೆ ಈ ಹೊಳೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರಿ; ಅದನ್ನು ಪಚ್ಚೆಯ ಸಮಾಧಿ ಎನ್ನಿರಿ. ಹ್ಯಾನ್ ವಂಶದೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಬೆಳೆಸಿದ ದ್ವೇಷ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ

ಕಾರಣವಾಯಿತು" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣನಾದ ಅಮಾತ್ಯ ಮೌ-ಯನ್-ಷೋವನ್ನು ದಂಡನೆಗಾಗಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇತ್ತ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ರಾಣಿಯ ಚಿತ್ರದ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಅದಕ್ಕೆ ಧೂಪ ದೀಪಗಳ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಚಾ-ಓ-ಕ್ಯೂನ್ ರಾಣಿ ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. 'ನಾನು ಖಾನನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಟಾರ್ಟರ ಸೈನಿಕನೊಬ್ಬ ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಬಂದು 'ಆಕೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಳು, ಇಗೋ ಇಲ್ಲಿದಾಳೆ' ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತದೆ. "ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು. ಮತ್ತೆ ಮರೆಯಾದಳು. ಅಕೋ! ಪಕ್ಷಿ ಎರಡು ಸಲ, ಮೂರು ಸಲ ಕೂಗಿತು. ನನ್ನಷ್ಟು ದುಃಖಿತ ದೇಹ ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಹಕ್ಕಿ ಇದನ್ನು ಬಲ್ಲುದೆ? ಪ್ರಾಯಶಃ, ಸೋತು ನಿತ್ರಾಣವಾಗಿ, ಹಸಿದು ಕಂಗಾಲಾಗಿ, ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತೆಂಕಣ ದೊಡ್ಡ ಬಲೆಗಳನ್ನು, ಬಡಗಣ ಕಠಿಣ ಚಾಪಗಳನ್ನು ದೂರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಕ್ರೋಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಖೇದ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಸೇವಕ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಒಲ್ಲನು. "ನನ್ನ ದುಃಖ ದುರ್ದಮ್ಯವಾಗಿದೆ. ನೀವೂ ದುಃಖ ಭಾಜನರೇ. ಇದನ್ನು ದೂರದಿರಿ. ಹಕ್ಕಿಯ ಆ ಮೊರೆ ಅರಮನೆಯ ತೊಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯ ಚಿಲಿಪಿಲಿಯಲ್ಲ. ಹೂತ ಮರದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾಡಲ್ಲ. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಇಲ್ಲ. ಅವಳು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿದಾಳೆ, ಅಲ್ಲಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದಾಳೆ; ನನ್ನಂತೆ ಒಂದು ಕಾಡಹಕ್ಕಿಯ ನೋವ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದಾಳೆ; ಬಲ್ಲೆಯಾ?" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬರುತ್ತಾನೆ. ರಾಣಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ಖಾನ ಮೌ-ಯನ್-ಷೋವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ "ಆ ದ್ರೋಹಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಕಡಿದುಹಾಕಿರಿ. ಅದನ್ನು ರಾಣಿಯ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ" ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು

ತ್ತಾನೆ. ಈ ಶೋಕದಲ್ಲೂ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮರೆಯದೆ "ಖಾನನ ನಿಯೋಗಿಗೆ ತಕ್ಕ ಔತಣ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ; ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. "ಎಲೆ ಉದುರುವ ದಿನದಲ್ಲಿ, ಅರಮನೆಯ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡಹಕ್ಕಿಯ ಕೂಗು ಕೇಳುವಂದು, ನನ್ನ ಏಕಾಂತ ಶಯ್ಯೆಗೆ ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳು ಸಾರಿಬಂದವು. ನಿಶಿಯೆಲ್ಲ ನಾನು ಅವಳ ನೆನವನ್ನು ನೆನೆದೆನು. ಅವಳ ಹಸುರ ಸಮಾಧಿ ನಿಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವಳನ್ನು ಕಾಣುವ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಅವಳ ರೂಪನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದ ದ್ರೋಹಿಯ ತಲೆ ಅವನು ವಿದ್ರೋಹಿಸಿದ ರೂಪಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಿಹಾರವಾಗಲಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಈ ಭರತವಾಕ್ಯದೊಂದಿಗೆ ನಾಟಕ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ.

೨

ಚೀನೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಾಟಕ ಇವೆಯಂತೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ "ಯೂ-ಯೆನ್ ವಂಶದ ನೂರು ನಾಟಕ" ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಸಂಗ್ರಹ. ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿರುವ ನಾಟಕ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಇಂತಹ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕ ವಾಲ್ಟೇರ್ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದನಂತೆ. ಈ ನಮ್ಮ ನಾಟಕ ಅಷ್ಟೇನೂ ಉದ್ದನಾಗಿಲ್ಲ; ಭರತವರ್ಷದ ಅಥವಾ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಒಂದು ನಾಟಕದ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಅಥವಾ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲಿನಷ್ಟು ಇದೆ. ಆದರೂ ಇದು ಚೀನಾ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಉದ್ದವಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ಇದರಿಂದ ಚೀನಾದ ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರಾಯಶಃ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಆಂಗ್ಲರಲ್ಲಿ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನೂ ಗಂಡಸರೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಚೀನೀ ನಾಟಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರೇ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರಗಳನು ವಹಿಸುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ನಾಟಕ ನಡೆಯುವುದು ಒಂದು ಮಂದಿರದಲ್ಲಲ್ಲ. ಊರಿನ ಚೌಕದಲ್ಲಿ, ಬೇಕೆಂದಾಗ ಹಾಕಿದ ಒಂದು ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ. ಇದು ಪ್ರಾಯಶಃ ನಮ್ಮ ಬಯಲು ನಾಟಕದ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಟಕಗಳು ಜನರಿಗೆ ಬಹು

ಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆಯಂತೆ. ಸರಕಾರ ನಾಟಕಗಳ ಈ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ತನ್ನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ; ಅವಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ; ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಈ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಉದ್ದದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎಂದು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಚೀನಾ ನಾಟಕ ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕದ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಅಂತೇ ಈ ನಾಟಕದ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯ ಬಯಲು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾತ್ರಗಳು ತಾವೇ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಕತೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವೂ ತನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಭಾಷಣದ ಮುನ್ನ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವಚನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ಗೀತವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಹೇಳುವುದೂ ಉಂಟು. ಇದರಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ನಟನೂ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತನ್ನಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ನಾಟಕವಾಗಲಿ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಷ್ಟು ಹ್ರಸ್ವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಚೀನೀ ನಾಟಕ ಕನ್ನಡ ದೇಶದ ಬಯಲ ನಾಟಕ ಅಥವಾ ಇಂದಿನವರೆಗಿನ ನಾಟಕವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ.

ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿರುವ ನಾಟಕ ದುಃಖಾಂತವಾದದು. ಈ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಇದು ಭಾರತವರ್ಷದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ; ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಟಕವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಕತೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ನಾಯಕ ನಾಯಕಿಯರು ಹಿರಿಯ ಪದವಿಯ ಮಂದಿ. ಇದರ ವಸ್ತುಸಂವಿಧಾನ ಚತುರವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಣ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪಾತ್ರವೂ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಾನೇ ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾಡಿಕೆಯಿರುವುದು ಒಂದು ಸೋಜಿಗ. ಪಾತ್ರ ಒಂದು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಾನು ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳು

ವುದು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯಾವ ಪಾತ್ರವಾಗಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಡೆಯುವುದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅವಿದಗ್ಧ ಪದ್ಧತಿ. ಇದು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಕಟ್ಟಿನ ಫಲವಾಗಿ ಉಳಿಸಿದ ಅವಶೇಷ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೊರತಾಗಿ ಈ ನಾಟಕದ ಭಾವನೆಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿವೆ; ಇದರ ನಡೆಯೂ ಗಂಭೀರ. ಪಾತ್ರಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಪಡಿಯಚ್ಚನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಲ್ಪಿತವಾದಂತೆ ಕಾಣುವುದಾದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಜೀವವಿದೆ.

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಗಮನಾರ್ಹವಾದದು. ಖಾನನ ಮಾತಿನ ನಂತರ ರಾಜನಾದವನು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಡಂಭದ ಮಾತೂ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶಂಸೆಯೂ ತೀರ ಪೊಳ್ಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗ ಹಗೆಯನ್ನು ಅಟ್ಟದೆ ನಿಲ್ಲಲು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಹಗೆಯ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ವೇಳೆ ಈ ನಾಟಕದ ನಾಯಕ ನುಡಿಯುವ ನುಡಿ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಂತೆ ಯಾವ ವರ್ಣನೆಯೂ ಚಿತ್ರಿಸಲಾರದು. ರಾಜನ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಸ್ಸಹಾಯವೆಂದರೆ ಅವನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಪ್ರಧಾನನದು. ದೊರೆಯ ಸುಖ, ಅವನು ಒಲಿದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮರ್ಯಾದೆ, ಎರಡೂ ಇವನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ವಿಷಯ. ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಿರುವ ಹಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೇ ಇವನಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರ. ರಾಜನ "ಇನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ" ಎಂಬ ಮಾತು ಅವನ ಬೇಸರವನ್ನು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಯ ಪರಮಾವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ತಮಗೆ ಬರುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು "ಚೀನಾ ಅರಸರು ತಮಗೆ ಕೊಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ" ಎಂಬಲ್ಲೂ, ರಾಣಿ ಕೈಸೇರಿದ ವೇಳೆ "ಇನ್ನು ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಶಾಂತಿಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿ" ಎಂಬಲ್ಲೂ ಖಾನನ ಮಾತು ವ್ಯಂಗ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಮಾತು ಚೀನಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ಕರುಳನ್ನು ಹೊರಳಿಸುವಂತಹದು. ಜೀವಂತ ರಾಣಿ

ಯನ್ನು ಹಗೆಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವಳ ಪಟದ ಮುಂದೆ ಧೂಪ ದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿಸುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಅನುದಾತ್ತನೆಂದು ನಾಟಕಕಾರ ಭಾವಿಸಿರಬೇಕು! ಚೆಲುವೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಗೆ ಹಾರಿ ಸತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಖಾನ ಅವಳಿಗೆ ಹಸುರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಭರತವಾಕ್ಯ ನುಡಿದಿದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಅಸಹಾಯ ಭೀರುವಾದ ಅವಳ ಅರಸನಿಗೆ ಅವಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತೆ ಕನಸಾಗಿದೆ. ನಿಜದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯವಿಲ್ಲದ ಈ ನಿರ್ವೀರ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ಹೆಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀತೆಂದು ಒಂದು ಆಶೆ ಹಾಯ್ದಿರಬೇಕು. ನಿಜದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆ ಇವನಿಗೆ ಕೃಪೆ ತೋರುತ್ತದೆ; ಇವನ ಹಸುಳೆ ಮನದ ಆಸೆಯನ್ನು ನಡೆದಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಜೀವಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಆದಂತೆ. ಇದಾದೊಡನೆಯೆ ಕೇಳುವ ಹಕ್ಕಿಯ ಗೋಳು ಈ ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾವ್ಯರಸದ ಮತ್ತೊಂದು ಪರಮಾವಧಿ. ಇದರಂತೆ ಇನ್ನು ಹತ್ತು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ವ್ಯಂಗ್ಯ ತುಂಬಿದೆ. ಸುಖವೆನ್ನುವುದು ಕನಸು ಮಾತ್ರ; ನಿಜವಾದದ್ದು ನೋವು ಒಂದೇ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ನಾದವನು ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಆದರೂ ಜೀವದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಯಂದ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ, ಬೇರೆಯಲ್ಲ. One touch of nature makes the whole world kin. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಚೀನಾದ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೋಯುವ ಈ ಹಕ್ಕಿ ಎಲ್ಲ ನೋವಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದೆ. ಆ ನೋವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಚಾತುರ್ಯವೂ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ಕಾವ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರೌಢ, ಹಾಗೆಯೇ ನಯ ಆಗಿದೆ.

"ಜೀವನ"
ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೪೫

ಸಾಧು ಜೀವನ

೧

ಈಗ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜದ ಮಧ್ಯವಯಸ್ಕ ಗೃಹಸ್ಥರೊಬ್ಬರಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯದ ಕರೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಗೃಹಸ್ಥರು ಅದುವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಬಾಳಿದ್ದರು; ಎಲ್ಲರಂತೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಒಂದು ಮನೆಯಿತ್ತು; ತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಜೀವಿಕೆಯಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ತಂದೆ, ಸೋದರರು, ಒಂದು ಬಂಧುವರ್ಗ, ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಒಬ್ಬಾಕೆ ಗೃಹಿಣಿ, ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು, ಇದ್ದರ. ಹೊರ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಇಂತಹ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥ ತಕ್ಕಷ್ಟು ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಮನುಷ್ಯನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದ ಮಹಾ ಸುಖ ಏನಿರಬಹುದು? ಆದರೆ ಕೆಲವು ಜೀವಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸುಖದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಜಿಂಕೆಗೆ ವನದಿಂದ ಬರುವ ಗಾಳಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಒಂದು ಅಗೋಚರ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದಿರುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬದ್ಧಜೀವಗಳಿಗೆ ಕೇಳದ ಒಂದು ದೈವಿಕ ಆಹ್ವಾನ ಹೀಗೆ ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. ವೈರಾಗ್ಯದ ಈ ಕರೆ ಬಂದ ರಾತ್ರಿ ಮಧ್ಯವಯಸ್ಸಿನ ಆ ಗೃಹಸ್ಥನು ಮನೆ ಮಠವನ್ನು ಹೆಂಡತಿ ಮಗಳನ್ನು ಇನ್ನುಳಿದ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ದೈವವನ್ನು ವರಿಸಿದನು. ದೈವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ರಾಮದಾಸ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹೊಸ ಬಾಳನ್ನು ಬಾಳತೊಡಗಿದನು.

ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮದಾಸರು ಈಗ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸದುರ್ಗ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತವೃಂದದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿದಾರೆ. ಹಳೆಯಕಾಲದ ಕೊನೆಯಾದ, ಹೊಸಕಾಲದ ಮೊದಲಾದ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭರತವರ್ಷ ತಾನು ಈವರೆಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ

ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿ ಇರಲಿ ಎಂಬಂತೆ ಅನೇಕ ತೆರದ ಸಾಧು ಜೀವನವನ್ನು ತಳೆದು ಬೆಳಸಿದೆ. ಈಗ ಜೀವಂತರಾಗಿರುವವರ ಹೆಸರನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಗುರು ಅರವಿಂದ ಘೋಷರು, ಒಂದೆಡೆ ರಮಣ ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ, ಇಲ್ಲಿ ರಾಮದಾಸರು. ಈ ಮಹನೀಯರ ಸಿದ್ಧಿ ಎಂಥ ಸಿದ್ಧಿ! ಮಹಾ ಪುರುಷ, ಮಹಾತ್ಮನ್, ಕೃತಾತ್ಮನ್, ಕರ್ಮಯೋಗಿ, ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞ, ಭಕ್ತಿಯೋಗಿ ಮೊದಲಾದ ಮಾತುಗಳು ಬರಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲ, ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ನಿಲುಕಬಹುದಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉನ್ನತಿಯ ಹೆಸರುಗಳು, ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಮಹನೀಯ ಜೀವನಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಭಕ್ತಿಯೆನ್ನುವುದು ಏನು, ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆದ ಜೀವ ಯಾವ ನಿಲುಕಡೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಎಂಬು ದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮದಾಸರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಜೀವನ ನಮಗೆ ಬೇರೆಯವರ ಬರಹದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಹನೀಯರು ಹೊಸಕಾಲದವ ರಾದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ತಾವೇ ವರ್ಣಿಸಿದಾರೆ. ಸಾಧು ಜೀವನ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ರುಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ವರಿಸಿದ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದವರು ಅದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು ಉಂಟೇ ಎಂಬುದು ಎಂತೂ ಸಂದೇಹವೇ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮದಾಸರ ಅನುಭವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಕೋಟೆಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥ ಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲ ವರ್ಷದ ಅನುಭವ In Quest of God ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ; ಆಮೇಲಣ ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷದ ಅನುಭವ In the Vision of God ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಭಕ್ತರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯಮಿತ್ರರು ಶ್ರೀ ಚೀ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ಈ ಎರಡನೆಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದಾರೆ.

೨

ರಾಮುದಾಸರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಉಪದೇಶ ಆದುದು ಅವರ ತಂದೆಯವರಿಂದ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಂದೆಯನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಗುರುದೇವ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ರಾಮಮಂತ್ರ ಮಗನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮುವ್ವತ್ತೇಳು ವಯಸ್ಸಿನ ಸಂಸಾರಿಯನ್ನು ವಿರಾಗದ ದಾರಿಗೆ ದೂಡಿತು. ದೈವಶಕ್ತಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಆದರೂ ತಪ್ಪದೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತ ತಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನು ಆವರಿಸಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಕಂಡಿತಂತೆ. ದೈವದಿಂದ ಆವಿಷ್ಟವಾದ ಈ ಜೀವ ಆ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಭವಾಯಿತು ; ಅಸಹಾಯವಾಯಿತು. ಇದು ಸಹಜವೇ. ಆ ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಣ ವಿಷಯ ಯಾವುದೂ ಬೇಕಿಲ್ಲದವರಂತೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅವು ಇವೆ ಎಂಬ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ, ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ, ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕೀಲುಬೊಂಬೆಯಂತೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಎರಡೇ ಭಾವ ನಿಜವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಅರ್ಪಣ, ತನ್ನ ದೈವದ ಕಡೆಯಿಂದ ಅನುಗ್ರಹ. ಹಾಗೆಯೇ ಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಎರಡೇ ತತ್ವ: ತಾನು ಒಂದು, ತನ್ನ ದೈವ ಒಂದು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಆನಂದ ಭವ್ಯವಾದುದು, ಅನುಭಾವ್ಯವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಭಾವ ನಿರಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ, ನದೀ ತೀರಗಳಲ್ಲಿ, ರುದ್ರಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೈವದ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಆಗ ಇವರು ಭೀತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಣರು. ಅಪಾಯ, ಮರಣ, ಎಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ದೈವ ತನ್ನೊಂದಿಗಿದೆ, ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ, ಎಂಬ ಧೈರ್ಯ ಇವರಿಗೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿತ್ತು. ನಾಲಗೆ ಎಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೂ ರಾಮ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಯತ್ನದಿಂದಲ್ಲ, ಯಂತ್ರದಂತೆ; ತನ್ನಿಷ್ಟದಿಂದ. ಯಾವುದೆಂದರೆ ಆ ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ತನಗಿಷ್ಟ ಬಂದ ರೂಪನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡುವ ಭಗವಂತನ ಕುಶಲ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ತಾವು ಮೇಣದ

ಮುದ್ದೆಯಂತೆ ಇದ್ದರೆಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೇಳಿದಾರೆ. ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅನುಭವದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತನ್ನ ವಿಷಯದ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮ್ಯ ವನ್ನು ತೀರಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೇವಲ ದೇವರ ಒಂದು ಜೀತವಾಗಿ ನಿಂತರು.

ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ: ಅದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ, ದ್ವೈತ. ರಾಮದಾಸ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದದು ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಿ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ನಡಸಿರುವ ಅನೇಕರಿಗೆ ಈ ಸಿದ್ಧಿ ದೊರೆಯುದಿದ್ದರೂ ಇದರ ದಾರಿ ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಲ ದೇಶಗಳ ಭೇದ ಇಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಈ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದ ಮಹನೀಯರುಂಟು. Lead kindly light 'ಕರುಣಾಳು ಬಾ ಬೆಳಕೆ' ಗೀತದ ಕರ್ತೃವಾದ Cardinal Newman, ಗುರು ಅಮಾತ್ಯ ನ್ಯೂಮನ್, ತಮಗೆ ಈ ಅನುಭವ ಆದು ದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ ದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ, ಹೀಗೆ ಈ ಸಿದ್ಧಿ, ಈ ಅನುಭೂತಿ ಅಪೂರ್ವವಾದದು, ಅಸಾಧಾರಣವಾದದು. ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮದಾಸರು ದೇವರ ಜೀತವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ದೇವರನ್ನೇ ಕಂಡರು. ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು, ಆತಿಥ್ಯ ನೀಡಿದ ಉದಾರಿಗಳನ್ನು, ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಛತ್ರದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನನ್ನು, ಮರ್ಯಾದೆ ತೋರಿದ ರಾಜನನ್ನು, ಅವಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕಂಡ ಪಂಡಿತರನ್ನು, ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದ ಸಿಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು, ಒಳ್ಳೆಯವರು ಕೆಟ್ಟವರೆನ್ನದೆ ರಾಮನೆಂದು ನೆನೆದರು, ರಾಮ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಅಂತ್ಯಜರನ್ನು ಬಂಧುಗಳಂತೆ ನಡಸಿಕೊಂಡರು; ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರು. ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾವು ಹಲ್ಲಿ ಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನು ನೆನೆದು ಮೈತ್ರಿತೋರಿದರು, ಅವುಗಳ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ ಲೋಕವೇ ರಾಮ, ತಾನು ಅದರ ದಾಸ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಚರಿತ್ರೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಸ್ವರಸವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದೆ.

೩

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕಂಡ ಜೀವನದ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು, ಇವರ ದೃಷ್ಟಿಯ ವೈಶದ್ಯವನ್ನು ತೋರುವ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅನುಯಾಯಿ ರಾಮಚರಣದಾಸನೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಗೋಕರ್ಣದ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಜನ ಸಾಧುಗಳು ಸೇರಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಗುರು, ಒಬ್ಬನು ಶಿಷ್ಯ. ಗುರುವಿನ ದರ್ಪವೇ ದರ್ಪ. ಅವನು ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಹುಚ್ಚ, ಕತ್ತೆ, ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ತನ್ನ ಜೊತೆಯ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಅವನ ದಡ್ಡತನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು ಬೇರೆ. ಗುರು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಚಿಲುಮೆ ಕೊಡು ಎಂದನು. ಶಿಷ್ಯನು ಗಾಂಜಾ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಅವನ ಕೈಗೆ ಚಿಲುಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. 'ಚಿಲುಮೆಯ ಅಡಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಬರಿಯ ಚಿಲುಮೆ ಕೊಟ್ಟೆಯಾ' ಎಂದು ಗುರು ರೇಗಿದನು. ಶಿಷ್ಯನು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಗುರುಗಳು ಗಾಂಜಾ ಸೇದಿ ಮುಗಿಸುವ ವೇಳೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಬೈಗಳಾಗಿದ್ದುವು. ಗುರು ಅವರ ಜೊತೆಯವರು ಗಾಂಜಾ ಸೇದಿ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಶಿಷ್ಯನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ತಾನೂ ಸೇದಿದನು. ಗುರು ಬೈದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಕೋಪ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ತಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಗಾಂಜಾ ಸೇದಿ ಅಮಲು ಏರಿತೋ ಇಲ್ಲವೊ ಈ ತಡೆ ಕಡಿಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಗುರುವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೈದು ತನಗೆ ಗಾಂಜಾ ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಶಪಿಸಿ 'ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಪಂಢರಪುರದ ಬಳಿಯ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಒಂದು ಸಲ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ಅಂತ್ಯಜನಿಂದ 'ಇಂತಹ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ' ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದ ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತರು. ಅಂಗಡಿಯ ಹೆಂಗಸು ಸಾಧುವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಬುರುಗು ಬೆಲ್ಲ ಖರ್ಜೂರವನ್ನು

ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಎದುರಿಗಿದ್ದ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿ ಹಾಕಿ ಕೂರಿಸಿದಳು. ಸ್ನಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ಊಟ ಮಾಡುವಿರಂತೆ ಎಂದಳು. ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿದು ಇವರನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಆಕೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಕೆರ ಇತ್ತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳದು ಬರಿ ಕಾಲು. ದಾರಿಯ ಮರಳು ಕಾದಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು. "ಬಹು ಬಿಸಿಲಲ್ಲ, ಕಾಲು ಸುಡುತ್ತದಲ್ಲ" ಎಂದು ಆಕೆ ಹಲವು ಸಲ ಪರಿತಾಪಪಟ್ಟು ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಕಾಲು ಸುಡದೆ ಇರಲಿ ಎಂದು ಇವರನ್ನು ಮಗುವಿನಂತೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಲಿಂಬಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅರಸರು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ರೇಷ್ಮೆ ಶಾಲನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಡಲು ಬಯಸಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅರಸರ ಮಿತ್ರಳಾದ ಎಲಿಜಬೆತ್ ಷಾರ್ಪ್ ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲಮಹಿಳೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಒಂದು ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಉಡುಪನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆಂದಳು. ಅರಸರು ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಸಾಧುವಿಗೆ ಇಂತಹ ವೇಷ ಅಸಂಗತ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆ ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ರಾಜ ಮತ್ತು ಎಲಿಜಬೆತ್ ಮಾತೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನರ್ತನಮಾಡಿದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಕ್ಕರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟರು. ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬ ಬನಿಯ ಒಂದು ಸಲ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿದನು. ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಏಕಾಗಿಯೋ ಜಗಳಮಾಡಿ ಬೇಸರಗೊಂಡು ಅವನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಲು ಹೊರಟಿದ್ದನು. ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಬೇಡಿದನು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬಿಟ್ಟು, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಮಾಡಲು ಸಂತತವಾಗಿ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರು. ಅವನು ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ ಎಂದನು. ಬನಿಯನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ

ನಾಪಿತನನ್ನು ತನಗೆ ಮುಂಡನಮಾಡು ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ನಾಪಿತನು "ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೈಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿಲ್ಲ" ಎಂದನು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬನಿಯ ನನ್ನು 'ಮನೆಗೆ ಹೋಗು' ಎಂದರು; ಅವನು 'ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದನು. ಚಿತ್ರಕೂಟದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬನಿಯನ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಮನೆ. ಇವನು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳ ತಂಗಿಯ ವರ್ತನವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತು ಹೇಳಿದನು. ಇಂತಹ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ನಾಲಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ನಾಲಗೆಗೆ ಸಮನಲ್ಲ. ಆ ಅತ್ತಿಗೆ ಇವನಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಶಾಸ್ತಿಮಾಡಿ 'ನಡೆ ಆಚೆ' ಎಂದಳು. ಬನಿಯನು ಹೆದರಿ ಓಡಿಬಂದನು. ರಾತ್ರಿ ಚಿತ್ರಕೂಟವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಸಾಧು ಜೀವನ ತಾನು ಎಣಿಸಿದಷ್ಟು ರುಚಿ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಬನಿಯನಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಇರುವುದು ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ: ಒಬ್ಬನೇ ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಇವನಿಗೆ ಭಯ; ಹೊರಗಡೆ ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಭಯ. ಒಂದು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುತ್ತ ಮೇಲೆ ಇಲಿ, ಹಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದಾಗ 'ಹಾವು' ಎಂದು ಚೀರಿದನು. ಮತ್ತೆ ಸದ್ದಾದಾಗ ಸ್ವಾಮಿ ಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಾಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಮರಿ ಮಂಗನಂತೆ ಆಡಿದನು. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಗಾಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುತ್ತಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದರು. ಬನಿಯನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡವರು ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹೆಂಡತಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಬೈಯುವವಳಾದರೂ ಹೆಂಡತಿ ಇರುವ ಮನೆ ಭದ್ರವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಕಂಡಿರಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಹತ್ತಾರು ಸಂಗತಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ರಾಮ ಚರಣದಾಸನ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಾಧು ಬಾಲಕರಾಮನ ಚರಿತ್ರೆ, ಹಿಮಾಲಯದ ಸಾಧುಗಳ ಜೀವನ, ವಸಿಷ್ಠಾಶ್ರಮದ ಅನುಭವ, ಕಾಶ್ಮೀರ, ಪಂಜಾಬಿನ ಪ್ರವಾಸದ ವರ್ಣನೆ: ಹೀಗೆ ಬಹುವಿಧದ ವಿಷಯ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಸಾಧುಗಳು ಕವಿಗಳಲ್ಲ; ಆದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಕವಿಮನೋ ಧರ್ಮ ಇದೆ. ಇವರು ಲೇಖನವನ್ನು ಒಂದು ಕಲೆಯೆಂದು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವರು ಜೀವನವನ್ನೇ ಒಂದು ಕಲೆಯಂತೆ ಸಾಧಿಸಿದವರು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಅಂಗವಾದ ಈ ಲೇಖನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕಲೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಲೆಯ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಅದರ ಸಹಜ ಸಂಯಮ, ಅವುಗಳ ಮಿಲನದಿಂದ ಸಾಧಿಸುವ ಸೌಂದರ್ಯ, ಈ ಕಥನದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮತ್ತಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥ ಎಂಥವರಿಗಾದರೂ ರುಚಿಸಬೇಕು.

ಸಾಧುಗಳ ಜೀವನದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ತೋರಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಸಾಧು ತಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದಾರೆಂದು ನಾವು ನಂಬಲಾರೆವು. ಆದರೆ ಸಾಧು ಜೀವನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಮೊಟಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಧು ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಸ್ಥಾನವುಂಟು. ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮದಾಸರ ಈ ಗ್ರಂಥ ಈ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನಿದರ್ಶನ. ಬನಿಯನ ವೈರಾಗ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಥನ ತುಂಬ ತಿಳಿಯಾದ ಒಂದು ನಗೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಇವರ ಹಾಸ್ಯದ ನಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಅನುಯಾಯಿ ರಾಮಚರಣದಾಸ ಅಡುಗೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊಸಬ. ಅವನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾಯಿಪಲ್ಯ ತಂದು ಒಂದು ದಿನ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿದನು. ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇಯದೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶಿಷ್ಯನ ಪಾಚಕಕಾರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ 'ಅವನು ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಧಕನಾಗಿಯೆ ಇದ್ದನು' ಎಂದಿದಾರೆ.

೪

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಂತತವಾಗಿ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಮಾಡಿ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿದ ರೀತಿ; ಮಳೆಯೆನ್ನದೆ ಬಿಸಿಲೆನ್ನದೆ, ಚಳಿಯೆನ್ನದೆ ಗಾಳಿಯೆನ್ನದೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿ ದೇಹವನ್ನು ದಂಡಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಿದ ರೀತಿ; ಸಮಸ್ತ

ಚರಾಚರದಲ್ಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಾಣುವ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದು ಮೇಲೇರಿದ ರೀತಿ; ವಸಿಷ್ಠಾಶ್ರಮದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಆಗಿ ಕುಳಿತು ರಾತ್ರಿ ಎದುರಿಗೆ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ ಕ್ರಿಸ್ತಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಸಾರಿದ ರೀತಿ; ಕೋಡುಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸುತ್ತಣ ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೇತನವನ್ನು ಬೆರಸಿ ಅನ್ನ ನೀರಿನ ಬಯಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ದಿನಗಟ್ಟಳೆ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ರೀತಿ : ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಬನಿಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಬಹುದು. ಇಂತಹ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅಪಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಸೆಯುಳ್ಳವರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲೇ ಓದಬೇಕು.

ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದರೆನ್ನುವದು ನಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಮಾತು. ಇವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ. ಅದರ ವಿಶಾಲ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು, ಈಗ ಅವರು ಒಂದು ವಿಶ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದಾರೆ, ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದಾರೆ. ಕ್ರಿಸ್ತ, ಬುದ್ಧ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ, ಮಹಮ್ಮದ್, ನಾನಕ್, ಮೊದಲಾದ ಹಿರಿಯ ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತಕರ ನುಡಿ, ನಡೆಯನ್ನು ಇವರು ಬಲ್ಲರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವಗಳ ಬಾಳನ್ನು ಕುಂಠಿಸುವ ಶುಷ್ಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬೀಸಿ ಒಗೆದಿರುವರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂನ್ಯಾಸದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಇವರು ನಿರಾಕರಿಸಿದವರೇ.

ಇವರ ಸಂನ್ಯಾಸದ ನಿಲುವನ್ನು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ತೋರುವ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತೊರೆದು ದೇಶಾಂತರ ಹೋದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ವರ್ಷಕಾಲ ಕಳೆದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡುವಂತೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಮಾವನ ಮನೆಯವರನ್ನು ನೋಡಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಹಿಳೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಿಸುವಂತೆ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು. ಮಾತು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಹೊರಡಲನುವಾದರು. ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಪತ್ನಿ 'ಮತ್ತೆ ನೋಡುವುದೆಂದು' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು 'ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ ಬಂದಾಗ' ಎಂದರು. ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರು. ತಮ್ಮಂತೆ ತಾವು ನಡೆದರು.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈ ಹಿಡಿದು ಒಲಿದಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಣ್ಣು ನೋವಿಂದ ತುಂಬಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ಧೃತಿಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕೆಚ್ಚು ಮನ ಅವರ ಬಾಳು ಮುಟ್ಟಿರುವ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ ನಿದರ್ಶನ, ಅವರ ಆತ್ಮದಸಿದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತ.

೫

ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮದಾಸರು ಕನ್ನಡಿಗರು. ಇವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಓಡಾಡಿದಾರೆ. ಹಲವು ಮುಖ್ಯ ನಗರಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಮಿತ್ರರು ಹಲಕೆಲವರ ಹೆಸರು ಈ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸಿದ್ಧಾರೂಢಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಕೊಮಂಡೂರು ಕುಪ್ಪಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ರ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಿದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವುದು ಸಹಜ. ಅದರಲ್ಲೂ ಆ ಹಿರಿಯ ಸಿದ್ಧರಂತೆ, ಈ ತರುಣ ಅಧ್ಯಾಪಕರಂತೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರುವವರ ವಿಷಯವನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಅತ್ತ ಭಕ್ತಿ, ಇತ್ತ ಮರುಕ ಬೆರೆಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಸಾಧು ಜೀವನ ದಿನದ ಜೀವನದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದು ವಿವರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ, ಮನೋಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವುದೂ ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಮದಾಸ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಈಗ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದಾರೆ. ನಂಬಿ ಹತ್ತಿರ ಬಂದವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಪರಿಪಾಕದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿದಾರೆ. ಲೋಕದ ರುಚಿ ಒಂದು ತೆರನಲ್ಲ. ಇವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಸುಖವನ್ನು ಕಾಣುವವರು ನೂರು ಜನ ಇದ್ದರೆ ಇಂತಹ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟದೆ ದೂರ

ನಿಲ್ಲುವವರು ನೂರು ಜನ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಂಬಿಕೆ ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿ ಎಂದೂ, ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಅಪನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅತಿಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದೂ, ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದಾರೆ. ಆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕು; ದೇಶದ ಬಾಳು ಹಸನಾಗಬೇಕು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದು ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಒಂದು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಲೇಖಕರಲ್ಲವೆಂದೂ, ಕೇವಲ ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಇವರು ಪಾಠಕರಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿದಾರೆ. ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲು ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತೊಡಗದಿದ್ದರೂ ಲೇಖಕನಾಗಲು ಆವಶ್ಯಕವಾದ ಅಭ್ಯಾಸವೆಲ್ಲ ಇವರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಲಭಿಸಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಬರವಣಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಅರ್ಧಮಾತು ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ಇದರಿಂದ ಗ್ರಂಥದ ಒಟ್ಟಿನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಕಡಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ಇಂತಹ ಮತ್ತು ಇತರ ರೀತಿಯ ಬೇರೆ ಲೇಖನದಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆ ಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಗುರುಗಳು ಇವರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೆನ್ನುವುದು ಕನ್ನಡದ ಈ ಲೇಖಕನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

"ಜೀವನ"
ಜೂನ್ ೧೯೪೫

ಗೆದ್ದಾಯಿತು : ಮುಂದೆ?

ಈಗ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆರಂಭವಾದ ವಿಶ್ವಸಂಗ್ರಾಮ ಮೂರು ವಾರದ ಹಿಂದೆ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಗೆದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಾಯಕರು ಲೋಕದ ಭವಿಷ್ಯದ ರೂಪರೇಖೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಲೋಕ ಎರಡು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಹಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಹಿಂದಣ ಯುದ್ಧದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶಾಂತಿಹೋಮ ಈಗ ಮುಗಿದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕೆಂಡವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು; ಇಂದು ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಶಾಂತಿ ಎಂತಹದಾಗುತ್ತದೋ! ಹೇಗಿದೆಯೋ ನಮ್ಮ ಲೋಕದ ಅದೃಷ್ಟ ಮುಂದೆ?

ಈ ಸಲದ ಯುದ್ಧ ಸಾವಿರದ ಒಂಬೈನೂರ ಹದಿನೆಂಟನೇ ಕ್ರೀಸ್ತ ವರ್ಷದ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಮೊಳೆಯಿತೆನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಆ ಶಾಂತಿಯು ಹಿಂದಿನ ಯುದ್ಧ ಫ್ರೆಂಚ್ ಜರ್ಮನ್ ಜನಾಂಗಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಶಂಕೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಜರ್ಮನ್ ಜನಾಂಗಗಳ ಈ ಅಸೂಯೆಗೆ ಸಾವಿರದ ಎಂಟನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತರಲ್ಲಿ ಮುಗಿದ ಒಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಜನರು ಜರ್ಮನರಿಗೆ ಸೋತು ಅವಮಾನ ಪಟ್ಟದ್ದು ಕಾರಣ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರ ಹದಿನೈದರಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರ ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಜರ್ಮನರೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರೂ ಸೋಲಿಸಿ ಅಡಗಿಸಿದ್ದು. ಅದಕ್ಕೂ ಇಂತಹದೇ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಬಾಳೆಗೆ ಸುಳಿ ಇರುವಂತೆ ದ್ವೇಷಕ್ಕೂ ಸುಳಿಯಿದೆ. ಅದೊಂದು ಕರಿಬಾಳೆ: ಅದರ ಗೆಡ್ಡೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವದ ಆಳದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ಕಡಿದ ಕಡಿದಂತೆ ಅದರ ಸುಳಿ ಮತ್ತೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅದು ಮತ್ತೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಅಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಈ ದ್ವೇಷದ ಬಾಳೆಯ ಗೆಡ್ಡೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಒಗೆಯಬೇಕು. ದ್ವೇಷವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಶಾಂತಿಗೆ ರುಜು ಹಾಕಿದರೆ ಆ ರುಜು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಿಗೆ ಬೇಕಾದದು ಲೆಕ್ಕಣಿಯ ಗುರುತಲ್ಲ; ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮಾಧಾನ, ದ್ವೇಷಾಗ್ನಿಯ ನಿರ್ವಾಪ.

ಜರ್ಮನರಲ್ಲಿ ನಿಬೆಲಂಗ್ ಎಂಬ ವಂಶದ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಂಗುರ ಕದನದ ಪರಂಪರೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರಿಂದ ಅವರು, ಅವರಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಇದನ್ನು ಕಸಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರವರ ಮಧ್ಯೆ ವೈರ ಮಸಗುತ್ತದೆ. ಆ ಉಂಗುರವನ್ನು ಅದರ ಮೂಲ ಅಧಿಕಾರಿಣಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ದೇವಾಂಶಸಂಭೂತೆ ಕಿಚ್ಚಿನಲ್ಲಿಸೆದು ತಾನೂ ಉಸಿರು ನೀಗಿದಾಗಲೇ ಅದರಿಂದ ಮೊದಲಿಟ್ಟ ಅಪಘಾತ ಪರಂಪರೆ ಕೊನೆಯಾಗುವುದು. ಮನುಜಕುಲ ನಡೆಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಅಪಘಾತ ಪರಂಪರೆಗೂ ಈ ಉಂಗುರದಂತಹ ಈಷಣತತ್ತ್ವ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಮನುಜಕುಲದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ಅತಿಮಾನುಷ ಅರ್ಧದೈವೀ ಸತ್ವ ಈ ಈಷಣತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸುಡಬೇಕು; ತಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಯವಾಗ ಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಶಾಂತಿ ಮೂಡಬಹುದು. ಅಂದು ಮಾನವನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಒಂದು ಯುಗ ಆರಂಭ ವಾಗುವುದು.

ಜಗತ್ತಿನ ಈವರೆಗಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ಈಷಣ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಮನುಜಕುಲ ಉದಿಸಿದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಅದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂದಿನ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಂತೆ ಬಾಳಿತೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆರಂಭದ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಗುಂಪುಗಳು ಒಂದರೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಡಿನ ಸ್ವಾಮ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ನಾಡಿನ ಸ್ವಾಮ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಹೊಡೆದಾಡಿರ ಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪಿನ ಒಳಗೆ ಕೂಡ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆನಿಸಿಕೊಂಡ ವರು ತಂಡಗಳು ಪಂಗಡಗಳು ಆಗಿ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳ ಬಯಕೆಯಿಂದ ವಾದಿಸಿರಬೇಕು, ಕಾದಾಡಿರಬೇಕು. ಮನುಜಕುಲದ ಉದಯವಾಗಿ ಇಂದಿಗೆ ಐದು ಕೋಟಿಯೊ ಐವತ್ತು ಕೋಟಿಯೊ ವರ್ಷ ಕಳೆದಿದೆಯೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಮನುಷ್ಯರು ಈಗಲೂ ಅಂದಿನ ಆ ವನ್ಯಜೀವಿ ಮಾನವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಂದಲೇ ಬಾಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದಾರೆ. ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ವನ್ಯಜೀವನ ತಿದ್ದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ನಿಜ. ಆದರೆ ತಿದ್ದುಗೆಯ ಬಹು ಭಾಗ ಕಾಣುವ ಕ್ಷೇತ್ರದ್ದು; ಹೊರ ಗಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗತಕ್ಕದು; ಬಾಹ್ಯವಾದದು. ಹೊರಗೆ ತಿದ್ದಿರುವಂತೆ

ಒಳಗೂ ತಿದ್ದಬೇಕು; ಇನ್ನೂ ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಐದು ಕೋಟಿ ಐವತ್ತು ಕೋಟಿ ವರ್ಷ ನಡೆಸಿದ ಬಾಳ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಜಕುಲ ಒಳಗನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಆವಶ್ಯಕವೆಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಹೊಸ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಳಗನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅದು ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸುವ ಭಾರ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿದೆ. ಈಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತಿರುವವರು ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದರೆಂದು ಈಗ ಗೆದ್ದ ಪಕ್ಷ ತಿಳಿಯುವುದಾದರೆ ಅದು ಶುದ್ಧಾಂಗವಾಗಿ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜರ್ಮನಿಯ ಹಿಟ್ಲರ್ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದ; ಇಟಲಿಯ ಮುಸೊಲೀನಿ, ಜಪಾನಿನ ಟೋಜೋ ಪ್ರಭೃತಿಗಳು, ತಪ್ಪುಮಾಡಿದರು. ಹಿಟ್ಲರ್, ಜರ್ಮನ್ ಜನ ಆರ್ಯಕುಲ ಎಂದ; ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯಕುಲ ಎಂದ. ಈ ವರಿಷ್ಠಕುಲ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಕುಲಗಳನ್ನೂ ಆಳುವುದೇ ನ್ಯಾಯ ಎಂದ. ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಳುವ ಪದವಿಗೆ ಅದನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಮುಂದೆ ನಿಂತ. ಸರಿ ತಪ್ಪು ಎಂಬ ಶಂಕೆಗೆ ಎಡೆಗೊಡದೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮೊದಲುಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಸೌಕರ್ಯವೇ ಮುಖ್ಯ ಸೂತ್ರವೆಂದು ಮುಂದುವರಿದು ಹೆರಜನವನ್ನು ತುಳಿದು, ಮೊದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯ ಸಾಹಸದಿಂದ ಜಯಶೀಲನಾಗಿ ಕಂಡ. ಅವನ ಆ ಸಾಹಸ ಇಂದು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಮುಸೊಲೀನಿ ನಡೆದ ನಡತೆ ಇದರದೇ ಪೂರ್ವಾವತಾರ. ಇವನ ಏಳಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಟಲಿ ಒಂದು ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಗಳು ಎಂದೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ. ಇಟಲಿಯ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ದಿನಭಂಗುರವಾಯಿತು; ಕನಸಂತೆ, ನೀರಗುಳ್ಳೆ ಯಂತೆ, ಹುಟ್ಟುತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಳಿಯಿತು. ಟೋಜೋ ಪ್ರಭೃತಿಗಳು ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯ ಕೈ ಗೊಂಬೆಗಳಾಗಿ, ಜಪಾನ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪಶ್ಚಿಮದ ಒಂದು ದೇಶವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿದಂತೆ ಅವರ ಕುಟಿಲ ನೀತಿಯನ್ನು ನಟಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ನಾಯಕರಲ್ಲೂ ಒಂದು ಗುಣ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಹೊರತು ಬೇರೊಂದು ಪಕ್ಷ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಸಿರೆತ್ತಕೂಡದು. ಬೇರೊಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ ಉಸಿರಿಗೆ

ಇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ಇವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ತಾನು ವರಿಷ್ಠ ಜನಾಂಗ, ತಾನು ಅಜೇಯ ಜನಾಂಗ, ಎಂಬ ಮದ್ದು ಗುಣಿಕೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿದರು. ನೆಲದ ಆಶೆಯು, ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಆಶೆಯು, ಕಿಡಿಯನ್ನು ಅವರ ಮನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿ ದುರಹಂಕಾರದ ಮಾತುಗಳ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೀಸಿ ಹಿರಿದ ಮಾಡಿದರು; ಹೀಗೆ ಆಶೆಯಿಂದ ಬೀಗಿದ ದುರಭಿಮಾನದ ಕಾವಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದ ತರುಣರು ಮನ ಮರೆತು ಜೀವ ತೆರುವಂತೆ ಉಬ್ಬಿಸಿದರು. ಉಳಿದ ಯಾವ ವಿಷಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ಹೆಚ್ಚು, ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎನ್ನುವುದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಮತದ ಸಮೂಹ, ಎನ್ನುವುದೇ ಈ ನಾಯಕರ ಮನೋಧರ್ಮ. ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮೈ ಮರೆಯಿಸಿ ಜಯಕ್ಕೆ ಒಯ್ದ ಇವರ ಅಭಿಮಾನದ ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆ ಇಂದು ತಗ್ಗಿಹೋಗಿದೆ. ಅದು ಹರಿದ ಶಯ್ಯೆ ಈಗ ಬರಿ ಮರಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. "Pride goeth forth on horseback grand and gay, But cometh back on foot and begs its way" ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಕವಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಈ ಮೂರೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವು. ಮೂರೂ ಸೋತು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಇಂದು ದಯಾಳು ಮಾನವ ಹೃದಯದ ಕನಿಕರಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗಿವೆ.

ಸೋತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮಾಡಿದ ಈ ತಪ್ಪುಗಳು ಗೆದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆಂಗ್ಲನಾಯಕ ಚರ್ಚಿಲ್ ಆಂಗ್ಲಜನ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂಬ ಧ್ವನಿಯ ಮಾತನ್ನು ಆಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿದಾನೆ. ತಮ್ಮ ಜನ, ತಮ್ಮ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಅಮೇರಿಕದ ಜನ, ಬ್ರಹ್ಮನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ಇವನ ಪಂಗಡದ ಭ್ರಾಂತ ಬುದ್ಧಿ. ಜರ್ಮನಿ, ಇಟಲಿ, ಜಪಾನ್ ದೇಶಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆಲವನ್ನು, ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿದವು. ಮೊದಲೇ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ಇದ್ದದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಹೊಸತಾಗಿ ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ನೆಲದ ಆಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ನನಗೆ ಇದು ಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತ ಮುಂದೆ ಎಂದೋ ಬಿಡುವೆನೆನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ಆ ಅಂದು ಬರುವ ಮುನ್ನ ಈ ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಫಿಲಿಪ್ಪೈನ್ ದ್ವೀಪಗಳು ಅದರ

ಕೈ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಈಗ ಆದರ ಕೈಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಅವು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವುದನ್ನು ನಾವು ಮುಂದೆ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಷ್ಯಾ ಜನತೆ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅದು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಷ್ಟು ನೆಲವನ್ನು ರೂಢಿಸಿದರೆಯೋ ಎಷ್ಟೋ ಆಯಿತು. ಆದರೂ ಅದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನೆಲ ಅಷ್ಟನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಹೊರತಾಗಿ ಈ ಮೂರು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾಂಡವ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಆಂಗ್ಲರಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವಂತರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಎಂದಿನಂತೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹಣವೊಂದಿಗನ ಪ್ರಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಕಾಸಿನ ಮೂಲಕ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಒಂದು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ; ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ನೀಗ್ರೋ ಜನರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಮಾನ ಜೀವನವಿಲ್ಲ. ಈ ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಂಟು; ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವಂತಿಕೆ ಮೇಲುಗೈಯಾಗಿದೆ. ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಗೈ; ಜನತೆಯದು ನಿಜಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪಿನದು. ಆದರೆ ಉಳಿದಲ್ಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯು ಬಹು ಭಾಗ ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿದೆ. ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಪಂಗಡ; ಬೇರೆ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಇಲ್ಲ. ಜರ್ಮನಿ ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಲರ್ ಮುಸೊಲೀನಿಯ ಗುಂಪೇ ಗುಂಪು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಮಹಾಶಯನ ಗುಂಪೇ ಗುಂಪು. ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಚೀನಾ ಗೆದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಇನ್ನೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ ಜನಕ್ಕೆ ಉಳಿವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಗೆದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಆ ಸೋತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಂತೆ ದುರಭಿಮಾನ, ಐಶ್ವರ್ಯಲಾಲಸೆ, ಪರಮತ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಗಳ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಂದನೆಯ ಲೇಪದಿಂದ ಕಪ್ಪಾಗಿವೆ.

ಆದರೂ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಗೆದ್ದದ್ದು ಲೋಕದ ಪುಣ್ಯ. ಮಹಾಭಾರತದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಪಕ್ಷ ತೀರ ನಿರ್ದುಷ್ಟ ವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪ್ರತಿ ಪಕ್ಷ ತೀರ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಆರಾಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ

ಗೆದ್ದ ಪಕ್ಷದ ತಪ್ಪು ಸಣ್ಣದಾಯಿತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ಪಕ್ಷದ ಒಟ್ಟು ಉದ್ದೇಶ ಒಳ್ಳೆಯದಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಯುದ್ಧ ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಒಂದೆರಡು ತಪ್ಪನ್ನು ಲೋಕ ಮನ್ನಿಸಲು ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಿಷಯವೂ ಅಷ್ಟೇ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದದ ಮಂದಿಯನ್ನು ಹಿಟ್ಲರ್, ಮುಸೊಲೀನಿ ಉಳಿಯಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆಂಗ್ಲರೂ ಅಮೇರಿಕದವರೂ ಅಂಥವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ; ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದದ ಮಂದಿಗೆ ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿಗಾಲ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ರಷ್ಯದ ಇಂದಿನ ಆಡಳಿತ ಬಹುಮಂದಿ ಕೆಲಮಂದಿಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಆಡಳಿತವಾಗಿದೆ: ಕೆಲಮಂದಿ ಬಹುಮಂದಿಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಒಳಗೆ ಈ ಒಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಳುವುದಲ್ಲದೆ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಬೇರೆ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು ಹಿಟ್ಲರ್, ಮುಸೊಲೀನಿ, ಟೋಜೋ ಪ್ರಭೃತಿಗಳ ಧೃಷ್ಟತನದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ನಡತೆ ಇನ್ನೂ ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗಬೇಕು; ಮಾತಾದರೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇವರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಡೆನುಡಿ ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಒಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆ ತೋರಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟರಿಂದ ಲೋಕ, ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ನಡತೆಯನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಯಾವು ಎಂದು ಆಶಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಆಶೆ ಈಡೇರುವುದು ಅಥವಾ ಬರಿದಾಗುವುದು ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಈಗ ಆರಂಭಿಸುವ ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಸರಿಯಾದ ನಡತೆ ಎಂದಿದ್ದರೂ ಕಷ್ಟ; ಗೆದ್ದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಾದರೂ ಕಷ್ಟವೇ. ಇನ್ನು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಮೇಳವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಗೆದ್ದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು ಕಷ್ಟ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇನು? ಇನ್ನು ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧದ ಮಧ್ಯೆ ಸೋತಿದ್ದು ಈಗ ಗೆದ್ದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು. ಇಂದು ಜರ್ಮನಿ ಸೋತಿದೆ; ಮೂರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಸೋತಿತು. ಕಾಂಗೋ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕದ ಕಾಡ ಜನರನ್ನು ಹೇಳಲಾಗದ ಕೋಟಲೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿ ಧನ

ಗಳಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ಬೆಲ್ಜಿಯಂ. ಇಂದು ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯ ಆ ಪಾತಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶ ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಸೋತಿತು; ಸಾವಿರದ ಒಂಬೈನೂರ ಹದಿನೆಂಟರಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ತಲೆಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಈ ಸಲ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಈ ದೇಶ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೆಳವೊಲ; ಆದರೆ ಅದರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಚರಣೆ ಉಳಿದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಆಚರಣೆಯಂತೆ ಗರ್ಹ್ಯವಾದದು. ಆಂಗ್ಲರೂ ಅಮೇರಿಕನರೂ ಗೆದ್ದು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಸಿರಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಒಡನೆ ಅದರ ನಾಯಕರು ಪೂರ್ವದೇಶ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಎಂದಿನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನೂ ದುರಭಿಮಾನವನ್ನೂ ತೋರಿದರು. ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶದ ಒಂದು ಜನ ಅಂಬಲಿ ಕುಡಿಯಬಹುದು, ಆದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದೇಶ ಒಂದು ಮೀಸೆ ತಿಕ್ಕಬೇಕು. ಈ ಜನರೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದ ಪಂಗಡ. ಬಿದ್ದರೂ ಮೀಸೆ ಮಣ್ಣಾಗದ ಬಿಳಿಯ ಜನ. ಇವರೆಲ್ಲ ವಿವೇಕದಿಂದ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂದು ನಾನೊಲ್ಲೆ ತಾನೊಲ್ಲೆ ಎಂದು ಶಾಂತಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ಶಾಂತಿ ಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಗಳಿಸುವಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿ, ತಾವೂ ಜರ್ಮನಿ, ಇಟಲಿ, ಜಪಾನ್ ದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಾರಿದವು. ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಗೆದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಜನಾಂಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡದೆ ಗೆದ್ದ ಈ ಜನಾಂಗಗಳೂ ಮುಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ನಿಂತಿವೆ. ಆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರೊಂದಿಗೆ ಈ ವಿರಾಟ ಪುತ್ರರ ತಂಡ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೋ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಗೆದ್ದವರ frantic boast and foolish word (ಕೊಬ್ಬಿದ ಕೊರಟಿ ಹುಚ್ಚು ಮಾತು), ಅವರಿಗೆ ಸಮನಲ್ಲದೆಯೇ ಸಮನಾಗಿರಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಈ ಜನಾಂಗಗಳ ದುರಾಶೆ, ನೀಚವರ್ತನ, ಸೋತವರ ನೈರಾಶ್ಯ, ನಿಸ್ಸಹಾಯ: ಈ ಗೊಂದಲದಿಂದ ಹೊಸ ಯುಗದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪು ಗೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸೋತ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಅವಮಾನಪಡಿಸಿದ್ದು, ಸೋತ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬಂತೆ ಹಗೆ ತೀರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡದ್ದು

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶಗಳು ಸಾವಿರದ ಒಂಬೈನೂರ ಹದಿನೆಂಟರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪು. ಈ ಸಲವೂ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಕೇಡಿಗೆ ಸಂಚಕಾರ ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಹಿಟ್ಲರ್ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ. ಮುಸೊಲೀನಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ. ಟೋಜೋ ಪ್ರಭೃತಿಗಳು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದರು. ಇದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಜರ್ಮನಿಯ, ಇಟಲಿಯ, ಜಪಾನಿನ ಜನತೆ ಏನುಮಾಡಿತು? ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸಾಕಿದನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುವುದೇ? ಹಿಟ್ಲರ್ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಅವನ ಜನರೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿದರೇನು? ಒಪ್ಪದೆ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಅವನ ತಪ್ಪಿಗೆ ಅವರಿಗೇತಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ? ಅವನು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದಾಗ ಇವರು ಅಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತೆ? ಸೂಚಿಸಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದದೇನು? ಗೆದ್ದ ಇವರು ಹಿಡಿದ ದಾರಿಯನ್ನು ಇವರ ಜನರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತಪ್ಪು ಎಂದರಲ್ಲ ಆಗ ಇವರು ಏನುಮಾಡಿದರು? ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೇ? ಇನ್ನು ಈ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದ ಎಳೆಯ ತಲೆಯೆಷ್ಟು? ನಾಯಕರ ತಪ್ಪಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ದಂಡನೆಯಲ್ಲಿ ಇವು ಕೂಡ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನಬೇಕೇ? ರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂಬ ಭಾವ ಅತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡ ದೊಡ್ಡ ರಣರಂಗವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನಾದರೂ ಈ ಖಂಡ ಈ ವ್ಯಾಧಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಆದ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ, ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಬಾಳೋಣ, ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ತಳಹದಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಾಂತಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕು.

ಬಿಳಿಯ ಜನ ಮಾತ್ರ ಲೋಕವನ್ನಾಳಬೇಕು, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜನ ಅವರಿಗೆ ತಗ್ಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು, ಎನ್ನುವುದು ಈವರೆಗಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಮತ್ತೊಂದು ತಪ್ಪು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಈ ಭೂತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿಯೇ ಜಪಾನಿನ ಬೇತಾಳ ಎದ್ದು ನಿಂತದ್ದು. ವ್ಯಾಪಾರದ ಹೆಸರಲ್ಲಿ, ತಿದ್ದಿ ಬೆಳಸುವ ಹೆಸರಲ್ಲಿ, ನಾಗರಿಕವಾಗಿ ಮಾಡುವೆವೆಂಬ ಹೆಸರಲ್ಲಿ, ಬಲ್ಲಿದ ಮಂದಿ ಬಲ್ಲದ ಮಂದಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮುಂಗಾಲ ಮಧ್ಯೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಕೀಚುಗುಟ್ಟಿಸುವ ಕಾಲ ಇಂದು ಮುಗಿಯಿತೇ ಒಳಿತು. ಅದಿಲ್ಲದೆ

ಈಗ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಕರಿಯ, ಕಂದು, ಹಳದಿ, ಜನಾಂಗಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಹಿಂದಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಿಳಿಯ ಜನರ ವೈಭವವನ್ನು ಬೆಳಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಈ ಜನ ಬಯಸಿದರೆ ಕೇಡು ಕೈಬಿಟ್ಟದ್ದಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗಿನ ಏರ್ಪಾಡಿನ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ದುಷ್ಟ ಮನೋಧರ್ಮವಿತ್ತು. ಹಲಜನಾಂಗಗಳು ದುಡಿದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದು ಕೆಲ ಜನಾಂಗಗಳು ಮಾತ್ರ ಆ ದುಡಿಮೆಯ ಫಲದಿಂದ ಭೋಗಿಸಬೇಕು. "ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲೈಸೇಷನ್" ಮತ್ತು "ಮಾರ್ಕೆಟ್ಸ್" ಎಂದರೆ ಒಂದು ಜನ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮೀರಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಮತ್ತೊಂದು ಜನ ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಗಳಿಕೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆತ್ತು ಬರಿಗೈಯಾಗುವುದು: ಇದು ಈವರಿಗೆ ಬೆಳೆದ ವಿಷವೃಕ್ಷ. ಇದನ್ನು ಕಡಿದ ಹೊರತು ಲೋಕ ಉಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜನವೂ ಒಂದು ಮಟ್ಟದ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ಯಾರೋ ದುಡಿದು ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಉಣ್ಣುವ ಇಂದಿನ ಲೋಕವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೊನೆಗಾಣಬೇಕು. ಲೋಕದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ತಾಯಮಕ್ಕಳು. ಕೆಲವರು ಕದ್ರುವಿನ ಕೆಲವರು ವಿನತೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಎಂಬಂತಹ ಭೇದಬುದ್ಧಿ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮಾರ್ಗ ಕೊನೆಗಾಣಬೇಕು.

ರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರ ಕುಲ ಕುಲಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೂ ಹಲವರು ದುಡಿದು ಕೆಲವರು ಸುಖಿಸುವ ಸಮಾಜವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇನ್ನು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದವನು ಸುಖವಾಗಿರಬಹುದು, ಬುದ್ಧಿವಂತನಲ್ಲದವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕು, ಎನ್ನುವುದೂ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗದು. ಪುಣ್ಯವಂತರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಯಾವನಾದರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಸುಖಪಡುತ್ತಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಮಾತಂತೂ ಜನಜೀವನದಿಂದ ತೀರ ಅಳಿಯಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಕಾಣದೆ ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಶುಭಲಕ್ಷಣ ಇದು. ಜನವೆಲ್ಲ ದುಡಿಯಬೇಕು, ಗಳಿಸಬೇಕು; ಗಳಿಕೆ ಎಲ್ಲ ಜನಕ್ಕೆ ಪೊದುವಾದ ಆಸ್ತಿ ಆಗಬೇಕು; ಎಲ್ಲರೂ ತಮಗೆ ಆವಶ್ಯಕವಾದಷ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಯಾರೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೂಡಿಡ

ಬಾರದು. ಯಾವನೂ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯಬಾರದು; ಯಾವನೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯ ಗಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ನಾಡಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಜೀವ ನಾಡಿನ ಆಸ್ತಿ; ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ನಾಡಿನ ಕಾರ್ಯ. ನಾಡಿನ ನಾಯಕರು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಹಿತವನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ದುಡಿಯಬೇಕು. ಆಡಳಿತದ ಗುರಿ ಇದಾಗಿರಬೇಕು; ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗಬೇಕು. ರಷ್ಯಾದೇಶದ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೂಲ ಸೂತ್ರ ಇವು. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಳೆ ತಪ್ಪಿದರೂ ಆ ದೇಶ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಮೂವತ್ತು ವರುಷ ನಡೆದು ಇಂದು ಬೇರೆ ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ಮನೋಧರ್ಮ ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬರಬೇಕು.

ಜೊತೆಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಸಹನೆ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗುವುದು ತೀರಾ ಆವಶ್ಯಕ. 'ಹತ್ತು ಜನ' ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಹಳೆಯ ಮಾತು. 'ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ' ಎಂದರೆ ಜನ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾವೇ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹತ್ತು ಜನ ಸೇರಿ ಮಾಡುವ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಹತ್ತು ಜನದ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಕುರಿತೀತು. ಗುಂಪು ಒಪ್ಪಿದ ಹತ್ತು ಜನದ ಮಾತು ಗುಂಪಿನ ಮಾತಾಗುತ್ತದೆ. ಗುಂಪು ಒಪ್ಪಿ ಹತ್ತು ಜನದ ಮಾತು ನಡೆಯುವುದು ಗುಂಪಿನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಮೂಲ. ಹತ್ತು ಜನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಂದು ದಾರಿ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಬೇರೊಂದು ದಾರಿ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರಿದರೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಚರ್ಚೆ ಆವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಚರ್ಚೆ ಸಮೀಚೀನವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕು. ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತವಾಗಲಿ ಹೀಗೆ ನಿರ್ಧರವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಜನರ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಒಂದು ಸಭೆಯೂ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯವೂ ಆವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ವಿರೋಧವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಅಪರಾಧವೆಂದು ಎಣಿಸುವ ಸಂಕೋಚಬುದ್ಧಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಸಭೆಯಾಗಲಿ ಜನವಾಗಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಭೇದಕ್ಕೆ ದಂಡನೆ

ಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಗುರಿ. ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಲೋಕದ ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ಇನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮುಟ್ಟುವ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮುಂದಾಗಿದೆಯೆನ್ನಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸಭೆ ಜನದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆ, ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಗಳ ಸಂಬಂಧ, ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಗಾಗಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಆಯ್ದು ಬರುವ ನೀತಿ, ಆ ಸಭೆ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ, ಆ ಶಾಸನಗಳ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನಗಳು ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಕೊಡುವ ತೀರ್ಪು, ಪರಿಹಾರ, ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ತಿದ್ದುಪಾಡು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಉಳಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಏರ್ಪಾಡು ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕಾದರೂ ಮುಟ್ಟದಿರುವುದರಿಂದ ಉಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕ್ರಾಂತಿ ನಡೆದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕೆಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಮಾಡುವ ಒಂದು ಪಂಗಡವಿತ್ತು; ಆ ಪಂಗಡವನ್ನು ಅಡಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಾಯಕರು ಕಠೋರವಾದ ಒಂದು ದಂಡ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಯಿತು; ರಷ್ಯಾದೇಶದ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆ ವಿಷಮಕಾಲದ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಅವಶೇಷವಾಗಿದೆ; ರಷ್ಯಾ ಈ ದೋಷದಿಂದ ಕೊಡಹಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಟ್ಟು ಜನಾಂಗ ಜನಾಂಗವೇ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಶುಭವನ್ನು ಕುರಿತು ತಾನೇ ಯೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ಬಯಕೆ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಒಂದೊಂದು ರಾಜ್ಯದ ನಾಯಕರ ಹೊಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಇದಿಷ್ಟೂ ಗೆದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹೊಣೆಯ ಮಾತು. ಗೆಲ್ಲಲೂ ಗೆಲ್ಲದ, ಸೋಲಲೂ ಸೋಲದ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಆದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗದ ಭರತವರ್ಷದಂತಹ ದೇಶದ ವಿಷಯವೇನು? ಭರತವರ್ಷದಂತೆ ಅಧೀನ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗದೆ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಅಮೇರಿಕಾ ರಷ್ಯಾದಂತೆ ಕಾದಿ ನೊಂದು ಗೆದ್ದಿದ್ದರೂ ಚೀನಾದೇಶ ಅಧೀನರಾಷ್ಟ್ರ ಒಂದೆಂಬಂತೆ ಅಸಹಾಯವಾಗಿದೆ. ಅದರ ವಿಷಯ ಹೇಗೆ? ಭರತವರ್ಷ, ಚೀನಾದೇಶದಂತಹ ದೊಡ್ಡ

ದೇಶಗಳು ಇಂದಿನ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು, ಈ ಜನಾಂಗಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ತುಂಡು ಬಾಳನ್ನು ಬಾಳಿದ್ದು. ಅಧೀನರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ದಾಸ್ಯದ ನೋವನ್ನೆಲ್ಲ ನೊಂದೂ ಉಂಡೂ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಈಗಲೂ ಒಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿ ಬಾಳಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಬೆದರಿಸಿದ ಪರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ನಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನೆರೆಯ ಜಪಾನ್ ದೇಶ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮಾಡಿದ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯೂಥ ಕಲಹ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗುವನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿದರೂ ಸರಿ, ಅದು ಸವತಿಗೆ ಸೇರುವುದು ಕೂಡದು, ಎಂಬ ಮಲತಾಯ ಬುದ್ಧಿ; ಆಸ್ತಿ ಎಲ್ಲ ಹೋದರೂ ಸರಿಯೆ, ಜ್ಞಾತಿ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಸೇರುವುದು ಆಗದು, ಎಂಬ ದಾಯಾದಿ ಮತ್ಸರ; ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಹಿರಿಯರೆಂದೇವು, ಸರಿಯ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿ ದೊರೆ ಎನ್ನಲಾರೆವು, ಎಂಬ ವಿಪರೀತ ಅಭಿಮಾನ: ಇವು ಈವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಬಾಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿವೆ. ಇವು ಅಥವಾ ಇವುಗಳ ಛಾಯೆಯಿಂದ ಚೀನಾದೇಶ ತೊಳಲುತ್ತಿದೆ. ಸಂಪತ್ತಿನ ಗಣಿಗಳಂತಿರುವ ಇಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಇಂತಹ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ದುರ್ಬಲವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಹೆರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ದುರಾಶೆಗೆ ಉತ್ತೇಜಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ; ನನಗಿರಲಿ ತನಗಿರಲಿ ಎಂದು ತಿಲೋತ್ತಮೆಗಾಗಿ ಸುಂದೋಪಸುಂದರು ಕಾದಿದಂತೆ ಕಾದುವ ಪರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ರಸಕವಳವಾಗಿವೆ. ನಾವು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಬೆಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ಜನರಿಗೆ ಕಾದಿರುವ ಮೊದಲ ಕೆಲಸ. ಹೀಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗುತ್ತ ನಮ್ಮ ಜನ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನ ದುರಭಿಮಾನರಾಷ್ಟ್ರವಾಗದೆ ಹೊಸಯುಗದ ವಿಶ್ವ ಕುಟುಂಬಿ ಮನೋಧರ್ಮದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಬೇಕು. ಆರ್ಯಾವರ್ತ ಮಾತ್ರ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲ. ಭರತವರ್ಷ ಮಾತ್ರ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಲ್ಲ. ಒಟ್ಟು ನೆಲವೇ ದೇವರ ಪಾದ. ಅದನ್ನು ಅಳೆದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಹೆಜ್ಜೆ ಆದರ ಯಾವ ಭಾಗವನ್ನೂ ಪಾವನಮಾಡದೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಭರತವರ್ಷ ಚೀನಾದೇಶ ಲೋಕದ ಅಣ್ಣ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು. ಇವು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು

ಬೆಳಸಿಕೊಂಡು ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಎಡವಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಎಡವದಂತೆ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ನಡೆದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಾಗಬೇಕು.

ಅಮೇರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕ ವೆಂಡಲ್ ವಿಲ್ಕಿ ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಈಗ ಮುಗಿದಿರುವ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಮ್ಮೆ ಸುತ್ತಿದನು. ಆ ಪ್ರವಾಸ ದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಎಲ್ಲ ಅನುಭವದ ಫಲವಾಗಿ 'One World' 'ಪ್ರಪಂಚ ಒಂದು' ಎಂಬ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದನು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಪಂಚ ಎಲ್ಲ ಒಂದು ಬಾಳ್ವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಆ ಗ್ರಂಥದ ಉದ್ದೇಶ. ಒಂದು ಭಾಗ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗ ನೋಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಲೋಕದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಸಿದ್ಧ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ವಿಲ್ಕಿ ಮಹಾಶಯನು ಮನಗಂಡನು. "ಉದಾರಚರಿತಾನಾಂತು ವಸುಧೈವ ಕುಟುಂಬಕಮ್" ಎಂಬ ಮಾತು ಸತ್ಯವೆನಿಸುವುದು ಇಂಥವರ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯದಿಂದ. ಬಡವರು, ಅಧೀನರಾಗಿರುವವರು, ದಾನ ಔದಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುವುದು ಸಹಜ; ಅಂತೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ. ಧನಿಕ ಬಲಿಷ್ಠರು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧಾರಣ; ಹಾಗೆಯೇ ಫಲದಾಯಕ. ಮಿತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಗೆಲವಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾದ ಅಮೇರಿಕದ ಈ ಹಿರಿಯ ತನ್ನ ಉದಾರ ಭಾವನೆ ಯಿಂದ ತನ್ನ ನಾಡ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಆಗ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದ ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್ ರೂಸವೆಲ್ಟನೂ ಲೋಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆವಶ್ಯಕವಾದ ನಾಲ್ಕು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಉದಾತ್ತವಾದ ಒಂದು ಘೋಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇವರು ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ನಾಡುಗಳ ಸಜ್ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಮಿತ್ರಮಂಡಲದ ಕಡೆಗೆ ಒಲೆಯಿತು. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಈಚೆಗೆ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಇವರಂತೆ ಉದಾರಿಗಳಾದ ಇತರ ಪ್ರಮುಖರು ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಇದೇ ಮುಖವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಶುಭ ಸೂಚಕವಾದ ಒಂದು ಮಾರ್ಪಾಡು ಈಚೆಗೆ ಆಗಿದೆ; ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳ ಅಧಿಕಾರ ತಪ್ಪಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕೂಡದೆಂಬ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪಕ್ಷ ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರವನ್ನು

ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವೇಳೆ ಬಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಜನೆಗಳು, ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಆಡಿದ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು, ಮಾಡಿದ ಶಪಥಗಳು, ಈ ದೇಶಗಳ ನಾಯಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಈಗಲೂ ನಡೆಸಿದರೆ ಶಾಂತಿ ನಿಜವಾಗುತ್ತದೆ; ಲೋಕ ಶುಭವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗುವಂತೆ ಲೋಕದ ಅಧಿದೈವ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವರು ಯಾರೋ ಆಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇರುತ್ತ, ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಆಡಿ ಆದದ್ದೇನು ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ನರಿಯ ಕೂಗು ಗಿರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಇಂದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಭರತವರ್ಷ, ಅದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಕನ್ನಡನಾಡು, ತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತವಾಗಿ ದನಿಯೆತ್ತ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ್ಯೆ ನಮ್ಮ ಒಟ್ಟು ಜನದ ಮನಸ್ಸು ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸ ದಿಂದ ತಿದ್ದಿದ, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉತ್ತಮ ಭಾವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣ ವಾದ, ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದೇ ಈ ಜನತೆ ಯನ್ನು ಚರ್ಚೆಯ ಕಣಕ್ಕೆ ಕರೆಯದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕರೆ ಬಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವಂತೆ ಜನ ಇಂತಹ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡಬೇಕು; ದಾರ್ಢ್ಯ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಲೇಖನ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದು ಅಲ್ಪ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾತ್ರ; ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಅಲ್ಲ.

"ಜೀವನ"
ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೪೫

943-46. ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರಾದ
ಜಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರವರು ಮುದ್ರಿಸಿರುವರು

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಚಿತ

ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು
ಬಿನ್ನಹ (ಗೀತೆಗಳು)
ಶಾಂತಾ (ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯ)
ಸಾವಿತ್ರಿ (,,)
ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು
ಸಾಹಿತ್ಯ (ಉಪನ್ಯಾಸ)
ಅರುಣ (ಪದ್ಯಗಳು)
ವಿಮರ್ಶೆ ೧ (ಲೇಖನಗಳು)
ಉಷಾ (ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯ)
ಸುಬ್ಬಣ್ಣ (ಕತೆ)
ತಾಳೀಕೋಟೆ (ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಶ್ಯ)
ವಿಮರ್ಶೆ ೨ (ಲೇಖನಗಳು)
ನಾಲ್ಕು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು
ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆ (ಭಾಷಣ)
ಮಂಜುಳಾ (ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಶ್ಯ)
ತಾವರೆ (ಪದ್ಯಗಳು)
ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಚೆಲುವು (ಪದ್ಯಗಳು)
ಶಿವ ಛತ್ರಪತಿ (ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಶ್ಯ)
ವಿಮರ್ಶೆ ೩ (ಲೇಖನಗಳು)
ಯಶೋಧರಾ (ನಾಟಕ)
ಮಲಾರ (ಪದ್ಯಗಳು)
ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ೪
ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರರು
ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ೫
ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ
ತಿರುಪಾಣಿ (ಗೀತಪ್ರಧಾನ ನಾಟಕ)
ಕರ್ಣಾಟಕದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಕಾಕನಕೋಟೆ (ದೃಶ್ಯ)
ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ
ವಿಮರ್ಶೆ ೪ (ಲೇಖನಗಳು)
ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ೬
ಗೌಡರ ಮಲ್ಲಿ (ಪದ್ಯ ಕಥೆ)
ರಾಮನವಮಿ ,,
ಮೂಕನ ಮಕ್ಕಳು ,,
ತಾಯ್ನುಡಿಯ ತಮ್ಮಡಿ (ಭಾಷಣ)
ನವರಾತ್ರಿ ೨, ೪ (ಕಥನ ಕವನ)
ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ (ಭಾಷಾಂತರ)
ಸುನೀತ (ಪದ್ಯಗಳು)
ನವರಾತ್ರಿ ೩

(ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ)

Popular Culture in Karnataka
The Poetry of Valmiki
Short Stories (4 Vols.)
Subbanna (Story)
Rabindranath Tagore.

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳಗಳು :—

ಸತ್ಯಶೋಧನ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ, ಕೋಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ
ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು ರೋಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ
ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ೪೩-೪೪, ಗವಿಪುರದ ವಿಸ್ತರಣ, ಬಸವನಗುಡಿ ಟಪಾಲು
ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಂಡಾರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ